

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**PİYANO EĞİTİMİNDE ÇÖZÜMLEME DESTEKLİ
ÇALIŞMA METODUNUN İŞLEVSEL PİYANO ÇALMA
BECERİLERİNE ETKİSİ**

Burcu ÖZER
DOKTORA TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr Özer KUTLUK

Konya-2014

Anneme...

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Burcu ÖZER
	Numarası	108309023002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi/ Müzik Eğitimi
	Programı	Doktora
	Tezin Adı	Piyano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodunun İşlevsel Piyano Çalma Becerilerine Etkisi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

DOKTORA TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adi Soyadı	BURCU ÖZER
	Numarası	108309023002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	GÜZEL SANATLAR / MÜZİK EĞİTİMİ
	Programı	Doktora
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK
Tezin Adı	Piyano Eğitiminde, Gözümleme Destekli Çalışma Metodunun, İşlevsel Piyano Çalma Becerilerine Etkisi	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan
Piyano Eğitiminde, Gözümleme Destekli Çalışma Metodunun
İşlevsel Piyano Çalma Becerilerine Etkisi
başlıklı bu çalışma 26.12.2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda
oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jüriimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Özer Kutluk	Danışman	
Prof. Yusuf Akbulut	Üye	
Prof. Dr. Seçkin Çakırcıoğlu	Üye	
Doç. Dr. Feyzan Vural	Üye	
Doç. Dr. Erdal Hamarlı	Üye	

TEŞEKKÜR

Araştırmam süresince benden destek ve yardımlarını esirgemeyen başta tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK olmak üzere, çalışmama fikirleriyle yön veren ve önemli katkılarda bulunan juri üyeleri Prof. Seçkin GÖKBUDAK ve Doç. Dr. Erdal HAMARTA'ya;

Araştırmamın yürütülmesi aşamasına imkan sunan ve desteğiyle yardımcı olan Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Yusuf AKBULUT'a, farklı aşamalarda fikirlerinden yararlandığım Prof. Dr. Belir TECİMER'e, Doç. Dr. Feyzan VURAL'A, Doç. Dr. Ferit BULUT'a, Yrd. Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN'a, Yrd. Doç. Dr. Yüksel PİRGON'a, Yrd. Doç. Dr. Devrim BABACAN'a, Yrd. Doç. Dr. Demet AYDINLI'ya; araştırmaya katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 3. Sınıf deney ve kontrol grubu öğrencilerine ve araştırmamın yürütülmesinde benden destek ve yardımlarını esirgemeyen piyano öğretim elemanlarına, desteğiyle yanımda olan ve çalışmama yön veren Arş Gör. Dr. İzzet YÜCETOKER'e, araştırmamın istatistiksel analizlerini yapan Arş. Gör. Sami PEKTAŞ'a;

Araştırma süreci boyunca benden ilgi, sevgi ve desteklerini esirgemeyen Arş. Gör. Hatice Kübra ÖZALP'e, Güzde KIZILTUĞ'a ve sevgili anneme en içten teşekkürlerimi sunarım.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Burcu ÖZER	
Numarası	108309023002	
Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi/ Müzik Eğitimi	
Öğrencinin	Programı	Doktora
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Özer KUTLUK
Tezin Adı	Piyano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodunun İşlevsel Piyano Çalma Becerilerine Etkisi	

ÖZET

Bu araştırmada; piyano derslerinde çözümleme (armoni/form öğeleri) destekli düzenli çalışmaların işlevsel piyano becerilerinden deşifre ve doğaçlama çalma becerilerine etkisini tespit etmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 3. Sınıfta öğrenim görmekte olan 20 öğrenci oluşturmaktadır.

Öğrencilerin seviyelerini tespit etmek için araştırmacı 2013-2014 güz dönemi boyunca bireysel piyano derslerini takip etmiş, piyano öğretim elemanlarından bilgi almıştır. Deneysel işlem öncesi eş gözlemciyle birlikte öğrencilerin deşifre, armoni/form çözümleme ve doğaçlama becerileri ölçülmüş ve kamera ile kayıt edilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda öğrenci gruplarında iki seviye belirlenmiş (1. Seviye=iyi, 2. Seviye=orta) ve her iki grubun belirlenmesinde grupların özelliklerinin denk olmasına özen gösterilmiştir. Bu gruplar tesadüfi örneklem (Random) yoluyla deney (N=10) ve kontrol (N=10) grubu olarak atanmıştır.

Hazırlanan çözümlene (Armoni/Form öğeleri) destekli deşifre ve doğaçlama çalma çalışmalarını içeren plan, deney grubu öğrencilerine 10 hafta süresince uygulanmış; bu süreçte kontrol grubu mevcut piyano derslerine devam etmiştir. Her iki gruba da öntest ve sontest ölçümleri yapılmıştır.

Araştırmanın verilerini elde etmek amacıyla davranış gözlem formu, bilişsel alan bilgisi sınavı ve deney grubunun çalışmayla ilgili görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Mann Whitney U ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi analizleri sonucu; deney ve kontrol grupları arasında öntest için seviye farkı olmadığı, sontestte ise deney grubu lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda yapılan deneysel çalışma sonucu deney grubunun piyano eğitiminde çözümlene (Armoni/Form öğeleri) düzeyi ile deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinde gelişme gösterdikleri sonucuna varılmıştır

Anahtar kelimeler: Piyano Eğitimi, İşlevsel Piyano Becerileri Deşifre Çalma, Doğaçlama Çalma, Çözümlene Yapma

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Name and Surname	Burcu ÖZER
	Number	108309023002
	Department/Division	Fine Arts Education/Music Education
	Programı	Ph. D Thesis
	Tez Danışmanı	Assoc. Dr. Özer KUTLUK
	Tezin İngilizce Adı	The Effect of Studies Supported by Analysis to Functional Piano Skills in Piano Training

SUMMARY

In this study, it is aimed to determine the effect of regular studies supported by analysis(harmony/form components) to sight reading and improvisation skill in functional piano skill in piano lessons.

Study group of the research consists of 20 students in Necmettin Erbakan University Ahmet Keleşoğlu Education Faculty Department of Fine Arts Department of Musical Education during 2013-1014 academic year spring semester.

In order to determine level of the students, researcher followed individual piano lessons during 2013-1014 academic year fall semester and took information from piano instructors. Before experimental research, students' sight reading, harmony/form analysis and improvisation skills were evaluated together with co-observer, and they were recorded by a camera. In accordance with experts' remarks, two levels (1st level-good, 2nd level-middle) were specified in student groups; and it was considered carefully that characteristics in groups would be same for determining both groups. Those groups were assigned as experiment (N-10) and control (N-10) groups through random sampling.

Designed plan for sight reading and improvisation playing studies supported by analysis(harmony/form components) was applied to experiment group students for 10 weeks; within that period control group continued piano lessons. Pretest and posttest evaluations were applied to both groups.

Behaviour observation form and cognitive domain knowledge exam were used to acquire research data; and structured interview form was used to take the opinions of experiment group about the research.

After the analysis of Mann Whitney U and Wilcoxon signed-rank Test, it was observed that experiment and control groups didn't have gaps in their levels for pretest, but there was a remarkable gap on behalf of experiment group as for the posttest. It is inferred that experiment group showed improvement in analysis (harmony/form components) and sight reading and improvisation playing skill in piano training in consequence of experimental research conducted in the present case.

Key Words: Piano Education, Functional Piano Skills, Sight Playing, Improvisation, Analysis

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xiv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.4.Sınırlılıklar.....	11
1.5.Tanımlar.....	12
BÖLÜM II	14
KURAMSAL ÇERÇEVE	14
2.1.Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda Piyano Eğitimi .	14
2.2. Piyano Eğitime Etki Eden Dersler.....	19
2.2.1. Müziksel İşitme Okuma Yazma Eğitimi.....	19
2.2.2. Armoni-Kontrpuan-eşlik Eğitimi	20
2.2.3. Müzik Biçimleri	24
2.3. Çözümleme Destekli Piyano Eğitimi	25
2.4. İşlevsel Piyano Becerileri	28
2.5. Deşifre çalma Becerisi.....	32
2.6. Doğaçlama Çalma Becerisi	39
2.7. İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	43
BÖLÜM III	58
YÖNTEM	58
3.1. Araştırmanın Modeli.....	58
3.2. Deneme ve Kontrol Grubu	59
3.3. Deneysel Süreç	59
2.2.4. 3.3.1. Araştırmanın Deneysel Deseni.....	62
2.2.5. 3.3.2. Deney Grubuyla Uygulanan Çalışma İçin Planlanan Konular.....	63
3.4. Veri Toplama Araçları.....	65

2.2.6.	Davranış Gözlem Formunun Geliştirilmesi	66
2.2.7.	Yarı yapılandırılmış Görüşme Formunun Geliştirilmesi	69
2.2.8.	3.4.3. Uygulamada kullanılan parçalar ve kitaplar.....	71
3.5.	Verilerin Çözümlemesi.....	72
2.2.9.	3.5.1. Gözlemciler Arası Uyum Analizi.....	73
BÖLÜM IV	.....	77
BULGULAR VE YORUM	.....	77
BÖLÜM V	.....	114
TARTIŞMA	.....	114
5.1.	Tartışma	114
BÖLÜM VI	.....	117
SONUÇ VE ÖNERİLER	.....	117
6.1.	Sonuçlar	117
6.2.	Öneriler	120
KAYNAKÇA	.....	121
EKLER	.....	130

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Uzmanların “ Deşifre Çalma kriterleri” için belirttikleri değerlendirme ölçütleri.....	67
Tablo 2. Uzmanların “Armoni ve Form Bilgisi Kriterleri” için belirttikleri değerlendirme ölçütleri.....	68
Tablo3. Uzmanların “Doğaçlama Çalma Kriterleri” için belirttikleri değerlendirme ölçütleri	69
Tablo 4. Uzmanların “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” için belirttikleri değerlendirme ölçütleri.....	70
Tablo 6. Gözlemciler Arası Deşifre Kriterlerine Yönelik Öntest Uyum Analizi.....	73
Tablo 7. Gözlemciler Arası Deşifre Kriterlerine Yönelik Sontest Uyum Analizi	73
Tablo 8. Gözlemciler Arası Armoni - Form Kriterlerine Yönelik Öntest Uyum Analizi.....	74
Tablo 9. Gözlemciler Arası Armoni - Form Kriterlerine Yönelik Sontest Uyum Analizi.....	75
Tablo 10. Gözlemciler Arası Doğaçlama Kriterlerine Yönelik Öntest Uyum Analizi	75
Tablo 11. Gözlemciler Arası Doğaçlama Kriterlerine Yönelik Sontest Uyum Analizi.....	76
Tablo 12. Deney Grubu Öğrencilerinin Majör Eser Çözümlemelerinde (Yazılı) Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	77
Tablo 13. Deney Grubu Öğrencilerinin Minör Eser Çözümlemelerinde (Yazılı) Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	78
Tablo 14. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Majör Eser Çözümlemelerinde (Yazılı) Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	78
Tablo 15. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Minör Eser Çözümlemelerinde (Yazılı) Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	79
Tablo 16. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Eserlerde Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	80
Tablo 17. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Eserlerde Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları	81
Tablo 18. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Eserlerde Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	81
Tablo 19. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Eserlerde Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları	82
Tablo 20. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Eserlerde Armoni – Form Çözümleme Düzeylerine (sözel) İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları	83
Tablo 21. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Eserlerde Armoni ve Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	83

Tablo 22. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Eserlerde Armoni – Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları	84
Tablo 23. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Eserlerde Armoni ve Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	84
Tablo 24. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Tonalitelerde Doğaçlama Çalma Becerilerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları	85
Tablo 25. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Tonalitelerde Doğaçlama Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları	85
Tablo 26. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Tonalitelerde Doğaçlama Becerilerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	86
Tablo 27. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Tonalitelerde Doğaçlama Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları	86
Tablo 32. Kontrol Grubunun Deşifre Becerilerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	87
Tablo 33. Kontrol Grubunun Armoni – Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları	88
Tablo 34. Kontrol Grubunun Doğaçlama Çalma Becerilerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	88
Tablo 35. Deney Grubunun Deşifre Becerilerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	89
Tablo 36. Deney Grubunun Armoni - Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	90
Tablo 37. Deney Grubunun Doğaçlama Çalma Becerilerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	90
Tablo 40. Deneysel çalışmanın basit armonik fonksiyon ve form yapılarını çözümleyebilmeye yönelik katkı sağlama durumuna ilişkin deney grubu öğrencilerinin görüşleri	93
Tablo 41. Deneysel çalışmanın basit armonik fonksiyon ve form yapılarını çözümleyebilmeye yönelik katkı sağlama durumuna ilişkin kodlamalar.....	93
Tablo 42. Deneysel çalışmanın piyanoda deşifre çalma becerisini geliştirme durumuna ilişkin deney grubu öğrencilerinin görüşleri	96
Tablo 43. Deneysel çalışmanın piyanoda deşifre çalma becerisine katkı sağlama durumuna yönelik kodlamalar	96
Tablo 44. Deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisini geliştirme durumuna ilişkin deney grubu öğrencilerinin görüşleri	99

Tablo 45. Deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisine katkı sağlama durumuna ilişkin kodlamalar.....	99
Tablo 46. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri.....	100
Tablo 47. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerine yönelik kodlamalar	102
Tablo 48. Deney grubunun deneysel çalışmada karşılaştıkları zorluklara ilişkin görüşlerine yönelik kodlamalar	105
Tablo 49. Deney grubunun deneysel çalışmaya ilişkin tutumları	107
Tablo 50. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın önemine ilişkin görüşleri	109
Tablo 51. Deney grubunun deneysel çalışmada kendilerini en çok geliştirdiklerini düşündükleri alana ilişkin görüşleri	111

KISALTMALAR LİSTESİ

Ö:Öğrenci

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

MENC: Music Educators National Conference (Müzik Eğitimcileri Ulusal Derneği)

MİOY: Müziksel İşitme Okuma Yazma

NASM: National Association of Schools of Music (Ulusal Müzik Okulları DerneğiYönergesi)

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Mesleki müzik eğitiminin en önemli unsuru müzik öğretmenidir. Müzik öğretmenin yetkinliği, toplumların müzik kültürünü aktarma, bireylerde davranış değişikliği oluşturma, değiştirme, geliştirme gibi müzik eğitiminin genel hedeflerini kazandırmada oldukça önemlidir.

“Çağdaş anlamda müzik öğretmeni yetiştirme; bireyleri müzik öğretmeni olmaya duyarlı, yatkın, eğilimli veya yönelimli duruma getirip bu alanda gerekli örgün eğitimden geçirerek müziksel öğretmenleştirme sürecidir” (Uçan, 2005:275).

Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dalları müzik öğretmeni yetiştirme görevini üstlenmiş mesleki müzik eğitimi veren kurumlardır. Bilgin (1998)’e göre bu kurumların ana hedefi; ilköğretim ve ortaöğretime yönelik genel müzik eğitiminin hedeflerine uygun olarak başta ders içi olmak üzere ders dışı, okul içi ve okul dışındaki tüm müziksel etkinlikleri verimli ve etkili bir şekilde yürütebilecek müzik öğretmeni yetiştirmektir.

Kutluk (2001), müzik eğitiminde temel amaçları; öğretmenlik formasyonuna sahip, eğitsel müziği iyi bilen, müziksel işitme-okuma-yazması gelişmiş, sesini doğru ve güzel kullanan, estetik beğeni düzeyi yüksek, müzik eğitiminde kullanılacak öğretmen ve öğrenci çalgılarını yeterli düzeyde çalabilen, ulusal ve evrensel müzik türleri ile ilgili yeterli bilgi birikimine sahip olan müzik öğretmenleri yetiştirmek olarak belirtmiştir.

Müziği meslek olarak seçen bireyleri profesyonel anlamda yetiştiren kurumlar üstlendikleri misyona göre kendi içlerinde farklı programlar uygulamaktadırlar. Nitelikli müzik öğretmeni yetiştirmek için ise müzik öğretmenliğine yönelik kazanımları hedefleyen, nitelikli ve kaliteli bir müzik eğitim süreci şarttır.

Müzik öğretmenliği lisans programı; alan bilgisi, pedagojik formasyon ve genel kültür derslerini bünyesinde barındırmaktadır. Uçan (2000)’a göre; müzik öğretmenliği; bu üç

boyutu barındıran karmaşık bir bütündür ve bir müzik öğretmeni adayı öğretmenleşme/öğretmenleştirme sürecinde aldığı alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi eğitimi sonucu müzik ve eğitim alanlarının temelini oluşturan ilkeler bütününe tam anlamıyla sahip olabilir.

Bu eğitim sürecinde alana yönelik pek çok ders verilmektedir. Bunların başında çalgı eğitimi öncelikli gelmektedir. Çalgı; gerek amatör gerekse mesleki müzik eğitiminde bireyin kendini ifade edeceği, duygularını dile getireceği en önemli araçtır. Kutluk (2001)'a göre; çalgı çalma, insanların müzikle uğraşmalarının temel biçimlerinden biridir. Bir müzik aletiyle müzik yapan insan, müzikle daha çok iç içe olur, müziği daha iyi öğrenir, daha çok müzikal doyum sağlar.

Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında çalgı eğitiminin önemli boyutunu piyano eğitimi oluşturmaktadır. Müzik öğretmeni adayları, bireysel çalgı eğitimlerinin yanı sıra yardımcı çalgı olarak yedi yarıyıl piyano eğitiminden geçmektedirler. Müzik öğretmeni yetiştirme amaçlı programların içeriğinde ve temelinde bulunan piyano eğitiminin zorunlu yardımcı çalgı statüsünde olmasının pek çok nedeni vardır. Kutluk (1996:4)'a göre piyano eğitiminin eğitim fakültesi bölümlerinde verilmesinin nedenleri şunlardır:

1: Piyano çalan bir kişi çoksesliliği kavrama, deşifre, müziksel işitme, armoni, biçim yönünden bilgilendirme gibi müziğin çok önemli alanlarında gelişme olanağı bulur.

2: Piyanonun kendine yeten bir solo çalgısı olmasının yanı sıra, başka çalgılara ya da insan seslerine eşlik yapmakta kullanılan bir eşlik çalgısı olması eğitsel müzik öğretimindeki önemini artırmaktadır.

Bağçeci (2001), piyanonun müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda; temel müzik bilgi ve becerilerini kazandırma, öğrencilerin seslerini eğitme, öğrencileri müzik tür/çeşit ve biçimleri hakkında bilgilendirme, besteleme, eşlikleme ve eser analizi yapabilme gibi pek çok amaca yönelik olarak etkili bir şekilde kullanıldığını belirtmiştir. Müzik öğretmeni yetiştirmede böylesine etkili bir eğitim alanı olan piyano derslerinde, öğrencilerin müziği algılayabilmeleri, ifade edebilmeleri ve yaşantılarına katabilmeleri için etkili bir piyano eğitimi sürecine ihtiyaç duyulmaktadır.

Piyano, müzik eğitimcisinin elinde bir eğitim (veya sınıf) çalgısı olarak etkili bir şekilde kullanıldığında öğrencilere aşağıdaki müziksel davranışları kazandırmada önemli rol oynar:

1. Temel müzik bilgileri ve becerileri kazandırmak amacıyla; seslerin belletilmesi ve birbirleriyle olan ilişkilerinin kavratılmasında, seslerin belli kurallar çerçevesinde oluşturduğu dizi, akor, arpej, modalite, tonalite vb müziksel kavramların öğretilmesinde, müziksel işitme, müziksel bellek ve müziksel dikkat ile müzik tasarlama-doğaçlama ve yaratma yeteneklerinin geliştirilmesinde önemli bir öğretmen çalgısıdır.
2. Öğrencilerin seslerini eğitmek amacıyla; ses alıştırmalarının çalışılmasında, okul şarkılarının öğretilmesinde, şarkılara eşlik yapılmasında, öğrencilerin sesine pes ya da tiz gelen şarkıların başka tona/makama transpoze (aktarım) edilerek seslendirilmesinde, koro çalışmaları için koro partileri ve koro partitürlerinin indirgenerek çalınmasında piyano etkili bir çalgıdır (Özen, 1998:29).

Şüphesiz bir müzik öğretmenin piyanoyu bu şekilde etkin kullanabilmesi için işlevsel piyano becerilerinin kazandırılmasına yönelik bir eğitim sürecinden geçmesi gerekmektedir.

Kasap (2005); işlevsel piyano becerilerini, müzik öğretmenlerinin piyanoyu kendi müzik sınıflarında daha etkin bir eğitim aracı olarak kullanabilmelerini sağlayan pratik piyano çalma becerileri olarak tanımlamıştır. Bu beceriler, verilen bir ezgiye eşlik yapabilme, deşifre çalabilme, transpoze edebilme, çokseslendirme yapabilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, doğaçlama yapabilme, birlikte çalma, koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme vb becerilerdir. Bu işlevsel becerileri ile donanmış olarak mezun olan müzik öğretmenleri, piyanoyu görev yapacakları okullarda öğrencilerine müzik öğretirken, eşlik yaparken ve koro, çalgı ve ya çalgı gruplarına eşlik yaparken daha etkili olarak kullanabileceklerdir. Bundan dolayı, müzik öğretmeni adaylarının, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki piyano programlarında işlevsel piyano becerilerini kazanarak mezun olmaları gereklidir (Kasap, 2005:150).

Costa (2003) ise işlevsel becerileri, piyanoyu performansa doğrudan bağlı olmadan genel müziğe bakış açısını geliştirmek için kullanan faaliyetler olarak tanımlamıştır. Bu beceriler öğretmenlere ve müzik eğitimcilerine yardımcıdır ve armoni, kulaktan çalma, transpoze, partiyon okuma ve doğaçlama gibi becerileri kapsar. İşlevsel beceriler teorik konuları öğretmede bir yardımcı olarak kullanılmaktadır

Eğitim Fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında verilmekte olan alan derslerinin birçoğu birbirleriyle bağlantılı bir yapıya sahiptir. Müfredat programına bakıldığında işitme, armoni, eşlik, müzik biçimleri, Türk Müziği çokseslendirme gibi bir

bütünü oluşturan ve bütünden ayrı olmayan derslerin mevcut olduğu görülmektedir. Piyano gibi entonasyon sorunu olmayan ve adı geçen derslerin en rahat uygulama sahasını oluşturan bir çalgının, bu eğitimin temeline oturtulması ve bir müzik öğretmeni için meslek yaşamında pratik kullanım imkanları barındırdığı düşünülerek piyano eğitiminin zorunlu ders statüsüne taşınması, şüphesiz piyanonun yararlı ve avantajlı bir çalgı olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır.

Özen (1998)'in de belirttiği gibi; müzik öğretmeni olarak yetişecek bir adayın piyanoyu işlevsel olarak kullanabilmesi, kuşkusuz sadece piyano dersinde kazanılacak beceri dinleti yaklaşımı ile sunabilmesine bağlı olarak düşünülemez. Müzik alanına ilişkin diğer derslerin özellikle armoni-kontrpuan-eşlikleme, müziksel işitme okuma, müzik biçimleri ve müziksel çözümlene vb derslerinin de piyano çalma becerilerinin gelişimine olan katkıları ortadadır. Bu yüzden piyano dersi ile bu dersler arasında sıkı bir dayanışıklığın sağlanması, yeterli uygulama olanağı bulmasıyla da ilköğretim ve ortaöğretim için istenen ve beklenen nitelikleri müzik öğretmeni modeline ulaşılacağı düşünülmektedir.

Pirgon (2009), benzer bir yaklaşımla piyanonun güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında yürütülen alan derslerinin hemen hepsini besleyen, destekleyen, pekiştiren ve bu derslerin çalışılması aşamasında vazgeçilmez bir yardımcı olduğunu; solfej eğitiminden, armoni eğitimine, ses eğitiminden okul parçalarına dağarcık oluşturma ve bu parçaları eşliktirmeye kadar bir müzik öğretmeni için gerekli donanımların oluşturulmasındaki önemini vurgulamıştır.

Okulda müzik öğretiminin geleneksel olan bireysel derslerin kapsamında mevcut olan teknik ve piyano repertuarının haricinde işlevsel piyano becerilerinin edinimini gerektirdiğini belirten McDonald (1989); birçok müzik eğitimi öğrencisinin işlevsel piyano becerilerine yönelik eğitim sürecinde yeterli deneyimi kazanamadığını ve bunun müzikal okur yazarlıklarında bir boşluğa neden olduğunu vurgulamıştır. .

Nitekim The National Association of Music (Ulusal Müzik Okulları Birliği 2001) yönergesinde de, farklı alanlarda müzik eğitimi alan öğrencilerin farklılaşmış piyano eğitimi alması gerektiği ve müzik eğitimi gören öğrenciler için gelecekteki öğretmenlik hayatındaki gereksinimlerine uygun işlevsel klavye becerileri gerektiği vurgulanmaktadır (Costa, 2003).

“Düzenlenmiş amaçlarla yaklaşılan klavye çalışması müzik teorisi dersinde öğrenilen fikirleri tanıtma ve pekiştirmeye hizmet eder. Çoğu teori öğretmeni şunu kabul edecektir ki kağıt üzerindeki tam olarak duymadan yapılan çeşitli armonik ilerlemeler ve ses düzenlemeleri biçimlendirmeleri, armoni anlayışında yarım kalan ve üstünkörü sonuçlara yol açar. Örneğin, yan dominant işlev algısı pek çok öğrenciye bir müzik olayından ziyade matematik problemi gibi görünür. Ancak farklı müziksel içerikte çeşitli yan dominantları klavyede çaldıktan sonra, öğrenciler popüler, dini repertuarların ve caz repertuarlarının yanı sıra klasik parçaların da bu armonik işlevlerle bezeli olduklarını fark ederler. Öğretmen bu akorları sınıfta çalarken edilgen bir şekilde dinleyen bir öğrencinin müzikte bir yan dominantla karşılaştığında bunu fark etmesi ve tepki vermesi olası değildir. Yalnızca etkin çalışla ve armoni yürüyüşü dinlemeyle tartışılan konuyu anında duymanın mükafatını almış olacaktırlar. Tuşlar üzerindeki parmaklarının fiziksel hissi edilgen dinlemeyle ulaşılması mümkün olmayan bir kalıcı etki bırakır. Sesleri duyarken klavyedeki akorun biçimini gören ve hissedilen öğrenciler kağıt üzerindeki soyut kavramı (yan dominant) bir müzikal gerçekliğe dönüştürür. Bu açıdan öğrencilerin karşılaştıkları ve deneyim yaşadıkları müzikteki armoniyi gerçek müzik anlayışı olarak algılamaları olasıdır” (Servias, 2010:3-4).

Müzik alan bilgisinin piyano dersine yansıtılmasının, öğrenme açısından olumlu etkilerinin olduğu ilgili ulusal ve uluslar arası literatürde sıklıkla vurgulanmaktadır. Bununla birlikte, uygulamada ağırlıklı olarak devinışsel hedeflere ve çalma becerilerine yoğunlaşmakta, müzik kuramsal boyutlar genellikle eksik kalmaktadır (Yüksel, 2003; akt Kahramansoy, 2006:6).

İncelenen pek çok bilimsel kaynaktan elde edilen bilgiler sonucu bu sorunların büyük bölümünün armoni, piyano ve kısmen eşlik dersinin ilişkilendirilememesi, yüzeysel ezbere dayalı ders geçmeye odaklı bir tablo oluşmakta, bir okul şarkısına eşlik edemeyen deşifre, armoni-form analizi yapamayan, doğaçlama eşlik becerisi gelişmeyen öğrencilerle sık karşılaşılmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının Eşlik dersinin altyapısını oluşturan armoni, müzik teorisi, solfej ve piyano gibi bir takım bilgi, beceri ve donanımdan yoksun oldukları; piyano eğitimi ve eşlik (Korrepetisyon) derslerinde edindikleri davranışları eşlik becerilerine transfer etmede orta ve düşük düzeylerde yeterli olabildikleri, okul şarkılarını doğaçlama eşliklemeye tam anlamıyla yetkin olmadıkları; müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyano eğitiminde sanatsal işlevi oldukça fazla olan eserlerin seslendirilmeye çalışıldığı; müzik öğretmenlerinin “Armoni-Kontrpuan ve Eşikleme” ile “Piyano”

eğitiminde kazandıkları bilgi ve becerileri eşgüdümlü olarak müzik dersinde kullandıkları şarkıların eşliklenmesine yeterince yansıtamadıkları; müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun ilk defa notasıyla karşılaştıkları (deşifre) ve ilk defa duydukları bir ezgiye eşlik yapabilme bakımından ve piyanoyu kullanarak, öğrencilerin düzeyine uygun müzikler doğaçlatma davranışında yetersiz oldukları; piyano derslerinde çalışılan eserlerin teknik, armonik, form ve müzikal analizlerinin çok az yada hiç yapılmadığı incelenen kaynaklardan elde edilen sonuçlar arasındadır (Özen, 1998; Bilgin, 1998; Kutluk, 2001; Bağçeci, 2001; Aydınoglu, 2005; Sönmezöz, 2006; Görsev, 2006; Dağdeviren, 2006; Durmaz, 2009; Öztürk, 2011).

Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular ışığında pek çok araştırmacı müzik öğretmenliği lisans programındaki piyano ders tanımının gözden geçirilerek dersinin müzik alan bilgisiyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla yeniden tanımlanması; öğrencilerin eşlik ederken ve deşifre çalarken armonik derecelerin farkında olunması ve bu farkındalığı performanslarında kullanımlarının sağlanmasına, deşifre becerisinin geliştirilmesine, piyano derslerinde armonik analizin desteklenmesine; eşlik öğretiminin müzik teorisi ve işitme dersleri (armoni, kontrpuan, form, analiz) ile piyano derslerinde kazanılan bilgilerin dersin içeriği ile paralellik göstermesinin sağlanmasına, doğaçlama yapabilme becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesinin sağlanması; müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitiminde işlevsel becerilerin kazanımına yönelik önemini vurgulayan önerilerde bulunmuştur (Özen, 1998; Bilgin, 1998; Kasap, 1999; Kutluk, 2001; Coşkun, 2001; Bağçeci, 2001; Aydınoglu, 2005; Sönmezöz, 2006; Görsev, 2006; Kahramansoy, 2006; Dağdeviren, 2006; Çevik, 2007; Kalkanoğlu, 2007; Karkın, 2007; Durmaz, 2009; Batıbay, 2011; Öztürk, 2011; Aydınli, 2012).

Kaynaklardan elde edilen sonuçlar ve öneriler incelendiğinde deşifre çalma, çokseslendirme yapabilme ve doğaçlama çalabilme becerilerinin müzik öğretmeni adayları için önemli olduğu anlaşılmaktadır. Ezgiye eşlik yapabilme, deşifre ve doğaçlama çalabilme, transpoze edebilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, birlikte çalma, koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme gibi işlevsel piyano becerilerinin önemi yurt dışı kaynaklarda da vurgulanmıştır.

Buchanan (1964); okulda müzik öğretimi için gerekli olan temel piyano becerileri doğrultusunda yüksek okul müzik eğitmeni olarak çalışan müzik öğretmenlerinin yaklaşımlarıyla ilgili bir inceleme yürütmüş; eşlik, armonizasyon, deşifre, doğaçlama, kulak yoluyla çalma, partiyon çalma becerileri müzik sınıflarında etkili müzik eğitimi

için gerekli en önemli temel piyano becerileri olarak ifade etmiştir. Buchanan'ın araştırmasında müzik öğretmenleri, solo repertuar çalmayı en az öneme sahip beceri olarak sıralamışlardır.

Lowder (1970), melodi armonizasyonu, doğaçlama ve deşifre gibi işlevsel piyano becerilerinin deşifre yapan kişi için melodik ana hatlardan gelen akor kalıpları algılamasını gerekli kıldığını ileri sürmüştü; bu nedenle deşifre ve diğer işlevsel klavye becerileri arasında güçlü bir ilişki olduğunu vurgulamıştır (Akt. Mc Donald, 1989).

Graff (1984); müzik öğretmenlerinin deşifre, doğaçlama çalma, akor yürüyüşü çalma, modülasyon çalma, şifreli bas farkındalığı, armoni, transpoze, müzik analizi, kulaktan çalma, eleştirel dinleme, partiyon okuma gibi becerilere daha çok; piyano parçaları çalma, ezberden piyano şarkıları çalma, akıcı piyano tekniği geliştirme gibi becerilere daha az önem verdiklerini belirtmiştir.

Young (2010), okul müzik öğretmenlerini ise genellikle deşifre, doğaçlama, partiyon okuma, eşlik, şifreli ve şifresiz melodi armonizasyonu çalma becerileri kullandıkları belirtilmiştir; Mc Donald (1989), eşikleme, armonizasyon, deşifre, transpoze, kulak eğitimi, doğaçlama, partiyon okuma, eşlikli çalma gibi işlevsel becerilerin önemi vurgulanmıştır.

Wunsch (1972), doğaçlamanın, öğrenciye, soyut müzikal düşünceyi aydınlatan ve aynı zamanda öğrencinin kendisini sezgisel olarak ifade etme fırsatı sunan bir deneyim sağladığını belirtmiştir; Trantham (1970), doğaçlamayı işlevsel piyanonun alanı içinde bir kategori olarak göstermiştir. İşlevsel piyano, doğaçlama yapma, deşifre, kulaktan çalma ve armonizasyon yaparak eşlik etme veya bunları oluşturma becerisi olarak tanımlamış, doğaçlamayı ve deşifreyi, işlevsel piyanoda birbiri ile ilişkilendirilmesi gereken iki ana kategori olarak listelemiştir. (Akt. Case, 1977).

İşlevsel piyano becerilerine ilişkin yurtdışı kaynaklar incelendiğinde bu becerilerin kazandırılmasında genellikle grup piyano eğitimi yaklaşımı görülmektedir. Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere pek çok ülkede müzik öğretmenleri de dahil olmak üzere profesyonel müzik eğitiminin hemen her alanında işlevsel piyano becerilerinin önemi kabul edilmiş ve bu becerilerin en etkili kazanımı olan grup piyano eğitimi (her öğrencinin bir piyano kullandığı) yaygınlaşmıştır. Deşifre çalabilme, analiz edebilme, çökseslendirme yapabilme, transpoze edebilme, eşlik yapabilme, doğaçlama çalabilme, koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme gibi işlevsel piyano becerilerinin kazandırıldığı grup piyano eğitiminin temeli 1800'lü yıllarda atılmış, bu eğitim giderek dünyanın pek çok ülkesi tarafından kabul görmüştür. Günümüzün teknolojik imkanları da kullanılarak dijital piyano

laboratuvarlarında modern bir yaklaşımla ortalama 6-10 kişilik sınıflarda dersler yapılmaktadır (Case 1977, Graff 1984, Kasap 1999, Kasap 2005, Young 2010, Aydın 2012).

“Grup piyano eğitimi uzun yıllardan beri ABD’nin yanı sıra dünyanın pek çok ülkesinde kullanılmaktadır. Grup yaklaşımı ile öğrencilere artistik ve işlevsel piyano becerileri etkin bir şekilde öğretilmektedir. Grup piyano eğitimi ve öğretimi her geçen gün daha çok geliştirilen bir sistem olarak piyano eğitiminde yerini korumaya devam edecektir” (Kasap, 2005:204).

Ayrıca ilgili literatürde, grup piyano eğitimiyle ilgili pek çok kaynak kitabın mevcut olduğu görülmektedir. Bu kitaplar incelendiğinde çoğunun sistematik bir yaklaşım içerisinde ünitelere bölüdüğü ve her ünitenin belirli bir armonik fonksiyon ve akor bağlantılarıyla, deşifre çalışmaları, ünitenin konusu olan armonik fonksiyon bağlantılarını barındıran repertuar çalışmaları, doğaçlama çalışmaları, partiyon okuma ve çalma gibi işlevsel piyano becerilerine yönelik çalışmaları bünyesinde barındırdığı görülmektedir (Frackenpohl 1985; Lyke vd. 1993; Lancaster & Renfrow 2004)

Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında piyano eğitimi, bireysel dersler şeklinde verilmekte, grup piyano eğitimine müzik eğitimi lisans programlarında yer verilmemektedir. Yurt dışında yaygın olarak verilen grup piyano eğitiminin Türkiye’de güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında uygulanamayışının; bu bölümlerin pek çoğunda gerek bina yapısı gerekse piyano sayısının ve imkanlarının yetersiz oluşu (Kutluk, 2001; Yücetoker, 2000, Karabulut, 2009) grup piyano eğitimine aşına olunmaması (Kasap, 1999) vb nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Fakat eğitim sürecinde yenilikçi, çağdaş bir yaklaşım sergilenebilmesi için olandan değil, olması gerekenden söz etmek gerekmektedir. Nitekim çağdaş eğitim anlayışı; içinde yaşanan çağın gerektirdiği ve barındırdığı yenilikleri bünyesine katan, uluslar arası eğitim sistemlerinde kabul görmüş yaklaşımları benimseyerek kendi toplumunun ve kültürünün ihtiyacına ve yapısına uygun bir adaptasyonla eğitim sistemi içine dahil eden, kendini sürekli yenileyen ve geliştiren bir yaklaşıma sahip olmalıdır.

Müzik eğitimi bölümlerinde yardımcı çalgı statüsünde verilen piyano eğitiminde mevcut sorunlar ve çözüm önerileri sunan ve işlevsel piyano becerilerinin önemine yönelik pek çok yurt içi ve yurt dışı kaynak incelenmiş ve elde edilen veriler ışığında müzik öğretmenliği mesleğinde ağırlıklı olarak kullanılan işlevsel piyano becerilerinden deneysel çalışma çerçevesinde armonik analiz ve form öğelerini çözümlenme (analiz etme) destekli çalışmalarla deşifre çalma, doğaçlama çalma becerileri seçilmiştir. Grup piyano eğitim

literatüründe sıkça kullanılan bazı kitaplar kaynak olarak alınmış ve diğer kaynak kitaplardan da yararlanılmış; piyano sayısının ve sınıfların grup piyano eğitimine elverişsiz oluşundan dolayı çalışmanın bireysel piyano eğitiminde uygulanması uygun görülmüştür.

Bu veriler ışığında araştırmanın problem cümlesi şu şekilde belirlenmiştir:

Piyano eğitiminde çözümlene destekli çalışma metodunun işlevsel piyano çalma becerilerinden deşifre ve doğaçlama çalma becerisine etkisi nedir?

1.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmada; bireysel piyano derslerinde çözümlene (armoni/form öğeleri) destekli çalışmaların işlevsel piyano becerilerinden deşifre ve doğaçlama çalma becerilerine etkisini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine yönelik öntest – sontest puanları arasında fark var mıdır?
2. Deneysel süreçte piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmalar yapan deney grubu ile mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun piyanoda deşifre çalma becerilerinin gelişimine yönelik öntest – sontest puanları arasında fark var mıdır?
3. Deneysel süreçte deney grubu ile kontrol grubunun armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel) düzeylerinin gelişiminde öntest – sontest arasında fark var mıdır?
4. Deneysel süreçte deney grubu ile kontrol grubunun piyanoda doğaçlama çalma becerilerinin gelişiminde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öntest – sontest puanları arasında fark var mıdır?
5. Mevcut piyano derslerine devam eden kontrol grubunun armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel), piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin gelişimine yönelik öntest-sontest puanları arasında fark var mıdır?
6. Piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmalar yapan deney grubu öğrencilerinin armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel), piyanoda deşifre çalma becerilerinin gelişimine yönelik öntest – sontest puanları arasında fark var mıdır?
7. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmaya yönelik görüşleri nedir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Piyano; müzik eğitiminde alanla ilgili derslerde öğrenilen teorik bilgileri aktif olarak kullanma sahasıdır ve öğrenciye kullanma, sorgulama, birleştirme fırsatları vererek yani bir anlamda yaparak ve yaşayarak öğrenme imkanı tanır. Bu noktada müzik öğretmenliği eğitiminde piyano eğitiminin amacı ve nihai hedefi; teknik, performans ve yorumlama ağırlıklı eğitimden ziyade, belirli bir teknik ve performans seviyesinin kazanımıyla birlikte işlevsel piyano becerilerinin ağırlıklı olarak kazandırıldığı bir araç olarak kullanımını sağlamaktır.

Fakat alanyazından da elde edilen bilgiler ışığında müzik öğretmeni adaylarının çoğu bu derslerden yüksek not aldıkları halde teorik bilgileri piyanoda uygulayamadıkları görülmektedir. Özgür (b. D.; akt. Piji) benzer bir yaklaşımla öğrencilerin çokseslendirme derslerinde ve yazılı sınavlarda ileri düzeyde kuramsal bilgileri kağıt üzerinde uygulayabildiği halde, eşlik dersinin uygulama boyutuna bu bilgileri yansıtamadıklarını belirtmiştir. Piyano dersinde de benzer bir durumla karşılaşmakta öğrencilerin eserleri genellikle yüzeysel ezberleme mantığıyla çalıştıkları görülmektedir.

“Ezberleyen kişi daha önce karşılaşmadığı bir durumla karşılaştığında ne yapacağını bilemez. Tıpkı insan aklının alamayacağı kadar çok bilgiyi kaydeden ve onları inanılmaz bir hızla işleyen bilgisayarın, bilmediği bir komutla karşılaştığında olduğu gibi. Mühendislik okuyan bir öğrenci, bir derste öğrencilerin 600 formül ezberlediğini, buna karşılık birkaç kişinin sınavdaki problemleri çözerek başarılı olduğunu, aynı grubun bütün integral formüllerini bildiğini, ancak makinanın başına geçince ne yapacağını bilemediklerini söylemişti. Tıp öğrencilerinin vücuttaki bütün kemikleri, kasları bildikleri halde basit hastalıklar karşısında ne yapacaklarını bilemedikleri de gözlenebilmektedir. Demek ki bilgileri üst üste kaydederek bir konu öğrenilememektedir. Bu nedenle insan öğrenmesi, bir dizi bilgiyi öğrenmenin ötesine geçip; akıl yürütme, problem çözme, bilgiyi işleme ve yeniden üretme gibi sınırlara ulaşmalıdır” (Açıkgöz 2007:54).

Yukarıda Açıkgöz’ün verdiği örneklerdeki mühendislik ve tıp öğrencileri gibi müzik öğretmeni adaylarının da teoride ezberledikleri bilgileri pratik olarak uygulamaya dökemedikleri, uygulamada kullanamadıkları görülmektedir. Alan derslerinin öncelikli uygulama sahası olan piyano ile eşgüdümlü ilerlemesi; akıl yürütme (ilişkilendirme), çözümleme (müzikal yapı:armoni/form öğeleri), üretme (yaratıcılık/doğaçlama) gibi alanları destekleyen etkinliklerle bilginin aktif kullanımı; biliş düzeyinin ötesinde,

duyuşsal ve devinişsel alanlara taşıyarak anlamlı ve kalıcı öğrenmede önemli rol oynadığı düşünölmektedir.

Çağdaş piyano eğitiminde amaç; sadece teknik ve müzikalite açısından gelişmiş öğrenciler yetiştirmek olmayıp, piyanoyu gerek müzik öğrenimleri gerekse ileriki meslek yaşamları boyunca işlevsel olarak kullanabilecek öğrenciler yetiştirmektir (Çimen 2001:446).

Bu nedenle bir müzik öğretmenin işlevsel piyano becerilerinde önemli bir yeri olan; Ernst (1991)'ün birincil öğrenme alanında değindiği (Kahramansoy, 2006) piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin teorik yönden desteklenerek çözümleyici (Armoni/Form öğeleri) bir yaklaşımla geliştirilmesi, müzik öğretmenin meslek hayatında piyanoyu/klavyeyi daha verimli kullanması açısından önem taşıdığı düşünölmektedir.

Araştırma çözümleme desteğiyle piyanoda doğaçlama çalma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmaların, müzik öğretmeni adaylarının yaratıcılık yönünün gelişimine katkı sağlaması bakımından önemlidir. Ayrıca Türkiye'de müzik öğretmenliği eğitiminde piyanoda doğaçlama çalma becerisine yönelik ilk deneysel çalışma olması bakımından da önem taşımaktadır.

1.4.Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Faköltesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2014-2015 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 20 üçüncü sınıf öğrencisiyle,
2. Deşifre çalabilme, transpoze edebilme, çokseslendirme yapabilme, eşlik çalabilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, doğaçlama yapabilme, birlikte çalma ve koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme gibi işlevsel piyano becerilerinden deşifre ve doğaçlama çalabilme becerileriyle sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

Analiz: Bir müzik eserinin vasıflarını aydınlatmak amacıyla yapısal modelini ve teknik özelliklerini çözümlene çalışma (Say 2002).

Akor: Birbirleri üzerine (üçlü) aralıklarla konulan ya da konulabilen üç, dört ya da beş ayrı sesin aynı zamanda çalınmasına, seslendirilmesine veya işitilmesine denir (Korsakof, çev. Ataman, 1996).

Armoni (Alm., Fr. Harmonie; İng. Harmony; İt. Armonia): Yun. Harmonia=Ahenk, uyum. Müzikte sesin uyumunu ve ilişkilerini araştıran bilim ve sanat. Asıl sese eşlik eden, onunla ya da kendi arasında akor dizileri oluşturarak melodiyi süsleme (Aktüze,2004).

Armonizasyon: var olan melodiyi şifreli ve ya şifresiz olarak uygun akorlarla çokseslendirme (Christensen, 2000).

Form: Müzikte yapıcı ve organize edici unsurları belirleyen, bütünlüğü sağlayan kesin şekil, biçim; uyulması gereken taslak (Aktüze 2004).

Müzikal yapı: 1. Bir müzik eserinin melodi ve çokseslilik özelliklerini, yapısal öğelerini ve öğeler arasındaki ilişkileri oluşturan nitelikler ve ilişkiler bütünü. 2. Müzikte yapısal prototipler (dizi, ton, sonat ve şarkı gibi) (akyıldız 2000).

Motif: Müzikte gelişmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve eseri oluşturan en önemli temel taşıdır (Cangal, 2004).

Cümle: Ekseriya iki, nadiren üç motifin birbirini tamamlamasından meydana gelen topluca bir müzik fikridir (Koray 1957; akt. Bağçeci 2001).

Periyod (Dönem): Çoğunlukla sekiz ölçüden oluşan ve iki müzik cümlesini kapsayan müzik birimine denir (Say 2002).

Deşifre: Bir müzik yapıtının notalarını ilk görüşte okuyuvermek ya da seslendirebilmek (Sözer, 1996).

Doğaçlama: Emprovizasyon; Hazırlık yapmadan, müziği içten geldiği gibi anında yaratmak, bestelemek, seslendirmek (Say 2002; Aktüze 2004).

İşlevsel Piyano Becerileri (Functional Piano Skills): İşlevsel piyano becerileri bir piyanistin klavyede yeterli düzeyde faaliyette bulunabilmesi için edinmesi gereken deşifre çalma, transpoze yapma, armonizasyon (çokseslendirme), doğaçlama çalma, kulaktan çalma, partiyon okuma, ve eşlik çalma gibi belirli klavye becerileri, yeterlilikleri veya kavramları olarak tanımlanır (McDonald, 1989; Christensen, 2000).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturmak için, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda verilmekte olan piyano eğitimi, piyano eğitimine etki eden dersler, çözümlene destekli piyano eğitimi, işlevsel piyano becerileri, deşifre çalma becerisi ve doğaçlama çalma becerisi ile ilgili yayın ve araştırmalara sırasıyla yer verilmiştir.

2.1.Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda Piyano Eğitimi

Piyanonun kendisi bir eğitim alanı olduğu kadar aynı zamanda müzik eğitiminde de etkili bir araçtır. Piyanonun kendisinin bir eğitim alanı olması, piyanonun öğrenimine ilişkin belli düzenlemeleri gerektirir. Bu düzenlemeler de piyanoyu öğrenmedeki amaca göre değişir. Amaç, piyanoyu amatörce öğrenmeden başlayarak, müzik eğitimcisi, piyano eğitimcisi, solist ve virtüöz yetiştirmeye kadar varan geniş bir açılım göstermektedir.

Piyano; müzik eğitimi programlarında performansa yönelik becerilerin kazanımı ve sergilenmesinin yanı sıra müziği okuma, anlama, ilişkilendirme, yaratma gibi kazanımlar açısından da pedagojik bir eğitim sahasıdır.

Buchanan (1964) ve Vernezza (1967), piyanoyu müzik yapma, dinleme ve müziksel okuma becerileri kazanma, müziği anlama, müzik bilgisi oluşturma ve diğer müzik çalışmalarına temel oluşturma bakımından en yaygın ve en temel çalgı olarak kabul etmekte ve piyano eğitiminin, müzik programlarının vazgeçilmez parçası olduğunu söylemektedir (Akt. Kasap, 2004).

Kamacıoğlu (1996)'na göre; öğrenciye doğru nota çözme yeteneği kazandırabilme, çok sesli duyma yeteneğini geliştirebilme, herhangi bir şarkının eşliğini doğru akorlarla, doğru fonksiyonlarla yapabilme, bilişsel, duyuşsal, psikomotor davranışlarını geliştirebilme piyano dersinin genel hedefleri arasındadır.

Ernst (1991) birincil ve ikincil öğrenme alanı olarak piyano dersinin içeriklerini ayırmış ve bu iki alanın birbiriyle etkileşim içinde olması gerektiğini belirtmiştir. Ernst'in yaklaşımına göre birincil öğrenme alanları deşifre, ezbere çalma, yorum, birlikte çalma,

doğaçlama ve besteleme; ikincil öğrenme alanları ise çalma tekniği, bedensel eğitim, müzik teorisi, eser analizi, müzik tarihi ve işitme eğitimini kapsamaktadır. Müziğin belli bir düzen, form, yapı ve ilişkilendirme olduğunu dile getiren Ernst; eserin sunumu sırasında, yorumun kuvvetli ve bilerek yapılabilmesi için öncelikle bu özelliklerin bilincinde olunması gerektiğini belirtmektedir (Akt. Kahramansoy, 2006). .

Piyano müzik öğretmenliği programlarında da temel yardımcı çalgı statüsündedir. Müzik öğretmenlerinin eğitiminde piyanonun amaca uygun ve alan dersleriyle bağlantılı bir programla yürütülmesi önemlidir.

Müzik öğretmenliği eğitiminde bu çalgının alana ilişkin kullanım özellikleri ve amacına uygun eğitimi planlanıp programlandığında genel müzik eğitimine katkıları da oldukça büyük olacaktır (Kıvrak, 2003:210)

Müzik öğretmenliği sekiz yarıyılık lisans programı Alan Dersleri, Pedagojik Formasyon, Genel Kültür Dersleri olmak üzere üç ana grupta toplanmaktadır. Bu programda yer alan alan dersleri birbirleriyle bağlantılı yapıya sahip mesleki kazanımları içerir. Piyano tüm bu meslek alan dersleriyle doğrudan ilgili ve uygulama sahası olarak müzik öğretmenliğinde önemli bir yere sahiptir.

Kıvrak (2003), %80,7'lik bir oranla piyanonun alan derslerinde etkin tek çalgı olduğunu belirtmiş; öğrencinin meslek yaşamında piyanoyu etkili bir biçimde kullanabilmesi için piyano eğitiminin öncelikli amacının bu çalgıyı yerinde, yararlı, etkin kullanılabilirliğini sağlamak olması gerektiğini vurgulamıştır.

Müzik öğretmeliği lisans programında piyano dersinin tanımı “Piyano eğitimi ve öğretimi, müzik öğretmenliği programının temelini oluşturur. Aşamalı olarak, teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği örneklerini, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar” (YÖK 2014) ifadeleri ile yer almaktadır. Müzik eğitimi bölümlerinde 1998 yılına kadar Piyano eğitimi ana dal olarak dört yıl haftada iki saat; yardımcı çalgı olarak da üç yıl haftada bir saat verilmektedir. Programda gidilen yeni yapılanma sonucu müzik öğretmenliği lisans programında piyano eğitiminde ana dal kalkmış altı yarıyıl yardımcı çalgı olarak devam etmiştir.

2006-2007 eğitim-öğretim yılı itibariyle uygulamaya giren öğretmen yetiştirme programında ise piyano dersinin yedi dönem haftada bir saat olarak verildiği görülmektedir. Sekizinci dönemde ise piyano ve öğretimi adı altında yer alan Programda piyano dersinin içeriği şu şekildedir:

Piyano I: Piyanoda temel davranışlar (doğru oturuş ve ellerin piyanodaki konumu) hakkında ilgi ve beceriler, temel piyano tekniklerinden biri olan legatoyu geliştiren çalışmalar. Zıt yönde ve paralel dizi ile beş parmak çalışmaları, kolların serbestliği için gerekli teknik çalışmalar. İki elin bağımsızlığını kazandırıp geliştirecek çeşitli alıştırma, deşifraj çalışmaları. Alıştırma, etüt ve yapıtların çalışılmasında izlenecek yöntemler. Müziksel ifade (piyano, forte), cümleme ve uygulamalı çalışmalar.

Piyano II: Piyano temel tekniklerinden legato tekniğine ek olarak staccato tekniği ve uygulamalı çalışmalar. Parmak alıştırma, dizi ve kadans çalışmaları, deşifre çalışmaları. Küçük ölçekli parçaların müzikal analiz açısından incelenmesi ve müziksel ifade ile ilgili uygulamalar. Düzeye uygun etütler, sonatin çalışmaları. Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş Dönemler'den düzeye uygun küçük ölçekli eserleri seslendirme.

Piyano III: Temel piyano tekniklerinden legato ve staccato tekniklerine ek olarak portato tekniği, uygun etüt ve eserlerle tekniklerin uygulanması. Dizi ve kadanslarla birlikte, pedal ve arpej çalışmaları. Düzeye uygun etüt ve değişik döneme ait ulusal ve evransel eserleri çalma. Sonatin formunun tanıtımı, düzeye uygun sonatinleri çalma.

Piyano IV: Teknik çalışmalar (dizi, kadans ve arpej) sürdürme. Kazanılan teknik davranışları etütlerle pekiştirme. Müzik dönemleri hakkında ayrıntılı bilgi, çalışılan parçaların dönem özellikleri. Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş Dönem (ulusal ve evransel) eserlerini çalma. Çalışılan eserlerdeki tempoların, eserin orijinaline yakın bir tempoda çalınabilmesi için gerekli çalışmalar, bu çalışmalar sırasında metronomla çalışma disiplini kazanma. Aksak ölçülerin tanıtımı ve küçük ölçekli ulusal parçaları çalma.

Piyano V: Dizi, kadans ve arpej çalışmaları, pedal çalışmaları. Parmak, bilek ve önol staccatolar için örnek çalışmalar, öğrenilen teknik davranışları içeren, değişik kaynaklardan etütler, Barok ve Klasik Dönem süslemeleri eserler üzerinde uygulama. Barok Dönem polifonik yapıtlarının (prelüd, süit, envansiyon vb) tanıtımı. Klasik, Romantik ve Çağdaş Dönemlerden düzeye uygun eserleri seslendirme. Okul müziği eşlikleri ve başta İstiklal Marşı olmak üzere marş eşlikleri çalışmaları.

Piyano VI: Dizi, kadans ve arpej çalışmaları, çift ses çalışmaları (üçlü, altılı vb). değişik teknikleri içeren düzeye uygun etütleri orijinal tempolarına yakın olarak çalma. Barok eserleri, sonat formunun tanıtımı, kolay sonatlarla çalışmalar. Farklı dönemlere ait eserleri biçimsel analizlerini yaparak çalışma ve seslendirme. Okul müziği eşlikleri.

Piyano VII: Paralel üçlü, altılı, onlu diziler ve kadanslarını çalma. Dizi, kadans ve arpej (dominant yedili vb) çalışmaları. Değişik teknikleri içeren uygun etütleri, orijinal tempolarına yakın olarak çalma. Önceki dönemde çalışılmaya başlanan sonatların, diğer bölümlerinin de

çalışılarak eseri tamamlama. Çalışılan eserleri değişik edisyonların inceleme ve farklı yorumculardan dinleme. Her dönemde bir eser seçilerek oluşturulan repertuarı seslendirme. Okul müziği eşlikleri ve marş eşlikleri ile ilgili çalışmalar.

Piyano ve Öğretimi: Önceki dönemlerde yapılmış çalışmalar doğrultusunda çeşitli yaş gruplarına yönelik piyano öğretim metotları örnekleri ve uygulamaları içeren çalışmalar, piyano literatürünün kapsamlı tanıtımı, örneklerin incelenmesi, piyano eseri veren Türk ve yabancı besteciler. Başlangıç metotlarının incelenerek güçlü ve zayıf yönlerini saptama.

Durak (2007)'a göre; bir müzik öğretmeni adayının eğitimi süresince ana çalgısı ne olursa olsun, piyano eğitiminde kazanacağı davranışlar tüm öğretmenlik hayatını dolaylı olarak etkilemekte; piyanonun armonik yapılanmalarda çözümleyici, kolaylaştırıcı ve somutlaştırıcı tuş dizilimi, geniş ses aralığı ve mükemmel bir eşlik sazı olması ve piyano eğitiminde kazanılan becerilerin tüm klavyeli çalgıların kullanma yetisini sağlamaktadır. Piyano çalma becerilerine sahip olmayan bir müzik eğitimcisi düşünümeyeceğini belirten Durak; ülkemizde özellikle müzik öğretmeni yetiştiren kurumlara bakıldığında öğretim programlarının ders tanımlarından öteye gitmediğini vurgulamaktadır.

Müzik öğretmenliği programlarındaki piyano eğitimi programlarının oluşturulmasında;

1. Çalgıya başlama yaşı dikkate alınarak
2. Müzik öğretmenliği ana hedefinden hareketle hedeflerini belirlemiş
3. Piyano eğitiminden alan içi beklentilere cevap verebilecek niteliklerin kazandırılması amaçlanmış,
4. Alan içinde kendisiyle ilişkili diğer derslerin programlarıyla eş zamanlı, eş konulu olmayı ilke edinen
5. Piyano derslerinin alan derslerine, alan derslerinin piyano derslerine aktarımını benimsemiş
6. Özellikle eğitim müziği dağarcığı eşliklerini de kendi dağarcığı içinde barındırabilen
7. Öğretmenlik uygulamasında ve öğretmenlik mesleğinde işgörüsü yüksek kullanımı yaratacak beceriyi kazandırmayı planlayan
8. Kendisini günün gereklerine göre gözden geçiren, sorgulayan, yenileyip değiştiren ve daha çok işlevsellik kazandırma kaygısı taşıyan hedefler, ilkeler, yöntem ve yaklaşımlar belirleme gereksinimi vardır. (Kıvrak 2003:209).

Müzik öğretmenliği lisans programında piyano dersinin içeriği incelendiğinde daha çok teknik ve performansa yönelik hedeflerin ve kazanımların ağırlıklı olduğu görülmektedir.

Oysa müzik öğretmenin piyanoyu meslek hayatında verimli ve işlevsel bir şekilde kullanabilmesi gerekmektedir.

zen (1998)'e göre; piyano eğitiminde temel sorunların çeşitli dönemlere ilişkin piyano etüt ve eserlerinin doğru çalınması ve yorumlanmasıyla yetinilerek çözülememekte; ayrıca bunun da çok iyi yapılabildiğini sylemenin zor olduğunu belirtmektedir. Piyanoda belli bir çalma düzeyine erişmek için alıştırma, etüt ve eserlere gereksinim duyulacak ve bunlara derslerde yer verilecektir. Elbette piyanoda belli bir çalma düzeyine erişmek için alıştırma, etüt ve eserlere gereksinim duyulacak ve piyano derslerinde bunlara yer verilecektir. Ancak, piyano eğitiminin işlevsel olabilmesi, bir müzik öğretmeninin piyano ile gerçekleştirmesi öngörülen deşifre çalabilme, transpoze edebilme, eşlikleme, birlikte seslendirme, doğaçlama yapabilme, parçaları çözümlenme, koro ve orkestra eserlerinin parti ve partitrlerini çalabilme gibi temel becerilerin kazandırılması ile olanaklıdır.

Kasap (2005)'da benzer bir yaklaşımla müzik ğretmeni yetiştiren kurumlardaki piyano programları daha çok teknik ve performans becerilerinin müzik ğretmen adaylarına öğretimini hedeflediğini belirtmektedir. Ancak, bu kurumlardaki piyano eğitiminin amacı piyanist yetiştirmek değil, müzik sınıflarında piyanoyu daha etkili bir şekilde kullanabilen öğretmenler yetiştirmek olmalıdır. Çünkü, okul müziğinin ilköğretim ve lise sınıflarındaki öğrencilere ğretimi, artistik piyano becerilerinin yanı sıra işlevsel piyano becerilerinin de kullanılması gerekmektedir.

Piyano çalma becerilerinin, piyanonun kullanımına ihtiyaç duyulan müziksel işitme, armoni, eşlik, müzik tarihi vb. gibi diğer derslerde işlevsel bir özelliği bulunmaktadır. Bununla birlikte, piyano dersindeki öğrenmeleri olumlu yönde destekleyici dersler de vardır. Piyano dersi, çalma eksenindeki eylemlerin dışında, özellikle müzik alan bilgisiyle sıkı ilişkiler içindedir. Öncelikle piyano eğitiminin kendisiyle ilişkili alan derslerinin eğitiminden kopuk programlarla yürütülmesi düşünülemez. Bu derslerle eşgüdümlü, aynı zamanda aynı noktaya düşen bir anlayışın oluşması zorunluluktur. Örneğin özellikle solfej eğitiminin hazırlayıcılığı göz önüne alındığında her iki alanda da etkili, zaman kazandırıcı, pekiştirici veya tamamlayıcı ilkeler benimsenmesi ve eş zamanlı programların uygulanması zamana karşı olumlu sonuçlar yaratacaktır. (Kahramansoy, 2006; Kıvrak, 2003).

2.2. Piyano Eğitimine Etki Eden Dersler

2.2.1. Müziksel İşitme Okuma Yazma Eğitimi

Piyano eğitimiyle etkileşim içinde olan ve destekleyen alan derslerinin başında müziksel işitme-okuma-yazma dersi gelmektedir. Müziğin altyapısını oluşturan bilgi ve becerileri teori ve pratikte kazandırması hedeflenen müzik teorisi ve işitme eğitimi; piyano, armoni, eşlik gibi derslere temel oluşturmakta ve piyanoda işlevsel becerilerin gelişimine yardımcı olmaktadır.

Şengül (2006)'e göre; Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi, temel müzik bilgilerinden başlayarak gittikçe genişleyen ve müzikle ilgili diğer derslerin alt yapısını oluşturan bir derstir. Bu iki temel boyutla birlikte dersin amacı tek ses işitme, çok ses işitme, ritim işitme, ezgi işitme, dizi işitme, kadans işitme, farklı tınıları işitme, müziksel yazma (dikte), müziksel okuma (solfej), müziksel deşifre, doğru-güzel nota yazımı gibi davranış ve becerileri öğrenciye kazandırmaktadır.

YÖK (1998) Müzik Öğretmenliği Lisans Programında “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersi, müzikte kuramsal bilgileri, işitme eğitimi ve müzik biçimlerini kapsar. Ders, Türk ve Batı müziğinde armoni-kontrpuan, müzikte stil, üslup ve tür, çeşitli yapıları ve eğitim, okul müziği örneklerini inceleme, analiz, araştırma, tek ve çok ses algılama, ritmik yapıları tanıma, nota çözümleme, okuma ve yazma, müzik üretme tekniklerini kapsar.” Şeklinde tanımlanmaktadır. Bu programda üç yarıyıl olan dersin süresi 2006-2007 akademik yılından itibaren yürürlüğe giren yeni programda altı yarıyıla uzatılmıştır. Müziksel işitme okuma yazma olarak adlandırılan bu dersin yeni programa göre içeriği şu şekildedir:

Sesin fiziksel özelliklerine ilişkin temel bilgiler, müzik dilinin öğeleri, yatay ve dikey aralıklar, farklı tonlarda ve makamlarda tek sesli ve iki sesli düzeye uygun okuma, yazma, çözümleme ve yaratma uygulamaları, tonal üç sesli akorların kök ve çevrimleriyle okuma, yazma ve çözümleme uygulamaları, alterasyon, dominant yedili akoru temel ve çevrimleri çözümleme, uygulama; diğer dört sesli akorlara ilişkin uygulamalar, süs notaları, modülasyon bilgisi; üç, dört, beş sesli (dominant dokuzlu) tonal akorlarla uygulamalar, Ortaçağ Modları, Caz Müziği dizileri, 20. Yıl müziği ve atonalite bilgisi, bu düzeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümleme, yaratma uygulamaları, müziksel işitme okuma öğretim yöntem ve tekniklerini kapsar. (http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm).

Sevgi (1982)'ye göre müziksel işitme okuma ve yazma dersi öğrencide müzik belleğini, dikkat ve ritm duygusunu, müzik tasavvuru, yaratıcılık, müziksel duyarlık, doğru, çabuk, güzel nota yazımı gibi davranış ve becerileri kazandırıp geliştirir. Böylelikle okul müzik eğitimi dağarını kolaylıkla çözümlenebilecek, nota okuma becerisini kazanmış, çevre müziklerini derleyebilecek bilgi ve beceriye sahip müzik eğitimcileri yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Ders içerikleri incelendiğinde Müziksel İşitme okuma yazma dersinin deşifre okuma, müziksel yaratıcılık ve armoniye temel oluşturan ve armonik çözümlenmeyi ve uygulamayı destekleyen bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu uygulama alanı ise çok sesliliği bünyesinde barındıran ve müzik eğitiminin temel çalgısı olan piyanodur.

Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinin diğer müzik derslerinin alt yapısını oluşturmanın yanı sıra müzik öğretmeni adaylarının bestecilik ve müzikal yaratıcılık yönlerini ortaya çıkarmada da etkilidir. Müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adayları, yeterli düzeyde teknik bilgi ve becerileri kazanabilmeleri, çalgı eğitimi ve teorik bilgileri bağlantılı olarak pekiştirebilmeleri, mesleki müzik eğitimi açısından önemli rol oynamaktadır. Müzik Teorisi ve İşitme Eğitiminde yapılan özellikle armonik çalışmaların ders dışında da piyano kullanılarak uygulama yaptırılmasına çaba gösterilmelidir (Şengül, 2006; Karkın, 2007).

2.2.2. Armoni-Kontrpuan-eşlik Eğitimi

Piyano eğitiminde çalışılan eserin müzikal yapı çözümlenmesini ve işlevsel piyano becerilerinden çokseslendirme yapabilme, deşifre ve doğaçlama çalabilme, eşlik çalma, analiz edebilme gibi pek çok kazanımı geliştiren Armoni eğitimi, bu derse temel teşkil eden müziksel işitme okuma yazma dersinin devamı niteliğindedir.

Armoni ve piyano eğitimi birbiriyle iç içe geçmiş bir bütündür. Armoni öğretiminin en öncelikli uygulama alanı çoksesliliğin aracı olan piyanodur. Armoni derslerinde kağıt üzerindeki bilgilerin pratiğe, duyuma ve müzik eğitimi için bir nevi somuta aktarılarak ezberin ötesinde kalıcı bilgiye dönüşebilmesi için piyanoda uygulama yapmak zorunludur.

Piyanoya hakim olan, çaldığı eserlerin en küçük ayrıntısına kadar ilgilenen bir müzik öğretmenin mesleğinde piyanodan etkili bir şekilde yararlanması Armoni konusunda yeterince bilgi sahibi olmasını gerektirir. Armoni dersinin uygulama alanı olan piyanonun aktif olarak bu derste kullanımı zorunlu ve gereklidir. Böylece doğal olarak armoni dersinin piyano dersine aktarımı söz konusudur (Bilgin 2006:328; Kıvrak, 2003: 210).

Çevik (2007); Armoni derslerinde kazanılan teorik bilgilerin kalıcı olabilmesi ve daha bilinçli olarak kullanılabilmesi için piyanoda mutlaka pratik yapmak gerektiği belirten Çevik'e göre armoni eğitiminin yararları şu şekildedir:

- Armoni eğitimi alan kişi, çalıştığı piyano eserlerinin analizini doğru yapabilmeyi öğrenir.
- Armoni dersi hem teorik olarak hem de uygulamalı olarak okutulan ders olmasından dolayı, uygulamalı kısmında çalgı olarak piyanonun kullanılması kaçınılmazdır. Çünkü piyano, çoksesliliği verebilen en önemli çalgıdır. Armoni dersinde öğretilen bilgilerin ezberletilmeden kavranılmasının önemi büyüktür. Bu bilgileri özellikle piyanodan duyarak işittirmek gerekir. Yani bireyin yaparak-yaşayarak öğrenmesi için gerekli ortamların sağlanması gerekir. Böylece, öğrenciye öğretilen temel bilgileri piyanoda duyarak işitmesini sağlamak hem onun gelişimine katkıda bulunur, hem de piyanoda çalarken doğru teknikle, doğru şekilde yorumlayabilmesi piyano çalma becerilerinin gelişimini sağlar.
- Derste verilen ödevin piyanoda uygulamasının yapılması, öğrencinin piyano çalma becerilerinin gelişmesine katkıda bulunabilir.
- Piyano eserini yorumlarken parça içerisinde geçen akorların kuruluşunun anlaşılması için, armoni dersinde edinilen bilgilerle iyi bir armonik çözümlene bilgisine gerek vardır.
- Piyano çalma becerisi olan deşifrenin gelişimini sağlamak, eserin temasının analizini yapabilmek, eserin solfejini okuyabilmek, ton değişimlerine uyum sağlayabilmek, notaları doğru okuyup seslendirebilmek, tartımsal çalışmalar, ezgisel çalışmalar armoni dersinin önemini göstermektedir. Piyano çalma becerisi öğrenilen teorik bilgileri uygulayabilmektir.
- Armoni dersinde öğrendikleri temel bilgiler (ezgisel çalışmalar, tartımsal çalışmalar, ton bilgisi, aralık bilgisi, solfej yapabilmek gibi) piyano çalma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak bir eseri deşifre ederken, o eseri seslendirirken, notalarını doğru, temiz duyabilmede, eserin tonalitesinin ve eserde geçen modülasyonların ne olduğunu kavrayabilmede büyük önem taşımaktadır.
- Armoni dersinin içeriği olan form (biçim), eser çözümlene vb konuların bilinmesi, piyano çalma becerilerinde büyük kolaylık sağlar. Çaldığı eserin formu bilinirse sözgelimi; bu formun bölümünün özellikleri, bu eserin bölümlerinin tonu, hangi

derecelerde kalış hissi verdiği (kadansları) gibi. Bunları bilmek eseri daha bilinçli olarak ifade etmeye, (yorumlamaya) yol açar.

- Armoni eğitimi ile; eserin motif, cümle, periyod vb konuların öğretilmesi öğrencilerin piyano çalma becerilerinin gelişimine katkıları büyüktür. Özellikle; cümle başlarında ve cümle sonlarında nasıl bir teknikle çalması gerektiğini öğrenmiş olabilir.

Sevgi (2005); armoni eğitiminin sistematığı olan bir öğreti ve aynı zamanda bir beceri olduğunu, uygulamalı yanından dolayı kuram aşamasını aşarak beceriye dönüşmüş olmasının beklendiğini belirtmiştir. Yapılan çözümlerinin mutlaka piyanoda çaldırılması, yazılmış eşlikleri olan okul şarkılarının armonik analizlerinin yapılması, kullanılan armonilerin ve seçilen eşlik modellerinin uygunluğunun tartışılması gerektiğini belirten Sevgi; müzik öğretmenin, öğrencilerin müzikal duyarlılığını geliştirebilmede eşliğin önemini kavramış olmalarının sağlanması gerektiğini vurgulamıştır.

Kutluk (1996), müzik öğretmeni adaylarının armoni bilgilerinin, piyano çalmadaki teknik becerilerinin, deşifre yapabilme becerilerinin, okul şarkılarına pratik eşlik yapabilmelerinde önemli birer etken olduğunu belirtmiştir.

Bir müzik öğretmenin eşlik çalma becerisi; müziksel işitme okuma yazma, armoni-kontrpuan-eşlik ve piyano eğitiminden kazandığı teori ve pratik donanımla doğru orantılıdır. Sönmezöz (2006)'e göre; müzik öğretmeni yetiştirme programlarında piyanonun temel çalgı olması görüşü, müzik öğretmenlerinin etkili bir şekilde eşlik yapma becerisi kazanması önem ve gerekliliğiyle savunulmaktadır. Dolayısıyla eşlik yapabilme, piyanoyu iyi derecede çalabilmenin ötesinde Piyano, Armoni-Kontrpuan-Eşlik ve müzik kuramları gibi derslerden kazanılan donanımla harmanlanmasıyla müzik öğretmenliği açısından daha fonksiyonel bir nitelik kazanmıştır.

“Piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını kapsar” (YÖK, 1998) şeklinde tanımlanan eşlik dersi 2006-2007 akademik yılında uygulamaya giren yeni programda “Eşlik Çalma” adıyla “Armoni-Kontrpuan-Eşlik” dersi içinde yer almaktadır. Müzik Öğretmenliği Lisans Programında dört dönem yer alan dersin içeriği şu şekildedir:

“Temel durumda, dört sesli majör-minör akor bağlantılarını (plagal, otantik, tam kadans) ve bu bağlantılarla piyanoda eşlik modellerini oluşturma ve uygun eserlerin armonik analizi. Temel durumda D7’li ve D9’lu akor bağlantıları. Yan dereler, kırık ve genişletilmiş kadans bağlantıları, marş armoni, verilen bas ve soprano partilerini çökseslendirme. Bu bağlantılarla piyanoda okul şarkılarını eşikleme. Okul şarkılarında iki seslilik konuları ve uygun eserlerin armonik analizi. İşleme-geçit ve geciktirici sesler. Çevrim akorları, (6, 6/4 akorları), alterasyon, piyano ve diğer çalgılarda okul şarkılarını eşikleme, bu amaçla yazılmış eserlerin armonik analizine ve

kontrpuana giriş (bire karlı biri, iki). Modülasyon türleri, yakın ve uzak tonlara modülasyon. Okul şarkılarını eşikleme ve uygun eserlerin armonik analizi. Bire karşı dört ve nakışlı kontrpuan çalışmaları ve kanon yazma.” (http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm)

Bilgin (2006)’e göre; müzik öğretmenin bir şarkıya piyano eşliği yazabilmesi için, ezgi ve eşlik partisi arasındaki ritmik-armonik vb ilişkiler açısından inceleyebilmesi, ele alınan ezginin armonik ve ezgisel çözümlenmesini yapabilmesi, eşlik partisindeki akorların birbirlerine bağlanışlarını, ezginin ritmik yapısına ve üslubuna uygun eşlik figürlerini arayıp bulabilmesi, ezgi ile eşlik partisinin organik ve estetik bütünlük taşımasına dikkat edebilmesi gerekmektedir. Müzik öğretmenlerinin bir şarkıya I (Tonik), IV (Subdominant), V (Dominant) gibi esas uygulamalarla olduğu gibi, bilgi ve beceri düzeylerine göre yan dereceler ve ara dominantlar kullanarak eşlik etmeleri mümkündür. Bu bilgi ve beceriler ders içi ve ders dışı etkinliklerde, müzik öğretmenleri tarafından bilgi ve beceri seviyelerine göre uygulamaya farklı düzeylerde yansıtılabilir.

Müzik eğitimi anabilim dallarında okutulan armoni-kontrpuan-eşlik dersinin piyano dersi ile eşgüdüm halinde ilerlemesi, armoni ve eşliğin uygulamaya yönelik kazanımlarını arttırıp bilgilerin kalıcılığını sağlaması bakımından önemlidir.

Eşlik dersinde, Piyano dersi ile kazandırılması amaçlanan piyano ile ilgili temel bilgi ve becerilerin, öğretmene yönelik kullanımının sağlanması amaçlanmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının okul şarkılarını eşlikleyebilmesi için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılmasında Armoni-Kontrpuan-Eşikleme ile Piyano eğitimi arasında sıkı bir dayanışma sağlanmalıdır. Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda okutulan Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersinin; Piyano eğitimi ile kaynaştırılmış olması, Müzik Teorisi ve İşitme dersinde kullanılan bilgiler ışığında okul şarkılarına doğaçlama ya da yazılı olan eşlik partiyonlarını çalmaya yönelik olması gerekmektedir. Piyano eğitiminde çalınan eserlerde bulunan eşlik modelleri dersin eğitimcisi tarafından öğrencilere anlatılmalı, çalınan eserlerde cümleme yapıp, her cümle ayrı ayrı analiz edilerek armonik yapıları hakkında öğrenciler bilgilendirilmeli, Piyano dersi ile Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersleri ilişkilendirilmelidir. Armoni dersinde kazanılan temel bilgiler ile okul şarkılarına eşlik yapabilme, doğaçlama eşlik yapabilme okul şarkılarına eşlik yazabilme gibi kazanılan davranışlarla piyanoyu etkin olarak kullanabilme yetisi kazandırılmalıdır (Bilgin 1998; Piji 2006; Dağdeviren 2006; Çevik 2007; Öztürk 2011).

2.2.3. Müzik Biçimleri

Piyano eğitimine etki eden derslerden bir diğeri de Müzik Biçimleri dersidir. Müziğin form yapısını, öğelerini bilmek; eseri daha rahat analiz etmeyi kolaylaştırdığı gibi müzikal ifadede önemli rol oynamaktadır.

2006_2007 yılında yürürlüğe giren Müzik Öğretmenliği Lisans Programında (YÖK) 6. Yarıyıl başlayan ve bir dönem verilen Müzik Biçimleri ders içeriği “Biçim kavramı ve gerekliliği, müzikte biçimin temel öğeleri, motif, cümle, dönem (periyod) ve aralarındaki ilişkiler, klasik batı müziğinde kullanılan şarkı formları, çeşitleme, suit, rondo, sonat, sonat allegro formu, füg, diğer tür ve biçimler. Geleneksel Türk Halk ve Sanat Müziği ve Uluslararası Popüler Müzikte Biçimler” şeklinde tanımlanmıştır. (http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm)

Say (2002)’a göre müzikte biçim (form); oluşturduğu bütünlükte bir müzik eserine estetik yapı özellikleri kazandıran kompozisyon modeli; bestecinin belirli bir müzikal içeriği yansıtmak üzere, zihinsel düzenleme ilkelerine göre biçimlendirdiği, bu alandaki gelenek ve deneyimlerle bağlantılı olarak tasarımı yaptığı inşaa planıdır. Biçim bilgisi (Form Bilgisi) ise; müzikçilerin bir eserin biçimini kavramasına, giderek biçim çözümlemesi yapmasına, onun da ötesinde besteler yaratmasına dayanak olmak üzere öğretimi yapılan bilgi dalıdır (Say 2002:72-74).

Sanatlarda, özellikle müzikte formun amacı, birinci planda anlaşılmayı hedef alır. Bir fikir ve onun gelişimi ile bu gelişimin nedenlerini izleyen bir dinleyici, psikolojik olarak güzellik kavramına en çok yaklaşmış ve müzikteki gerilimlerden sonraki çözümlerde rahatlığa ermiş olur. Sanat, açıklık ve anlaşılma ister; sadece düşünsel olarak değil, aynı zamanda duygusal olarak da rahatlığa eriş için bu gereklidir (Cangal 2004: ix).

Akıncı (2011); bazı teorisyen ve yazarların biçim kelimesini “yapı” terimi ile açıkladıklarını ve yapı sorunları yani biçimsel sorunlar olarak dile getirdiklerini belirtmiştir. Bu görüşten farklı olarak Say (2002); “yapı” ve “biçim”in aynı şey olmadığını dile getirmektedir. Yapılanma, değişik öğelerin bir bütün oluşturmak üzere çatılması, biçim ise yapılanmanın bir bütünlük sergileyen oluşumdur. Dolayısıyla biçim, yapısal öğeleri kapsar (Say 2002:72).

Müzik formları bilgilerini öğrenmenin amacını Cangal (2004) beş başlıkta özetlemiştir:

1. Müzik formları bir bestecilik bilgisidir. Yaratıcı güce sahip olan kimse, iç yapı malzemelerini (melodi, ritm, armoni) bu bilgisiyle yoğurarak besteler meydana getirir.
2. Müzik yapan kimselerin (yöneticiler, çalıcılar, söyleyiciler) eserin formunu iyi bilmesi zorunludur. Bir eserin anlaşılır ve güzel bir şekilde seslendirilmesi (yorumu), o eserin özelliklerini ve yapısını iyice bilmekle mümkün olabilir.
3. Bir müzikçinin bu bilgileri bilmesi, müzik kültürünün genişlemesi demektir. Arıca, müzik öğretmeni müzik formlarını okullarda kısa da olsa öğreteceği için, bu bilgileri etraflıca bilmesi gerekmektedir.

4. Bestecilerin eserleri üzerinde yapılacak araştırma (eser tahlili-çözümleme) ile, eserlerin anlaşılması ve değerlendirilmesi, formu bilmekle ancak mümkündür.
5. Eserlerin kuruluşunu ve biçimini çözümleyerek ve bilerek dinlemek, daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı için, bir dinleyici olarak da müzik formlarını bilmenin büyük yararı vardır.

Bütün bu nedenler göz önüne alındığında, bir müzik öğretmeni adayının form bilgisini, müziğin yapısal öğelerini bilinmesi ve çalıştığı eserlerde görebilmesi, çaldığı eserleri daha iyi anlayıp çözümleyerek yorumlamasına yardımcı olacaktır.

Müzikal form aynı zamanda eserin karakterini ve içeriğini yansıtmaktadır. Bu nedenle eseri çalışma başlamadan önce eser, form bakımından incelenmeli, cümle/dönem başlangıç ve sonları belirlenmelidir. Eserin ana ve yan temaları tespit edilerek, nüansların gelişimi izlenmelidir. Müzikal form öncelikle bir bütün olarak değerlendirilmeli ve daha sonra alt bölümleri incelenmelidir. Seslendireceği eserin formunu net olarak kavrayamayan öğrenciden güçlü bir müzikal ifade beklemek olanaksızdır (Ekinci&Gün 2013:65).

Müzik biçimleri, benzerlik ve karşıtlıkların bir araya getirilmesinden doğar. Bir eserin başı ve sonu belli bir süreç, kapsadığı için, müzik biçimleri “Baş” ve “Son” sınırları içindeki hareketten oluşur. Biçim ilgisi öğretimine bu hareketin yapısal öğelerinden başlanır. Müzik eserinde hareketin en küçük birimine motif denir. Onu küçükten büyüğe doğru cümle, dönem (periyod), bölüm gibi yapısal öğeler izler (Say 2002:74).

Fenmen (1991); eseri oluşturan öğeleri (motif, cümle, periyod (dönem) vb.) ve o öğelerin yapılarını anlamının müziği daha iyi idrak ve icra etmeye yardımcı olduğunu belirtmiş, form bilgisiyse stil, dönem ve bestecilerin tarihsel gelişiminin de öğrenilebileceğini ve tüm bu bilgilerin müzik kültürünün gelişimini sağladığını vurgulamıştır.

2.3. Çözümleme Destekli Pişano Eğitimi

Say (2002)'a göre çözümleme (analiz); araştırma yöntem ve tekniklerine dayanan müzikal yapı incelemesidir, besteleme tekniklerinin çözümlemesini amaçlar.

“Bir müzik eserinin analizi, özellikle bestecilik eğitimi ve yorumculuk sanatında kullanılmak üzere, temel müzikal öğelerden başlayarak biçimin belirlenmesi, biçim içerisindeki değişim ve aykırılıkları, müziğin sözlerle ilişkisini, bestecinin özel yaklaşım ve buluşlarını, benzeri öğeler çerçevesinde yapısal gereçleri araştırarak saptama ve aydınlatma çalışmasıdır. Dolayısıyla temel olarak *motiflerin belirlenmesini, *tonalite, *geçki, *akor değişimleri ile armonik ve ritmik özelliklerin saptanmasını öngören “armonik analiz”i içerir. Bütün analiz teknikleri genel olarak bir eserin derinindeki müzikal kavrayış ve ifadeye ulaşmak amacını güden “stil analizi” başlığı altında toplanabilir. Analiz uygulaması, onu gerçekleştirenin görüşlerini açıklama fırsatı yaratır ancak bestecinin genel kavrayış ve yaratıcılığını gün ışığına çıkaran tutarlı bir teorik temele dayanmak durumundadır.

Çözümleme çalışması aynı zamanda müzikal yaratıcılığı doğrulayan kanıtlar olarak ortaya çıkar, böylece yorumculara yol göstermiş olur” (Say 2002:33).

Piyano eğitiminin müzik alan bilgisine dayalı ve onunla sürekli olarak birlikte ilerleyen bir süreç olduğunu belirten Kahramansoy (2006); piyano dersi ve müzik alan bilgisinin ilişkilendirilmesi sayesinde, mekanik olarak notaları seslendirmenin ötesinde, çalınan parçalara daha fazla anlam yüklenbildiğini vurgulamaktadır.

Piyano dersinin yukarıda bahsedilen müzik teorisi, armoni ve müzikal yapı bilgisiyle ilişkilendirilebilmesi, piyano eğitimi sürecinde çözümleyici bir yaklaşımla mümkündür. Çalışılan eserin müzikal yönden analiz edilmesi, eserin daha iyi kavranılıp yorumlanması açısından önemlidir. Gökbudak (2002); ilk okuma ve analizin müziğin ifadesi için nelerin yapılması gerektiğini gösterdiğini; öğrencinin çalışılan yeni parçanın anlamını ve formunu kavrayarak, öğrenmeye etkili bir adım atmış olduğunu belirtmiştir.

Müzikal yapı; bir müzik eserinin melodi ve çoksesselik özelliklerini, yapısal öğelerini ve öğeler arasındaki ilişkileri oluşturan nitelikler ve ilişkiler bütünüdür. Müzikal analiz ise müzikal yapı ve formların incelenmesidir (Akyıldız; 2000:48; Aktüze, 2004:22). Bu ilişkiler bütünü; Müziğin yapısını, içeriğini teoride ve uygulama yaparak anlamak çözümleyici, analitik bir bakış açısıyla mümkündür.

Piyano çalışmalarında çözümleyici bir bakış, icracının parçayı ilk görüşte basite indirgeyebilmesini sağlayacaktır. Notayı basite indirgemek, eldeki parçanın en temel birimleriyle hızlıca analitik bir bağlantı kurmaya teşvik edicidir. Müziği analiz etmek suretiyle girilen öğrenme işlevi kolaylaşır ve daha sağlam bir hal alır. Yeni repertuar edinmek, öğrenmeyi destekleyen başka hassalar geliştirildiği için motor şartlanmaya daha az bağımlı olur (Selen ve Aşkın, 2009:56).

Çözümleme yöntemi ile çalışılan parçaların form, çoksesselik, yapısal elementler vb yönünden analiz edilebildiğini belirten Kahramansoy (2006), bu analizleri alışkanlık haline getiren öğrencilerin, zamanla ilişkileri fark edip karşılaştırma yapabildiklerini belirtmiştir.

Tufan’a göre (1994) piyano eğitiminde müzikal analiz; sadece belli bir düzeyde müzik teorisi bilgisiyle ya da yoğun bir müzik eğitimi süreci sonunda gerçekleştirilebilecek bir iş olarak değil, aynı zamanda piyano eğitimi sürecinin en başında bile öğrencilerin sorgulama ihtiyacı duyacağı ve kendilerince çıkarımlar yapabileceği bir iş disiplini, çalışma disiplini (Akt. Bağçeci, 2001:21).

Benzer bir yaklaşımla Bağçeci (2001); piyano eğitiminde analitik yaklaşımın önemi üzerinde durmuş ve müzikal disiplinlere ilişkin analizlerin armoni, konturpuan, form, stil, eserin bestecisi hakkında bilgi, eserin karakteri (dans, marşı dinsel vs) eserdeki karakter ve

atmosfer değişiklikleri, kavrayışı ifade edebilecek estetik sorunlar (ritm: ölçü aksanları, ritmik aksanlar ve duygusal aksanlar; melodi: cümle ve cümle parçacıklarının artikülasyonu ve nüans öğeleri) vb tüm müzikal planlamaları içerdiğini belirtmiştir. Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyano eğitiminin en başından itibaren teknik ve müzikal disiplinlere ilişkin çok yönlü bir analitik bakış açısının yaratılmaya çalışılmasının piyano eğitimi için olduğu kadar hem müzik eğitimi bütünü için hem de düşünebilen, sorgulayabilen, ilişkilendirebilen öğretmen adayları yaratmak için son derece önemli olduğunu vurgulamıştır.

Nitekim Açıköz (2006) aktif öğrenmenin; öğrenene öğrendiklerini birleştirme, kararlaştırma, kullanma, sorgulama vb birçok fırsat verdiğini ve böylece insan öğrenmesinin akıl yürütme, problem çözme, bilgiyi işleme ve yeniden üretme gibi sınırlara ulaşarak kalıcı öğrenmenin sağlandığını belirtmektedir. Bu anlamda piyano eğitiminde analitik, çözümleyici bir bakış açısı, öğrenilen bilgilerin anlamlandırılıp birbiriyle ilişkilendirilerek kalıcı öğrenmeyi sağlaması bakımından önemlidir.

Eseri analiz edebilen bir bakış açısıyla çalışma, müzik öğretmeni adaylarının hem öğrencilik hem de meslek yaşamlarında yararlanacakları bir özellik olduğunu belirten Kahramansoy (2006); müzik öğretmeni adaylarının, öğrencilik sürecinde elde ettikleri analiz edebilme, sorgulayabilme, ilişkileri fark edebilme gibi alışkanlıkları, öğretmenlik yaşamlarında da sürdürmelerinin beklendiğini belirtmektedir. Ayrıca bu tarz bir yaklaşımın işlevsel piyano becerilerinin kazanımı için de önemi büyüktür.

Selen ve Aşkın (2009); çözümleyici yaklaşımla geliştirilmesi hedeflenen işlevsel becerilerin notaya karşı kendiliğinden, yaratıcı ve esnek bir tavırla yaklaşabilme, bir melodinin armonisini anında doğaçlayabilme, kulaktan çalma ve transpoze etme gibi yetilerinin kazanılması olduğu belirtilmiş; çözümleyiciliğin profesyonel çizgide ilerlemeyenler için bile müzikle aktif, yaratıcı, etkili ve uzun vadeli bir ilişki kurulmasında etkili olduğunu vurgulamıştır.

Müzik oluşturma süreçlerinin (besteleme, seslendirme/yorumlama ve doğaçlama) her birinde analitik (çözümleyici) bir yaklaşımın zorunluluğuna inanılmaktadır. Özellikle seslendirme/yorumlama gibi performans dayalı müziğin, kişinin bilişsel, duyuşsal, sezgisel ve devinişsel alanlarının tümünü kullandırmak zorunda bırakması, bu alanların birbirlerine dayalı etkileşiminin yüksek düzeyde olmasının gerektirmektedir. Daha etkili bir seslendirmeye neden olacak söz konusu bu yüksek düzeydeki etkileşimin gerçekleştirilebilmesindeki ön koşul, çalışılan etüt ya da eserin (düzey, ne olursa olsun) genel müzikal doğrular ve piyano eğitiminin beklentileri ekseninde hem teknik hem de müzikal açıdan analizinin yapılmasıdır (Bağçeci, 2001:20).

2.4. İşlevsel Piyano Becerileri

İşlevsel piyano becerileri müzik öğretmenlerinin meslek yaşamlarında klavyeyi etkili ve pratik kullanımlarına yönelik yardımcı becerilerdir. Müzik öğretmenliği eğitiminde piyanonun teknik ve performans becerilerinin yanı sıra deşifre çalma, çokseslendirme, eşlik çalma, doğaçlama çalma, transpoze edebilme, partiyon okuma, analiz edebilme gibi müzisyenlik becerilerini geliştirici ve eğitim sürecinde teoride öğrenilen bilgi ve becerilerin pratik alanda kullanımını sağlayıcı işlevsel piyano becerileriyle bütünleşmiş bir eğitim süreci olması gerekmektedir.

Müzik öğretimine adaylarının eğitiminde kullanılan geleneksel piyano eğitimi daha çok solo piyano repertuarı ve teknik çalışmalar gibi artistik becerilerin kazandırılmasını hedeflemektedir. Ancak, okul müziğinin ilköğretim ve lise sınıflarındaki öğrencilere öğretimi, artistik piyano becerilerinin ötesinde işlevsel piyano becerilerinin de kullanılmasını gerektirmektedir. İşlevsel piyano becerileri, müzik öğretmenlerinin piyanoyu kendi müzik sınıflarında daha etkin bir eğitim aracı olarak kullanabilmelerini sağlayan pratik piyano çalma becerileridir. Bu beceriler, verilen bir ezgiye eşlik yapabilme, deşifre çalabilme, transpoze edebilme, çokseslendirme yapabilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, doğaçlama yapabilme, birlikte çalma, koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme vb becerilerdir. Bu işlevsel becerileri ile donanmış olarak mezun olan müzik öğretmenleri, piyanoyu görev yapacakları okullarda öğrencilerine müzik öğretirken, eşlik yaparken ve koro, çalgı ve ya çalgı gruplarına eşlik yaparken daha etkili olarak kullanabileceklerdir. Bundan dolayı, müzik öğretmeni adaylarının, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki piyano programlarında işlevsel piyano becerilerini kazanarak mezun olmaları gereklidir (Kasap 2005:150).

Müzik Okulları Ulusal Birliği (NASM 1953)'nin belirlediği; müzik öğrencilerinin işlevsel piyano beceri yeterlilikleri arasında;

1. Şarkı kitabında yer alan çeşitli türdeki şarkıların deşifre söylenmesi
2. I, IV, V akorlarını ve bazı basit modülasyonların kullanımını içeren şarkılar için deşifre armonizasyon basit bir doğaçlama piyano eşliği yapabilme, ayrıca şarkıların ve eşliklenen parçaların transpozmesini yapabilme
3. Vokal ya da enstrümental basit eşlikleri ve okul ritmi aktivitelerinde kullanılan türdeki basit piyano parçalarını akıcı bir şekilde deşifre etmek yer almaktadır.

Müzik Eğitimcileri Ulusal Konferansı'nın (MENC 1967) yayınladığı belgede işlevsel piyano becerilerinin faydalarını sıralamış; klavye bilgisinin müzik öğrencisine armoni ve teoriyi öğrenmesi ve daha sonra ise bunları öğretmesi bakımından yardımcı olacağı; müzik öğretmenlerinin çoğunlukla kulak yoluyla, deşifre ve ya ezberden şarkı çalmaları ve sıkça eşlik armonizasyonu, transpoze ve doğaçlamasına ihtiyaç duydukları belirtilmiştir (Young 2010:13-14).

Kasap (1999); gelecekteki müzik öğretmenlerinin eğitiminde genellikle bireysel piyano programında yer alan teknik ve piyano performans becerilerinin haricinde işlevsel piyano becerileri konusunda kapsamlı bir eğitime ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir. Sınıfta müzik öğretmeni olarak rol alma görevini yerine getirebilmek için müzik eğitimi bölümlerinde eşlik, deşifre çalma, birlikte çalma, analiz etme, armonizasyon, transpoze etme ve doğaçlama çalma gibi işlevsel becerilerin yan dal piyano programları bünyesine katılması gerekmektedir.

Yan dal piyano öğrencilerinin, mesleki hayatlarında ihtiyaç duyacakları piyano becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Çünkü yan dal piyano öğrencileri için; deşifre yapabilme, transpoze edebilme, eşlikleme yapabilme, doğaçlama yapabilme, eşlikli çalabilme, duyarak çalabilme ve notaya geçirerek çalabilme, orkestra ve koro eserlerini piyanoda çalabilme becerilerini geliştirmek özel önem taşımaktadır (Lyke ve Enoch, 1977; akt. Aydınli 2012).

Müzik öğretmeni için günlük eğitim faaliyetlerinde piyanonun kullanımı göz önüne alındığında müfredatın eşlik çalma, doğaçlama çalma, deşifre çalma, transpoze ve partiyon okuma gibi becerileri içermesi gerektiğini belirten Case (1977)'e göre; müzik eğitim programları öğrencileri meslek öğretimine tam olarak hazırlamakta başarısız olmaktadır.

Buchanan (1964); müzik eğitimi öğrencilerinin kariyerlerinde piyanoyu etkili bir biçimde kullanabilme yetisine sahip olabilmeleri için işlevsel piyano becerilerinin, yüksek okul ve üniversitelerdeki piyano derslerinin amacını teşkil etmesi gerektiğini belirtmiştir. Müzik eğitiminin pek çok alanındaki 312 öğretmene yapılan anketin sonucu, üniversitede aldıkları piyano eğitimine ilişkin yaygın memnuniyetsizliği ortaya çıkarttı. Anketten çıkan cevaplar ışığında eşlik, deşifre, kulaktan çalma, transpoze çalma, partiyon çalma, doğaçlama çalma ve armonizasyon önem verilmesi gereken beceriler olarak sıralandı. Buchanan repertuar ve piyano tekniğine ağırlık veren çalışmaların ötesinde işlevsel piyano becerilerine önem verilmesi gerektiğini vurguladı (Akt. Case, 1977).

Rast (1964); ilköğretim eğitime yönelik işlevsel piyano becerilerinin önemine yönelik yaptığı çalışmada, ilköğretim branşları için gerekli görülen klavye becerilerinin

listesini oluşturdu. Bu liste arasında; majör ve minör tonlarda I, IV, V₇ akorlarını çalma, I, IV, V₇ akorlarını kullanarak ezgilere eşlik çalma, hazır eşlikleri çalma, transpoze etme, kısa melodik cümleleri armonize ederek doğaçlama çalma gibi beceriler mevcuttur (Akt. Mc Donald, 1989).

Lyke (1968) ise çalışmasında klavye becerilerinin önemini belirlemek için piyano ve müzik öğretmenlerine uyguladığı anket sonucunda piyano eğitimcileri repertuar çalışmasını önemli bulurken, müzik öğretmenleri repertuar çalışmasını ölçeğin alt sıralarına koymuşlardır. Her iki grup deşifre, kulaktan çalma, kritik dinleme, transpoze çalma, doğaçlama çalma, armonizasyon, eşlik, akor yürüyüşü çalma, teknik gelişim ve analiz etmeyi en önemli beceriler olarak sıralamışlardır (Akt. Kasap, 1999).

Wells (1986) 128 devlet okulu müzik eğitimcisiyle yürüttüğü çalışmada işlevsel piyano becerilerinin kullanımı ve önemi hakkında bilgi toplamayı amaçlamıştır. Katılımcılar devamlı olarak kullanılan armonizasyon, deşifre çalma, gam çalma, transpoze, eşlik çalma, ilahi çalma, akor yürüyüşü çalma, arpej çalma, partiyon okuma, doğaçlama çalma becerilerinin kariyerleri için önemli olduğunu belirtmişlerdir (Akt. Young, 2010).

Graff (1984) çalışmasında müzik öğretmenlerinin deşifre, doğaçlama çalma, akor yürüyüşü çalma, modülasyon tasarlama, şifreli bas farkındalığı, armoni, transpoze, müzik analizi, kulaktan çalma, eleştirel dinleme, partiyon okuma gibi becerilere daha çok; piyano parçaları çalma, ezberden piyano şarkıları çalma, akıcı piyano tekniği geliştirme, eşlik ve küçük gruplarda çalma becerilerine daha az değer verdiğini belirlemiştir. Graff grup piyano derslerinde müzik eğitimcileri tarafından kullanılan becerilerin öğretilmesini ve bu piyano becerilerinin gelecekte nasıl kullanılacaklarını kanıtlayan bir yolla öğretilmesini önermiştir.

McDonald (1989); piyano anadallarına yönelik deşifre, teknik gelişim ve solo repertuarın yanı sıra; sınıf ortamında uygulanan eşikleme, armonizasyon, deşifre, transpoze, kulak eğitimi, doğaçlama, partiyon okuma, eşlikli çalma gibi işlevsel becerilerin önemi vurgulanmıştır. Young (2010) ise okul müzik öğretmenlerinin genellikle deşifre, doğaçlama, partiyon okuma, eşlik, şifreli ve şifresiz melodi armonizasyonu çalma becerileri kullandıklarını belirlemiştir.

İşlevsel piyano becerileri üzerine yapılan pek çok araştırmadan da anlaşıldığı gibi müzik branşının her alanında piyanodan müzisyenlik becerilerine dönük faaliyetleri sergileyebilecek şekilde yaralanabilmek mesleğe yönelik kazanımlar açısından önemlidir. Bu beceriler müzik öğrencilerine başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere pek çok ülkede piyano laboratuvarlarında, grup piyano eğitimiyle kazandırılmaktadır.

Grup piyano eğitimi; piyanoyu bir öğrenci yerine bir öğrenci grubuna öğretmeyi temel alan bir öğretim yaklaşımıdır. Grup piyano ders programları genellikle artistik becerilerin yanı sıra işlevsel piyano becerilerinin öğretilmesini hedeflemektedir. Grup piyano eğitimi günümüzde pek çok ülkede kullanılmaktadır (Kasap 2005:192).

Fisher (2010)'a göre; grup enstrüman öğretimi bireysel eğitimde mümkün olanın ötesinde iyi bir öğrenmenin gerçekleşeceği müzik ortamı sağlar; dahası öğrencinin destekleneceği, motive edileceği ve hatta akranlarıyla yarışacağı bir sosyal çevre oluşturmada önemlidir. Grup çalışması; daha geniş bir tecrübe alanı, tartışma, eleştirel dinleme, tarihsel içerik çalışması, yapı analizi ve kolektif karar almayı sağlar.

Amerika'daki pek çok üniversite ve yüksek okul müzik öğrencilerinin işlevsel piyano becerilerinin gelişimi için grup piyano dersleri sunmaktadır. Bu derslerin nihai amacı öğrencilerin bu derslerin tamamlanmasını takiben sınıf aktivitelerine yol gösterme konularında piyanoyu kullanabilme becerilerini edinmeleridir. Grup piyano programları iki ila altı dönem uzunluğundadır ve müzik öğrencilerinin ulusal müzik örgütleri ve okul müzik öğretmenleri tarafından önemli olarak görülen piyano becerilerini kullanmaları yönünde hazırlanmaları için düzenlenmiştir (Costa, 2003; Young, 2010).

Piyano dersleri teknik geliştirme, gam çalma ve piyano repertuarı öğretmekle sorumluyken, grup piyano sınıfları genel olarak işlevsel piyano becerilerini öğretmekle yükümlüdür. Öğrencilerden çok azı bireysel piyano derslerinde ezgi armonizasyonu, transpoze eşlik çalma veya doğaçlama çalma gibi işlevsel piyano becerileri alırlar. Müzik becerileri, grup içerisinde daha uzun ve eğlenceli derslerle deşifre ve doğaçlama çalma gibi işlevsel piyano becerilerini ilgi çekici hale getirerek geliştirebilir. Ayrıca grup piyano dersi alan öğrenciler başkalarının karşısında çalmak için sayısız fırsata sahip olurlar ve toplum önünde çalarken daha kendine güvenli dururlar (Walker 2008; Shockley 1982; Akt. Young 2010).

Fisher (2010) grup piyano eğitiminin 20 faydasını açıklamıştır:

1. Öğrenciler hem akranlarından hem de öğretmenlerinden öğrenirler
2. Sınırsız performans fırsatı sunar
3. Performans güveni ve dengesini geliştirir
4. Öğrencileri geniş bir repertuar çeşitliliğine maruz bırakır
5. Öğrenciler birbirlerinin icralarını dinledikçe ve icranın ardından yorumlamalar getirdikçe eleştirel dinlemeyi teşvik eder.
6. İletişimi ve toplumsal becerileri geliştirerek rekabet ortamı oluşturur

7. Liderlik başlangıcının gelişimine yardımcı olur.
8. Sorun çözme becerilerinin gelişimini artırır
9. Öğrencilerin fikir ve prensip aktarımı yapmalarını teşvik eder
10. Dinamik ve motivasyona yönelik öğrenme ortamı sağlar
11. Üretici, olumlu rekabete olanak sağlar
12. Armoni, transpoze, deşifre, doğaçlama gibi işlevsel müzisyenlik becerilerinin öğretileceği bir ortam sağlar
13. Öğretimde ve tekrar alıştırmalarında yaratıcı oyunların ve uygulamaların kullanılabileceği motivasyon ortamı sağlar
14. Daha uzun ders süresiyle ve çekici grup aktiviteleriyle öğrencilerin dikkatini çekme potansiyeli vardır.
15. Grup ritmik faaliyetleriyle güçlü bir ritmik duygunun gelişmesini tetikler.
16. Çalışma ve toplulukların performansları (düet, üçlü, dördü, eşlikler) için doğal bir ortam oluşturur.
17. Teknik çalışmak için öncü bir yerdir.
18. Müziksel yorum gelişimini teşvik eder.
19. Öğretmen için materyallerin sunumunda etkin ve etkili bir yardımcıdır.
20. Denetimli uygulama fırsatı sağlar (Fisher, 2010, s. 11).

2.5. Deşifre Çalma Becerisi

Deşifre çalma becerisi; bir müzik öğretmenin sahip olması gereken en önemli beceridir. İşlevsel piyano becerilerinde de öncelikli öneme sahip olan deşifre okuma/çalma becerisi diğer becerilerin kazanımında, gelişmesinde kilit rol oynamaktadır. Müzikte ilerleyebilmek ve müzisyenlik becerilerini geliştirebilmek için öncelikle müzik yazısını rahat okuyabilmek, okuduğunu içerik olarak anlayabilmek ve uygulayabilmek gerekir. Deşifre bu üç beceriyi de içinde barındıran bir bütündür. Öğrenci notaları hızlı ve rahat bir şekilde okuyabilmeli, bunu yaparken müziği içerik/yapı yönünden anlamlandırabilmeli ve uygulayabilmelidir. Deşifre okuma/çalma becerisinin gelişimi bu faktörlerin gelişimiyle doğru orantılıdır.

Agay (1981) deşifre becerisini metin okuma becerisine benzetmiş ve bir çocuğun okumayı öğrendikten sonra diğer konulara ve daha ayrıntılı çalışmalara geçebileceğini belirtmiştir. Aynı şekilde piyano eğitiminde de müziği kolaylıkla ve güçlük çekmeden

çalabilme yeteneği birinci önceliktedir. Deşifre sadece iyi bir müzisyen olabilmenin temel bir faktörü değil aynı zamanda yaşam boyu sürececek müzikal doyumun potansiyel kaynağıdır (Agay 1981:197)

Müzikte Deşifre sözcüğü;

1. İlk kez karşılaşılan bir müzik yazısını hazırlıksız olarak okuma ve çalma (Say 1992; Çimen 1997)
2. Bilinmeyen bir müzik yapıtını çözümleyebilmek (Özgür 1995)
3. Bir müzik yapıtının notalarını ilk görüşte okuyuvermek ya da icra edebilmek şeklindedir (Sözer 1998; Akt. Özer 2010:14).

Fenmen (1991), deşifreyi “çalışma deşifresi” ve “çalma deşifresi” olarak ikiye ayırmıştır. Çalışma deşifresi; repertuara alınacak bir eseri ayrıntılı inceleyerek yavaş ve dikkatli okumak ve ya çalmak; çalma deşifresi ise ele alınan bir eserin temposuna yakın bir hızda çalmaya dikkat edilerek temiz çalmaya özen göstermekten çok eserin karakter ve anlatımına dikkat ederek okumak ve ya çalmaktır. Birinci deşifre tarzı ileride esaslı şekilde çalışılacak bir eser için yapılır. Gerçek deşifre eserin temposuna yakın bir süratte çalmak (söylemek) ve kağıt üzerindeki elden geldiğince okuyabilmektir.

Deşifre, hızlı ve doğru nota okumaya ve müziği öğrenmeye yardım eder; dolayısıyla piyano çalışmalarını daha zevkli hale getirerek öğrencinin çalgıyı sevmesini ve daha çabuk ilerlemesini sağlar. Piyanoda doğru ve kolay alıştırmayı öğrenen bir öğrencinin öğrenmeye ilgisi artar ve yeni parçaları deşifre etmekten çekinmez. Deşifre öğrenciye daha geniş bir repertuar oluşturma, piyano edebiyatını daha yakından tanıma, teknik, stil ve yorum geliştirme gibi daha zengin olanaklar sunar. Daha da önemlisi, öğrencinin başkalarından yardım almadan, müziği kendi kendine öğrenebilen bağımsız bir müzisyen haline gelmesi ve yaşamı boyunca zevkle müzik yapabilmesi için temel bir kaynak oluşturur (Çimen, 2001:445-446)

Bir müzik öğretmeni için müziği okuyabilmek, bir piyano parçasını, okul şarkısını deşifre çalabilmek oldukça önemlidir. Deşifre becerisi güçlü olan bir müzik öğretmeni farklı türde müzikleri repertuarına alarak derslerde ve etkinliklerde daha verimli olabilir.

Young (2010)’a göre ön prova olmadan yapılan deşifre, müzisyenlerin geliştirmeleri gereken en önemli becerilerindendir. Young çalışmasında, müzik öğretmenlerinin etkin deşifre becerilerini geliştirmenin önemli olduğunu vurguladıklarını belirtmiştir.

Deşifre becerisi kötü olan okuyucu sınırlı repertuar çalışmak ve icra etmek için zaman bulabilirken, deşifresi iyi olan okuyucu genellikle kendi inisiyatifi ile çok geniş bir müzik

repertuarına açılım yaparak yeni teknik, stil ve yorumlayıcı deneyimlere sahip olabilir. Bu yüzden bir müzisyenin sahip olabileceği en değerli servetlerden biri deşifre okuma yeteneğidir. Bu konudaki yetersizliklerin düzeltilmesi, müzik eğitiminin en üst sıralarında tutulmalıdır (Newman, 1984; Bernstein, 1981).

Brown (1996) da benzer bir yaklaşımla akıcı deşifre okumanın öneminden bahsetmiş, nota okuması zayıf olan öğrencinin daima geriye, parçanın başına dönerek; nota okumada güçlük yaşadığını belirtmiştir. Notalar kolaylıkla okuyabilen öğrenciler yeni parçaları çalışmayı eğlenceli bulurken, okuması zayıf öğrenciler, bir parçanın tüm notalarını okuyamadan yorulurlar çünkü öğrenme işlemi yavaştır. Bir dönem ve ya yıl boyunca yalnız iki veya üç parça çalabilen öğrenciler vardır. Bu da onların müzik eğitimleriyle ilgili ciddi bir sınırlamadır. Oysa iyi nota okuyabilen öğrenciler geniş bir repertuara sahip olabilir, müziği çok yönlü keşfedebilir, böylece nota okuma becerilerini geliştirirler. İyi nota okuyan öğrencilerin notaları okumaya doğuştan yetenekli olduğu söylenir; fakat onlar fazla nota okudukları için bu konuda gelişmişlerdir. Oysa ki birçok öğrenci nota okumaya az zaman ayırdığı ve bu işi sevmediği için piyano eğitiminde başarı kazanamaz (Ercan, 2008 Akt. Özer 2010:15).

Deşifre okumanın en önemli etkenlerinden biri eseri okurken/çalarken hep ilerideki ölçüyü, nota veya nota gruplarını görmeye çalışarak görüş alan mesafesini genişletmek, gördüğünü hafızada tutabilmek ve böylece akıcı deşifre okuma/çalmayı gerçekleştirebilmektir.

Agay (1981); deşifre okumada önemli amaçlardan birinin göz menziline genişletmek olduğunu belirtmiştir. Yani gözlerin okuyabileceği nota sayısını arttırmaktır. İyi deşifre okumada en önemli gereksinim, çalıcının ileriye görme yeteneğidir. Böylece bir bakışta sadece bir tek nota değil tıpkı bireyin harfler yerine tüm sözcükleri okuması gibi bir grup notayı okuyabilmektir.

Modern pedagoji ve okuma teknikleri, bir satır okunurken gözlerin her bir harf üzerine teker teker odaklanmadıklarını, bunun yerine bir grup harf ve sözcük üzerine odaklandıklarını göstermektedir. Göz hareketleri soldan sağa düzenli ve sürekli bir biçimde gerçekleşmek yerine bir dizi sıçramalar şeklinde meydana gelir. Gözler durduğunda bir sonraki harf grubuna yönelir. Bu sıçramalara “saccades” adı verilir. Sıçramalar ileriye ve geriye doğru hareketler olabilir. Asıl algılama bu sıçramalar arasındaki saptama adı verilen duraklamada meydana gelir (Agay, 1981; Haug, 2000).

Normal bakış mesafelerindeki sayfadaki net görüş genişliği yaklaşık 2.5 cm çapındaki bir dairenin içi kadardır. Göz hareket sistemi mekanizması bu dairelere ani sabitlemeler yapar. Akıcı okumada her sabitleme yaklaşık 250 milisaniye (bir saniyenin dörtte biri) kadardır. Göz bir sabitlemeden diğerine her biri yaklaşık 50 milisaniye süren sekme (sıçrama) olarak adlandırılan bir kayma şeklinde gider. Görsel bilgi sekme hareketleri sırasında değil statik sabitleme sırasında algılanmaktadır (Sloboda, 1993).

Weaver 1943 (Akt. Sloboda 1993) yılında piyanoda deşifre okuyucuları üzerinde yaptığı çalışmalarda sabitlemelerin müziğin özelliğine göre değiştiğini saptamıştır. İki porte halinde yazılan piyano müziğinde çalınacak olan notaları tek bir sabitlemede görmek imkansızdır. Homofonik yani dikey çokseslilikte gözler genellikle yukarıdan aşağıya (ya da aşağıdan yukarıya) dikey olarak hareket edip az miktarda yatay hareketlerde bulunmaktadır. Kontrapuntal yani yatay çok seslilikte ise gözler yatay hareketlerde bulunup az miktarda hareket etmektedirler.

Deşifre becerisinin gelişmesinde göz hareketleri ve görüş menzilini genişletmenin yanında bellek de önem taşımaktadır. Bernsteain (1996) deşifre okumanın eseri bir bütün olarak kavramanın yanı sıra belleği eğittiğini ve konsantrasyonu güçlendirdiğini; Johnson (1964); iyi deşifre yapabilmenin çoğunlukla zihinsel atıklığa ve iyi bir belleğe dayandığını vurgulamıştır.

Harrel (1996)'de belleğe vurgu yaparak deşifre sırasında gözlerin yeni nota gruplarına doğru hareket ederken beynin kısa bir süre için nota gruplarını hatırladığını ve bunun da ezberlemeyle benzer bir işlem olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin yavaş öğrenmelerinin nedeninin aşırı titizlikle nota okumalarını bir pasajdaki notaları hızlı okumaktansa her notayı tek tek okumaya çalışmaları, ileriye bakarak bir sonraki notayı görmeye çalışmaktansa o anda çaldıkları notayla zaman kaybedip fazlaca ilgilendiklerini vurgulamıştır.

Nasıl ki metin okuma becerisini geliştirmek sistemli okuma çalışmalarıyla mümkünse deşifre yaparken bu becerileri kazanabilmek düzenli deşifre çalışmaları yapmakla geliştirilebilir. Bu nedenle piyano eğitiminde deşifre çalma çalışmalarını eğitimin başından itibaren sistemli bir sürece oturtmak önemlidir.

Coşkun (2001)'da deşifre öğretiminin sistemli bir yapıya sahip olması gerektiğini belirtmiş, Deşifre öğretiminde belirlenen amaçların gerçekleşmesi, deşifre öğretiminin sürekli bir yapıya sahip olmasına dayandığını vurgulamıştır. Bu özelliklerden yoksun bir şekilde yürütülen deşifre öğretimi ne öğrenci ne de öğretmen açısından verimli sayılabilir.

Fenmen (1991)'e göre; deşifre kalıtsal bir yetenek değildir. Sadece deşifre çalarak yani alıştırma yapılarak geliştirilebilen bir beceridir ve uygulama yapılmadığı takdirde çabucak

körelir. Piyano derslerinde ve günlük bireysel çalışmalarda mutlaka deşifreye yer verilmelidir. Her gün deşifreye ayrılacak birkaç dakika becerilerde fark edilir bir ilerleme sağlayabilir.

Tufan (2000); öğrencinin teknik ve müzikal beceri kazanması kadar hızlı ve doğru nota okuma becerisini kazanmasının da piyano dersinin önemli boyutlarından biri olduğunu; bu nedenle dersin bir bölümünün mutlaka deşifre çalışmalarına ayrılması gerektiğini belirtmiştir.

Psikolojik bir bakış açısıyla deşifre; algılama (nota kalıplarını çözümleme), bellek (kalıpları tanıma), problem çözme(doğaçlama ve tahmin) ve kinestetik (motor programları çalıştırma) becerileri içerir (Lehmann, McArthur 2002; Akt. Küpana, 2011:17)

Bahsedilen bu becerilerin gelişimi müziğin içeriğini ve temelini oluşturan öğeleri bilmek, tanımak, algılamakla mümkündür. Özgür (2001); zihinsel kapasite, çalgı ve sesi kullanmadaki deneyim fazlalığı, psikomotor becerilerin düzeyi gibi kişiden kişiye değişebilecek özelliklerin deşifre becerisini etkilemekle birlikte, en basit düzeydeki bir okuma parçası ile en karmaşık bir konçertoyu içine alan ölçekte deşifrenin sağlıklı yapılmasını kolaylaştıracak en önemli aracın müziksel yapı bilgisi olduğunu belirtmiştir. Kuşkusuz daha önceden edinilmiş biçime ve armonik yapıya ilişkin bilgiler, deşifre esnasında bireyin karşılaşılabileceği sürprizleri azaltacaktır.

Bir müzik yapıtının melodik, ritmik ve çokseslilik özellikleri ile yapısal öğelerini (form) oluşturan nitelikli ilişkiler bütününe müzikal yapı denir. Kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru her ölçekteki yapıtın deşifresinde müziksel yapı bilgisinin bireye sağladığı önemli kolaylıklar söz konusudur. Müziksel yapıyı oluşturan en önemli unsurlardan biri olarak kabul edilen form, bir müzik yapıtının birlik ve bütünlüğüne erişme yoludur. Çoksesli müzikte değişik özellikler gösteren birçok müzik formu bulunmaktadır. Müziksel yapıyı oluşturan diğer bir unsur ise çoksesliliktir. Çoksesli yapıtlar, birden fazla sesin tınlamasıyla oluşur. Bu sesler belirli kurallara uygun olarak bir araya gelirler ve armonik dokuyu oluştururlar. Bu armonik doku her form içerisinde, o formun özelliklerine göre bir seyir takip eder. İyi bir müzisyenin gerek deşifre, gerekse besteleme aşamalarında başarılı olabilmesinin en önemli koşullarından biri müziksel yapı bilgisi ile donanmış olmasıdır (Özgür, 2001:643-646).

Young (2010) benzer bir yaklaşımla müziği oluşturan öğelerin deşifrede önemini vurgulamıştır. Deşifre becerisini geliştirmek için kullanılan yollardan biri parçayı deşifre etmeden önce yapılan ön çalışma olduğunu belirten Young; en yaygın deşifre ön çalışması prosedürünün melodiyi söylemeyi, anahtar ve ölçü işaretlerine dikkat etmeyi, melodik ve armonik içeriği incelemeyi içerdiğini ifade etmiştir.

Coşkun (2001), deşifre öğretimini destekleyen başlıca müziksel beceri ve bilgileri temel müzik kuralları bilgisi, müziksel işitme becerisi/bilgisi, armoni (çokseslilik) bilgisi ve form (biçim) bilgisi olduğunu belirtmiş; bu beceri ve bilgilerin deşifre öğretimindeki işlevlerini şu şekilde açıklamıştır:

1. Temel müzik kuralları bilgisi: deşifre çalma, öğrencinin eser üzerinde bulunan bütün müziksel işaret ve terimleri algılaması ve anlamlandırmasıyla başlar. Bunlar:
  - Müzik yazmak için kullanılan işaretler (anahtarlar, ek çizgiler, notaların süre uzunlukları, sesler, yardımcı işaretler, bağlar)
  - Dizi ve aralıklar (diziler, perdeler, aralıklar)
  - Tonalite (dizinin dereceleri, dizilerin adlandırılması, diziler arasındaki ilişki)
  - Ölçü (ölçü türleri, ritm)
  - Hız gürlük ve anlatım işaretleri

Ayrıca öğrencinin deşifre konusunu destekleyen diğer müziksel becerileri ve bilgilerden yararlanabilme başarısı, bu konudaki yetkinliğiyle doğru orantılıdır.

2. Müziksel işitme becerisi/bilgisi: deşifre konusunda başarılı olmak isteyen bir öğrencinin sağlam bir işitme becerisine/bilgisine sahip olması gerekmektedir. Çünkü akıcı bir deşifrede öğrenci, çalışının doğruluğunu ancak kulak yoluyla denetleyebilir. Öğrencinin bu denetlemeyi sağlıklı bir şekilde yapabilmesi için de sesleri, aralıkları ve akorları (tüm çevrimleriyle) işitsel ve teorik olarak kolaylıkla tanıyabilmesi gerekir.
3. Armoni (çokseslilik) bilgisi: gelişkin bir armoni bilgisinin, öğrenciye deşifre çalmada sağladığı katkılar şöyle özetlenebilir:
  - Temel eşlik kalıplarının kolaylıkla algılanabilmesi ve çalınabilmesi
  - Akorların ve kadansların rahatça tanınabilmesi ve grup halinde okunabilmesi
  - Akorlar arasındaki belli ilişkilerden yararlanarak, eserlerin gidişatının kestirilebilmesi
  - Kaçırılan notaların yerine uygun notaların çalınabilmesi
4. Form (biçim) bilgisi: form bilgisi konusunda ileri düzeylere gelmiş bir öğrenci deşifre çalarken aşağıda belirtilen şu davranışları gerçekleştirebilir:
  - Eserin adından yola çıkarak, öğrenci çoğu kez eserin karakteri hakkında bilgi edinebilir. Özellikle eski ve yeni danslarda (Allemande, Courante, Polonaise, Vals vb.) bu özellik her zaman geçerlidir.

- Motif, cümle, periyod gibi kavramların yardımıyla, öğrenci eseri görsel olarak çözümlmeyi başarabilir. Ayrıca bu kavramların yapısal özelliklerini göz önüne alarak, eserin müzikalite açısından doğru seslendirilmesini sağlayabilir.
- Eserin biçimsel özelliklerinden yararlanarak, öğrenci eser içinde olabilecek değişimleri, gelişimleri önceden kestirebilir (Coşkun 2001: 14-15).

Bu bilgiler ışığında deşifre eğitiminde müziği oluşturan öğelerin, müzikal yapı bilgisinin önemi anlaşılmaktadır. Deşifre yapan kişi bu bilgilere hakim ise, müziğin içeriğini daha iyi anlayacak, motif, cümle, periyod yapılarını görecektir, armonik ilerleyişi, akor yapılarını, eşlik kalıplarını tanımlayarak çözümlenebilecektir.

Öğrenciye piyanoda deşifre çalma çalışmaları esnasında deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyması gereken kriterler eğitimci tarafından belirtilerek düzenli çalışmalarla bu bilgiler bilişsel düzeyden duyuşsal ve devinişsel alanlara da taşınmalıdır. Deşifre öncesinde ve deşifre esnasında dikkat edilmesi gereken kriterler şu şekildedir:

Bir eseri deşifre etmeden önce dikkat edilmesi gereken kriterler;

1. Deşifre yapılacak eserin adı (genellikle eserin dönemi, karakteri, temposu ve tartım yapısı hakkında bilgi verebilmektedir).
2. Eserin hız terimi (Largo, Allegro, Vivace vs)
3. Eserin kaç kaçlık olduğu (Ölçü İşareti)
4. Eserin donanımı ve buna bağlı eserin giriş tonunun belirlenmesi (ayrıca varsa parça içindeki ton değişiklikleri de dikkate alınmalıdır)
5. Ritim (özellikle deşifre esnasında okuma güçlüğü çıkartabilecek ritim kalıpları önceden belirlenip elle vurdurulmalıdır).
6. Suslar
7. Gürlük işaretleri
8. Anahtar ve hız değişiklikleri
9. Artikülasyon
10. Diziler, arpejler, kadanslar ve sekvensler
11. Sol elin eşlik şekli
12. Ellerin esere başlama konumu

Deşifre çalarken dikkat edilmesi gereken kriterler:

1. Tempoyu belirlemek için parça içindeki en kısa nota süreli dikkate alınmalı ayrıca rahat deşifre yapabilmek için parça gerçek temposundan daha yavaş bir tempoda çalınmalıdır.
2. Çalarken notayı rahat takip edebilmek ve akıcılığı sağlayabilmek için gözler sürekli notayı takip etmeli, eller bakılmamalıdır.
3. Deşifre esnasında dikkati yoğunlaştırıp sürekli birkaç ölçü ilerisi görülmeye çalışılmalı, notaların üzerinde tek tek durmak yerine grup halinde okunmalıdır.
4. Akorlar alt notadan (Bas) yukarıya doğru okunmaya çalışılmalıdır.
5. Parmak numaralarına ve parçanın cümlelerine dikkat edilmelidir.
6. Deşifrede akıcılığı sağlayabilmek için hata yapıldığında yanlışları düzeltmek için durmamalı devam etmeye çalışılmalıdır.
7. Pedal hataları örtebileceği için dikkatli kullanılmalıdır (Agay 1981; Haug 2000; Çimen 2001; Coşkun 2001; akt. Özer 2010:19-20).

İşlevsel piyano becerilerinin gelişimi birbirini destekleyen bir yapıdadır. Deşifre çalma becerisi; teknik, doğaçlama çalma ve armonizasyon gibi diğer klavye becerilerinden ayrılmaz bir bütündür (Kou, 1985).

2.6. Doğaçlama Çalma Becerisi

Doğaçlama (Improvisation, Fr) terimi; irticalen, doğaçtan çalma anlamına gelmektedir. Bir parçayı içinden geldiği gibi hazırlıksız olarak bestelemek ya da yorumlamaktır. Müzikal doğaçlama, bir anda doğn buluşların özgürce dile getirilmesi ya da bir ezgi modelinin belirli bir form içinde geliştirilmesidir. Emprovizasyon, Klasik Batı Müziği'nde önemli yer tutar. Stil ve formu özümlemiş olan sanatçılar, yaratı yeteneklerinin el verdiği ölçüde doğaçtan beste yaparlar. Başka bir deyişle büyük besteciler doğaçtan beste yapabilenlerdir (Say 1985: 448; Say, 2001:161)

“Avrupa sanat müziğinde doğaçlama, notaya alınmış eserlere eklemeler yapılması ve eserlerin çeşitlenmesiyle başlamış, bu doğal ve gerekli yöntem dinsel şarkı çeşitlerinin gelişmesine yol açmıştır. 14. Ve 14. Yüzyıllarda ileri bir düzeye ulaşan polifoni, uygulamada armonik doğaçlamayı içeriyordu. 16. Yüzyılın ortalarından başlayarak süslemelerin serpiştirilmesi ve giderek süslemeli geniş pasajların kullanılması, melodik doğaçlamanın önemini belirginleştirmiştir. Barok dönemde, tematik buluşlarla sıkı form

kalıplarının uzlaştırılması zorunluluğu, besteciler tarafından geliştirilen karmaşık çoksesli biçimlerin özgür biçimlere doğru kaymasına yol açmıştır. Klasik dönemde doğaçlamaya Kadans'lar aracılığıyla açıkça yer verilmiştir. Romantik dönemde doğaçlama, solistin tematik gelişme ile ustalık gerektiren teknik beceriyi birleştirmesi biçiminde ortaya çıkmıştır. 20. Yüzyıl müziğinde doğaçlama yeniden canlanmış; Batı dünyası dışındaki müzikler hakkında edinilen bilgiler ve özellikle Caz müziğinin etkisi; sanat müziği bestecilerini uyarmıştır” (Say 2001:161-162)

Rönesans ve Barok Dönemde klavye müzisyenleri doğaçlama melodi süslemeleri ve orijinal besteye bir ve ya daha fazla kontrapuntal ses ekleme yeteneğine sahiptiler. Klasik Dönemde piyanistler kendi virtuozyetlerini ve müzikal düşüncelerini ifade etmek için konser kadansları doğaçlıyorlardı. 19. Yüzyılda virtuozy piyanistlerin yaptıkları doğaçlamalarla seyirciyi memnun etmeleri o günün popüler yaklaşımıydı. 20. yüzyıl başlarında piyanistler stilistik doğruluk, virtuozyete yönelik teknik gelişim, geniş repertuar oluşturma, az tanınmış müzikleri keşfetme gibi çalışmalara odaklanmaları sonucu doğaçlama çalma becerisi gözden düşmeye başladı (Chyu, 2004:1-2).

Barok ve Klasik dönemlerin klavye enstrümentistlerinin geleneklerinin devamı olarak, 19. yüzyılın başlarına kadar doğaçlama klasik piyanistlerin temel antrenmanıydı. Rönesans ve Barok dönemde klavye müzisyenleri doğaçlama melodi süslemeleri ve orijinal besteye bir ve ya daha fazla kontrapuntal ses ekleme yeteneğine sahiptiler. Klasik dönemde piyanistler kendi virtuozyetlerini ve müzikal düşüncelerini ifade etmek için konser kadansları doğaçlıyorlardı. 19. Yüzyılda vituozy piyanistlerin yaptıkları doğaçlamalarla seyirciyi memnun etmeleri o günün popüler yaklaşımıydı. 20. yüzyıl başlarında piyanistler stilistik doğruluk, virtuozyete yönelik teknik gelişim, geniş repertuar oluşturma, az tanınmış müzikleri keşfetme gibi çalışmalara odaklanmaları sonucu doğaçlama çalma becerisi gözden düşmeye başladı (Chyu, 2004).

20. yüzyılda popüler ve klasik müzik arasındaki ayrışma, fonksiyonel ve performans becerileri arasında yapay bir karşıtlık oluşmasına neden oldu. Fonksiyonel beceriler yanlış bir biçimde performans becerilerinin karşıtı olarak düşünüldü. Oysa ki doğaçlama, kulaktan çalma armonizasyon gibi işlevsel beceriler, performans dışı beceriler olarak sınıflandırılmaz (Costa, 2003).

21.yüzyılda yaratıcılık konusundaki literatür; yaratıcı bireyi tanıma, yaratıcılığı destekleyen ve engelleyen faktörleri belirleme, yaratıcılığın geliştirilmesi için eğitim ortamı önerme alanlarında gelişmiştir. Yaratıcı düşünme üzerine yapılan çalışmalar, bireyin yaratıcı

düşünce veya ürün ortaya koyma süreci olarak tanımlanan “yaratıcı düşünme sürecinin” öğrenilebilir olduğu ve bu yeteneğin sadece üstün insanların tekelinde olmadığı sonucunu ortayakoymaktadır. Bu açıdan yaklaşılsa yaratıcı olmayan birey yoktur. Sadece yaratıcı düşünmesi bir şekilde engellenmiş ve uzun veya kısa süreli eğitime muhtaç birey vardır (Sungur 1997; Guilford, 1976; Lewis 2005; Akt. Kadayıfçı 2008:16).

20. yüzyılın büyük bir bölümünde piyano eğitiminde teknik becerilerin gelişimine artan ilginin yanında müzik dilini ve yapısını anlamaya yeterince ilgi gösterilmemiştir. Bunun sonucu olarak da ileri seviyede ezber repertuar çalan ama çaldığı repertuarda armonik içerik bakımından ne olduğunu bilmeyen öğrencilerle karşılaşmak sürpriz olmadı (Chyu 2004).

Doğaçlama çalma becerisi işlevsel piyano becerilerinin içinde önemli bir yere sahiptir. Doğaçlama çalma, müziğin yapısını daha iyi anlama bakımından ve teorik bilgileri pratikte anlamlandırıp yaratıcılığın geliştirilmesi yönlerinden önemlidir.

Müzikte deşifre metin okumaya benzediği gibi müzikte doğaçlama da konuşma diline benzer, fikirleri ve düşünceleri ifade etmenin ve iletişim kurmanın yoludur. Konuşmanın ilerleyişine göre kişi söylemek istediği şeyi düşünür ve cümleler yaratır. İnsanlar fikirlerini, düşüncelerini organize ederler, uygun kelimeler bulurlar, bu kelimeleri cümle yapılarının içine yerleştirirler ve son olarak söze dökerler. Dilde akıcı konuşmak bir kişinin sözel yeteneğini gösterir.

Müzikte doğaçlama ise müzikal düşünce ve fikirleri ifade etmektir. Doğaçlama becerisi iyi olanlar müziğin dilini akıcı bir şekilde konuşabilirler. Sözel dilde olduğu gibi, melodik ve ritmik fikirler, cümleme, ölçü yapıları, form, stil, tonalite, armonik yürüyüş gibi müzikal fikirlerini organize ederler ve bunları çalarak ifade ederler (Kishimoto, 2002:14-15).

Müzik eğitimleri tarafından değere sahip bir diğer piyano becerisi de doğaçlamadır. Doğaçlama yada spontane müzik yaratımı Barok Dönem’den beri müzikal çalışmanın bir parçası olmuştur. Piyano derslerinde doğaçlama çalma çalışmaları genellikle verilen bir melodiye eşlik doğaçlama, bir akor yürüyüşüne melodi doğaçlama, 12- bar blues geçişini serbest biçimde doğaçlama şeklindedir. Doğaçlama sıklıkla öğrencilerin piyano tekniğini geliştirmek için kullanılır çünkü onlar nota okuyabilme becerisinden daha ileri seviyeside müzik yaratabilirler (Christensen 2000; Larsen, 2007; Akt. Young 2003).

Robino (1991) doğaçlamayı müzikal sözcük dağarcığının ediniminin ötesinde bu dağarcığı yaratıcı bir şekilde uygulama olarak ifade etmiştir. Gibson (1988), müzik eğitiminde yaratıcı aktivitelerin önemini vurgulamış, yaratıcı aktivitelerin müzikal anlamlandırmayı geliştirdiğini ve müzik eğitimi sürecinin temelinde yer alması gerektiğini belirtmiştir. Bean

(1981); piyanoda doğaçlama çalma çalışmalarının öğrencilere klavyeyi keşfetmek ve çeşitli müzikal öğeleri deneyimlemek için mükemmel bir fırsat olduğuna inanmaktadır. Bu deneyim, öğrencinin melodi, armoni, ritm, ölçü ve form öğelerini anlamlandırmasına ve hissetmesine yardımcı olur (Akt. Chyu 2004:3).

Doğaçlama öğrencinin piyanoda müzikal kavramları anında beceriyle kullanmasını gerektiren kendiliğinden gerçekleşen besteleme olarak görülür. Doğaçlamayla ilgili egzersizler öğrencilere klavyeyi keşfetmeleri için ve çeşitli müzikal unsurları deneyimlemeleri için mükemmel bir fırsat verir ve kendilerini müzikal olarak ifade etmelerine imkan tanır. Ayrıca öğrencilerin kulaklarının eğitilmesini, tuş hissiyeti oluşturulmasına ve klavye kalıplarına daha hızlı cevap verilmesine yardımcı olur. Hooper(1977) öğrencilerin bir parçayı farklı yollarla değiştirerek doğaçlama yapmalarına izin verilmesi gerektiğini belirterek öğrencilere transpoze, çeşitlemeler, ritmik değişiklikler, ahenksel değişiklikler, farklı bir oktavda çalma, tempo ve dinamikleri değiştirme, notaların sırasını, gam yönlerini tersine çevirme yollarıyla bir melodide değişiklikler yapma konusunda egzersizler verilmesini önerdi (Stecher, 1985; Bean,1981; Hooper,1977; Akt. Kasap 1999).

Armoni, teori anlatımına örneklerle değinen pek çok doğaçlama eğitim kitabı mevcuttur. Doğaçlama çalışmalarına yönelik kitaplar öğrenciye, pratiğe yönelik egzersizlerle disiplin ve gerekli teorik bilgiyi sağlarlar.

Stecher (1980) kitabında, öğretmen eşliği üzerine (majör, minör ve modal kalıplar) öğrencilerin melodi doğaçlama çalışmaları, ritmik doğaçlama, sol el eşliği üzerine melodi doğaçlamaları gibi çalışmaları içermektedir. Duckworth (1970); armonik yapı, cümleme, başlangıç ve bitiş notalarının verilmesi gibi sınırlandırılan doğaçlama kalıpları ve özgür doğaçlama yapıları kullanmıştır. Mach (1981) kitabında, soru-cevap doğaçlamaları, 12 bar blues, beş parmak kalıbı doğaçlamaları, verilen armonik /ritmik yapılarla doğaçlama, sol el eşlik modeli verilen yapının melodi armonizasyonu gibi doğaçlama çalışmalarını kapsar. Lyke (1980-1983)'in serisinde öğretmen eşliği üzerine öğrencinin melodi doğaçlama çalışmaları, 12 bar blues kalıpları, verilen sol el akor yapıları üzerine melodi doğaçlamaları gibi çalışmaları içermektedir. Robinson(1964) serilerinde ise yine sol el eşliği üzerine melodi armonizasyonu doğaçlamaları, soru-cevap cümlelerini doğaçlama, verilen kalıp üzerine melodi doğaçlama, varyasyon doğaçlama gibi çeşitli çalışmalar mevcuttur (akt. Graff 1984).

Pace (1999, Akt;Chyu,2004:8) ise doğaçlama egzersizleri düzenlemek yerine mevcut repertuar üzerinde doğaçlama yapma yaklaşımını benimsemiştir. Kompozisyon üzerinde çeşitli değişimler ya da kompozisyonun materyallerini kullanarak yeni bir beste üretimi gibi

çalışmalara yer veren Pace, yaratıcı okuma, soru-cevap ve akorlara dayalı doğaçlama gibi yaklaşımlara değinmiştir. Doğaçlama yaratıcı bir davranış, müziği derinlemesine anlama ve öğrendiklerini uygulama için bir araçtır. Konsantrasyonu destekler ve işitme becerisini geliştirir. Öğrenci bir yandan çaldığını dinlerken diğer yandan ne çalacağını düşünerek formüle eder. Doğaçlama aynı zamanda deşifre becerisini geliştirir. Çünkü öğrenci doğaçlama yaparken şablona bakma, tonal öğeleri tanımlama gibi müziği okuma alışkanlıkları geliştirir. Aynı zamanda klavye topografyasını algılama, doğaçlama yaparken akıcı, durmadan çalma gibi alışkanlıklar deşifre çalma becerisini geliştirmede de oldukça önemlidir. İleriyi görme (planlama), konsantrasyon, çaldığını dinleme, rahat bir tempoda çalma, hata yaptığında geriye dönmeme gibi akıcı bir deşifre için gerekli olan becerileri içerir. Doğaçlama çalma öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine olanak sağlar. Öğrencilerin kendi fikirlerini özgürce ifade etmeleri, böylece kendi kişisel fikirlerinin de dikkate değer olduğunu anlamalarını sağlamanın yanı sıra performans sırasındaki unutma korkusunda azalmaya ve dolayısıyla performansta artan bir kendine güven duygusuna neden olur. Doğaçlama çalışmaları, hayal gücünü ve yaratıcılığı teşvik eder (Chyu 2004).

2.7. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Graff (1984) “Functional Piano Skills: A Manual For Undergraduate Non-Keyboard Music Education Majors At Plymouth State College” başlıklı doktora çalışmasında; yirmi işlevsel piyano becerisini ve bu becerilerin öğretimiyle ilgili olarak Birleşik Devletler’in Kuzeydoğu bölümündeki 79 müzik eğitimcisiyle yaptığı anketlerin yanı sıra, Plymouth Eyalet Üniversitesindeki 13 ders kitabını incelemiştir. Müzik öğretmenleri deşifre, doğaçlama çalma, akor yürüyüşü çalma, modülasyon tasarlama, şifreli bas farkındalığı, armoni, transpoze, müzik analizi, kulaktan çalma, eleştirel dinleme, partiyon okuma gibi becerilere daha çok; piyano parçaları çalma, ezberden piyano şarkıları çalma, akıcı piyano tekniği geliştirme, eşlik ve küçük gruplarda çalma becerilerine daha az değer vermişlerdir. 13 ders kitabını baştan inceledikten sonra Graff bu kitapların mevcut müzik öğretmenlerinin ihtiyacı olan seviyede olmasa da müzik eğitimcileri tarafından önem verilen tüm becerilere yönelik eğitim sağladıklarını saptamıştır. Graff grup piyano derslerinde müzik eğitimcileri tarafından kullanılan becerilerin öğretilmesini ve bu piyano becerilerinin gelecekte nasıl kullanılabileceklerini kanıtlayan bir yolla öğretilmesini önermiştir.

McDonald(1989) “A Survey Of The Curricular Content Of Functional Keyboard Skills Classes Designed For Undergraduate Piano Majors” (Lisans Piyano Anadal Öğrencileri İçin Düzenlenmiş İşlevsel Piyano Becerileri Sınıflarının Müfredat İçeriğine Yönelik Bir Araştırma” adlı doktora çalışmasında; Ulusal Müzik Okulları Birliği üyesi olan ve dört yıllık üniversitelerin lisans programlarında piyano öğrencilerine yönelik planlanmış işlevsel piyano becerileri sınıflarının müfredatıyla ilgili içeriği araştırmaktır. Veriler 449 üniversiteye gönderilen anket yoluyla elde edilmiş, devlet kurumlarının yanı sıra özel kurumlar da araştırmanın kapsamına alınmıştır. Dört bölümden ankette elde edilen veriler sonucunda; piyano anadallarına yönelik deşifre, teknik gelişim ve solo repertuarın yanı sıra; sınıf ortamında uygulanan eşikleme, armonizasyon, deşifre, transpoze, kulak eğitimi, doğaçlama, partiyon okuma, eşlikli çalma gibi işlevsel becerilerin önemi vurgulanmıştır.

Özen (1998) “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitimi Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Piyano Müzik Öğretmenliğinin Gereklere Doğrultusunda Kullanma Becerileri” başlıklı doktora tezinde; müzik öğretmeni adaylarının piyanoyu kullanma yeterlilikleri ile bu yeterliliklerin önemlilik derecelerini belirlemeyi amaçlamış; bu amaç doğrultusunda Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü 1996-1997 öğretim yılında piyano öğretim elemanlarının ve son sınıf piyano öğrencilerinin görüşlerine başvurulmuştur. Bu görüşlerden elde edilen veriler sonucunda, öğretmen adaylarının, öğrencilerin söylediği okul şarkılarına piyano ile eşlik yapma bakımından %64,5 oranında yetersiz olduğu, müzik öğretmeni adaylarının piyanoyu kullanarak, öğrencilerin düzeyine uygun müzikler doğaçlatma davranışında (%77), öğrencilerin söylediği kolay okul şarkılarına piyano ile eşliklemede ve piyano ile öğrencilere söylenen okul şarkılarının gerektiğinde transpoze etmede yetersiz oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitiminde işlevsel becerilerin kazanımına yönelik yeni öğretim yaklaşımları ve bunlara ilişkin materyaller (metot, kitap vs) geliştirilmesi, diğer alan dersleriyle piyano dersinin sıkı bir ilişki içinde olmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Bilgin (1998) “İlköğretim Okullarının 2. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Çıktılı Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano İle Eşliklenmesi” başlıklı doktora çalışmasında; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü’nde uygulanan, “Armoni-Kontrpuan-Eşikleme” ve “Piyano” eğitimi derslerinin müzik öğretmenliği programlarındaki görünümünü saptamak, söz konusu derslerin uygulamaya dönük işlevselliğini arttırmak ve bu dersler arası eşgüdümün sağlanmasına yardımcı olmak ve okul şarkılarının piyano ile

eşliklenmesine ilişkin eşlik modelleri geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda 1996/97 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde görev yapan G.Ü.G.E.F Müzik Eğitimi Bölümü çıkıçlı 45 müzik öğretmenine anket uygulanmıştır. Anketten elde edilen sonuçlara göre; müzik öğretmenlerinin “Armoni-Kontrpuan ve Eşlikleme” ile “Piyano” eğitiminde kazandıkları bilgi ve becerileri eşgüdümlü olarak müzik dersinde kullandıkları şarkıların eşliklenmesine yeterince yansıtamadıkları; müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun ilk defa notasıyla karşılaştıkları (deşifre) ve ilk defa duydukları bir ezgiye eşlik yapabilme bakımından kendilerini yetersiz buldukları;”Armoni-Kontrpuan ve Eşlikleme” dersindeki uygulamaları yetersiz buldukları, piyano eğitiminde piyano eşlikli okul şarkısı örneklerinin çalınması ve incelenmesine çok az yer verildiği, piyano derslerinde eserlerdeki eşlik modellerinin okul şarkılarının eşliklenmesinde de kullanılabileceğine yönelik bilgilendirmelere hiç yer verilmediği dolayısıyla Armoni-Kontrpuan ve Eşlikleme ile Piyano eğitimini mesleksel kullanım bakımından işlevsel olmadığı buna bağlı olarak da beklenen yansımının olumsuz yönde etkilendiği saptanmıştır. Araştırmacı bu bağlamda müzik öğretmenlerinin okul şarkılarını eşlikleyebilmesi için Armoni-Kontrpuan-Eşlikleme ile Piyano eğitimi arasında ilişki kurulması, Armoni-Kontrpuan-Eşlikleme dersinde öğrenci yoğunluğunun azaltılarak bu derslerde uygulamalı çalışmalara yer verilmesi, Armoni-Kontrpuan-Eşlikleme ile Piyano eğitiminin müzik öğretmenliği mesleğinin gerektirdiği kapsam, düzey ve nitelikte olmasına yönelik programların oluşturulmasına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Kasap (1999) “The Status of Undergraduate Secondary Piano Instruction in Selected Departments of Music Education in Turkey with Recommendations for Teaching Functional Piano Skills in Groups” (Türkiye’deki Seçilmiş Müzik Eğitimi Bölümleri’ndeki Lisans Düzeyi Yardımcı Çalgı Piyano Eğitiminin Durumu ve İşlevsel Piyano Becerilerinin Grup İçerisinde Öğretilmesi İçin Öneriler) başlıklı doktora çalışmasında; Türk Üniversiteleri’ndeki müzik eğitimi bölümlerinin yardımcı çalgı piyano programlarında yer alan lisans yardımcı çalgı piyanoprogramlarının durumunu belirlemek ve bu kurumlardaki yardımcı çalgı piyano öğrencilerine yönelik olarak işlevsel piyano becerilerini geliştirmek adına dört dönemlik kapsamlı bir grup piyano müfredatı geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu amaçla Türkiye’deki yedi üniversitede müzik eğitimi bölümünde görev yapan otuz sekiz öğretim üyesine anket uygulanmıştır. Dört bölümden oluşan anketten elde edilen veriler sonucunda eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinde yardımcı çalgı piyano derslerinde daha çok teknik ve solo performans çalışmaları üzerinde durulduğu; beş okulda (%71) eşlik dersinin zorunlu ders statüsüne alındığı; iki müzik eğitimi bölümünde sınırlı eşlik çalışmaları yapılırken sadece bir bölümde piyano müfredatındadeşifre çalışmalara yer verildiği saptanmıştır. Müzik eğitimi

bölümlerinde işlevsel piyano becerilerinin öğretiminin müzik öğretmenleri için önemli olduğu ve piyano müfredatının bir parçası olması gerektiği belirtilmiş ve bu beceriler deşifre, teknik gelişim, eşlik çalma, repertuar çalışması, armonizasyon, stil geliştirme, akor yürüyüşleri, analiz edebilme, birlikte çalma, transpoze edebilme, ezberleme, sürekli bas farkındalığı???, doğaçlama ve partiyon okuma olarak katılımcılar tarafından sıralanmıştır.

Christensen (2000) “A Survey Of The Importance Of Functional Piano Skills As Reported By Band, Choral, Orcestra And General Music Teachers” (Bando, Koro, Orkestra ve Genel Müzik Öğretmenleri Tarafından İşlevsel Becerilerin Önemine Dair Araştırma) başlıklı doktora çalışmasında işlevsel piyano becerilerinin önemini vurgulamış ve yeterli oldukları takdirde müzik öğretmenlerinin piyanoyu sınıflarda ve provalarda daha sıklıkla kullanacaklarını saptamıştır. Araştırmada Amerika’daki 472 ilkokul, orta okul ve lise genel, koro, bando ve orkestra branşlarındaki müzik öğretmenlerine uyguladığı anket verilerinden elde ettiği sonuçlara göre tüm branşlardaki müzik öğretmenlerinin işlevsel piyano becerilerindeki yeterliliğe önem verdiği, partiyon okuyup çalma, armonizasyon ve eşlik çalma becerilerini daha sık kullandıkları belirlenmiştir.

Bağçeci (2001) “Piyano Eğitiminde Performans, Müzikal Analiz Etkileşimi” başlıklı doktora tezinde; “analitik yaklaşım merkezli” bir piyano eğitimi sürecinden geçen örneklem grubunun, piyano eğitimindeki başarı durumunu belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda piyano eğitiminde 4 yarıyıl boyunca örneklem grubu analitik yaklaşım merkezli bir eğitim uygulanmış ve öğrencilerin teknik ve müzikal disiplinlere ilişkin gözlem sonuçları ile yarıyıl sonu not ortalamalarının varyans analizi değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonucunda; analitik yaklaşım merkezli piyano eğitimi sürecinden geçen örneklem grubu öğrencilerinin tümünün istedik davranışları gösterdiği ve başarılı olduğu; öğrencilerin dört yarıyıldaki teknik, müzikal disiplinler ve piyano dersi genel not ortalamalarının tutarlı olduğu belirlenmiş, bir piyano eserinin etkili bir şekilde çalınabilmesinde analitik yaklaşımın gerekliliği, müzikal analizin piyano eğitiminde sadece belli düzeyde müzik teorisi ya da yoğun bir müzik eğitimi süreci sonunda değil piyano eğitimi sürecinin en başından itibaren bir çalışma disiplini olması gerekliliği vurgulanmıştır.

Kutluk (2001) “Türkiye’deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimi” başlıklı doktora tezinde; müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyano eğitiminin genel durumunu saptamak amacıyla 2000-2001 eğitim-öğretim yılında 8 üniversitede görev yapan 33 piyano öğretim elemanı, 16 müzik teorisi ve işitme eğitimi öğretim elemanı ve üç yıllık piyano eğitimini 2000-2001 yılı sonunda tamamlayacak olan 136 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin %46’sı piyano

derslerinde müzik öğretmenliğinde kullanabilecekleri eğitim müziği parçalarını birkaç örnek verecek kadar çaldıklarını; %32'si piyano eğitimi müziği dağarcığına katkı sağlayabilecek yeni yapıtlar oluşturmaya hiç yönelmediklerini; yaklaşık üçte birinden fazlası piyano derslerinde çalıştıkları eserlerin teknik, armonik, form ve müzikal analizlerinin çok az yada hiç yapılmadığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının müzik teorisi ve işitme dersleri ile ilgili uygulamalarda öğrencilerin piyanoyu daha etkin kullanabilmeleri için eşlik yapabilme becerilerinin geliştirilmesi; tüm tonlarda kadans çalışmaları yaptırılması; müzik teorisi ve işitme derslerinin piyano dersi ile eşgüdümünün sağlanmasına yönelik görüşleri araştırmadan elde edilen sonuçlar arasındadır. Araştırmacı piyano öğretim programlarının, müzik öğretmenliğinin gerekleri dikkate alınarak çağdaş program geliştirme tekniklerine uygun bir şekilde geliştirilmesi; piyano derslerinde öğrencilerin piyanoyu hem müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda hem de diğer derslerle ilgili uygulamalarda daha etkili ve verimli kullanabilme becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalara yer verilmesine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Coşkun (2001) “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Anabilim Dalında Uygulanmakta Olan Piyano Eğitiminde Deşifrenin Yeri ve Önemi” başlıklı yüksek lisans tezinde; piyano eğitiminde deşifre konusuna verilen yeri ve önemi belirlemek amacıyla kurumda görev alan piyano öğretim elemanlarının deşifre konusuna yönelik görüş, yaklaşım ve bakış açılarının saptanması için anket uygulamıştır. Elde edilen veriler sonucunda piyano eğitiminde deşifrenin tamamen göz ardı edilmediği buna karşın eğitim süreci içinde planlı olarak yürütülmeyen ve sürekli olarak takip edilmeyen bir boyut olarak yer aldığı; öğretim elemanlarının öğrencilerin armoni ve form bilgisi konusundaki düzeylerini kısmen veya çok az yeterli gördükleri bu durumda deşifre becerisini olumsuz etkileyen nedenlerden olduğunu belirttikleri, alan derslerinde yapılan deşifre çalışmalarının piyanoda deşifre becerisine kısmen katkı sağlasa da yeterli bulunmadığı belirlenmiştir. Araştırmacı her piyano dersinde deşifre çalışmalara yer verilmesi gerektiği, deşifrenin tüm eğitim programı açısından eşe alınarak diğer alan dersleriyle eşgüdümlü olarak ilerlemesi gerektiği, deşifre becerisini desteklemesi açısından öğretim elemanlarının piyano derslerinde çalıştırdıkları eserlerin armonik yapısı ve biçimsel özellikleri hakkında bilgi vermeleri ve öğrencilerin eserleri bu açıardan incelemeye yönlendirmeleriyle ilgili önerilerde bulunmuştur.

Çimen (2001) “Piyanoda Deşifre Öğretimine Yaklaşımlar” adlı makalesinde; deşifre çalışmanın piyano eğitiminin başlangıcından itibaren öğrenciye kazandırılması gereken en

önemli becerilerden olduğu; deşifre becerisinin öğrenciye piyano eğitiminde büyük kolaylıklar ve yarar sağlamanın yanı sıra ileriki meslek hayatı için temel kaynak olduğu ve öğretmen rehberliğinde iyi hazırlanmış bir öğretim programı ve sistemli çalışma ile her öğrencinin deşifre becerisini geliştirebileceğini vurgulamıştır. Deşifre çalmaya başlamadan önce ve deşifre esnasında dikkat edilecek noktaları belirten Çimen, güçlü bir deşifre becerisinin müzik öğretmenlerine kendi kendilerine müziği öğrenebilen yetkin müzisyenler olmalarını sağlayacak önemli bir beceri olduğu üzerinde durmuştur.

Costa (2003) “The Teaching Of Secondary Piano Skills in Brezilian Universities” (Brezilya Üniversitelerinde Yardımcı Piyano Becerilerinin Öğretimi” başlıklı doktora çalışmasında; Brezilya Üniversitelerinde işlevsel piyano becerilerinin öğretimini incelemeyi ve gelişimini sağlamak için önerilerde bulunmayı amaçlamıştır. Bu amaçla yedi Brezilya Üniversitesinden yardımcı piyano dersi veren yirmi beş piyano eğitmeniyle görüşmüştür. Araştırmanın ilk amacı anadali piyano olmayan lisans öğrencilerine yönelik işlevsel piyano becerilerinde temel felsefeyi belirlemek ve ikinci amaç olarak da eğitmenlerin hangi becerileri öğrettiklerini saptamaktır. Verilerden elde edilen sonuçlara göre; eğitmenlerin derslerde teknik gelişimi ezber, repertuar gelişimi ve gam çalma gibi becerileri öğretmeyi tercih ettikleri; deşifre, eşlik çalma, transpoze, armonizasyon, kulaktan çalma, partiyon okuma, doğaçlama gibi becerileri daha az önemsedikleri ortaya çıkmıştır. Araştırmacı bu sonuçlar ışığında, işlevsel piyano becerilerinin geliştirilmesi, genelde bireysel olarak yapılan derslerin piyano laboratuvarlarında ve grup piyano dersleri şeklinde yapılması, işlevsel piyano becerilerini kapsayan Brezilya kültürüne özgü metot kitapların oluşturulmasına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Aydınoglu (2005) “Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan “Eşlik” (Koropetisyon) Dersinin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde; Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Lisans Programı içerisinde yer alan “Eşlik” (Korrepetisyon) dersini amaç, içerik, işleyiş, programdaki yeri ve süresi ve diğer derslerle bağlantısı yönünden incelemiştir. 105 öğrenci ve 6 öğretim elemanını görüşlerinden elde edilen bulgular sonucu öğrencilerin Eşlik dersinin altyapısını oluşturan Armoni, Müzik Teorisi, Solfej ve Piyano gibi bir takım bilgi, beceri ve donanımdan yoksun oldukları, başarısız olunan dersin devamının alınabildiği ders geçme sisteminin dersin işleyişini olumsuz etkilediği, dersin süresinin yetersiz olduğu, doğaçlama eşlik çalışmaları başta olmak üzere idea bir Eşlik dersinin hedefleri arasında yer alması gereken birçok çalışmaya zaman ayrılmadığı, dersin toplu olarak işlenmesinin ders açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu belirlenmiştir. Araştırmacı Müzik Öğretmenliği Programının

temelini oluşturan ve asıl hedefin piyanonun okul müzik eğitiminde kullanılması olan piyano derslerinde birinci sınıftan itibaren eşlik çalmaya çalışmalarına yer verilmesi gerektiği, eşlik derslerinde doğaçlama eşlik çalışmaları yapılması ve bireysel olarak işlenen uygulamalı kısımda doğaçlama eşlik çalışmalarına öncelikli yer verilmesi gerektiği, müzik eğitimi lisans programında yer alan tüm derslerin birbiri ile bağlantılı olduğu ve dersler arasındaki bağlantıların gözden geçirilmesi gerektiği, piyanoda eşlik yapabilmenin en önemli unsurlarından biri olan deşifre çalma becerisinin geliştirilmesi için, piyano ve diğer bireysel çalgı derslerinde öğrenciye deşifre çalışmalar yaptırılması ve eşlik dersinde yer alan uygulama çalışmalarıyla bu becerinin daha ileri götürülmesi gerektiğine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Görsev (2006) “Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin “Piyano Eğitimi”, “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi” ve Eşlik (Korepetisyon) Dersleri İle Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler” adlı yüksek lisans tezinde, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı son sınıf öğrencilerinin Piyano Eğitimi, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi ve Eşlik (Korepetisyon) dersleri ile okul şarkılarına doğaçlama eşlik becerileri arasındaki ilişkilerin saptanması ve öğretim programlarında bu becerilere etkisi olduğu düşünülen derslerin mevcut durumları ile ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencilerinden Piyano eğitimi, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi ve Eşlik (Korepetisyon) derslerini almış 20 öğrenci ve ilgili derslerin öğretimini sürdüren 10 öğretim elemanı ile yürütülen araştırmadan elde edilen veriler sonucu öğrencilerin Piyano Eğitimi ve Eşlik (Korepetisyon) derslerinde edindikleri davranışları eşlik becerilerine transfer etmede orta ve düşük düzeylerde yeterli olabildikleri, okul şarkılarını doğaçlama eşlikte tam anlamıyla yetkin olmadıkları belirlenmiştir. Araştırmacı Piyano Eğitimi dersi programlarında, Eşlik (Korepetisyon) dersinin desteklenmesi amacıyla okul şarkılarına doğaçlama eşlik becerilerine ait hedeflere yer verilmesi, öğrencilerin piyano eğitiminde kazandıkları davranışları eşlik becerilerinin gelişimi açısından eşikleme ile ilişkilendirmelerinin sağlanması, okul şarkılarının eşiklendirilmesi ile ilgili davranışlara yer veren bir “Piyano Eğitimi” öğretim programı taslağı hazırlanmasına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Kahramansoy (2006) “Müzik Öğretmenliği Programlarında Görevli Piyano Öğretim Elemanlarının Müzik Alan Bilgisini Derse Transferi: Bir Üniversite Örneği” adlı yüksek lisans tezinde; Kuzeybatı Anadolu illerinden seçilen bir üniversitenin Müzik Öğretmenliği Lisans Programında uzmanlık alanı piyano eğitimi olan 5 öğretim elemanı ile naratif görüşme yapmıştır. Ayrıca piyano dersleri gözlemlendiği ve ders planlarının nitel içerik analizi

yapıldığı çalışmada araştırmacı öğretim elemanlarının müzik tarihi, form ve çokseslendirme bilgisinin piyano dersine transferine ilişkin görüşleri, bu dalların bireysel ders planlamalarındaki yeri ve uygulamadaki transfer düzeyinin tespit edilmesini amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, öğretim elemanlarının müzik alan bilgisi kapsamındaki dallardan müzik tarihi, form ve çokseslendirme bilgisinin piyano dersine transfer edilmesi gereğine inandıkları tespit edilmiş, buna karşın dersin planlama aşamasında bu dallara yönelik bir ilişkilendirme yapmadıkları ve bu dallara ait bilgileri “Hiç” düzeyinde transfer ettikleri saptanmıştır. Ayrıca öğretim elemanları form yapısı bilinmediği takdirde çalışmaların anlamlandırılmayacağı, Form Bilgisi’nin derste motif, cümle, periyod ve form yapısının belirlenmesi boyutlarıyla ele alınması gerektiği konusunda görüş birliği içinde oldukları aynı zamanda armoniye hakim olmayan öğrencilerin piyanoya da hakim olamayacakları, piyano derslerinde armonik analiz, akor çözümlenmeleri, kadanslar ve kontrpuan çalışmaları yapılması gerekliliği ile ilgili ortak görüşleri araştırmanın başlıca bulguları arasındadır. Bu bulgular ışığında araştırmacı; Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki piyano ders tanımının gözden geçirilerek dersinin Müzik Alan Bilgisiyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla yeniden tanımlanması; öğretim elemanlarının bireysel ders planlarında Müzik Alan Bilgisine yeterince yer vermesi, çalışılan parça ve eserlerin mekanik olarak çalgısal beceriden öteye gidebilmesi için Müzik Tarihi, Form ve Çokseslendirme Bilgisinin derse transfer edilerek çalışmaların öğrenciler için daha kalıcı ve anlamlı hale getirilmesine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Dağdeviren’in (2006) “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyanoda Eşlik Öğretimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyano eğitiminde sanatsal işlevi oldukça fazla olan eserlerin seslendirilmeye çalışıldığını, mesleki müzik eğitimi alanında öğretilmesi gerekli piyano eşlikli okul şarkılarının seslendirilmesinin göz ardı edildiğini belirtmiş; verilen eşikleme derslerinin piyano eğitimiyle ve müziksel işitme okuma dersleriyle iç içe, birbiriyle ilişkili ve eşgüdümsel olarak yürütülmediğini vurgulamıştır. Araştırmacı eğitim müziği alanında, müzik ders kitaplarında piyano eşlikli eğitim müziği şarkılarının bulunmadığını ve yardımcı ders kitaplarında da çoğunlukla eşlikleri olmayan şarkıların olduğunu belirtmiş, çalışmasında müzik öğretmenlerinin kullanacağı basit armoni kurallarını, eşlik modellerini ve örnek eşikleme modellerini ele almıştır. Çalışma sonucunda araştırmacı; müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik eğitiminin irdelenerek yeni eğitim-öğretim stratejileri oluşturulmasını, mezun olacak müzik öğretmenlerinin daha donanımlı olması gerektiğini ayrıca piyano eğitiminde çalınan eserlerde cümlelemelere dikkat edilip her cümlenin analiz edilerek armonik yapıları hakkında

öğrencilerin bilgilendirilmesini, piyano ile armoni ve eşlik derslerinin ilişkilendirilmesini önermiştir.

Sönmezöz (2006) “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Eşlik Öğretiminin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” başlıklı doktora tezinde; müzik öğretmenlerinin, müzik eğitimi anabilim dallarındaki eşlik öğretimine ve eşlik yapabilmedeli yeterliklerine ilişkin görüşlerini alarak eşlik dersinin genel değerlendirmesini yapmayı amaçlamıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, GÜGEF, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda 2004-2005 öğretim yılında görev yapmakta olan piyano ve eşlik dersi öğretim elemanları ile 2005-2006 öğretim yılında Ankara İl Merkezi’nde MEB’e bağlı ilköğretim, lise ve dengi okullarda görev yapmakta olan müzik öğretmenleri arasından, tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 105 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Uygulanan anketten sağlanan veriler sonucunda müzik öğretmenleri eşlik dersinin istenen eşlik davranışlarını kazandırma açısından oldukça yetersiz olduğunu belirtmiş, kendilerini okul şarkılarına eşlik edebilme yeterlikleri bakımından eksik ya da yetersiz gördükleri belirlenmiştir. Araştırmacı müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda eşlik derslerinin içerikleri genel, ders içi ve ders dışı eşlik davranışlarının kazandırılmasına ve geliştirilmesine yönelik yeniden düzenlenmesi, eşlik öğretiminin müzik teorisi ve işitme dersleri (armoni, kontrpuan, form, analiz) ile piyano derslerinde kazanılan bilgilerin dersin içeriği ile paralellik göstermesinin sağlanması, doğaçlama ve transpoze yapabilme becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesinin sağlanmasına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Çevik (2007) “Armoni Eğitimi ile Piyano Çalma Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” başlıklı doktora çalışmasında; öğrencilerin armoni eğitimi dersine ait bilgileri piyano çalma becerisinde ne derece kullanıp uygulayabildikleri, piyano çalma beceri düzeyi ve armoni eğitimi düzeyleri ile öğrencilerin bireysel ve sosyo-ekonomik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler bulunup bulunmadığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Veriler armoni ve piyano derslerine giren öğretim elemanları ve bu dersleri alan öğrencilere uygulanan anket soruları ile görüşleri alınarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler sonucu; armonik konularının iyi öğrenilip uygulama yapılmasının piyano çalma becerilerinin gelişimine katkı sağladığı, armoni dersinin tüm öğrenim süresince devam etmesi gerektiği, armoni derslerinde kazanılan teorik bilgilerin kalıcı olabilmesi ve daha bilinçli kullanılabilmesi için piyanoda mutlaka pratik yapılmasının gerektiği, armonide kazanılan bilgiler ile piyano derslerinde çalınan eserlerin daha bilinçli kavramayı, yorumlamayı böylece eserleri algılamayı hızlandırdığı, işitsel beceriyi geliştirdiği (sesleri daha iyi tanıyabilme, duyabilme), nota okuma becerilerini arttırdığı belirtilmiştir. Araştırmacı sonuçlar ışığında; armoni derslerinde öğrencilerin derse

katılımlarının sağlanması ve uygulama yaptırılması gerektiği, müzik öğretmeni adaylarının piyanoyu daha etkili kullanabilmeleri için repertuar ve teknik çalışmaların yanı sıra, deşifre yapabilme, analiz edebilme, çokseslendirme yapabilme ve transpoze edebilme, eşlik yapabilme, birlikte seslendirme, kadans çalabilme gibi işlevsel piyano becerilerinin öğretilmesine yer verilmesi gerektiği; deşifre, müziksel işitme ve armoni yönünden bilgilenmede piyanonun destekleyici çalgı konumunda olması, piyano derslerinde piyanoyu hem müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda hem de diğer alan dersleri ile ilgili uygulamalarda daha etkili ve verimli kullanabilme becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalara yer verilmesine dair önerilerde bulunmuştur.

Kalkanoğlu (2007) “Okul Şarkılarının Müzik Öğretmenlerinin Bilgi ve Beceri Düzeyine Göre Piyano ile Eşliklenmesine Yönelik Bir Model Önerisi” başlıklı yüksek lisans tezinde; işlevsel becerilerin önemi ve gerekliliği üzerinde durmuştur. Araştırma, müzik eğitiminde kullanılan okul şarkılarının müzik öğretmenlerinin bilgi ve beceri düzeylerine göre piyano ile eşliklenmesinde izlenilecek yöntem ve teknikleri saptamaya yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda araştırmacı; piyano eğitimi dersinde artistik becerilerin yanında işlevsel becerilerin kazandırılması, müzik öğretmenlerinin piyanoyu kendi sınıflarında etkin bir eğitim aracı olarak kullanabilmelerine yönelik eğitim verilmesi, müzik öğretmenin aldığı eğitim sonrasında ezgiye eşlik yapabilme, deşifre çalabilme transpoze edebilme, çokseslendirme yapabilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, doğaçlama yapabilme, koro ve orkestra eserlerini piyanoda çalabilme becerilerine sahip olması gerektiği, Armoni-Kontrpuan-Eşlik ve Piyano eğitimi derslerinin birbirleriyle paralel yürütülmesine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Karkın (2007) “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinin Piyano Eğitimi Üzerindeki Etkileri, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı makalesinde, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda yer alan “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi” dersinin piyano eğitimi üzerindeki etkilerini, öğretmen adaylarının mesleki yaşantılarında piyanoyu iyi kullanabilmelerinin gerekliliğini, piyano dersinin zorunlu olarak alınmasında karşılaşılan sorunları ve piyano eğitimindeki başarı ve başarısızlık durumlarını saptayarak bu derslerin lisans programındaki yeri ve önemi açısından analizini ve genel değerlendirmesini yapmayı amaçlamış, bu amaç doğrultusunda “Piyano” ve “Müzik Teorisi ve İşitme” dersini alan öğrencilere anket uygulamıştır. Elde edilen veriler sonucunda Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yer alan “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi” dersinin piyano eğitime katkı sağladığı, piyano eğitiminin müzik öğretmenliği mesleği açısından gerekli görüldüğü belirtilmiş, piyano eğitiminde eser çalışılırken o eserin armonik yapısının, biçiminin

incelenmesi gerektiği, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitiminde yapılan armonik çalışmaların ders dışında da piyanoda uygulamasının yaptırılmasının önemi vurgulanmıştır.

Tunç (2009) “Müzik Öğretmenliği Programı Anabilim Dallarında Uygulanan Armoni-Kontrpuan-Eşlik Derslerinde Piyanonun Kullanılabilir Durumunun İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezi; Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin Armoni-Kontrpuan-Eşlik derslerinde piyanonun kullanım durumunu tespit etmek amacıyla yapılmış betimsel bir çalışmadır. Araştırmacı çalışmada öğrencilerin deşifre ve eşikleme becerisini ölçmeye yönelik ezgiler hazırlamış, uygulama sonucunda elde ettiği veriler ışığında öğrencilerin eşlik ederken ve deşifre çalarken armonik derecelerin farkında olunması ve bu farkındalığı performanslarında kullanımlarının sağlanmasına, deşifre becerisinin geliştirilmesine, piyano derslerinde armonik analizin desteklenmesine ve Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersiyle ilişkilendirilmesine yönelik önerilerde bulunmuş, eşlik ve deşifre becerisinin geliştirilmesine yönelik deneysel bir çalışma yapılmasını belirtmiştir.

Selen B, Aşkın C. (2009) “Piyano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodu ve Uygulanışı” adlı makalede piyano derslerinin “çözümleyici” olma ihtimali ele alınmakta; deşifre, armonizasyon ve doğaçlama gibi belli beceriler geliştirilerek piyano egzersizleri ve eğitime fonksiyonel bir boyut kazandıracak yollar ortaya koyma gerekliliği sorgulanmaktadır. Makalede çözümleyici yaklaşımla geliştirilmesi hedeflenen işlevsel beceriler notaya karşı kendiliğinden, yaratıcı ve esnek bir tavırla yaklaşabilme, bir melodinin armonisini anında doğaçlayabilme, kulaktan çalma ve transpoze etme yetilerinin kazanılmasıdır. Çözümleyiciliğin profesyonel çizgide ilerlemeyenler için bile müzikle aktif, yaratıcı, etkili ve uzun vadeli ilişki kurulması sonucunu doğurabileceği; piyano çalışırken ve öğretirken müzikte çözümleyiciliğin daha iyi bir müzisyen olabilme durumunu geliştirdiği üzerinde durulmaktadır.

Özer (2010) “Piyano Öğretiminde Deşifre Becerisinin Kazandırılması” adlı yüksek lisans çalışmasında; piyano öğretiminde düzenli deşifre çalışmalarının piyanoda deşifre çalma becerisine etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu amaçla Konya Çimento Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi birinci sınıf öğrencilerinden 12 öğrenci 6 deney, 6 kontrol grubu alınan uzman görüşleri ve seviye belirlemenin ardından her iki gruba da eşit seviyedeki öğrencilerin dağılımı gerçekleştirilerek oluşturulmuştur. Deney ve kontrol gruplarına uygulanan ön testin ardından, uzman görüşleri alınarak piyano deşifre kitaplarından seçilen parçalar deney grubuna 13 hafta boyunca her dersin 10 dakikası ayrılarak çaldırılmış, bu süreçte kontrol grubuna deşifre çalışma yaptırılmamıştır. 13 haftalık süreçte deney grubuna 3 ara gözlem uygulanmış, gözlemler kamera ile kaydedilmiştir. Süreç sonunda ölçme aracı son

testte her iki gruba tekrar uygulanmış; veri analizleri sonucu deney grubu lehine anlamlı farklılık elde edilmiştir. Bu durum düzenli deşifre çalışmalarını piyanoda deşifre çalma becerisine olumlu katkı sağladığını ortaya koymuştur. Araştırmacı; her dersin belli bir süresinin sistemli bir şekilde deşifre çalma çalışmalarına ayrılması; müziksel işitme okuma yazma derslerinde de deşifre öğretimini destekleyen çalışmalara ağırlık verilmesini önermiştir.

Nart (2010) “Deşifre Şarkı Söyleme Eğitime Yönelik Deneysel Bir Öğretim Metodu” adlı doktora çalışmasında; deşifre şarkı söyleme becerisini geliştirmek üzere özgün bir metod geliştirmiş ve geliştirilen deşifre şarkı söyleme metodunun etkinliğini saptamak amacıyla ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanmıştır. Araştırmada Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı birinci sınıf öğrencilerinin tamamı (n 42) örnekleme dahil edilmiş ve raslantısal olarak deney (21) ve kontrol (21) gruplarına atanmıştır. Ön test sonrasında deney grubuna MİOY derslerinin yanında bir yarıyıl devam eden ve üç üniteden oluşan deşifre şarkı söyleme eğitimi verilmiştir. Kontrol grubundaki öğrenciler ise yalnızca MİOY derslerine devam etmişlerdir. 12 haftalık uygulamanın ardından ön testte kullanılan ölçme aracı deneklere son testte de uygulanmış ve elde edilen verilerin işlenmesi sonucunda geliştirilen metod ile deşifre şarkı söyleme eğitimi alan deney grubundaki öğrencilerin eğitim almayan kontrol grubundaki öğrencilere göre deşifre ve deşifre şarkı söylemeye ilişkin davranışlarında olumlu yönde gelişme gösterdikleri saptanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuç; geliştirilen metodun etkili olduğunu; derslerde yer verilecek düzenli ve sistemli kısa süreli çalışmaların, öğrencilerin deşifre ve deşifre şarkı söyleme becerilerini, müzikalitelerini etkileyecek müziksel okuma ve söyleme davranışlarını geliştireceğini ortaya koymuştur.

Young (2010) “The Use of Functional Piano Skills by Selected Professional Musicians and Its Implications for Group Piano Curricula” (Seçilmiş Profesyonel Müzisyenler Tarafından İşlevsel Becerilerin Kullanımı ve Grup Piyano Müfredatına Etkileri) başlıklı doktora tezinin amacı; performans müzisyenlerinin, özel müzik öğretmenlerinin ve üniversite seviyesindeki müzik okulları üyelerinin hangi işlevsel piyano becerilerini en çok kullandıklarını belirlemek; bu müzisyenlerin nerede piyano becerileri kazandıkları ve üniversite grup piyano programlarının bu müzisyenleri iş yaşamlarında piyanoyu kullanmaya ne kadar etkili hazırladıkları hakkında bilgi toplamaktır. Öğretim üyeleri, sanatçılar ve özel müzik öğretmenlerine uygulanan anket yoluyla elde edilen bilgiler sonucu çoğu katılımcı işlevsel piyano becerilerinin iş hayatlarında önemli olduğunu belirttikleri; profesyonel müzisyenlerin genellikle deşifre eşlik çalma; melodi transpoze etme ve gam çalma

becerisinin üzerinde durdukları belirlenmiş bunun yanında sanatçıların şifreli ezgi armonizasyonu, eşlikleri transpoze etme ve solist eşliği; öğretim üyelerinin kulaktan çalma ve akor yürüyüşleri çalma ve solist eşliği çalma becerilerini ve okul müzik öğretmenlerini ise genellikle deşifre, doğaçlama, partiyon okuma, eşlik, şifreli ve şifresiz melodi armonizasyonu çalma becerileri kullandıkları belirtilmiştir. Araştırmacı; müzik öğretim üyeleri, sanatçılar, özel müzik öğretmenleri ve devlet okulu müzik eğitimcilerinin sürekliliklerine göre değişen şekilde farklı piyano becerileri kullandığını belirterek buna göre grup piyano müfredatının düzenlenmesi, böylece müzik esaslarının ve geleceğin müzisyenlerinin tamamının ihtiyaçlarına etkin biçimde cevap verecek bir müfredat programının oluşturulmasını önermiştir.

Servias (2010) "Towards Confident And Informed Musicianship: A Curricular Synthesis of Theory, Ear Training and Harmony, Achieved Through the Acquisition of Keyboard Skills" (Kendinden Emin ve Bilgili Müzisyenliğe Doğru: Klavye Becerilerinin Edinimiyle Başarılan Teori, Kulak Eğitimi ve Armoni Müfredatı Sentezi) başlıklı çalışmada; yardımcı çalgı piyano öğrencilerinin klavyede analitik becerilerini güçlendirmek ve müzik kulaklarını eğitmek üzere alıştırmalar ve faaliyetleri içeren klavye müfredat materyali hazırlamıştır. Hazırlanan klavye faaliyetleri akor yürüyüşleri ve armonik analizlerin yanı sıra armonik ve melodik akor ve gam çalışmalarını da içermekte ve müzik teorisi ile işitme derslerinde öğretilen fikirleri ve becerileri pekiştirme amacını taşımaktadır. Araştırmacı çalışmada piyanoda teknik çalışmalar ve repertuar edinimi gibi daha çok piyanistlerin üzerinde durdukları çalışmalar yerine genel müzisyenliği geliştirecek deşifre çalma, armonizasyon, transpoze, doğaçlama çalma gibi işlevsel piyano becerilerine yönelik faaliyetleri ön planda tutmuş ve oluşturduğu programa yönelik önerilerde bulunmuştur.

Küpana (2011) "Müzik Öğretmeni Adaylarına Yönelik Geliştirilen Piyanoda Deşifre Öğretimi Programının Etkililiğinin Sınanması" adlı doktora tezinde; dizgeli eğitime dayalı olarak geliştirilen piyanoda deşifre öğretimi programının; müzik öğretmeni adaylarının piyanoda deşifreye yönelik bilgi düzeylerine, piyanoda deşifre becerilerine, müzikal algılayma düzeylerine ve piyano dersine yönelik tutumlarına etkisinin saptanmasını amaçlamış ve bu amaç doğrultusunda dizgeli eğitime dayalı olarak 10 haftayı kapsayan ve 10 üniteden oluşan deşifre öğretimi programı hazırlamıştır. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2010-2011 eğitim-öğretim yılında piyano eğitimine devam eden 3. ve 4. Sınıflardan 12 öğrenci araştırmanın çalışma grubunun oluşturmuştur. Kontrol gruplu öntest-sontest deseni kullanılan çalışmada deney (n=6) ve kontrol (n=6) grubu random yoluyla atanmış, her iki grubun belirlenmesinde grupların denk

olmasına özen gösterilmiştir. Dizgeli eğitime dayalı hazırlanan piyanoda deşifre öğretimi programı deney grubuna uygulanırken, kontrol grubunda ise var olan normal süreçte eğitim-öğretime devam edilmiştir. Sonuç olarak dizgeli eğitime dayalı olarak müzik öğretmeni adaylarına yönelik geliştirilen piyanoda deşifre öğretimi programının klasik eğitime göre yapılan piyano eğitiminden daha etkili ve geliştirici olduğu deneysel olarak kanıtlanmıştır.

Öztürk (2011) “Müzik Öğretmenliği Programında Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmeninin Mesleki Yaşamına Katkısı” başlıklı yüksek lisans tezinde; 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçe merkezindeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan 100 müzik öğretmenine anket uygulamıştır. Anketten elde edilen veriler sonucunda müzik öğretmenlerinin çoğunun piyanodan istenilen düzeyde yararlanmadıkları, müzik öğretmenliği programında uygulanan piyano eğitimi ders içeriğinin ilköğretim ve ortaöğretim okullarındaki müzik ders programlarıyla uyum göstermediği; Armoni-Kontrpuan-Eşlik derslerini eşlik yapma becerilerinin kazandırılması bakımından eksik ve yetersiz buldukları; Piyano ve Armoni-Kontrpuan-eşlik derslerinin içerik bakımından birbirleriyle uyum göstermediği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Araştırmacı bu sonuçlar ışığında; piyano dersi programında eşlik dersinin desteklenmesi amacı ile akul şarkılarına doğaçlama eşlik yapabilme becerilerine ait hedeflere yer verilmesi; müzik öğretmenliği programında uygulanan piyano eğitimi dersinde kazanılan davranışların eşlik becerilerinin gelişiminde kullanımı açısından armoni-kontrpuan-eşlik dersi ile piyano derslerinin içerik bakımından ilişkilendirilmesine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Batıbay (2011) “Piyano Eğitiminde Yaratıcı ve Analitik Yaklaşımlar” adlı çalışmasında; piyano eğitiminde geliştirilmesi amaçlanan becerilerin yaratıcı, etkili ve çözümleyici yaklaşımlarla kazandırılmasına yönelik öneriler sunmayı amaçlamıştır. Piyano eğitimcilerinin derslerin büyük kısmını teknik beceri öğretimine ayırdıklarını; bu becerilerin yanında yaratıcılığa da önem verilmesi ve bunu eğitim sürecine dahil edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Piyano eğitimi içerisinde doğaçlama çalışmalarına mutlaka yer verilmesi gerektiği; öğrencinin çalıştığı esere analitik bir bakış açısıyla yaklaşması ve eserdeki armonik, melodik yapıları ayırt edebilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Aydınlı (2012) “Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Okul Şarkılarını Eşikleme ve Transpoze Becerilerinin Geliştirilmesinde Grup Piyano Öğretiminin Etkisi” başlıklı doktora çalışmasında; işlevsel piyano becerilerinin geliştirilmesinde grup piyano eğitiminin etkisini araştırmıştır. Bu amaçla ön test-son test deneysel desen kullanılan çalışmada araştırmacı, çalışma grubunu GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalı üçüncü sınıfta okuyan 40 öğrenci öğrencinin tesadüfi örneklem yoluyla 20 deney, 20 kontrol grubu olarak

atanmasıyla belirlemiş; deney grubuna altı hafta süresinde grup piyano eğitimi verilirken kontrol grubu bireysel piyano derslerini işlemeye devam etmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen “Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi” ile değerlendirilen verilerden elde edilen sonuçlara göre; grup piyano eğitimi alan deney grubu öğrencilerinin son test puanlarının, kontrol grubu öğrencilerinden anlamlı bir şekilde yüksek çıktığı böylece grup piyano eğitiminin öğrencilerin işlevsel piyano becerilerinden eşlikleme ve transpoze becerilerini geliştirmede etkili olduğu belirlenmiştir. Bu veriler ışığında araştırmacı; işlevsel piyano becerilerinin ve grup piyano eğitiminin önemine yönelik önerilerde bulunmuş, gelecekteki çalışmalarda doğaçlama, deşifre çalma, çokseslendirme yapabilme, analiz edebilme gibi farklı işlevsel becerilere yer veren çalışmalar yapılması gerekliliğini vurgulamıştır.

Çöl (2012) “Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimine İlişkin Öğrenci Algıları” adlı araştırmasında; 2010-2011 eğitim öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı’nda Lisans II, Lisans III ve Lisans IV. sınıfta öğrenim gören keman öğrencilerinin biçimsel çözümlemeli çalgı eğitimine ilişkin algılarının belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın temelini oluşturan “Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimi” süreci betimsel ve deneysel olmak üzere iki boyutludur. Betimsel boyutta konuya ilişkin yurt içi ve yurt dışı kaynaklar incelenmiş, deneysel süreçte kullanılmak üzere ders planları hazırlanmış, uzman kanısı alınarak gözlem formu ve deney işlemde kullanılacak olan etüt ve eserler belirlenmiştir. Deneysel süreçte 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı Lisans 2, Lisans 3, Lisans 4 keman ve viyola öğrencileri olmak üzere toplam 20 öğrenci ile çalışılmıştır. 10’u deney, 10’u kontrol grubunda yer alan öğrencilerden deney grubuna beş haftalık “Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimi” verilmiştir. Bu eğitim sürecinde motif-cümle-dönem ilişkileri gözetilerek ve uzman kanısı alınarak belirlenen etüt ve eserler üzerinde çalışılmıştır. Çalışılan etüt ve eserlerde motif-cümle-dönem ilişkilerini gözeterek ve biçimi ortaya çıkararak icraya yönelik temel birtakım açıklamalara ve uygulamalara yer verilmiştir. Araştırmada öğrencilerin eğitim öncesinde eserleri icra ederken özellikle temiz ve ritmik çalmaya yoğunlaştıkları, motif-cümle-dönem ilişkilerini göz ardı ettiklerini, eserin biçimsel analizini yapmadıklarını belirlenmiş; öğrencilerin büyük çoğunluğunun, eserin biçimini, motif-cümle-dönem ilişkilerini bilinçli bir şekilde çözümleyerek çalıştıklarında, müziğin ruhunu ortaya koyabildikleri, daha zevk alarak, istekli çalıştıkları, özgüvenlerini arttırdıkları ve motive oldukları sonuçlarına varılmıştır. Araştırmacı;çözümlemenin çalgı eğitimi

sürecinde küçük yaşlardan itibaren kazandırılması gerektiği, çalgı eğitimi yanında tüm icra derslerinde, öğrencilere biçimsel çözümleme bilincinin aşılmasının gerekliliğine yönelik önerilerde bulunmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama yöntemleri ve veri çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler ve teknikler açıklanmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, deneysel araştırma niteliğindedir. Bu yöntemle piyano eğitimi sürecinde müzikal yapı (armoni/form öğeleri) çözümleme destekli çalışmaların piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerileri üzerindeki etkisini belirlenmiştir.

Deneme modelleri, neden-sonuç ilişkilerini belirlemeye çalışmak amacı ile, doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma modelleridir (Karasar, 2014:87).

Çözümleme (armoni/form öğeleri) destekli çalışmaların piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerisine etkisini araştırmak ve sınamak için gerçek deneme modellerinden “öntest-sontest kontrol gruplu model” kullanılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılır (Karasar, 2014).

“Modelin simgesel görünümü:

$G_1 \quad R \quad O_{1.1} \quad X \quad O_{1.2}$

.....

$G_2 \quad R \quad O_{2.1} \quad O_{2.2}$ dir” (Karasar, 2014: 97).

Bu çalışmada ayrıca deney grubunun deneysel çalışmaya ilişkin düşüncelerini öğrenmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu yönteminden faydalanılmıştır. Bu yönü ile araştırma hem deneysel hem de nitel boyutu olan bir çalışmadır.

3.2. Deneme ve Kontrol Grubu

Çalışma grubu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 3. Sınıfta öğrenim görmekte olan 40 öğrenciden 1, 2 ve 3. Sınıfın ilk döneminde piyano, eşlik, armoni, müziksel işitme okuma yazma derslerine devam eden 20 öğrenci seçilmiştir.

Öğrencilerin seviyelerini tespit etmek için araştırmacı 2013-2104 güz dönemi boyunca bireysel piyano derslerini takip etmiş, piyano öğretim elemanlarından bilgi almıştır. Deneysel işlem öncesi eş gözlemciyle birlikte öğrencilerin deşifre, armoni/form çözümleme ve doğaçlama becerileri ölçülmüş ve kamera ile kayıt edilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda öğrenci gruplarında iki seviye belirlenmiş (1. Seviye=iyi, 2. Seviye=orta) ve 10 kişilik gruplara eşit seviyede öğrenci atanmıştır. Bu gruplar tesadüfi örneklem (Random) yoluyla deney (N=10) ve kontrol (N=10) grubu olarak atanmıştır.

DENEY GRUBU	KONTROL GRUBU
Seviye 1 = 2 öğrenci	Seviye 1 = 2 öğrenci
Seviye 2 = 8 öğrenci	Seviye 2 = 8 öğrenci
Toplam = 10 öğrenci	Toplam = 10 öğrenci

Araştırmada öğrencilerin piyano derslerinde çözümleme destekli çalışmalara ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelere deneme grubunda yer alan tüm öğrenciler gönüllü olarak katılmışlardır. Dolayısıyla araştırmanın nitel boyutu deneme grubuna katılan 10 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

3.3. Deneysel Süreç

Araştırmanın temellendirilmesi ve kuramsal boyutunun oluşturulabilmesi için eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında verilmekte olan piyano, armoni ve eşlik derslerinin içerikleri incelenmiş, piyano eğitiminde deşifre ve doğaçlama becerisine yönelik ilgili alan yazın taranarak çalışmanın genel çerçevesi oluşturulmuştur.

Deneysel süreçte armonizasyon ve form analizine yönelik işlenecek konular uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda belirlenmiş ve 10 haftalık programın konu kapsam içeriği

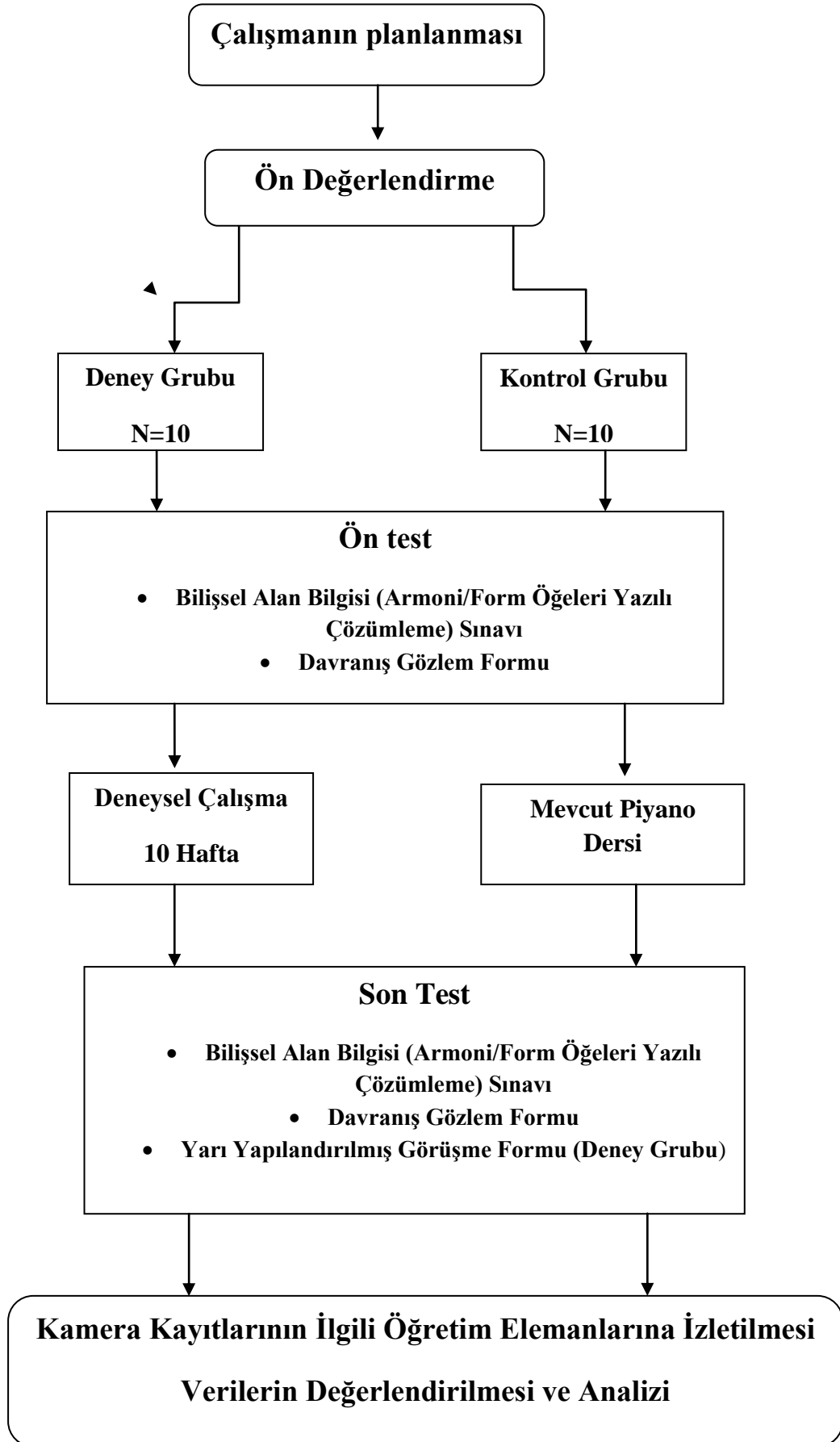
oluşturulmuştur. Müzik Biçimleri dersinin 3. Sınıfın ikinci dönemi başlıyor olmasından dolayı büyük yapıdaki form analizleri ön testin geçerlik güvenirlik kapsamını olumsuz yönde etkileyeceğinden, müzik teorisi, armoni dersi kapsamında bahsedilen ve basit yapıdaki doğaçlama kalıplarına da temel olan “motif, cümle, periyod” kavramları ve çözümlenmeleri araştırmanın içeriğine alınmıştır. Piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma ile ilgili deneysel süreçte kazandırılması gereken davranışlar gerekli alan yazın taranarak ve uzman görüşleri alınarak belirlenmiş ve bu davranışları içeren kriterlerin bulunduğu gözlem formu oluşturulmuştur. Yine armonizasyon ve form öğeleri çözümlenmeyle ilgili 10 haftalık programda geçen konuların da temel alındığı kriterler uzman görüşleriyle belirlenmiş ve gözlem formuna eklenmiştir Bununla birlikte öntest ve sontestte uygulanmak üzere bilişsel alan bilgisini ölçme sınavı (yazılı) için uzman görüşleri doğrultusunda biri majör diğeri minör tonalitede iki piyano parçası belirlenmiştir. 10 haftalık deneysel süreç içerisinde yer alan konularla aynı içeriğe sahip olan bu parçaları öğrencilerden kağıt üzerinde çözümlenmeleri (armoni/form) istenmiştir. Öntestte ve son testte bilişsel alan bilgisini ölçme sınavında aynı ölçme araçları farklı tonalitelerle kullanılmış deney grubunun ve kontrol gruplarının kendi içlerindeki gelişim düzeyleri değerlendirilmiştir.

Deneysel işlemde, deney ve kontrol grubunu oluşturan 20 öğrenciye, Armoni/Form çözümlenme ve deşifre düzeylerini belirlemek üzere majör ve minör tonal piyano parçaları hazırlanmıştır. Öğrencilerin piyano çalma seviyeleri farklılık gösterdiği için öntest ve sontestte uygulanan deşifre parçaları iki (1. Seviye= daha basit düzey ve 2. Seviye=orta düzey) seviye toplam 4 parça olarak hazırlanmış ve belirlenen öğrencilerin seviyesine göre uygulanmıştır. Deşifre parçalarının armonik içeriği öntest ve sontestte 10 hafta boyunca işlenen konuları kapsamaktadır ve her seviyedeki iki parça birbirine eşdeğerdir. Doğaçlama için yine 10 haftalık ders sürecini kapsayan içerikte majör ve minör tonalitede birer yapı verilmiştir. Öntest ve sontest öncesinde öğrenciye deşifre parçayı incelemesi için 10 dakika zaman verilmiştir. Deşifre parçayı çalan ve çözümlenmesini yapan öğrenciye ardından doğaçlama için hazırlanan yapı verilmiş, incelemesi ve kağıt üzerine not olması için 10 dakika süre tanınmıştır. Ön test ve son test ölçümleri eş gözlemciyle birlikte yapılmış ve kamera ile kaydedilmiştir.

Deneysel süreçte, deney ve kontrol grupları bireysel piyano derslerini 60 dakika olarak araştırmacıyla sürdürmüştür. Deney grubuna 10 hafta süreyle her dersin 30 dakikası alternatif çalışma yöntemi uygulanmış, diğer zaman diliminde mevcut piyano eğitiminin ders içeriğine devam edilmiştir. Her hafta deney grubundan farklı bir öğrenciyle o hafta uygulanan ders kamera kaydına alınmış böylelikle 10 ders içeriği ve 10 öğrencinin ders performansı da

kaydedilmiştir. Kontrol grubuyla ise mevcut piyano eğitimi sürdürülmüştür. Bu sürecin sonunda yapılan son testin ardından deney grubunun 10 haftalık yaptıkları çalışmayla ilgili görüşleri alınmıştır. Uygulanmış olan görüşme sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenerek kodlamalar yapılmış ve bu kodlamalar sayısal verilere dönüştürülmüştür.

2.2.4. 3.3.1. Araştırmanın Deneysel Deseni

2.2.5. 3.3.2. Deney Grubuyla Uygulanan Çalışma İçin Planlanan Konular

Araştırma; 2013-2014 eğitim-öğretim yılında bahar döneminde 10 haftalık süreci kapsamaktadır. Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyelerinden alınan uzman görüşleri sonucunda araştırmanın kapsamına sık kullanılan armonik fonksiyonlar alınarak 12 haftalık tasarlanan süreç 10 hafta olarak yeterli görülmüştür. Tasarlanan ders planında iki haftada bir armonik fonksiyon ele alınmış; akor bağlantıları, form çözümlenmeleri, deşifre ve doğaçlama çalışmaları yaptırılmıştır. Aynı armonik fonksiyon üzerinde bir hafta akor analizi, diğer hafta ezgi armonizasyonu yaptırılmış böylece iki hafta aynı armonik fonksiyon çalıştırılarak pekiştirilmiştir. Bu süreç içinde deneysel çalışmaya yönelik sınıflandırılan konular şu şekildedir:

1. Hafta

Konu: Tonik ve Dominant Fonksiyonları, Piyanoda Deşifre ve Doğaçlama Çalma Kriterleri

Uygulama 1: Deşifre kriterlerini kavrama ve deşifre egzersizlerini piyanoda çalma;

Uygulama 2: T-D akorları ve çevrimlerini ve akor bağlantılarını piyanoda çalma, çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın deşifresini ve armoni/form çözümlenmesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Doğaçlama melodi üretme

2. Hafta

Konu: Tonik ve Dominant Fonksiyonları ile Ezgi Armonizasyonu

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: Ezgi armonizasyon kriterlerini kavrama ve minör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümlenme, çalma,

Uygulama 3: Paralel cümleyi kavrama; verilen kalıba göre doğaçlama yapma

3. Hafta

Konu: Sudominant Fonksiyonu ve Akor Bağlantıları

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: Sudominant akoru ve özelliklerini kavrama ve piyanoda subdominant akoru ve çevrimlerini çalma; $I-IV_4^6-I$ ve $I-IV_4^6-I-V_5^6-I$ akor bağlantılarını çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Minör tonda verilen basit parçanın deşifresini ve armonik yapma, çalma,

Uygulama 4: Verilen kalıbı karşıt cümle kullanarak doğaçlama yapma

4. Hafta

Konu: Ezgi Armonizasyonu (Sudominant fonksiyonu)

Uygulama 1: Deşifre egzersizlerini çalma,

Uygulama 2: Majör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümleme, çalma,

Uygulama 3: Verilen kalıba göre doğaçlama yapma

5. Hafta

Konu: Yan dereceler ve ii. Derece Akoru

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: ii. derece akoru ve özelliklerini kavrama ve piyanoda ii. derece akoru ve çevrimlerini çalma; I-ii⁶-I₄⁶-V⁷-I akor bağlantısını çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Verilen kalıba göre doğaçlama yapabilme

6. Hafta

Konu: Ezgi Armonizasyonu (ii. derece)

Uygulama 1: deşifre egzersizlerini çalma,

Uygulama 2: majör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümleme, çalma,

Uygulama 3: verilen kalıba göre doğaçlama yapma

7. Hafta

Konu: vi. Derece Akoru ve Akor Bağlantıları

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: vi. derece akoru ve özelliklerini kavrama ve piyanoda vi. derece akoru ve çevrimlerini çalma; I-Vi⁶-iV₄⁶-V₅⁶-I akor bağlantısını çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Verilen kalıba göre doğaçlama yapabilme

8. Hafta

Konu: Ezgi Armonizasyonu (vi. Derece)

Uygulama 1: Deşifre egzersizlerini çalma,

Uygulama 2: Minör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümlenme, çalma,

Uygulama 3: Verilen kalıba göre doğaçlama yapma

9. Hafta

Konu: Dominantın Dominantı

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: Dominantın dominantı derece akoru ve özelliklerini kavrama ve piyanoda dominantın dominantı derece akoru ve çevrimlerini çalma; akor bağlantısını çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Verilen kalıba göre doğaçlama yapabilme

10. Hafta

Konu: Ezgi Armonizasyonu (Dominantın Dominantı)

Uygulama 1: Deşifre egzersizlerini çalma,

Uygulama 2: Majör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümlenme, çalma,

Uygulama 3: Verilen kalıba göre doğaçlama yapma

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kaynak ve arşiv tarama yöntemi ve deney grubunun deneysel süreçteki yapmış olduğu çalışma hakkındaki görüşlerini almak için “değerlendirme Formu” ile betimsel veriler; ön test ve son testte uygulanan bilişsel alan bilgisi ölçme sınavı ve deneysel çalışmada kullanılan ön test- son test kontrol gruplu model ile nicel veriler elde edilmiştir.

Araştırmanın kaynak toplama bölümünde eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında verilmekte olan piyano, armoni ve eşlik derslerinin içerikleri, piyano eğitiminde deşifre ve doğaçlama becerisine yönelik yurt içi ve yurt dışı ulaşılabilen alan yazın (tezler, makaleler, bildiriler, nota kitapları) incelenmiş ve yazılı materyaller toplanarak uzman görüşleri doğrultusunda araştırmanın deneysel sürecine alınacak konuların kapsamı ve içeriği belirlenmiştir. Deneysel çalışmada elde edilen verileri gözlemleyebilmek amacıyla konulara göre kazanılması beklenen hedef davranışlar belirlenerek uzman görüşü alınmış ve deşifre, armoni/form çözümlenme ve doğaçlama becerilerinin ölçülmesine yönelik üç kısımdan oluşan davranış gözlem formu oluşturulmuştur. Ön test ve son test armoni/form öğeleri çözümlenme bilgisini yazılı olarak ölçmek için araştırmacı tarafından majör ve minör tonalitelere ikişer

piyano parçası uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenmiştir. Son testte deney grubuna yaptıkları çalışma hakkında düşüncelerini almak için görüşme formu uygulanmıştır.

2.2.6. Davranış Gözlem Formunun Geliştirilmesi

Deneyisel çalışmada öğrencilerin deşifre, armoni/form çözümlene ve doğaçlama becerilerine yönelik bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlarını ölçmek amacıyla alan yazın taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda davranış gözlem formu oluşturulmuştur. Gözlem formu araştırmanın problem cümlesi ve alt problemlerine bağlı olarak üç bölümden oluşmaktadır.

Bu bölümler tek form olarak üç ayrı başlık halinde oluşturulmuştur. 13 maddeden oluşan deşifre gözlem kriterleri, 12 maddeden oluşan armonik/form öğelerini çözümlene kriterleri ve 11 maddeden oluşan doğaçlama kriterlerinden oluşan gözlem formunun kapsam geçerliklerinin yapılabilmesi için farklı üniversitelerde görev yapan 11 piyano öğretim elemanından görüşleri alınmıştır. Değerlendirme için üç seçenek sunulmuş ve öğretim elemanlarından seçenekleri puanlamaları istenmiştir (1=Gereksiz, 2=Yeterli, 3=Gerekli). Uzmanlardan gelen değerlendirme ölçütleri, Lawshe tarafından geliştirilen kapsam geçerlilik oranları ile hesaplanmıştır.

Lawshe (1975) tekniği olarak bilinen bu yaklaşım 6 aşamadan oluşmaktadır.

a – Alan uzmanları grubunun oluşturulması

b – Aday ölçek formlarının hazırlanması

c – Uzman görüşlerinin elde edilmesi

d – Maddelere ilişkin kapsam geçerlik oranlarının elde edilmesi

e – Ölçeğe ilişkin kapsam geçerlik indekslerinin elde edilmesi

f – Kapsam geçerlik oranları/indeksi ölçütlerine göre gerekli formun oluşturulması.

(Akt. Yurdugül, 2005:2).

Formül 1: Lawshe kapsam geçerlik formülü

N (gerekli)

KGO (Kapsam Geçerlik Oranları) = ... - 1 N /2

Uzmanlardan alınan cevaplar tek tek yukarıdaki formüle göre hesaplanmış ve sonuçları aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 1. Uzmanların “ Deşifre Çalma kriterleri” için belirttikleri değerlendirme ölçütleri

Seçenekler	Gerekli	Yararlı/yetersiz	Gereksiz	Kapsam Geçerlik Oranları
Madde1	11	0	0	1,00
Madde2	11	0	0	1,00
Madde3	10	0	1	0,81
Madde4	11	0	0	1,00
Madde5	9	1	1	0,63
Madde6	9	2	0	0,63
Madde7	11	0	0	1,00
Madde8	11	0	0	1,00
Madde9	10	1	0	0,81
Madde10	9	0	2	0,63
Madde11	10	0	1	0,81
Madde12	11	0	0	1,00
Madde13	3	1	7	-0,54
Uzman Sayısı	11			
Kapsam Geçerlik Ölçütü	0,59			
Kapsam Geçerlik İndeksi	0,75			

Tablo 1’de uzmanların gözlem formunun deşifre çalma kriterleri için vermiş oldukları cevaplar ve bu cevapların kapsam geçerlik oranları ve indeksi belirtilmektedir. Lawshe (1975), 11 uzmanın geçerlik ölçütünü 0, 59 olarak belirlemiştir. 13 madde olarak hazırlanan ölçeğin 13. maddesi kapsam geçerlik ölçütü altında kaldığından dolayı ölçekten çıkarılmış, 12 madde deşifre formunda kalmıştır. Formun kapsam geçerlik indeksi 0,75 olduğundan gözlem formunun deşifre kriterlerine yönelik uzman görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Uzmanların “Armoni ve Form Bilgisi Kriterleri” için belirttikleri değerlendirme ölçütleri

Seçenekler	Gerekli	Yararlı/yetersiz	Gereksiz	Kapsam Geçerlik Oranları
Madde1	11	0	0	1,00
Madde2	11	0	0	1,00
Madde3	11	0	0	1,00
Madde4	11	0	0	1,00
Madde5	10	1	0	0,81
Madde6	9	1	1	0,63
Madde7	10	0	1	0,81
Madde8	10	1	0	0,81
Madde9	10	1	0	0,81
Madde10	9	0	2	0,63
Madde11	11	0	0	1,00
Madde12	11	0	0	1,00
Uzman Sayısı	11			
Kapsam Geçerlik Ölçütü		0,59		
Kapsam Geçerlik İndeksi		0,87		

Tablo 2’de uzmanların gözlem formunun Armoni ve Form Bilgisi Kriterleri için vermiş olduğu cevaplar ve bu cevapların kapsam geçerlik oranları ve indeksi belirtilmektedir. Lawshe (1975), 11 uzmanın geçerlik ölçütünü 0,59 olarak belirlemiştir. Kapsam geçerlik ölçütü altında kalan bir madde olmamasından dolayı ölçeğin 12 maddesi de geçerlidir ve kapsam geçerlik indeksi 0,87 olduğundan gözlem formunun Armoni ve Form Bilgisi Kriterlerine yönelik uzman görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo3. Uzmanların “Doğaçlama Çalma Kriterleri” için belirttikleri değerlendirme ölçütleri

Seçenekler	Gerekli	Yararlı/yetersiz	Gereksiz	Kapsam Geçerlik Oranları
Madde1	11	0	0	1,00
Madde2	5	1	5	-09
Madde3	11	0	0	1,00
Madde4	11	0	0	1,00
Madde5	4	0	7	-0,27
Madde6	11	0	0	1,00
Madde7	11	0	0	1,00
Madde8	11	0	0	1,00
Madde9	10	1	0	0,81
Uzman Sayısı	11			
Kapsam Geçerlik Ölçütü		0,75		
Kapsam Geçerlik İndeksi		0,71		

Tablo 3’de uzmanların gözlem formunun doğaçlama çalma kriterleri için vermiş oldukları cevaplar ve bu cevapların kapsam geçerlik oranları ve indeksi belirtilmektedir. Lawshe (1975), 11 uzmanın geçerlik ölçütünü 0, 75 olarak belirlemiştir. 9 madde olarak hazırlanan ölçeğin 5. ve 2. maddeleri kapsam geçerlik ölçütü altında kaldığından dolayı ölçekten çıkarılmış, 7 madde gözlem formunda kalmıştır. Formun kapsam geçerlik indeksi 0,71 olduğundan gözlem formunun doğaçlama kriterlerine yönelik uzman görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir.

2.2.7. Yarı yapılandırılmış Görüşme Formunun Geliştirilmesi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu; araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin çözümlene destekli çalışmaların deşifre, doğaçlama çalma, armoni/form öğelerini çözümlenmeye katkı sağlama durumuna yönelik görüşlerini, çalışmaya yönelik tutumlarını, çalışmanın olumlu ve olumsuz yönlerine ve çalışmanın önemine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan sorular, dil, anlaşılabilirlik ve içeriğe uygunluğunu belirlemek için üç farklı alan uzmanına gönderilmiş ve uzmanlardan

sorulara yeterli ise (3) , yeterli ama düzeltilmeli ise (2) ve yetersiz ise (1) olarak puanlama yapmaları istenmiştir. 3 farklı uzmandan alınan puanlama aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 4. Uzmanların “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” için belirttikleri değerlendirme ölçütleri

Sorular	Uzman I			Uzman II			Uzman III			Toplam Puan
	No	Dil	İçerik	Anlaşılrlık	Dil	İçerik	Anlaşılrlık	Dil	İçerik	
1	3	3	3	3	2	3	2	3	3	25
2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27
4	3	3	3	3	2	3	2	2	2	23
5	3	2	2	2	3	3	2	2	2	21
6	2	2	2	3	3	3	2	2	2	21
7	3	3	3	3	2	2	3	3	3	25
8	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27
9	3	3	3	2	2	3	2	3	3	24
10	2	1	1	1	1	1	2	1	1	11

Yukarıdaki tabloda görüşme formunda yer alan sorular uzmanlardan gelen cevaplara göre puanlanmıştır. Puan 3, soruların belirtilen kriterlerde yeterli olduğunu göstermekte, puan 2 ise yeterli ancak kriterlerin düzeltilmesini belirtmektedir. Bu nedenle yarı yapılandırılmış görüşme formunun 2, 3 ve 8. maddeleri ölçek için yeterli görülmesinden dolayı değiştirilmeden, 1, 4, 5, 6, 7, 9. maddeleri ise uzmanların önerileri doğrultusunda gereken düzeltmeler yapılarak ölçme aracına konulmuştur. Uzmanlardan gelen ölçme puanlarında 10.soru dil, içerik ve anlaşılrlık açısından yeterli görülmediği için ölçekten çıkarılmıştır. Bu sonuçlara göre 10 madde olarak tasarlanan görüşme formundaki bir soru yeterli olmadığı için ölçme aracından çıkarılarak 9 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur.

2.2.8. 3.4.3. Uygulamada kullanılan parçalar ve kitaplar

Deneysel çalışmada veri elde etmek amacıyla öntest ve sontestte kullanılmak üzere uzman görüşleri ve değerlendirmeleri doğrultusunda parçalar seçilmiştir. Ön test ve son test ölçümlerinde Davranış Gözlem Formu ile değerlendirilen parçalar, çeşitli kitaplar ve eserler baz alınarak uzman görüşleri doğrultusunda seçilmiş fakat öğrencilerin bu parçaları önceden duyma veya seslendirme ihtimallerinin araştırmanın sonucunu olumsuz etkileyebilme olasılığı göz önünde tutularak bu seçilen parçalar yine uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir (Tonalite, Armonik fonksiyonlar, melodik yapı vb).

Ön testte 2 seviye (1. Seviye= Orta düzey; 2. Seviye= Basit düzey düzey) için toplam 4 (1. Seviye= 1 majör tonalite, 1 minör tonalite; 2. Seviye = 1 majör tonalite, 1 minör tonalite) parça; Bilişsel Alan Bilgisini Ölçme (armoni/form öğeleri yazılı) sınavı için ise biri majör diğeri minör tonalitede olmak üzere toplam iki parça seçilmiştir. Son testte ise Bilişsel Alan Bilgisini Ölçme Sınavı için öntestte kullanılan parçalar farklı tonalitelere verilmiş; davranış gözlem formuyla ölçme için ise her iki seviyede farklı 4 parça seçilerek uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Buna göre öntest ve sontestte Bilişsel Alan Bilgisini Ölçme (armoni/form öğeleri yazılı) Sınavında kullanılma üzere majör tonalitedeki eser Denis Agay Classics To Modern Book 1 adlı kitaptan Waltz (F. Schubert) adlı eser; minör tonalitedeki eser için ise Denes Agay's Learning To Play Piano Book 4 adlı kitaptan Amazing Grace adlı eserler seçilmiş uzman görüşleri doğrultusunda ön ve sontest için gerekli düzenlemeler yapılmıştır (Bknz Ek 4)

Öntestte seviye 2 (basit düzey) majör tonalite için Keyboard Musicianship adlı kitaptan Allegro adlı parça seçilmiş; 2. Seviye minör tonalitedeki eser ise Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr Özer Kutluk tarafından yazılmıştır. Ön test seviye 1 (orta düzey) majör tonalite için Cornelius Gurlitt Album Leaves For Young Vol. 309 Op 101 adlı albümden Song Without Words adlı eser; seviye 1 minör tonalite için ise Isabella (orj. Sol majör) adlı eserler seçilmiştir.

Son testte ise davranış gözlem formuyla ölçülecek parçalar 2. Seviye (basit düzey) için Denes Agay's Learning To Play Piano Book 3 adlı kitaptan Valsette (F. Spindler) adlı eser; minör tonalite için Michael Aaron Piano Course Book 1 The Rose Of Tralee Glover (orj. Sol majör) adlı parça seçilmiştir. Son test seviye 1 (orta düzey) majör tonalite için "Theme From

6 Variations On Nel Cor Piu Non Mi Sento” (L.V.Beethoven); minör tonalite için ise Michael Aaron Piano Course Book 1 adlı kitaptan Home On The Range (orj sol majör) adlı parça seçilmiş ve uzman görüşleri doğrultusunda tü parçaların düzenlemeleri ve değerlendirmeleri yapılmıştır.

Seçilen parçaların her iki düzey için de öntest ve son testte birbirine denk olmasına özen gösterilmiş ve uzman onayları alınmıştır.

Deneysel çalışma sürecinde ayrıca Keyboard Musicianship (Lyke vd, 1993), Alfred’s Group Piano For Adults (Lancaster&Renfrow 2004), Harmonization At The Piano (Frackenpohl 1985), Learn To Harmonize and Transpose At The Keyboard Beginning Level (Evans&Baker 1987), Harmonization-Transposition At The Keyboard (Kern 1968), PianoLab (Lindeman 1996) adlı grup piyano eğitimi kitapları kullanılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma problemine ve problemden yola çıkarak oluşturulan alt problemlere cevap bulmak amacıyla deneysel kısımdan elde edilen verilerde, deney ve kontrol grubu arasındaki fark Mann-Whitney U testi uygulanarak incelenmiştir. “Mann Whitney U testi nonparametrik bir test olup, parametrik bir test olan “t” testinin nonparametrik test karşılığıdır” (Yazıcıoğlu 2007: 227).

Deney grubunun ön test- son test ve kontrol grubunun ön test- son test arasında kendi içindeki farkı görmek için ise Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi; ilişkili iki ölçüm setine ait puanlar arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla kullanılır (Büyüköztürk 2010:162).

Araştırmanın istatistiksel işlem analizleri için SPSS 19.0 paket program kullanılmıştır.

Öğrencilerin deneysel süreci değerlendirmeleri için görüşme formu hazırlanmış ve bu formdan elde edilen veriler sonucu temalar oluşturulmuştur. Temalar çerçevesinde elde edilen veriler çözülerek tanımlanmıştır. Görüşme formuyla elde edilen veriler betimsel analiz kısmında doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Bu alıntılarla desteklenen bulgular açıklanarak anlamlandırılmış ve bulgular arasındaki ilişkiler kurulmaya çalışılmıştır. Deney grubu öğrencilerine uygulanan görüşme sonrasında görüşme dökümleri araştırmacı tarafından tek tek okunarak kodlama kategorileri belirlenmiş ve merkezi dağılım ölçütlerinden olan frekans belirleme yoluyla sayısallaştırılarak çözümlenmiştir.

2.2.9. 3.5.1. Gözlemciler Arası Uyum Analizi

İki uzman ve araştırmacının ön test ve son teste dair gözlem değerlendirmelerindeki tutarlılık ve güvenilirliği belirlemek amacıyla Kendall'ın Konkordans uyum katsayıları hesaplanmıştır. Ön test ve son testte uygulanan gözlem formu üç bölüme ayrılarak istatistiki değerlendirmeler yapılmış, uzmanlara göre güvenilirlik katsayıları aşağıda verilmiştir:

Tablo 6. Gözlemciler Arası Deşifre Kriterlerine Yönelik Öntest Uyum Analizi

Öntest	Uzman I	Uzman II	Uzman III
Uzman I	1	,778**	,754**
Uzman II	,778**	1	,754**
Uzman III	,754**	,754**	1

*. Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 6'teki verilere göre, gözlem formunun öntest'deki deşifre kriterlerine puan veren üç uzman arasında anlamlı bir uyum vardır. ($p < 0,01$). Uzman I ile uzman II arasındaki uyum ,778, uzman II ile uzman III arasındaki uyum ,754 ve uzman III ile uzman I arasındaki uyum ise ,754 olarak görölmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında araştırmacı tarafından alınan öntest sonuçları, uzmanlar bakımından anlamlı göröldüğü söylenebilir. Yani uzmanların verdikleri puanlar arasında doğru yönlü pozitif kuvvetli bir uyum mevcuttur.

Tablo 7. Gözlemciler Arası Deşifre Kriterlerine Yönelik Sontest Uyum Analizi

Son Test	Uzman I	Uzman II	Uzman III
Uzman I	1	,860*	,786*
Uzman II	,860*	1	,738*
Uzman III	,786*	,738*	1

*. Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 7'deki verilere göre, gözlem formunun sontest deki deşifre kriterlerine puan veren üç uzman arasında anlamlı bir uyum vardır. ($p<0,01$). Uzman I ile uzman II arasındaki uyum .860, uzman II ile uzman III arasındaki uyum .738 ve uzman III ile uzman I arasındaki uyum ise .786 olarak görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında araştırmacı tarafından alınan sontest sonuçları, uzmanlar bakımından anlamlı görülmüştür. Yani uzmanlar arasında doğru yönlü pozitif kuvvetli bir uyum mevcuttur.

Tablo 8. Gözlemciler Arası Armoni - Form Kriterlerine Yönelik Öntest Uyum Analizi

Öntest	Uzman I	Uzman II	Uzman III
Uzman I	1	,928*	,806*
Uzman II	,928*	1	,772*
Uzman III	,806*	,772*	1

*. Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 8'deki verilere göre, gözlem formunun öntest'deki armoni – form kriterlerine puan veren üç uzman arasında anlamlı bir uyum vardır. ($p<0,01$). Uzman I ile uzman II arasındaki uyum .928, uzman II ile uzman III arasındaki uyum .772 ve uzman III ile uzman I arasındaki uyum ise .806 olarak görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında araştırmacı tarafından alınan öntest sonuçları, uzmanlar bakımından anlamlı görüldüğü söylenebilir. Yani uzmanların verdikleri puanlar arasında doğru yönlü pozitif kuvvetli bir uyum mevcuttur.

Tablo 9. Gözlemciler Arası Armoni - Form Kriterlerine Yönelik Sontest Uyum Analizi

Son Test	Uzman I	Uzman II	Uzman III
Uzman I	1	,916*	,886*
Uzman II	,916*	1	,830*
Uzman III	,886*	,830*	1

Tablo 9'deki verilere göre, gözlem formunun sontest deki armoni – form kriterlerine puan veren üç uzman arasında anlamlı bir uyum vardır. ($p<0,01$). Uzman I ile uzman II arasındaki uyum .916, uzman II ile uzman III arasındaki uyum .830 ve uzman III ile uzman I arasındaki uyum ise .886 olarak görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında araştırmacı tarafından alınan sontest sonuçları, uzmanlar bakımından anlamlı görülmüştür. Yani uzmanlar arasında doğru yönlü pozitif kuvvetli bir uyum mevcuttur.

Tablo 10. Gözlemciler Arası Doğaçlama Kriterlerine Yönelik Öntest Uyum Analizi

Öntest	Uzman I	Uzman II	Uzman III
Uzman I	1	,940*	,825*
Uzman II	,940*	1	,796*
Uzman III	,825*	,796*	1

*. Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 10'deki verilere göre, gözlem formunun öntest'deki doğaçlama kriterlerine puan veren üç uzman arasında anlamlı bir uyum vardır. ($p<0,01$). Uzman I ile uzman II arasındaki uyum .940, uzman II ile uzman III arasındaki uyum .796 ve uzman III ile uzman I arasındaki uyum ise .825 olarak görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında araştırmacı tarafından alınan öntest sonuçları, uzmanlar bakımından anlamlı görüldüğü söylenebilir. Yani uzmanların verdikleri puanlar arasında doğru yönlü pozitif kuvvetli bir uyum mevcuttur.

Tablo 11. Gözlemciler Arası Doğaçlama Kriterlerine Yönelik Sontest Uyum Analizi

Son Test	Uzman I	Uzman II	Uzman III
Uzman I	1	,916*	,825*
Uzman II	,916*	1	,772*
Uzman III	,825*	,772*	1

Tablo 11'daki verilere göre, gözlem formunun sontest deki doğaçlama kriterlerine puan veren üç uzman arasında anlamlı bir uyum vardır. ($p < 0,01$). Uzman I ile uzman II arasındaki uyum .916, uzman II ile uzman III arasındaki uyum .772 ve uzman III ile uzman I arasındaki uyum ise .825 olarak görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında araştırmacı tarafından alınan sontest sonuçları, uzmanlar bakımından anlamlı görülmüştür. Yani uzmanlar arasında doğru yönlü pozitif kuvvetli bir uyum mevcuttur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmayla ilgili bulgular, yorumlar ve ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Bulgular, geliştirilen alt problemlerin sırasına göre verimiştir.

1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine Yönelik Öntest – Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde deney ve kontrol grubunun bilişsel alan bilgi düzeylerine yönelik öntest ve sontest arasındaki farkı tespit etmek amacıyla Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Aşağıda sırasıyla deney grubunun minör-majör eserlerde ve kontrol grubunun minör-majör eserlerdeki çözümlere (yazılı) düzeyine yönelik bulgular verilmektedir.

Tablo 12. Deney Grubu Öğrencilerinin Majör Eser Çözümlerinde (Yazılı) Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Grup	Son Test-	n	Sıra	Sıra	z	p
	Öntest		Ortalaması	Toplamı		
	Negatif	0	,00	,00		
Deney	Sıra				-2,809	.005
Grubu	Pozitif	10	5,50	55,00		
	Sıra					
	Eşit	2				

Yukarıdaki tablo 13 incelendiğinde, Bilişsel Alan Bilgisini Ölçme Sınavı (yazılı) sonucu deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. ($Z = -2,809$, $p = .005$). Bu sonuçlara göre, piyano derslerinde çözümlere (Armoni/Form öğeleri) çalışmaları yapan deney grubunun gözlem süreci içerisinde majör

parça çözümlerinde (Armoni/Form Öğeleri) Bilişsel Alan Bilgi düzeylerinde ilerleme gösterdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 13. Deney Grubu Öğrencilerinin Minör Eser Çözümlerinde (Yazılı) Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Grup	Son Test-	n	Sıra	Sıra	z	p
	Öntest		Ortalaması	Toplamı		
	Negatif	0	,00	,00		
Deney	Sıra				-2,814	.005
Grubu	Pozitif	10	5,50	55,00		
	Sıra					
	Eşit	2				

Yukarıdaki tablo 12 incelendiğinde, Bilişsel Alan Bilgisini Ölçme Sınavı (yazılı) sonucu deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. ($Z = -2,814$, $p = .005$). Bu sonuçlara göre, piyano derslerinde çözümler (Armoni/Form öğeleri) çalışmaları yapan deney grubunun gözlem süreci içerisinde minör parça çözümlerinde (Armoni/Form Öğeleri) Bilişsel Alan Bilgi düzeylerinde ilerleme gösterdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 14. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Majör Eser Çözümlerinde (Yazılı) Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Grup	Son Test-	n	Sıra	Sıra	z	p
	Öntest		Ortalaması	Toplamı		
	Negatif	3	2,50	7,50		
Deney	Sıra				-1,49	.136
Grubu	Pozitif	5	5,70	28,50		
	Sıra					
	Eşit	2				

Yukarıdaki tablo 15 incelendiğinde, Bilişsel Alan Bilgisini Ölçme Sınavı (yazılı) sonucu Kontrol grubunun öntest ve sontest puanları arasında fark olmadığı görülmektedir. ($Z = -1,491$, $p = .136$). Bu sonuçlara göre, mevcut piyano derslerine devam eden kontrol grubu öğrencilerinin gözlem süreci içerisinde majör parça çözümlerinde (Armoni/Form Öğeleri) Bilişsel Alan Bilgisi düzeylerinde ilerleme göstermedikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 15. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Minör Eser Çözümlerinde (Yazılı) Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Grup	Son Test-	n	Sıra	Sıra	z	p
	Öntest		Ortalaması	Toplamı		
	Negatif	4	5,00	20,00		
Deney	Sıra				-770	.441
Grubu	Pozitif	6	5,83	35,00		
	Sıra					
	Eşit	0				

Yukarıdaki tablo 14 incelendiğinde, Bilişsel Alan Bilgisini Ölçme Sınavı (yazılı) sonucu Kontrol grubunun öntest ve sontest puanları arasında fark olmadığı görülmektedir. ($Z = -770$, $p = .441$). Bu sonuçlara göre, mevcut piyano derslerine devam eden kontrol grubu öğrencilerinin gözlem süreci içerisinde minör parça çözümlerinde (Armoni/Form Öğeleri) Bilişsel Alan Bilgisi düzeylerinde ilerleme göstermedikleri sonucuna varılmıştır.

2. Deneysel süreçte piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmalar yapan deney grubu ile mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun piyanoda deşifre çalma becerilerinin gelişimine yönelik öntest – sontest puanları arasındaki farka ilişkin bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik piyanoda çözümlene destekli çalışmaların deşifre çalma beceri gelişimi bakımından deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında anlamlı fark olup olmadığı Mann Whitney U Testi kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular aşağıda sırasıyla verilmiştir:

Tablo 16. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Eserlerde Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Ön	Deney	10	11,15	111,50		
Test	Kontrol	10	9,85	98,50	43,500	.631
	Toplam	20				

Tablo 16 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun majör eserlerde deşifre çalma becerilerine ilişkin yapılan öntest analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı ($U=43,500$, $p=.631$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin majör eserlerde deneysel çalışma öncesindeki deşifre çalma becerileri birbirine eşittir denilebilir. Deney öncesinde grupların başarılarının birbirine eşit ve/veya denk olması, yapılan deneyin sonuçlarını etkileyeceğinden bu dağılımın deney için uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 17. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Eserlerde Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Son	Deney	10	14,10	141		
Test	Kontrol	10	6,90	69	14	.005
	Toplam	20				

Tablo 17 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun majör eserlerde deşifre çalma becerilerine ilişkin yapılan sontest analizi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu ($U=14$, $p=.005$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney grubundaki öğrencilerin majör eserlerde işlevsel piyano becerileri geliştirici çalışmalar yaptıktan sonra deşifre becerilerinin olumlu yönde geliştirdiği, deneysel çalışma yapmayan mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun ise deşifre becerilerinin gelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 18. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Eserlerde Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Ön	Deney	10	10,85	108,50		
Test	Kontrol	10	10,15	101,50	46,500	.796
	Toplam	20				

Tablo 18 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun minör eserlerde deşifre çalma becerilerine ilişkin yapılan öntest analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı ($U=46,500$, $p=.796$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin minör eserlerde deneysel çalışma öncesindeki deşifre çalma becerileri birbirine eşittir denilebilir.

Tablo 19. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Eserlerde Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Son	Deney	10	13,30	133		
Test	Kontrol	10	7,70	77	22	.035
	Toplam	20				

Tablo 19 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun minör eserlerde deşifre çalma becerilerine ilişkin yapılan sontest analizi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu ($U=22$, $p=.035$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney grubundaki öğrencilerin minör eserlerde işlevsel piyano becerileri geliştirici çalışmalar yaptıktan sonra deşifre becerilerinin olumlu yönde geliştirdiği, deneysel çalışma yapmayan, mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun ise deşifre becerilerinin gelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

3. Deneysel süreçte deney grubu ile kontrol grubunun armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel) düzeylerinin gelişimine yönelik öntest – sontest puanları arasında farka ilişkin bulgular

Üçüncü alt problemine yönelik piyanoda çözümlene destekli çalışmaların armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel) düzeylerinin gelişmesi bakımından deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında anlamlı fark olup olmadığı Mann Whitney U Testi kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular aşağıda sırasıyla verilmiştir:

Tablo 20. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Eserlerde Armoni – Form Çözümleme Düzeylerine (sözel) İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Ön Test	Deney	10	11,30	113		
	Kontrol	10	9,70	97	42	.579
	Toplam	20				

Tablo 20 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun majör eserlerde armoni ve form çözümleme (sözel) düzeylerine ilişkin yapılan öntest analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı ($U=42$, $p=.579$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin majör eserlerde deneysel çalışma öncesindeki armoni ve form çözümleme (sözel) düzeyleri birbirine eşittir denilebilir.

Tablo 21. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Eserlerde Armoni ve Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Son Test	Deney	10	13,45	134,50		
	Kontrol	10	7,55	75,55	20,50	.023
	Toplam	20				

Tablo 21 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun majör eserlerde armoni ve form çözümleme (sözel) düzeylerinin gelişimine ilişkin yapılan sontest analizi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu ($U=20,50$, $p=.023$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney grubundaki öğrencilerin deneysel çalışma sonrası majör eserlerde armoni ve form çözümleme (sözel) düzeylerinin olumlu yönde geliştiği, deneysel çalışma yapmayan mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun ise majör bir eserde armoni ve form çözümleme düzeylerinin gelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 22. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Eserlerde Armoni – Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Ön Test	Deney	10	11,15	111,50	43,500	.631
	Kontrol	10	9,85	98,50		
	Toplam	20				

Tablo 22 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun minör eserlerde armoni ve form çözümleme (sözel) düzeylerine ilişkin yapılan öntest analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı ($U=43,500$, $p=.631$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin minör eserlerde deneysel çalışma öncesi armoni ve form çözümleme (sözel) düzeyleri birbirine eşittir denilebilir.

Tablo 23. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Eserlerde Armoni ve Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Son Test	Deney	10	14,35	143,50	11,50	.002
	Kontrol	10	6,65	66,50		
	Toplam	20				

Tablo 23 incelendiğinde, deney ve kontrol grubunun minör eserlerde armoni ve form çözümleme (sözel) düzeylerine ilişkin yapılan sontest analizi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu ($U=11,50$, $p=.002$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney grubundaki öğrencilerin minör eserlerde deneysel çalışma sonrası armoni ve form çözümleme (sözel) düzeylerinin olumlu yönde geliştirdiği, deneysel çalışma yapmayan, mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun ise bir minör eserde armoni ve form çözümleme (sözel) düzeylerinin gelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

4. Deneysel süreçte deney grubu ile kontrol grubunun piyanoda doğaçlama çalma becerilerinin gelişimine yönelik deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öntest – sontest puanları arasında farka ilişkin bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik piyanoda çözümlene destekli çalışmaların doğaçlama çalma beceri gelişimi bakımından deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında anlamlı fark olup olmadığı Mann Whitney U Testi kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular aşağıda sırasıyla verilmiştir:

Tablo 24. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Tonalitelerde Doğaçlama Çalma Becerilerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Ön	Deney	10	11,00	110		
Test	Kontrol	10	10,00	100	45	.739
	Toplam	20				

Tablo 24 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun majör tonalitelerde doğaçlama çalma becerilerine ilişkin yapılan öntest analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı ($U=45$, $p=.739$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin majör eserlerde deneysel çalışma öncesi doğaçlama yapabilme becerileri birbirine eşittir denilebilir.

Tablo 25. Deney ve Kontrol Grubunun Majör Tonalitelerde Doğaçlama Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Son	Deney	10	14,30	143		
Test	Kontrol	10	6,70	67	12	.003
	Toplam	20				

Tablo 25 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun majör tonalitelere doğaçlama çalma becerilerine ilişkin yapılan sontest analizi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu ($U=12$, $p=.003$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney grubundaki öğrencilerin majör tonalitelere deneysel çalışma sonrası doğaçlama yapabilme/çalabilme becerilerinin olumlu yönde geliştiği; deneysel çalışma yapmayan, mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun ise doğaçlama yapabilme/çalabilme becerilerinin gelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 26. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Tonalitelere Doğaçlama Becerilerine İlişkin Öntest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Ön Test	Deney	10	10	100		
	Kontrol	10	11	110	45	.674
	Toplam	20				

Tablo 26 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun minör tonalitelere doğaçlama çalma becerilerine ilişkin yapılan öntest analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı ($U=45$, $p=.674$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin minör eserlerde deneysel çalışma öncesi doğaçlama yapabilme/çalabilme becerileri birbirine eşittir denilebilir.

Tablo 27. Deney ve Kontrol Grubunun Minör Tonalitelere Doğaçlama Becerilerine İlişkin Sontest Puanlarının Mann Whitney U Testi Sonuçları

Test	Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Son Test	Deney	10	13,75	137,50		
	Kontrol	10	7,25	75,50	17,50	.011
	Toplam	20				

Tablo 27 incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun minör tonalitelerde doğaçlama çalma becerilerine ilişkin yapılan sontest analizi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu ($U=17,50$, $p=.011$) görülmektedir. Alınan bu sonuca göre deney grubundaki öğrencilerin minör eserlerde deneysel çalışma sonrası doğaçlama yapabilme/çalabilme becerilerinin olumlu yönde geliştirdiği; deneysel çalışma yapmayıp mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun ise doğaçlama yapabilme/çalabilme becerilerinin gelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

5. Mevcut piyano derslerine devam eden kontrol grubunun armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel), piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin gelişimine yönelik öntest-sontest puanlarına ilişkin bulgular

Tablo 32. Kontrol Grubunun Deşifre Becerilerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Grup	Son Test-	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
	Öntest					
	Negatif	2	2,50	5,00		
Kontrol Grubu	Sıra				.000	1,000
	Pozitif	2	2,50	5,00		
	Sıra					
	Eşit	6				

Yukarıdaki tablo 32 incelendiğinde, kontrol grubunun öntest ve sontest puanları arasında fark olmadığı görülmektedir. ($Z=.000$, $p=1,000$). Bu sonuçlara göre, deneysel çalışma yapmayıp mevcut piyano eğitimine devam eden kontrol grubunun gözlem süreci içerisinde deşifre becerisine yönelik ilerleme göstermedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 33. Kontrol Grubunun Armoni – Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Grup	Son Test-	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
	Öntest					
	Negatif	3	3,50	10,50		
Kontrol	Sıra				.000	1,000
Grubu	Pozitif	3	3,50	10,50		
	Sıra					
	Eşit	4				

Yukarıdaki tablo 33 incelendiğinde, kontrol grubunun öntest ve sontest puanları arasında fark olmadığı görülmektedir. ($Z=.000$, $p=1,000$). Bu sonuçlara göre, deneysel çalışma yapmayıp mevcut piyano eğitimlerine devam eden çalışmalarına devam eden kontrol grubunun gözlem süreci içerisinde armoni – form çözümleme (sözel) düzeylerine yönelik ilerleme göstermedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 34. Kontrol Grubunun Doğaçlama Çalma Becerilerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Grup	Son Test-	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
	Öntest					
	Negatif	3	2,50	7,50		
Kontrol	Sıra				-1,000	.317
Grubu	Pozitif	1	2,50	2,50		
	Sıra					
	Eşit	6				

Yukarıdaki tablo 34 incelendiğinde, kontrol grubunun öntest ve sontest puanları arasında fark olmadığı görülmektedir. ($Z = -1,000$, $p = .317$). Bu sonuçlara göre, deneysel çalışma yapmayıp mevcut piyano çalışmalarına devam eden kontrol grubunun gözlem süreci içerisinde doğaçlama becerisini kazanmalarında ilerleme göstermedikleri tespit edilmiştir.

6. Piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmalar yapan deney grubu öğrencilerinin armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel), piyanoda deşifre çalma becerilerinin gelişimine yönelik öntest – sontest puanlarına ilişkin bulgular

Tablo 35. Deney Grubunun Deşifre Becerilerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Grup	Son Test-	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
	Öntest					
	Negatif	0	,00	,00		
Deney Grubu	Sıra Pozitif	8	4,50	36,00	-2,598	.009
	Sıra Eşit	2				

Yukarıdaki tablo 35 incelendiğinde, deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. ($Z = -2,598$, $p = .009$). Bu sonuçlara göre, piyano derslerinde deneysel çalışma yapan deney grubunun gözlem süreci içerisinde deşifre becerisine yönelik ilerleme gösterdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 36. Deney Grubunun Armoni - Form Çözümleme (sözel) Düzeylerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Grup	Son Test- Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Deney Grubu	Negatif	0	,00	,00	-2,121	.034
	Sıra					
	Pozitif	5	3,00	15,00		
	Sıra					
	Eşit	5				

Yukarıdaki tablo 36 incelendiğinde, deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. ($Z = -2,121$, $p = .034$). Bu sonuçlara göre, piyano derslerinde deneysel çalışma yapan deney grubunun gözlem süreci içerisinde armoni – form çözümleme (sözel) düzeylerinde ilerleme gösterdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 37. Deney Grubunun Doğaçlama Çalma Becerilerine İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Grup	Son Test- Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Deney Grubu	Negatif	0	,00	,00	-2,070	.038
	Sıra					
	Pozitif	5	3,00	15,00		
	Sıra					
	Eşit	5				

Yukarıdaki tablo 37 incelendiğinde, deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. ($Z = -2,070$, $p = .038$). Bu sonuçlara göre,

piyano derslerinde deneysel çalışma sürecinde doğaçlama çalma çalışmaları yapan deney grubunun gözlem süreci içerisinde doğaçlama yapma/çalma becerisini kazanmalarında ilerleme gösterdikleri tespit edilmiştir.

7. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmaya hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular

7.1. Deneysel çalışmanın basit armonik fonksiyon ve form yapılarını çözümleyebilmeye katkısına yönelik deney grubu öğrencilerinin görüşlerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Ö1; çalışmanın kendisini armonizasyon ve form yapılarını çözümleme yönünden geliştirdiğini belirtmiştir. Daha önce basit form öğelerini ve armonik fonksiyonları çözümlemekte zorlandığını ve eserleri çalışırken bu yapılara dikkat etmediğini söyleyen Ö1, yapılan deneysel çalışmadan sonra dikkatinin ve çözümleme hızının arttığını, çaldığı eserlerde basit armoni ve form öğelerini rahatlıkla çözümleyebildiği ve bu durumun armoni, eşlik, piyano derslerine olumlu yönde yansıdığını vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö2; basit armoni ve form yapılarını çözümleme açısından çalışmanın olumlu yönde katkı sağladığını belirtmiştir. “Armoni dersinde sadece teorik ve kağıt üzerinde öğrendiğim şifre ve fonksiyonları bu çalışmada daha iyi kavradım ve uygulayabilme becerisi kazandım” diyen Ö2; artık çaldığı eserlerde basit armonik fonksiyonların ve form yapılarının analizini hızlı bir şekilde yapabildiğini ve bu durumun deşifre becerisine de olumlu yansıdığını söylemiştir.

Araştırmaya katılan Ö3; çalışmanın olumlu yönde katkı sağladığını söylemiş, önceden armonik fonksiyonları ve motif, cümle, periyod gibi form öğelerini uzun sürede kağıt üzerinde hesaplayarak çözümlerken, uygulama ağırlıklı çalışmanın ardından çözümleme hızının ve farkındalığının arttığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö4; deneysel çalışmanın teorik bilgileri pratiğe taşıma yönünden olumlu katkı sağladığını belirtmiştir. “Bu tür çalışmaları sadece teorik derslerde, kağıt üzerinde yapıyorduk. Bu çalışma sayesinde teorik bilgiler pratiğe taşınmış oldu ve uygulama ağırlıklı çalışma sayesinde hem çalarak hem de duyarak yaptığım çözümler sayesinde

dikkatim ve hızım arttı. Bu durum deşifre ve diğer derslerime (armoni, eşlik vb) katkı sağladı” görüşünü ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö5; yapılan çalışmanın kendisini çaldığı eserde basit armonik fonksiyonları rahatlıkla görebilme ve çözümleyebilme açısından geliştirdiğini belirtmiştir. Ayrıca deneysel çalışmadan önce çaldığı eserlerde motif, cümle ve periyod yapılarına dikkat etmediğini ve bu çalışmayla form öğelerini rahatlıkla görebildiği ve çözümleme hızının arttığını vurgulamış bu durumun deşifre becerisine de olumlu katkı sağladığını düşündüğünü belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö6; deneysel çalışmanın armoni bilgilerini teoriden pratiğe taşıma ve uygulamada gelişme konusunda olumlu katkı sağladığını belirtmiştir. “Motif, cümle, periyod gibi form yapılarını ve armonik fonksiyonlarıkağıt üzerinde çözmeye çalışırken bile zorluk çekiyordum. Yaptığımız çalışma, hem teorik hem de uygulamalı olunca artık gerek form yapılarını gerekse armonik fonksiyonları çalışılan parçada daha rahat bulabiliyorum” diyen Ö6; bu durumun çözümleme ve deşifre hızını arttırdığını vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö7; deneysel çalışma sürecinin başında armoni ve form yapılarını çözümlemede çok yavaş olduğunu ve kağıt üzerinde hesaplayarak çözümleme yaptığı için başlarda zorlandığını belirtmiştir. Fakat dersler ilerledikçe pratiğinin geliştiğini ve böylece daha rahat ve hızlı çözümleme yapabildiğini ve artık armonik fonksiyonları, motif, cümle, periyod yapılarını basit eserlerde rahatlıkla tanıyabildiğini ifade etmiş ve bu durumun armoni dersine de büyük katkısı olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö8; basit armonik fonksiyonları ve form yapılarını çözümleyebilme açısından deneysel çalışmanın kendisine oldukça katkı sağladığını belirtmiştir. “Basit armonik fonksiyonları gerek çaldığım eserlerde gerekse göz gezdirdiğim parçalarda artık rahatlıkla görebiliyorum. Bu sayede deşifrem de geliştiğini düşünüyorum” diyen Ö8; form yapılarına yönelik farkındalığının arttığını da vurgulamış ve motif, cümle, periyod yapılarını çözümlemede artık zorlanmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö9; çalışmanın olumlu yönde katkılarından bahsetmiş; armonik fonksiyonları daha çabuk çözümlemeye başladığını ifade etmiştir. Uygulama ağırlıklı çalışmanın form yapılarını çözümlemede de gelişme sağladığını belirten Ö9, eserlerde geçen armonik fonksiyon ve yapılarla yönelik dikkat ve farkındalığının, çözümleme hızının arttığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö10; deneysel çalışmanın basit armonik fonksiyonlar ve form yapılarını çözümlemede kendisine büyük katkı sağladığını belirtmiş, teorik bilgileri

uygulamayla pekiştirerek daha bilinçli öğrenmenin gerçekleştiğini vurgulamıştır. Bu uygulamalarla çözümlene hızının ve dikkatinin geliştiğini vurgulayan Ö10; bu sayede armoni, eşlik derslerinde de olumlu yansıdığını belirtmiştir.

Tablo 40. Deneysel çalışmanın basit armonik fonksiyon ve form yapılarını çözümlenebilmeye yönelik katkı sağlama durumuna ilişkin deney grubu öğrencilerinin görüşleri

Seçenekler	f
Evet	10
Hayır	-
Toplam	10

Tablo 40 incelendiğinde, araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin 10'u da yaptıkları deneysel çalışmanın basit armoni fonksiyon ve form yapılarını çözümlenmede kendilerine olumlu katkı sağladığı görüşündedirler. Bu duruma bakıldığında çözümlene destekli ve uygulama ağırlıklı deneysel çalışmanın müzikal yapı (armoni/form) analizi yönünden olumlu yönde gelişim sağladığı düşünülmektedir.

Tablo 41. Deneysel çalışmanın basit armonik fonksiyon ve form yapılarını çözümlenebilmeye yönelik katkı sağlama durumuna ilişkin kodlamalar

Seçenekler	f
Dikkat gelişimi	5
Çözümlene hızının artması	7
Pratik çözümlene	5
Diğer derslere katkı	4
Uygulamada gelişme	6
Deşifreye katkı	4
Toplam	31

Tablo 41'e bakıldığında deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın basit armonik fonksiyonları ve form yapılarını çözümlenebilmeye yönelik katkı sağlamasına ilişkin görüşleri

hakkında kodlamalar görülmektedir. Öğrenciler yapılan çalışmanın dikkat gelişimi, çözümlene hızının artması, pratik çözümlenmede gelişim, diğer derslere katkı sağlaması, uygulama aşamasında gelişme ve deşifre çalma becerisine yönelik katkı sağladığını vurgulamışlardır.

7.2.Deney grubu öğrencilerinin piyanoda deşifre çalma becerisine katkısı açısından deneysel çalışma hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular

Araştırmaya katılan Ö1; deneysel çalışma sonucunda piyanoda deşifre çalma becerisinin geliştiğini düşünmektedir. Armoni ve form çözümlenmelerindeki gelişimin deşifre becerisini de etkilediğini belirten Ö1; deşifre yaparken nelere dikkat edilmesi gerektiğini ve temel ilkeleri kavradığını ve bilinçlendiğini vurgulamış, bununla birlikte her hafta yaptığı düzenli deşifre çalışmalarının da deşifre becerisine olumlu yönde katkı sağladığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö2; çalışmanın deşifre becerisine katkı sağladığını belirtmiştir. Çalışma öncesinde deşifrede oldukça zorlandığını belirten Ö2; deneysel süreçteki uygulamalar sonunda artık basit parçaları rahatça deşifre okuyup piyanoda çalabildiğini ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan Ö3; armonik fonksiyon çözümlene ve uygulama destekli çalışma sonucu parçalarda geçen fonksiyonları rahat çözümlenip çalabildiğini bu durumun da deşifre becerisine olumlu katkı sağladığını belirtmiştir. Ayrıca piyanoda basit bir parçayı deşifre çalarken dikkat edilmesi gereken konuları daha önce bilmediğini ve bu çalışmayla öğrenip uyguladığını vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö4; deneysel çalışmayla piyanoda deşifre çalma becerisinin oldukça geliştiğini belirtmiştir. “Liseyle beraber yaklaşık 7 senedir piyano dersi alıyorum. Hiçbir derste deşifre çalmayı kurallarına göre öğrenmedim ve düzenli deşifre çalışmaları yaptırılmadı. Deşifre çalmanın ayrı bir yetenek olduğunu düşünüyordum ve deşifre çalarken çok zorlanıyordum. Bu çalışma sürecinde yaptığımız düzenli deşifre egzersizleri, armoni/form çözümlene uygulamaları ile deşifre becerisinin geliştirilebildiğini gördüm” diyen Ö4; seviyesine uygun parçaları artık rahatça deşifre çalabildiğini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö5; deneysel süreç sonunda deşifre becerisinde gelişme olduğunu belirtmiştir. Piyanoda daha önce deşifre çalışmaları yapmadığını belirten Ö5; bu çalışma sayesinde deşifre öncesi ve deşifre esnasında dikkat edilecek hususlar hakkında bilgilendiğini

ve düzenli deşifre ve çözümlene çalışmalarının deşifre becerisini olumlu yönde etkilediğini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö6; çalışma öncesinde piyanoda deşifre çalmakta oldukça zorlandığını ve basit parçaları dahi akıcı bir şekilde deşifre edemediğini, yaptığı bu çalışmayla deşifre becerisinin geliştiğini belirtmiştir. “Armonik fonksiyonları ve form yapılarını çözümlene ve uygulama yapma dikkatimi de geliştirdi. Eskiden bastığım fonksiyonların ne olduğunun farkında değildim. Çalışma sayesinde basit fonksiyonları rahat görebilmem ve her ders yaptığım deşifre çalışmaları sayesinde deşifre yaparken eskisi gibi zorlanmıyorum” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö7; deneysel çalışmanın deşifre çalma becerisine olumlu katkı sağladığını belirtmiştir. Bu çalışma sayesinde deşifre öncesinde ve deşifre esnasında dikkat edilecek kriterler hakkında bilgilendiği ve yaptığı uygulamalarla bunların pekiştiğini belirten Ö7; armoni/form çözümlene çalışmalarının da piyanoda basit düzeyde deşifre parçaları rahat okuyup çalabilmesine olumlu etkisi olduğu görüşündedir.

Araştırmaya katılan Ö8; yaptığı çalışmanın piyanoda deşifre çalma becerisini geliştirdiğini düşünmektedir. “Piyano derslerinde deşifreye yönelik çalışmalar yapılmadığı için, bu çalışma deşifre gelişimini olumlu yönde etkiledi. Deşifrenin ne olduğu ve deşifre yaparken nelere dikkat edilmesi gerektiği gibi konularda bilgilenmem ve yaptığımız çalışmalarla armonik fonksiyon ve motif, cümle gibi yapıları daha hızlı çözümlenebilmem sonucu deşifre çalma becerimin geliştiğini düşünüyorum” diyen Ö8; kolay parçaları artık rahatlıkla deşifre çalabildiğini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö9; deneysel çalışma süresinin sonunda deşifre becerisinin geliştiğini düşünmektedir. Piyanoda deşifre çalmaya yönelik daha önce çalışma yapmadığını belirten Ö9; bu çalışmanın başında deşifre yapmakta zorlandığını fakat çalışma ilerledikçe düzenli deşifre alıştırmaları ve armoni/form çözümlene çalışmalarının piyanoda deşifre çalma becerisinde olumlu katkı sağladığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö10; deneysel çalışmadan önce piyanoda deşifre çalma üzerine hiç çalışma yapmadığını belirtmiş ve bu çalışma sonunda deşifre çalma becerisinin geliştiğini ifade etmiştir. Daha önce kolay seviyedeki parçaları dahi ölçü ölçü deşifre çalıştığını ve akıcı deşifre yapamadığını söyleyen Ö10; bu çalışmayla deşifre yapmadan önce ve deşifre sırasında nelere dikkat etmesi gerektiğini öğrendiğini, böylece daha bilinçli deşifre yaptığını vurgulamıştır.

Tablo 42. Deneysel çalışmanın piyanoda deşifre çalma becerisini geliştirme durumuna ilişkin deney grubu öğrencilerinin görüşleri

Seçenekler	f
Evet	10
Hayır	-
Toplam	10

Tablo 42 incelendiğinde, araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin 10'u da yaptıkları deneysel çalışmanın piyanoda deşifre çalma becerisinde kendilerine olumlu katkı sağladığı görüşündedirler. Bu duruma bakıldığında çözümlene destekli ve düzenli deşifre çalışmaları yaptırılan deneysel çalışmanın piyanoda deşifre çalma becerisi yönünden olumlu yönde gelişim sağladığı düşünülmektedir.

Tablo 43. Deneysel çalışmanın piyanoda deşifre çalma becerisine katkı sağlama durumuna yönelik kodlamalar

Seçenekler	f
Armoni/form çözümlene	4
Deşifre kriterleri	5
Düzenli deşifre çalışmaları	5
Toplam	14

Tablo 43'e bakıldığında deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın deşifre çalma becerisine yönelik katkı sağlamasına ilişkin görüşleri hakkında kodlamalar görülmektedir. Öğrenciler yapılan çalışmanın armoni/form çözümlene gelişimi, deşifre kriterlerinin öğrenilmesi, yapılan düzenli deşifre çalışmaları ile deşifre çalma becerisine yönelik katkı sağladığını vurgulamışlardır.

7.3.Deneysel grubu öğrencilerinin piyanoda doğaçlama çalma becerisine katkısı açısından deneysel çalışma hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular

Araştırmaya katılan Ö1; deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisini geliştirdiğini düşünmektedir. Daha önce doğaçlama çalışması yapmadığını belirten Ö1; yaptığı doğaçlama çalışmalarıyla müziksel hayal gücünün ve yaratıcılığının geliştiğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö2; yaptığı çalışmanın piyanoda doğaçlama becerisini geliştirdiğini belirtmektedir. Deneysel süreç boyunca armonik fonksiyon ve motif, cümle, periyod gibi yapı çözümlerinin doğaçlama çalma becerisine olumlu katkı sağladığını ifade eden Ö2; ölçü içinde geçen armonik fonksiyonlara uygun melodiler üretme gibi etkinlikleri ilk kez bu çalışmayla gerçekleştirdiğini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö3; deneysel çalışma sürecinin piyanoda doğaçlama çalma becerisini geliştirdiğini belirterek, daha önce piyanoda ve başka bir çalgıda doğaçlama çalışması yapmadığını vurgulamıştır. Deneysel çalışmayla armoni/form çözümlerinin piyanoda doğaçlama için verilen kalıplardaki fonksiyonlar ve melodik yapıyı kurgulayabilmede olumlu katkı sağladığını belirten Ö3; piyanoda ilk kez doğaçlama çalma çalışması yaptığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö4; daha önce doğaçlama çalışması yapmadığını belirtmiş ve bu deneysel çalışma sayesinde piyanoda doğaçlama çalma becerisinin geliştiğini dile getirmiştir. Çalışmanın başlarında zorlandığını vurgulayan Ö4, dersler ilerledikçe ve armonik fonksiyon çözümleri hızlandıkça, doğaçlama için verilen yapıyı daha rahat ve hızlı düşünüp yaratıcı doğaçlamalar üretebildiğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö5; çalışmanın başında piyanoda doğaçlama yapamazken deneysel çalışma süreci sonunda yaratıcı ve akıcı basit doğaçlamalar yapabildiğini belirtmiştir. İlk kez bu çalışmayla piyanoda doğaçlama çalma çalışmaları yaptığını belirten Ö5; bunun müzikal yaratıcılıkta önemini vurgulamaktadır.

Araştırmaya katılan Ö6; deneysel çalışma sayesinde piyanoda ilk kez doğaçlama çalışması yaptığını belirtmekte ve çalışma süreci boyunca armonik fonksiyon ve form öğelerinin analizine yönelik yaptığı çalışmaların basit düzeyde doğaçlama yaparken hızlı düşünüp fonksiyonları rahat çalabilme ve bunun da yaratıcı doğaçlamalar yapabilmesi yönünde olumlu katkı sağladığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö7; deneysel çalışmayla piyanoda doğaçlama çalma becerisinin geliştiğini düşünmektedir. Armoni ve form çözümlene desteğinin, doğaçlama için önemli olduğunu vurgulayan Ö7; “Her ders düzenli armoni/form çözümlenmeleri ve o fonksiyonları içeren doğaçlama çalışmaları yaptığımız için piyanoda basit düzeyde doğaçlama çalma becerimin geliştiğini düşünüyorum. Bu en çok zevk aldığım çalışma oldu” görüşünü ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö8; bu çalışmayla piyanoda kolay seviyedeki doğaçlama çalma becerisinin geliştiğini düşünmektedir. “Daha önce hiç doğaçlama çalma çalışması yapmadım ve bu çalışmadan önce piyanoda doğaçlama çalamıyordum. Akorları hızlı düşünüp, tanıma ve çalabilme; motif, cümle, periyod gibi öğeleri çözümlene çalışmaları; yapacağım doğaçlamayı biçimsel ve armonik fonksiyonlar açısından şekillendirebilmeme yardımcı oluyor. Böylece basit düzeyde sekiz ölçü doğaçlamaları akıcı bir şekilde üretebilmeye başladım” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö9; deneysel çalışmanın başlarında doğaçlama yapamadığını ve ilk kez piyanoda doğaçlama çalışması yaptığını belirtmiştir. Çalışma süreci ilerledikçe armoni/form yapılarını daha hızlı çözümlenebilme sonucu doğaçlama için üreteceği melodiyi ve armonik fonksiyonları düşünüp verilen yapıya uygun doğaçlamalar üretebildiğini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö10; deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisine katkı sağladığını belirtmiştir. Daha önce piyanoda doğaçlama çaldığını fakat bastığı fonksiyonların ne olduğunu, ölçü, motif, cümle yapısı gibi öğeleri düşünmediğini belirten Ö10; bu çalışmayla armonik fonksiyonlara ve motif, cümle, periyod gibi form öğelerine yönelik farkındalığının basit doğaçlama çalma becerisini ve yaratıcılığını geliştirdiğini ifade etmiştir.

Tablo 44. Deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisini geliştirme durumuna ilişkin deney grubu öğrencilerinin görüşleri

Seçenekler	f
Evet	10
Hayır	-
Toplam	10

Tablo 44 incelendiğinde, araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin 10'u da yaptıkları deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisinde kendilerine olumlu katkı sağladığı görüşündedirler. Bu duruma bakıldığında armoni/form çözümlleme destekli ve düzenli doğaçlama çalışmaları yaptırılan deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisi yönünden olumlu yönde gelişim sağladığı düşünülmektedir.

Tablo 45. Deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisine katkı sağlama durumuna ilişkin kodlamalar

Seçenekler	f
Armoni/Form Çözümlemede Gelişim	8
Hızlı Çözümleme	4
Yaratıcılık	5
Toplam	17

Tablo 45'e bakıldığında deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisine katkı sağlamasına ilişkin görüşleri hakkında kodlamalar görülmektedir. Öğrenciler yapılan çalışmanın armoni/form çözümlleme gelişimi arttırması, hızlı çözümleme becerisini geliştirmesi ve yaratıcılık yönünden gelişme sağlamasıyla doğaçlama çalma becerisine yönelik katkı sağladığını vurgulamışlardır.

7.4.Deney grubunun deneysel çalışmanın olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerine yönelik bulgular

Tablo 46. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri

Seçenekler	f
Olumlu	10
Olumsuz	3
Toplam	13

Tablo 46'ya bakıldığında araştırmanın deney grubu öğrencilerinin tümünün olumlu görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Olumlu görüşlerinin yanında 3 öğrencinin olumsuz görüşü de mevcuttur

Araştırmaya katılan Ö1; deneysel çalışmayla ilgili olumlu görüş bildirmiştir. Bu çalışmanın sadece piyano eğitimine yönelik değil aynı zamanda müzik öğretmeni için gerekli becerileri de kazandırdığını belirten Ö1; “Piyanyoyu kullanarak armoni, işitme, doğaçlama ve deşifre becerilerimin geliştiğini düşünüyorum. Müzik eğitimi sürecimde bu çalışmanın bana önemli bir bakış açısı kazandırdığı görüşündeyim. Her derste yeni deneyimler yaşamak heyecan vericiydi. Dersler çok zevkli ve verimli geçti” şeklinde görüş bildirmiştir. Ö1'in çalışma hakkında olumsuz görüşü yoktur.

Araştırmaya katılan Ö2; deneysel çalışmayı pek çok yönden olumlu bulduğunu belirtmiştir. Deneysel çalışma süresince geçirdiği saatlerin oldukça verimli olduğunu ifade eden Ö2; çalışmanın sadece piyano dersi için değil aynı zamanda armoni, eşlik ve işitme derslerine de faydalı olduğu; bu çalışmayla hem teoride hem de uygulamada geliştiği görüşündedir. Ö2 deneysel çalışmaya yönelik olumsuz görüş bildirmemiştir.

Araştırmaya katılan Ö3; deneysel çalışmayla ilgili olumlu görüştedir. “Basit armonik fonksiyonları ve form yapılarını daha kolay çözümlayebiliyorum. Bu çalışmayla piyanoda deşifre çalma becerim gelişti. Ayrıca doğaçlama konusunda daha bilinçliyim ve pratik düşünebiliyor ve düşündüğümü çalabiliyorum. Bu durum da özgüvenimin artmasına ve yaratıcılık yönümün gelişmesine neden oldu” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Ö3'ün deneysel çalışma hakkında olumsuz görüşü yoktur.

Araştırmaya katılan Ö4; deneysel çalışmayla ilgili olumlu görüştedir. Bu çalışmayla müziksel anlamda geliştiğini düşünen Ö4; “Teorik bilgileri uygulama yaparak pekiştirmek, piyanonun yanı sıra diğer derslerde de bana katkı sağladı. Şimdiye kadar hep çaldığım parçaların analizini yapmadan, ne bastığımı, motif, cümle, periyod yapılarını incelemeyen bilinçsiz ezberleyip çalışıyordum. Bu çalışmayla çaldığım eserlerdeki basit armonik fonksiyonları ve form öğelerini artık rahatlıkla fark edebiliyorum. Çalışmanın başında çözümlenemeyen, deşifrelerde çok zorlanırken çalışma sürecinin sonunda bir parçanın armonik analizini ve deşifresini yapabiliyorsam bence bu bir sonatini anlamadan ezbere çalmaktan çok daha önemli ve müzik öğretmeni için gerekli bir çalışma” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Ö4; çalışmayla ilgili tek olumsuzluğun kısa sürmesi olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö5; çalışmayla ilgili olumlu görüş bildirmiştir. Deneysel çalışmanın deşifre ve doğaçlama becerisini geliştirdiğini düşünen Ö5; “İleride meslek hayatım için önemli bir çalışma oldu. Bu çalışmayla pratik piyano çalma becerilerimin geliştiğini düşünüyorum” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Çalışmadan keyif aldığını belirten Ö5’in deneysel çalışma hakkında olumsuz görüşü bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan Ö6; çalışmanın olumlu yönlerinden bahsetmiştir. Her ders gerek teorik bilgi gerekse bu bilgileri pratikte uygulama yaparak pekiştirmenin müzik öğretmeni için önemini vurgulayan Ö6; piyano eğitiminin en başından beri bu tür bir çalışma yapmanın gerekliliğini belirtmiştir. Ö6; çalışma hakkında olumsuz görüş bildirmemiştir.

Araştırmaya katılan Ö7; çalışma hakkında olumlu görüş bildirmiştir. Armonizasyon, form yapılarını çözümlenmede her ders yapılan çalışmalar sonucu pratik yönde gelişme gösterdiğini vurgulayan Ö7; eserleri çalarken daha bilinçli gözden geçirerek şifreleme yaptığını belirtmiş, doğaçlama çalma becerisini geliştirerek yaratıcılık yönünü ortaya çıkarmaktan keyif aldığını ifade etmiştir. Ayrıca piyanoda deşifre çalma becerisinin gelişmesiyle yeni eserleri daha rahat deşifre yapabildiğini belirtmiştir. Ö7; olumsuz yön olarak çalışmanın daha uzun süre devam etmesini istediğini söylemiştir.

Araştırmaya katılan Ö8; çalışmanın olumlu yönlerini vurgulamıştır. “Bu çalışmanın bana, akorları hızlı tanıma, akor bağlantılarını doğru çalabilme, hızlı ve akıcı deşifre yapabilme, eserin armonik analizini yapabilme ve basit form öğelerini tanıyabilme ve algılayabilme, daha bilinçli ve yaratıcı doğaçlama çalma gibi pek çok olumlu katkısı oldu” şeklinde görüş bildirmiştir. Ö8; çalışmanın tek olumsuz yönünün kısa sürmesi olduğunu ve piyano eğitiminin en başından itibaren böyle bir çalışma yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö9; çalışmayla ilgili olumlu görüş bildirmiştir. Armonik fonksiyonları hızlı çözümleyebildiğini ve çalıştığı eserlerde basit fonksiyonları artık rahatlıkla algıladığını belirten Ö9; piyanoda deşifre çalmaktan artık çekinmediğini ve bu çalışmanın kendisine yol gösterdiğini ifade etmiştir. Ö9'un çalışmayla ilgili olumsuz görüşü yoktur.

Araştırmaya katılan Ö10; çalışmanın armoni/form analizini geliştirdiğini, her ders düzenli yapılan çalışmaların deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinde olumlu gelişmelere yol açtığını ifade etmiş ve çalışmadan keyif aldığını belirtmiştir. Ö10'un çalışma hakkında olumsuz görüşü yoktur.

Tablo 47. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerine yönelik kodlamalar

Temalar	Kodlar	Toplam
Olumsuz (3)	Çalışmanın kısa sürmesi (3)	6
Olumlu (10)	Müzik öğretmenliğine yönelik beceri kazandırma (3)	26
	Armoni/form yapılarını hızlı/pratik çözümlene (5)	
	Uygulama (3)	
	Yaratıcılık (3)	
	Diğer alan derslerine katkı (2)	

Tablo 47'ye bakıldığında deney grubu öğrencilerin deneysel çalışmanın olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerinde 2 tema ortaya çıkmıştır. Çalışmayı deney grubunun tümü (10) olumlu bulurken 3 kişi olumlu görüşünün yanında olumsuz görüş de bildirmiştir. Olumsuz bulma teması altında çalışma süresinin (10 hafta) kısa sürmesi üç öğrencinin ortak verdiği cevaba yönelik kodlama olarak belirlenmiştir. Olumlu bulma teması altında ise müzik öğretmenliğine yönelik becerileri kazandırma, armoni/form yapılarını hızlı ve pratik

çözümleme, uygulama yapma, yaratıcılığın gelişimi ve diğer alan derslerine olumlu katkı kodlamaları ortaya çıkmıştır.

7.5.Deney grubunun deneysel çalışmada karşılaştıkları zorluklara yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Ö1; deneysel çalışmanın başında piyanoda deşifre çalarken ve parçaların armonizasyonlarını çözümlemede zorlandığını ifade etmektedir. Ayrıca motif, cümle ve periyod yapılarını çözümlerken sık hatalar yaptığını ve doğaçlama aşamasında pratik düşünemediğini ve akıcı doğaçlama yapamadığını belirten Ö1; ilerleyen derslerle bu zorlukların yavaş yavaş ortadan kalktığını vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö2; çalışmada en çok piyanoda deşifre çalarken zorlandığını belirtmiş ve başlarda armonik fonksiyonları hızlı tanıyamadığı ve form yapılarını rahat çözümleyemediğini fakat dersler ilerledikçe özellikle deşifre konusunda aşama kaydettiğini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö3; çalışmanın başında piyanoda deşifre parça çalarken zorlandığını belirtmiştir. “Basit armonik foksiyonları yazarak çözümlemeye alıştığım için pratikte uzun süre düşünüp bulmaya çalışıyordum. Zamanla çözümlemem hızlandı. Önceden önüme konan basit bir parçanın deşifresini yapamazken zamanla deşifre becerim gelişti. Ayrıca başlarda doğaçlama çalamazken, yaptığımız çalışmalar armonik fonksiyonları ve müziğin yapısını daha iyi anlamamı ve yaratıcılık yönümün gelişmesini sağladı” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö4; deneysel çalışmanın başında armonik fonksiyon ve form yapılarını çözümlemede, deşifre ve doğaçlama çalmada zorlandığını belirtmiştir. “7 yıl müzik eğitimi almama rağmen kolay bir parçanı armonik analizini ve deşifresini yapamamam bende bu çalışmaya karşı daha fazla istek uyandırdı” diyen Ö4; dersler ilerledikçe çözümleme, deşifre ve doğaçlama çalmada eskisi kadar zorlanmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö5; çalışmada en çok piyanoda deşifre parçaları çalarken zorlandığını belirtmiştir. Daha önce düzenli deşifre çalışması yapmadığını ifade eden Ö5; deşifreyi her zaman ölçü ölçü çalışma deşifresi şeklinde yaptığını bu nedenle kolay bir parçayı dahi rahat okuyup çalamadığını ayrıca deşifre çalarken ritm hataları yaptığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö6; deneysel çalışmanın başlarında zorlandığını ifade etmiştir. En çok zorlandığı konunun ise form yapılarını ve armonik fonksiyonları pratik çözümleme

olduğunu vurgulayan Ö6; doğaçlama çalmada da başlarda zorlandığını ve akıcı doğaçlama çalamadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö7; derslerin başlarında armonik çözümleme yaparken yazmadan düşünerek fonksiyonları bulma konusunda zorlandığını ve form yapılarını çözümlemede sürekli hata yaptığını belirtmiştir. Ayrıca deşifre çalarken hata yaptığında sürekli başa dönme eyleminde bulunduğunu ve hatada geri dönmeme kuralına zor alıştığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö8; deneysel çalışma sürecinin başlarında akorları tanımakta ve yazmadan pratik çözümlemede zorluk çektiğini ifade etmiştir. Ayrıca daha önce düzenli deşifre çalışmaları yapmadığı ve bu becerisi gelişmediğinden başlarda deşifre çalma aşamasında zorlandığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö9; deneysel çalışmanın başlarında piyanoda deşifre çalma konusunda oldukça zorlandığını ifade etmiştir. “Deşifre çalarken özellikle ritm konusunda oldukça sıkıntılarım oldu. Ritm hatalarım nota hatalarına oranla oldukça fazlaydı ve hata yaptığımda sürekli durup tekrarlıyordum” diyen Ö9; ayrıca derslerin başlarında armonik fonksiyonları tanıma ve doğru çözümlemede de zorlandığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö10; çalışmanın başlarında piyanoda deşifre çalmada zorlandığını ifade etmiş; deşifre çalarken yanlışlarda sürekli durup aynı yeri birkaç kez tekrar etme alışkanlığını aşmakta ve sol elde akor geçişlerinde zorlandığını belirtmiştir.

Tablo 48. Deney grubunun deneysel çalışmada karşılaştıkları zorluklara ilişkin görüşlerine yönelik kodlamalar

Temalar	Kodlar	Toplam
Deşifre (9)	Akıcı deşifre (4)	16
	Ritm hataları (2)	
	Akor geçişleri (1)	
Armoni/form çözümleme (8)	Akor tanıma (2)	19
	Hızlı çözümleme (5)	
	Pratik çözümleme (4)	
Doğaçlama (4)	Pratik düşünme (1)	7
	Akıcı çalma (2)	

Tablo 48'e bakıldığında deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmada karşılaştıkları zorluklara ilişkin görüşlerine yönelik deşifre, armoni/form çözümleme ve doğaçlama olmak üzere 3 tema ortaya çıkmıştır. Deşifre teması altında akıcı deşifre yapma, ritm hataları ve akor geçişlerinde zorluk kodlarına ulaşılmıştır. Armoni/form çözümleme teması altında, akor tanıma, hızlı çözümleme ve pratik çözümlemede zorluk kodları ortaya çıkmıştır. Doğaçlama teması altında ise pratik düşünme ve akıcı doğaçlama çalmada zorluk kodları belirlenmiştir.

7.6. Deney grubunun deneysel çalışmaya yönelik tutumlarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Ö1; çalışmaya zevkle katıldığını belirtmiştir. “ Derslere gelmeden önce hazırlıklar yaptım, ilgilendim. Normalde öğrenci bir dersi sevmiyorsa hiçbir şekilde ilgilenmez. Ben yaptığımız çalışmayı çok sevdim ve her hafta derslere zevkle katıldım” şeklinde görüş bildirmiştir.

Araştırmaya katılan Ö2; “ Çok eğitici ve eğlenceli bir çalışma oldu. Hocamızla yaptığımız birebir çalışmalar bana çok şey kattı” şeklinde görüşlerini ifade eden Ö2; çalışmaya karşı olumlu tutum belirtmişti.

Araştırmaya katılan Ö3; çalışmaya zevkle katıldığını belirtmiştir. “bir şeyler başardığımı ve gelişimimi görmek heyecan verici bir deneyim oldu” şeklinde görüşünü ifade eden Ö3; araştırmaya karşı olumlu tutum belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö4; “ Zamanla geliştiğimi ve başta zorlandığım konularda başarılı olduğumu görmek çalışmaya zevkle katılmama neden oldu. Hem müzikal anlamda hem de çalma becerilerim yönünden geliştiğimi düşünüyorum. Artık piyanoda deşifre çalmak benim için sıkıcı olmaktan çıktı ve ufak doğaçlamalar yapmaktan keyif alıyorum” şeklinde görüş bildiren Ö4; çalışmaya karşı olumlu tutum belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö5; deneysel çalışma sürecine zevkle katıldığını belirtmiştir. Çalışmada eksik olduğu yönleri gördüğünü belirten Ö5; çalışma süresince zorlandığı konularda gelişim gösterdiğini deneyimlemenin keyif verici olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö6; “ Bu çalışmanın her aşamasına zevkle katıldım. Bu çalışma sayesinde piyanoda sadece repertuar çalışmanın dışında müziksel faaliyetlerde bulunma bu enstrümana karşı bakış açımı olumlu yönde değiştirdi” şeklinde görüş bildiren Ö6; çalışmaya karşı olumlu tutum belirtmiştir.

Araştırmaya katılan Ö7; çalışma sürecinde geliştiğini görmekten keyif aldığını belirtmiştir. İlk kez deşifre, doğaçlama çalma ve çözümlenmeye yönelik uygulamalı bir çalışma yaptığını belirten Ö7; çalışmaya zevkle katıldığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö8; deneysel çalışma sürecinde yaptığı derslerden zevk aldığını belirtmiştir. Bir müzik öğretmeni aday olarak bu tarz çalışmaların pratik piyano çalma becerilerini geliştirdiğini belirten Ö8; çalışmaya karşı olumlu tutum bildirmiştir.

Araştırmaya katılan Ö9; çalışmanın özellikle deşifre konusunda kendine olan güvenini arttırdığını belirtmiş; “Dersler çok eğlenceli geçti. Daha önce ezbere olan bilgilerimi uygulama yaparak kullanmak hem bu bilgileri anlamlandırmama hem de piyanodan keyif almama olanak sağladı” şeklinde görüşünü ifade eden Ö9; çalışmaya karşı olumlu tutum içerisinde.

Araştırmaya katılan Ö10; çalışmanın oldukça verimli geçtiğini belirtmiş ve deneysel çalışmadan zevk aldığını bildirmiştir. Diğer derslerdeki bilgilerin uygulama yaparak daha anlamlı hale geldiğini belirten Ö10; çalışmaya karşı olumlu tutum içindedir.

Tablo 49. Deney grubunun deneysel çalışmaya ilişkin tutumları

Temalar	Kodlar	Toplam
	Çalışmadan zevk alma (10)	
	Heyecan verici deneyim (2)	
Olumlu Tutum (10)	Başarma duygusu (4) Piyanoyu sevme (2)	28

Tablo 49'a bakıldığında öğrencilerin deneysel çalışmaya ilişkin tutumları doğrultusunda tek tema belirlenmiş, araştırmaya katılan tüm öğrenciler deneysel çalışmaya karşı olumlu tutum içinde olduklarını belirtmişlerdir. Bu tema altında öğrencilerin çalışmadan zevk alma çalışmanın heyecan verici bir deneyim olması, başarıma duygusunu tatmaları, piyanoyu sevmeye yönelik kodlar ortaya çıkmıştır.

7.7. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın önemine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Ö1; “Bir müzik öğretmeni için piyanoda deşifre çalabilmek, basit doğaçlamalar yaparak yaratıcılığını kullanabilmek bana göre ezbere çalınan ve unutulmuş repertuar çalışmalarından çok daha önemli” şeklinde görüşünü ifade eden Ö1; deneysel çalışmanın önemli olduğu görüşündedir.

Araştırmaya katılan Ö2; çalışmanın kendi eksiklerini görmesi yönünden önemli olduğu görüşündedir. “ Bu çalışmanın müzik eğitimim boyunca aldığım en faydalı derslerden biri olduğunu düşünüyorum. Armoni, işitme gibi derslerde hatta eşlik derslerinde bile yeterince uygulama yapmadık. Bu çalışmayla teorik bilgilerimizi pratikte pekiştirme ve anlamlandırma fırsatı bulduk” şeklinde görüşünü ifade eden Ö2; uygulama yapmanın önemini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö3; “ Bu çalışma biz müzik öğretmeni adayları için oldukça önemli ve faydalı bir süreç oldu. Yurt dışında müzik öğretmenlerinin eğitiminde grup piyano eğitiminin kullanıldığını okuduğum kaynaklardan öğrendim. Bizim eğitim sistemimizde bu

konu üzerinde çalışma yapılmaması üzücü. Müzik öğretmeni adaylarının eksik yetiştirildiğini düşünüyorum. Bu yüzden çalışmayı destekliyorum” şeklinde görüş bildiren Ö3; çalışmanın önemli olduğu görüşündedir.

Araştırmaya katılan Ö4; çalışmanın önemli olduğu görüşündedir. Bu çalışmanın pratik beceriler kazandırma yönünde etkisi olduğunu belirten Ö4; “Küçük bir çocuk ezberlediği bir şiiri çok güzel okuyabilir ama içeriğini bilmez. Biz de piyanoda benzer bir durumdayız. Ezberleyerek çok güzel eserler çalıyoruz fakat eserin içeriğini bilmiyoruz. Bu çalışma diğer derslerle piyanonun ne derece bağlantılı olduğunu görmem ve bilinçlenmen açısından önemli bir süreç oldu” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö5; çalışmanın öğretmenlik mesleğine yönelik piyano çalma becerilerini içermesi bakımından önemli olduğunu düşünmekte ve çalışmayla eksiklerini gördüğünü ve daha bilinçlendiğini ve yaratıcılığının geliştiğini ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan Ö6; “Piyanonun diğer derslerle olan bağlantısını ve bu çalgının önemini kavradım” şeklinde görüşünü bildirmiş; çalışma sürecinde gerek armonik fonksiyonları ve form yapılarını çözümüleme gerekse deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin gelişiminin öğretmenlik mesleğine yönelik katkılarından dolayı çalışmanın önemli olduğu görüşündedir.

Araştırmaya katılan Ö7; deneysel çalışma sürecinde teoride öğrenilen bilgilerin piyanoda uygulama yapılarak daha anlamlı ve kalıcı hale geldiğini ve böyle bir çalışmanın müzik öğretmeni adaylarına eğitim süreçlerinin başından itibaren verilmesinin gerektiğini ifade etmiş ve çalışmanın önemini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö8; “Armonizasyon, basit form öğelerini çözmekte zorlanan, deşifre ve doğaçlama çalma becerisi zayıf olan bir müzik öğretmenin derslerinde piyanoyla etkinlikler yapmasının zor olduğunu düşünüyorum” şeklinde görüşünü ifade etmiş; çalışmanın önemini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö9; deneysel çalışma sayesinde eksik yönlerini fark etmesi ve geliştirmesi açısından çalışmanın önemli olduğu görüşündedir. “Doğaçlama çalma yeteneğimin gelişimi açısından benim için önemli bir çalışma oldu ve farklı bir bakış açısı kazanmama yardımcı oldu” şeklinde görüşünü ifade eden Ö9; çalışmanın önemini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan Ö10; deneysel çalışmanın önemli olduğu görüşündedir. “Armonik fonksiyonları kolayca kavrayabilmenin piyanoda deşifre çalma açısından önemini fark ettim.

Ayrıca doğaçlama çalma çalışmalarıyla öğrenilenlerin yaratıcılığı katarak uygulamaya geçirilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Tablo 50. Deney grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın önemine ilişkin görüşleri

Temalar	Kodlar	Toplam
Önemli (10)	İşlevsel becerilerin kazanımı (5)	32
	Müzik öğretmenliğine yönelik kazanımlar (6)	
	Diğer derslerle bağlantı (4)	
	Yaratıcılık (3)	
	Yygulama (4)	

Tablo 50’ye bakıldığında öğrencilerin deneysel çalışmanın önemine ilişkin görüşleri doğrultusunda tek tema belirlenmiş, araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin tümü çalışmanın önemini vurgulamıştır. Önemli bulma temasının altında öğrencilerin çalışmanın işlevsel piyano becerilerinin kazanımı, müzik öğretmenliğine yönelik deşifre , doğaçlama çalma ve armoni/form analizi yapabilme gibi kazanımlar, yapılan çalışmanın diğer derslerle bağlantısına yönelik farkındalık oluşması, müzikal yaratıcılığın gelişmesi, uygulamanın önemi ne yönelik kodlar ortaya çıkmıştır.

7.8.Deneysel çalışma süreci sonunda deney grubunun kendilerini en çok geliştirdiklerini düşündükleri alana yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Ö1; deneysel çalışma sürecinin sonunda en çok piyanoda deşifre çalma becerisinin geliştiğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan Ö2; deneysel çalışma sürecinin sonunda en çok deşifre becerisinin geliştiğini bunun yanında klavye hakimiyetinin arttığını da belirtmektedir.

Araştırmaya katılan Ö3; armonik fonksiyonları ve form yapılarını çözümlenmede gelişme gösterdiğini buna bağlı olarak da deşifre ve doğaçlama becerisinin geliştiğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan Ö4; çalışma sürecinin sonunda en çok deşifre becerisinin geliştiği görüşündedir.

Araştırmaya katılan Ö5; deneysel çalışma süreciyle ne çok armonik fonksiyonları ve forma yapılarını çözümlenmede başarı sağladığını düşünmektedir.

Araştırmaya katılan Ö6; çalışma sonunda en çok daha önce hiç yapamadığı doğaçlama çalma becerisinin geliştiğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan Ö7; deneysel çalışma sürecinin sonunda en çok doğaçlama becerisinin geliştiğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan Ö8; deneysel çalışma sürecinin sonunda en çok armonik fonksiyonları ve form yapılarını çözümlenme konusunda geliştiğini ve buna bağlı olarak da deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin de gelişme gösterdiğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan Ö9; deneysel çalışmanın en çok doğaçlama çalma becerisini geliştirdiği görüşündedir.

Araştırmaya katılan Ö10; deneysel çalışma sürecinin sonunda en çok piyanoda deşifre çalma becerisinin geliştiğini düşünmektedir.

Tablo 51. Deney grubunun deneysel çalışmada kendilerini en çok geliştirdiklerini düşündükleri alana ilişkin görüşleri

Seçenekler	f
Deşifre çalma	4
Armoni/form çözümleme	3
Doğaçlama çalma	3
Toplam	10

Tablo51'e bakıldığında öğrencilerin 4'ü deneysel çalışma sürecinin sonunda çalışmanın içeriğinde yer alan piyanoda deşifre çalma becerisine yönelik gelişim gösterdiklerini düşünmektedirler. Deney grubundan 3 öğrenci, deneysel çalışma sonunda armonik donksiyon ve form öğelerinin analizine yönelik gelişim gösterdiklerini belirtirken, 3 öğrenci de çalışma süreci sonunda piyanoda doğaçlama çalma becerilerinin geliştiği görüşündedirler.

7.9.Deneysel çalışmaya yönelik deney grubunun yorumları

Araştırmaya katılan Ö1; “Bu çalışma sayesinde piyano eğitiminin sadece nota çalmaktan ibaret olmadığını, diğer derslerle bir bütün oluşturduğunu idrak ettim. Bu çalışmayla ezbercilikten öte birçok bilgi ve müzikal anlamda beceri kazandığımı düşünüyorum. Eksiklerimi görerek kendimi geliştirmem gereken noktaların farkına vardım. Artık bir piyano parçasına yüzeysel bakmıyorum içinde geçen fonksiyonları ve yapıları analiz etmeye çalışıyorum ve piyanoda deşifre çalmak beni eskisi gibi korkutmuyor” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö2; “Bu çalışmaya katılmaktan dolayı çok memnunum. Benim için oldukça yararlı bir çalışma oldu. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik olması gereken piyano eğitimine güzel bir örnekti. Birçok anlamda bilgi, farkındalık kazandığımı ve geliştiğimi düşünüyorum. Bence böyle bir ders müzik eğitimi bölümlerinde piyano eğitiminin en başından itibaren verilmeli” şeklinde görüşlerini bildirmiştir.

Araştırmaya katılan Ö3; “Bu çalışma benim için çok verimli ve güzel geçti. Piyanoya karşı olan bakış açım değişti. Bu çalgının aslında diğer alan derslerimizle ne kadar iç içe olması gerektiğini ve böyle bir eğitimin müzik öğretmenliği için yararını anladım” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö4; “Bu çalışma çok öğretici ve keyifliydi. En başta deşifre, çözümlenme, doğaçlama çalma adına pek bir şey yapamıyorken zaman içinde ilerlediğimi görmek beni mutlu etti. Artık çaldığım, çalıştığım eserlere daha bilinçli yaklaşıyor, deşifre becerimi daha da geliştirmek için düzenli çalışmalara devam ediyorum”. Şeklinde görüşlerini bildirmiştir.

Araştırmaya katılan Ö5; “Benim için çok faydalı bir çalışma oldu. Bu çalışma sayesinde eksiklerimi gördüm. Armoninin sadece derste yaptığımız çözümlenmelerle kağıt üzerinde kalmaması gerektiğini anladım. En keyif aldığım bölüm ise doğaçlama çalma çalışmaları oldu. Bu yeteneğimi daha da geliştirmeyi düşünüyorum” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö7; “Bu çalışmayla piyanoya olan tutumum değişti. Bu çalgının aslında müzik eğitiminde ne kadar önemli bir rolü olduğunu ve sadece repertuvar çalışmalarıyla kısıtlandırılmaması gerektiğini anladım. Her ders yaptığımız çalışmalarda armoni bilgilerimi piyano üzerinde uygulamak müziği daha iyi anlamlandırmamı sağladı. Bu çalışmanın daha uzun sürmesini isterdim” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö8; “Yapılan bu çalışmada kendi eksiklerimi gördüm ve çalışmalarımı ona göre şekillendirdim. Basit armonik fonksiyonları daha rahat tanıdım. Eskisinden daha akıcı deşifre çalışıyorum. Doğaçlama ile ilgili çalışmalardan büyük keyif aldım. Bizlere verilmekte olan piyano eğitiminde klasik eserler çalmaktan ziyade, çaldığımız şeyin ne olduğunu bilmemiz gerektiğine inanıyorum. Bir yıl önce çaldığımız sonatini bugün hatırlamıyor olmamızın sebebi temel bir takım eksikliklerimizin olmasındandır. Ezbere dayalı olmadan öğrenilen her bilginin kalıcı olacağına inanıyorum. Bu nedenle yaptığımız çalışmanın bana ve arkadaşlarıma büyük bir katkı sağladığını düşünüyorum. Piyano eğitiminin başından itibaren bu tarz çalışmalara yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum” şeklinde görüşlerini bildirmiştir.

Araştırmaya katılan Ö9; “Bu çalışmayla eksik yönlerimin farkına vardım. Piyano eğitiminde repertuara ve ezbere dayalı sistemin öğrencileri piyanodan soğuttuğu kanaatindeyim. Piyanonun müzik öğretmenliği mesleğine dönük kullanımına ilişkin bu tarz

becerilerin kazandırıldığı çalışmaların hem daha keyifli hem de daha yararlı olduğunu düşünüyorum” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan Ö10; “Piyano dersi belli başlı kalıplardan oluşmakta ve sadece teknik, repertuar çalmaya yönelik verilmektedir. Oysa bir müzik öğretmene okulda gerektiğinde ufak bir klavyeyle bile eşlik yapabilecek, gerektiğinde deşifre ve basit şarkılar doğaçlayabilecek becerilerin daha gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu çalışma sayesinde piyanonun aslında ne kadar önemli bir çalgı olduğunu anladım” şeklinde görüşlerini bildirmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

5.1. Tartışma

Bu bölümde; araştırmadan elde edilen sonuçları destekleyici ve araştırmanın konu içeriğine benzer nitelikteki araştırma sonuçlarıyla ilişkilerine yer verilmiştir.

Yapılan deneysel çalışma ve nitel görüşmeler sonucunda çözümleme destekli çalışmaların piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin gelişimine önemli etkisinin olduğu anlaşılmıştır. Konu ile ilgili yapılan literetür taramasında müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimine ilişkin sonuçlar incelendiğinde deşifre çalabilme, analiz edebilme, çokseslendirme yapabilme, doğaçlama çalabilme, eşlik yapabilme gibi işlevsel piyano becerilerinin önemli olduğu görülmüştür (Graff 1984; Mc Donald 1989; Kasap 1999; Christensen 2000; Costa 2003; Young 2010; Servias 2010; Aydınli 2012).

İncelenen pek çok yurtiçi kaynakta müzik öğretmeni adaylarının bu becerilerin kazanımına yönelik sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının armoni, müzik teorisi, solfej ve piyano gibi bir takım bilgi, beceri ve donanımdan yoksun oldukları; müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun ilk defa notasıyla karşılaştıkları (deşifre) ve ilk defa duydukları bir ezgiye eşlik yapabilme bakımından ve piyanoyu kullanarak, öğrencilerin düzeyine uygun müzikler doğaçlatma davranışında yetersiz oldukları; piyano derslerinde çalışılan eserlerin teknik, armonik, form ve müzikal analizlerinin çok az yada hiç yapılmadığı incelenen kaynaklardan elde edilen sonuçlar arasındadır (Özen 1998; Bilgin 1998; Kutluk 2001; Bağçeci 2001; Aydınoğlu 2005; Sönmezöz 2006; Görsev 2006; Dağdeviren 2006; Durmaz 2009; Öztürk 2011).

Araştırmanın başlangıç aşamasında yapılan öntest ölçümlerinde öğrencilerin deşifre çalma, basit armonik fonksiyonları ve motif, cümle ve periyod gibi form öğelerini çözümleme ve basit yapıdaki kalıpları doğaçlama çalma konusunda yetersiz oldukları sonucuna varılmış ve diğer çalışmaların sonuçlarıyla paralel bulgulara rastlanmıştır. Ayrıca deney grubu öğrencilerinin görüşlerinden elde edilen nitel bulgular da bu sonuçları destekler niteliktedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, deneysel çalışma öncesinde basit armonik fonksiyon ve form öğelerini çözümlemekte, deşifre ve doğaçlama çalmakta zorlandıklarını belirtmişleridir.

Araştırmaya katılan Ö1; deneysel çalışma öncesi basit form öğelerini ve armonik fonksiyonları çözümlemekte zorlandığını ve eserleri çalışırken bu yapılara dikkat

etmediğini belirtmiş öğrencilerin büyük çoğunluğu bu yapıları daha önce kağıt üzerinde uzun süre hesaplayarak çözümlenmeye çalıştıklarını ve bunu yaparken de zorlandıklarını belirtmişlerdir.

“Motif, cümle, periyod gibi form yapılarını ve armonik fonksiyonları kağıt üzerinde çözmeye çalışırken bile zorluk çekiyordum” Ö6.

Deşifre ve doğaçlama çalma becerilerine yönelik öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgulara bakıldığında; yine öğrencilerin tamamının deneysel çalışma öncesi bu becerilerde zorluk çektikleri görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin tamamı daha önce piyano derslerinde deşifre ve doğaçlama çalma çalışmaları yapmadıklarını, deşifre kriterlerini bilmediklerini belirtmişlerdir.

“Liseyle beraber yaklaşık 7 senedir piyano dersi alıyorum. Hiçbir derste deşifre çalmayı kurallarına göre öğrenmedim ve düzenli deşifre çalışmaları yaptırılmadı. Deşifre çalmanın ayrı bir yetenek olduğunu düşünüyordum ve deşifre çalarken çok zorlanıyordum. Bu çalışma sürecinde yaptığımız düzenli deşifre egzersizleri, armoni/form çözümlenme uygulamaları ile deşifre becerisinin geliştirilebildiğini gördüm” Ö4

“Daha önce hiç doğaçlama çalma çalışması yapmadım ve bu çalışmadan önce piyanoda doğaçlama çalamıyordum. Akorları hızlı düşünüp, tanıma ve çalabilme; motif, cümle, periyod gibi öğeleri çözümlenme çalışmaları; yapacağım doğaçlamayı biçimsel ve armonik fonksiyonlar açısından şekillendirebilmeme yardımcı oluyor. Böylece basit düzeyde sekiz ölçü doğaçlamaları akıcı bir şekilde üretebilmeye başladım” Ö8.

İncelenen araştırmaların sonuçlarından elde edilen bulgular ışığında pek çok araştırmacı Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki piyano ders tanımının gözden geçirilerek dersinin Müzik Alan Bilgisiyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla yeniden tanımlanması; öğrencilerin eşlik ederken ve deşifre çalarken armonik derecelerin farkında olunması ve bu farkındalığı performanslarında kullanımlarının sağlanmasına, deşifre becerisinin geliştirilmesine, piyano derslerinde armonik analizin desteklenmesine; eşlik öğretiminin müzik teorisi ve işitme dersleri (armoni, kontrpuan, form, analiz) ile piyano derslerinde kazanılan bilgilerin dersin içeriği ile paralellik göstermesinin sağlanmasına, doğaçlama yapabilme becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesinin sağlanması; müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitiminde işlevsel becerilerinin kazandırılmasının gerekliliğine yönelik önerilerde bulunmuştur (Özen 1998; Bilgin 1998; Kasap 1999; Kutluk 2001; Coşkun 2001; Bağçeci 2001; Aydınoglu 2005; Sönmezöz 2006; Görsev 2006; Kahramansoy 2006; Dağdeviren 2006; Çevik 2007; Kalkanoğlu 2007; Karkın 2007; Durmaz 2009; Batıbay 2011; Öztürk 2011; Aydınli 2012).

Araştırmada bu önerilere paralel olarak müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimlerinde önemli yere sahip olan deşifre ve doğaçlama çalma becerilerini, armoni ve form öğelerinin analiziyle desteklenen çalışmalara yer verilmiştir. Böylece piyano dersiyile müziksel işitme okuma yazma, armoni kontrpuan eşlikleme dersleri arasında bağlantı sağlanmaya çalışılmış ve bu becerilerin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Deneysel çalışma sürecinin sonunda piyano derslerinde çözümlene (armoni/form öğeleri) destekli çalışmalar yapan deney grubunun deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinde son test ölçümleri sonucunda olumlu gelişme gösterdikleri tespit edilmiştir. Deney grubu öğrencileriyle yapılan görüşmede araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı çalışmaya yönelik olumlu görüş bildirmişler ve piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmaların deşifre ve doğaçlama çalma ve çözümlene yapabilmeye yönelik önemini vurgulamışlardır.

“Bir müzik öğretmeni için piyanoda deşifre çalabilmek, basit doğaçlamalar yaparak yaratıcılığını kullanabilmek bana göre ezbere çalınan ve unutulmuş repertuvar çalışmalarından çok daha önemli”Ö1

“Basit armonik fonksiyonları ve form yapılarını daha kolay çözümlenebiliyorum. Bu çalışmayla piyanoda deşifre çalma becerim gelişti. Ayrıca doğaçlama konusunda daha bilinçliyim ve pratik düşünebiliyor ve düşündüğümü çalabiliyorum. Bu durum da özgüvenimin artmasına ve yaratıcılık yönümün gelişmesine neden oldu” Ö3

“Teorik bilgileri uygulama yaparak pekiştirmek, piyanonun yanı sıra diğer derslerde de bana katkı sağladı. Şimdiye kadar hep çaldığım parçaların analizini yapmadan, ne bastığımı, motif, cümle, periyod yapılarını incelemeyen bilinçsiz ezberleyip çalıyordum. Bu çalışmayla çaldığım eserlerdeki basit armonik fonksiyonları ve form öğelerini artık rahatlıkla fark edebiliyorum. Çalışmanın başında çözümlenelerde, deşifrelerde çok zorlanırken çalışma sürecinin sonunda bir parçanın armonik analizini ve deşifresini yapabiliyorsam bence bu bir sonatini anlamadan ezbere çalmaktan çok daha önemli ve müzik öğretmeni için gerekli bir çalışma”Ö4

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına ve yorumlarına dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda oluşturulan önerilere yer verilmektedir. Sonuçlar alt problemlerin sırasına göre düzenlenerek verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

- 6.1.1. Piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmaların majör ve minör tonalitedeki eser çözümlenmelerinde (yazılı), deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Bilişsel Alan Bilgi Düzeylerine yönelik öntest-sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiş; çözümlene destekli çalışmaların bilişsel alan bilgi düzeyini geliştirdiği sonucuna varılmıştır.
- 6.1.2. Piyano dersinde çözümlene destekli çalışmalar yapan deney grubu ve mevcut piyano derslerine devam eden kontrol grubunun majör ve minör eserlerde deşifre çalma becerilerinin gelişimine ilişkin öntest sonuçlarında anlamlı fark bulunmamış, sontest sonuçlarında ise deney grubu lehine anlamlı fark tespit edilmiş; buna göre piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmaların piyanoda deşifre çalma becerisini geliştirdiği sonucuna varılmıştır.
- 6.1.3. Piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmalar yapan deney grubu ve mevcut piyano derslerine devam eden kontrol grubunun majör ve minör eserlerde armoni ve form çözümlene (sözel)düzeylerine ilişkin öntest sonuçlarında anlamlı fark bulunmamış, sontest sonuçlarında ise deney grubu lehine anlamlı fark tespit edilmiş; buna göre piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmaların armoni ve form çözümlene (sözel) düzeyini geliştirdiği sonucuna varılmıştır.
- 6.1.4. Piyano dersinde çözümlene destekli çalışmalar yapan deney grubu ve mevcut piyano derslerine devam eden kontrol grubunun majör ve minör eserlerde doğaçlama çalma becerilerinin gelişimine ilişkin öntest sonuçlarında anlamlı fark bulunmamış, sontest sonuçlarında ise deney grubu lehine anlamlı fark tespit edilmiş; buna göre piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmaların piyanoda doğaçlama çalma becerisini geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

- 6.1.5. Mevcut piyano derslerine devam eden kontrol grubunun armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel), piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin gelişimine yönelik öntest-sontest puanlarında anlamlı fark bulunmamış, kontrol grubunun deneysel süreçte söz konusu becerilere yönelik gelişme göstermediği sonucuna varılmıştır.
- 6.1.6. Piyano derslerinde çözümlene destekli çalışmalar yapan deney grubu öğrencilerinin armoni ve form öğelerini çözümlene (sözel), piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin gelişimine yönelik öntest – sontest puanlarında anlamlı fark tespit edilmiş; buna göre deneysel süreçte piyano derslerinde yapılan çözümlene destekli çalışmaların söz konusu becerileri geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

6.1.7. Deney Grubu Öğrencilerinin Deneysel Çalışmayla İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin tümü yaptıkları deneysel çalışmanın basit armoni fonksiyon ve form yapılarını çözümlenmede kendilerine olumlu katkı sağladığı, yapılan çalışmanın dikkat gelişimi, çözümlene hızının artması, pratik çözümlenmede gelişim, diğer derslere katkı sağlaması, uygulama aşamasında gelişme ve deşifre çalma becerisine olumlu etki ettiği görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır.
- Araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin tümü (10) yaptıkları deneysel çalışmanın piyanoda deşifre çalma becerisinde kendilerine olumlu etki ettiği, yapılan çalışmanın armoni/form çözümlene gelişimi, deşifre kriterlerinin öğrenilmesi, yapılan düzenli deşifre çalışmaları ile deşifre çalma becerisine olumlu katkı sağladığı görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır.
- Araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin tümü (10) yaptıkları deneysel çalışmanın piyanoda doğaçlama çalma becerisinde kendilerine olumlu katkı sağladığı, yapılan çalışmanın armoni/form çözümlenmede gelişimi arttırması, hızlı çözümlene becerisini geliştirmesi ve yaratıcılık yönünden gelişme sağlamasıyla doğaçlama çalma becerisine olumlu etki ettiği görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır.
- Araştırmanın deney grubu öğrencilerinin tümü (10) deneysel çalışmayla ilgili olumlu görüş bildirirken üç öğrencinin olumlu görüşlerine ek olarak olumsuz yönde de

görüşlerinin olduğu tespit edilmiştir. Olumsuz görüş olarak üç öğrencinin de çalışma süresinin kısalığına yönelik görüş içinde oldukları tespit edilirken çalışmaya yönelik olumlu görüşler; müzik öğretmenliğine yönelik beceri kazandırma, armoni/form yapılarını hızlı ve pratik çözümlenme, uygulama yapma, yaratıcılığın gelişimi ve diğer alan derslerine olumlu katkı olarak tespit edilmiştir.

- Deneysel çalışma grubu öğrencilerinin deneysel çalışmada karşılaştıkları zorluklara yönelik görüşlerinde; deşifre çalmaya yönelik akıcı deşifre yapma, ritm hataları ve akor geçişlerinde zorluk; armoni/form çözümlenmeye yönelik akor tanıma, hızlı çözümlenme ve pratik çözümlenmede zorluk ve doğaçlama çalmaya yönelik pratik düşünme ve akıcı doğaçlama çalmada zorluklara ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.
- Deneysel çalışma grubu öğrencilerinin deneysel çalışmaya ilişkin olumlu tutum içinde olduklarını belirlemiştir; öğrencilerin çalışmadan zevk alma çalışmanın heyecan verici bir deneyim olması, başarıma duygusunu tatmaları, piyanoyu sevmeye yönelik tutumlarına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.
- Deneysel çalışma grubu öğrencilerinin deneysel çalışmanın önemine ilişkin görüşleri doğrultusunda çalışmanın işlevsel piyano becerilerinin kazanımı, müzik öğretmenliğine yönelik deşifre, doğaçlama çalma ve armoni/form analizi yapabilme gibi kazanımlar, yapılan çalışmanın diğer derslerle bağlantısına yönelik farkındalık oluşması, müzikal yaratıcılığın gelişmesi, uygulamanın önemi ne yönelik sonuçlar ortaya çıkmıştır.
- Deneysel çalışma süreci sonunda deneysel çalışmanın kendilerini en çok geliştirdiklerini düşündükleri alana yönelik 4 öğrenci deneysel çalışma sürecinin sonunda çalışmanın içeriğinde yer alan piyanoda deşifre çalma becerisine yönelik gelişim gösterdikleri; 3 öğrenci, deneysel çalışma sonunda armonik fonksiyon ve form öğelerinin analizine yönelik gelişim gösterdiklerini belirtirken, 3 öğrenci de çalışma süreci sonunda piyanoda doğaçlama çalma becerilerinin geliştiğine yönelik görüş içinde oldukları sonucuna varılmıştır.

6.2. Öneriler

1. Piyano eğitiminin başından itibaren diğer müzik alan dersleriyle eşgüdümlü ilerlemesi sağlanmalıdır.
2. Piyano eğitiminin başından itibaren basit armonik fonksiyonların işlevleri anlatılmalı ve bu fonksiyonları içerisinde barındıran basit düzeyde repertuar çalışmaları yaptırılmalıdır.
3. Piyano dersinde yaratıcılığa yönelik çalışmalara daha fazla yer verilmeli ve doğaçlama çalma çalışmaları piyano dersinin en başından itibaren öğretmen eşliği üzerine yapılan basit öğrenci doğaçlamalarıyla başlayıp ilerletilmelidir.
4. Piyano derslerinde deşifre çalma çalışmalarına yer verilmeli, her dersin belli bir süresi deşifre çalma çalışmalarına ayrılmalıdır.
5. Deşifre yaparken armonik derecelerin ve form öğelerinin (motif, cümle, periyod) farkındalığı sağlanmalı ve deşifre çalma çalışmalarında öğrenciye bu yönde bir bakış açısı kazandırılmalıdır.
6. Öğrencilerin çaldıkları eserlerdeki form yapılarına yönelik farkındalıklarını artırarak müzikal kazanımlarını olumlu yönden etkilemesi açısından müzik öğretmenliği lisans programında müzik biçimleri dersi daha erken yıllarda başlatılmalıdır.
7. Müzik eğitimi anabilim dallarının fiziki şartları iyileştirilerek piyano laboratuvarları kurulmalı ve müzik öğretmeni adaylarına teknolojik gelişmeler ışığında bu laboratuvarlarda işlevsel piyano becerilerinin kazanımına yönelik eğitim verilmelidir.
8. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı üçüncü sınıf öğrencileriyle yürütülen bu araştırma, farklı örneklem gruplarına uygulanabilir.
9. Piyano eğitiminde çözümlenme destekli çalışma metodunun deşifre ve doğaçlama çalma becerisine etkisini inceleyen bu çalışma gelecekte farklı işlevsel piyano becerilerinin kazanımına (Eşlik, transpoze vs) yönelik uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K.Ü (2006). **Aktif Öğrenme**. (9. Basım). İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Agay, D. (1977). **Classics to Moderns, Book 1**. London: Yorktown Music Press.
- Agay, D. (1981). **Teaching Piano (Volume 1)**. New York: Yorktown Music Press Inc.
- Akıncı, M. Ş. (2011). **Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. Sınıf Öğrencilerinin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamada Müzik Biçimleri Dersine Ait Kazanımlarını Kullanabilme Durumları**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Burdur
- Aktüze, İ. (2004). (2. Basım). **Müziği Anlamak Ansiklopedik Müzik Sözlüğü**. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Akyıldız, O. (2000). **Müzikal Yapı Bilgisi ve Pişano Çalışması: Pişano Öğretmenleri ile Öğrencilerinin Müzikal Yapı Bilgisi Düzeyi ve Öğretmenlerin Eser Seçimi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Allen, D. (1983). **Creative Keyboard For Adult Beginners**. (2nd edition). Dubuque : Kendall/Hunt Publishing Company.
- Aydınlı, D. (2012). **Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Okul Şarkılarını Eşlikleme ve Transpoze Becerilerinin Geliştirilmesinde Grup Pişano Öğretiminin Etkisi**. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, EğitimBilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydınoğlu, O. (2005). **Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan “eşlik (Korepetisyon)” dersinin öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, EğitimBilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bağçeci, S. E. (2001). **Piyano Eğitiminde Performans, Müzikal Analiz Etkileşimi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Bastien, J. W. (1988). **How To Teach Piano Successfully.** (3. Baskı). California: Kjos Music Company.

Batıbay, D. (2011). **Piyano Eğitiminde Yaratıcı ve Analitik Yaklaşımlar.** Iconte 2nd international conference on new trends in education and their implications. 27/29 Nisan, 968-971 Antalya.

Bernstein S. (1981). **With Your Own Two Hands.**New York: G. Schirmer

Betts, S. L., Cassidy, J. W. (2000). **Development of harmonization and sight reading skills among university class piano students.** Journal of Research in Music Education. 48 (2), 151-161.

Bilgin, S. (1998). **İlköğretim okullarının ikinci kademesinde müzik eğitiminde şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü çıkışlı müzik öğretmenleri tarafından piyano ile eşliklenmesi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bilgin, S. (2006). **Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano İle Eşliklenmesi.** Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi. 26-27 Nisan. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi . 327-334

Buchanan, G. (1964). **Skills of piano performance in the preparation of music educators.** Journal of Research in Music Education, 12(2), 134-138

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.,E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2010), **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı.** (11. Basım). Ankara: Pegem Akademi yayıncılık.

Cangal, N. (1999). **Armoni.** (1.Baskı) Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Cangal, N. (2004). **Müzik Formları** (1. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi

Case, T. G. (1977). **A Comparison Of Expected And Observed Piano Skills Required Of Public School Music Teachers In The State Of North Carolina.** Unpublished Doctoral Dissertation.The University of North Carolina. Greensbro

Christensen, L. (2000).**A survey of the importance of functional piano skills as reported by band, choral, orchestra and general music teachers.** Unpublished doctoral dissertation, The University of Oklahoma.

Chyu, Y.E. (2004). **Teaching improvisation to piano students of elementary to intermediate levels.** Unpublished doctoral dissertation, The Ohio State University.

Costa, C. W. (2004). *The teaching of secondary piano skills in Brazilian universities.* **Unpublished doctoral dissertation,** University of Florida.

Çevik, D. B. (2007). **Armoni Eğitimi İle Piyano Çalma Becerileri Arandaki İlişkilerin İncelenmesi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Çimen, G. (1997). **Piyano Eğitiminde Deşifre.** Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Sempozyumu. Bolu.

Çimen, G. (2001). **Piyanoda Deşifre Öğretimine Yaklaşımlar.** Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 14 (2), 445-452

Çimen, G. vd. (2013). **Piyano Öğretiminde Pedagojik Yaklaşımlar.** (Piyano Eğitiminde Müzikal İfade ve Yorum. İkinci, H.; Gün, E.) Ankara: Pegem Akademi.

Coşkun, M. (2001). **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Anabilim Dalında Uygulanmakta Olan Piyano Eğitiminde Deşifrenin Yeri ve Önemi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Çöl, H. T. (2012). **Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimine İlişkin Öğrenci Algıları.** 3. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 24-26 Mayıs. Kütahya: Ekspres Matbaası. 458-469.

Dağdeviren, M. (2006). **Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik öğretimi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Durak, Y. (2007). **Piyano Öğretim Programı Model Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü.** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Durmaz, G. (2011). **Eşlik dersinin öğrencilerin piyano eşlik becerileri gelişimi üzerindeki etkileri.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Ercan, N. (2008). **Notaları Ağır Okuma Alışkanlığı, Piyano Eğitiminde Nota Okuma Becerisinin Önemi**. Piyanonun Eğitiminde İlke ve Yöntemler. Ankara: Sözkesen Matbaası.
- Evans, L., Baker, M. (1987). **Learn To Harmonize And Transpose At The Keyboard, Beginning Level, Functional Piano Series**.(2nd Edition). USA: Hall Leonard Publishing Corporation.
- Fenmen, M. (1991). **Müzikçinin El Kitabı**. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Fisher, C. (2010). **Teaching Piano in Groups**. New York: Oxford University Press.
- Frackenpohl, A. (1985). **Harmonization At The Piano**. (5th Edition). Dubuque, IA: Wm. C Brown Publisher.
- Graff, C.A. (1984).**Functional piano skills: a manual for undergraduate non-keyboard music education majors at Plymouth State College**. Unpublished doctoral dissertation, University of Northern Colorado.
- Gökbudak, Z. S. (2002). **Piyano Eğitiminde Yeni Bir Parça Öğrenirken İzlenecek Yöntemler**. Ankara: 21. YY. Başında Türkiye’de Müzik Sempozyumu. 163-168
- Görsev, A. (2006). **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin “Piyano Eğitimi”, “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi” ve “Eşlik (Korepetisyon) Dersleri İle Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Harrel, R. (1996). **Components Of Sight Reading**. Clavier. Feb. 25-27
- Haug S. (1990) **Deşifre Çalma ve Görsel Algılama** (Çev: Çimen, G, 2000) **Ve Müzik... Araştırma ve Yorum Dergisi** Sayı:5; 25-30
- Johnson, T.A. (1964). **Read And Play**. New York: Edition Peters
- Kadayıfçı, H. (2008). **Yaratıcı Düşünmeye Dayalı Öğretim Modelinin Öğrencilerin Maddelerin Ayrılması İle İlgili Kavramları Anlamalarına ve Bilimsel Yaratıcılıklarına Etkisi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Kimya Eğitimi Bilim Dalı. Ankara.

- Kahramansoy, C. (2006). **Müzik Öğretmenliği Programlarında Görevli piyano Öğretim Elemanlarının Müzik Alan Bilgisini Derse Transferi: Bir Üniversite Örneği.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Kalkanoğlu, B. (2007). **Okul şarkılarının müzik öğretmenlerinin bilgi ve beceri düzeyine göre piyano ile eşliklenmesine yönelik bir model önerisi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, EğitimBilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2014). **Bilimsel araştırma yöntemi.** (26. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Karkın, A. M. (2007). **Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinin Piyano Eğitimi Üzerindeki Etkileri, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.** Kastamonu Eğitim Dergisi, 15 (1), 411-422
- Kasap, B. (1999). **The status of undergraduate secondary piano instruction in selected departments of music education in Turkey with recommendations for teaching functional piano skills in groups.** Unpublished doctoral dissertation, The University of Oklahoma.
- Kasap, B. (2004, 7-10 Nisan). **Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki yardımcı çalgı piyano dersleri üzerine bir araştırma.** 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Isparta.
- Kasap, B. (2005). **İşlevsel piyano becerilerinin müzik öğretmenleri için önemi.** *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 149-154.
- Kasap, B. (2005). **Amerika Birleşik Devletleri'nde grup piyano eğitimi.** *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 191-206.
- Kern, A. (1994). **Harmonization-Transposition At The Keyboard.** (2nd Edition). Van Nuys, CA: Alfred Publishing Co.
- Kıvrak, İ. (2003). **Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Piyano Eğitimi.** Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu (s. 209-211). İnönü Üniversitesi. Malatya.
- Kishimoto, Y. (2002). **The Implications Of Using Improvisation In Undergraduate Class Piano Curricula.** Unpublished Master Thesis. Michigan State University.
- Korsakof, N. R. (1996). **Kuramsal Ve Uygulamalı Armoni.** Çev. Ataman, M. A. (3. Basım). İzmir: Levent Müzik Evi.

- Kou, M. L. (1985). **Secondary piano instruction in the colleges and universities of the Republic of China with recommendations for incorporating American group piano instructional methods into the curricula.** Unpublished doctoral dissertation, University of Oklahoma.
- Kutluk, Ö. (1996). **Okul şarkılarına piyano ile eşlik becerisinin geliştirilmesi üzerine bir çalışma.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kutluk, Ö. (2001). **Türkiye'deki Müzik Öğretmeni Yetistiren Kurumlarda Piyano Eğitimi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Küpana, M. N. (2011). **Müzik Öğretmen Adaylarına Yönelik Geliştirilen Piyanoda Deşifre Öğretimi Programının Etkililiğinin Sınanması.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Lancaster, E. L. & Renfrow, K. D. (2004). **Alfred's group piano for adults, Book 1.** (2nd edition.). Van Nuys, CA: Alfred Publishing Co.
- Lindeman, C.A. (1996). **PianoLab An Introduction to Class Piano.** (3rd Edition). California: Wadsworth Publishing Company.
- Lyke, J., Caramia, T., Alexander, R., Elliston, R. (1993). **Keyboard Musicianship, Book 1.** (6th Edition). Illinois: Stipes Publishing Company.
- Maydwell, F. (2003). **Sight Reading Skills.** Australia: The New Arts Press of Perth.
- McDonald, S. R. (1989). **A Survey of the curricular content of functional keyboard skills classes designed for undergraduate majors.** Unpublished doctoral dissertation, The University of Oklahoma.
- Nart, D. S. (2010). **Deşifre Şarkı Söyleme Eğitime Yönelik Deneysel Bir Öğretim Metodu.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Newman, W.S. (1984). **The Pianist's Problems,** (4th Edition). New York: Da Capo Press
- Özdemir, M. (2001). **Armoni.** (1. Baskı). İzmir: Kanyılmaz Matbaacılık.
- Özen, M. (1998). **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin piyanoyu müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda kullanma becerileri.** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Özer, B. (2010). **Piyano Öğretiminde Deşifre Becerisinin Kazandırılması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya
- Özgür, Ü. (1995). **Mesleki Müzik Eğitiminde Deşifrenin Önemi**. Flarmoni Sanat Dergisi, Mayıs, 15. Ankara.
- Özgür, Ü. (2001). **Müzik Eğitiminde Müziksel Yapı Bilgisinin Deşifre Becerisine Etkileri**. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 14 (2). 643-646
- Öztürk, S. (2011). **Müzik Öğretmenliği Programında Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmeninin Mesleki Yaşamına Etkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.
- Piji, D. (2006). **Dizgesel öğretime göre geliştirilen eşlik dersi programının akademik başarıya, tutuma, yeterlik algısına ve kalıcılığa etkisi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pirgon, Y. (2009). **Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Teknik Güçlüklerin Aşılmasına Yönelik Bir Uygulama**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Pike, P. D., Carter, R. (2010). **Employing cognitive chunking techniqueto enhance sight reading performance of undergraduate group piano students**. International Journal of Music Education. 28 (3). 231-246.
- Richman, H. (1986). **Super Sight-Reading Secrets**. (3rd Edition). California: Sound Feeligs Publishing.
- Say, A. (1985). **Müzik Ansiklopedisi**. Cilt I-II-III-IV. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2001). **Müziğin Kitabı** (1.Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2002). **Müzik Sözlüğü** (1. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Schafer, C. (1908). **Sight Reading Exercises Book1**.(Augener's Edition). London: Augener Ltd.
- Selen, B., Aşkın, C. (2009). **Piyano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodu ve Uygulanışı**, İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:6, Sayı:1, 53-63, Aralık, İstanbul.
- Servias, D. (2010). **Towards Confident and Informed Musicianship: A Curricular Synthesis of Theory, Ear Training, and Harmony Achieved Through the Acquisition of Keyboard Skills**. Unpublished doctoral dissertation, Washington University.
- Skroch, D. (1991). **A descriptive and interpretive study of class piano instruction in four-year colleges and universities accredited by the National Association of Schools of**

- Music with a profile of the class piano instructor.** Unpublished doctoral dissertation, University of Oklahoma.
- Sloboda, J. A. (1993). **The Musical Mind The Cognitive Psychology Of Music.** (7th Edition). New York: Oxford University Press Inc.
- Sevgi, A. (1982). **Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müziksel İşitme Okuma Yazma Eğitimi I. ve II. Yarıyılında Kullanılacak Kaynak Yöntem ve Araç Gereçler Üzerine Bir Araştırma.** Yayınlanmamış Asistanlık Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Sevgi, A. (2005). **Müzik Öğretmenliği Mesleği Gereklere Doğrultusunda Bir Armoni Eğitimi.** GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 25(1), 199-211
- Sönmezöz, F. (2006). **Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki eşlik öğretiminin müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi,** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sözer, V (1996) **Müzik, Ansiklopedik Sözlük** İstanbul: Remzi Kitabevi
- Şengül, C. (2006). **Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinde Kazanılan Bilgi ve Becerilerin Öğretmenlik Mesleğinde Kullanılma Düzeyleri.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Tufan, S. (2000). **Piyano Eğitiminde Deşifre Çalışmaları.** Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. (20), 101-104
- Tunç, T. (2009). **Müzik öğretmenliği programı anabilim dallarında uygulanan armoni-kontrpuan-eşlik derslerinde piyanonun kullanabilme durumunun incelenmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkmen, N. (2008). **Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyanoda Deşifre Çalabilme Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Uçan, A. (2000, 22 Kasım). **Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bakış.** Öğretmen Yetiştirme ve Eğitiminde Kalite Panelinde sunuldu, Ankara.
- Uçan, A. (2005). **Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum.**(3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2007). **Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri.** Ankara: Detay Yayıncılık.

Young, M.M. (2010). **The use of functional piano skills by Selected professional musicians and its implications for group piano curricula.** Unpublished doctoral dissertation, The University of Texas.

Yurdugül, H. (2005). **Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliği İçin Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması.** XIV Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Yüctoker, İ. (2009). **Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Piyano Öğretim Elemanlarının ve Öğrencilerinin Mevcut Piyano Eğitiminin Durumuna İlişkin Görüşleri.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.

Yüctoker, İ. (2014). **John Stanley Volunterilerinin Piyano Eğitimi Repertuarındaki Yeri ve Öneminin İncelenmesi.** Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Yüksek Öğretim Kurumu

http://www.yok.gov.tr/component/option,com_docman/task,catalog_view/gid,134/Itemid,88

/

12.02.2014'de alınmıştır.

EKLER

EK 1: DAVRANIŞ GÖZLEM FORMU

GÖZLEM FORMU	TAMAMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	KISMEN	ÇOK AZ	HİÇ
DEŞİFRE					
Parçanın donanımına dikkat etmesi					
Parçaya doğru konumda başlamaya dikkat etmesi					
Parçanın tonuna bağlı kalabilmesi					
Parçanın ölçü sayısını doğru çalabilmesi					
Parçanın içinde geçen ritimleri doğru çalabilmesi					
Parça içinde geçen notaları doğru çalabilmesi					
Parça içinde geçen akorları doğru çalabilmesi					
Parça içinde geçen günlük terimlerine dikkat etmesi					
Parçayı çalarken parmak numaralarına dikkat etmesi					
Parçayı çalarken ellere değil notaya bakmaya dikkat etmesi					
Hata yaptığında tekrarlamadan devam etmeye çalışması					
Parçayı baştan sona bütünlüğü bozmadan belirlediği bir tempoda deşifre çalması					
Armoni/Form öğelerini çözümlene					
Eserin esas derece akorlarını (T-S-D vs) doğru belirleyebilmesi					

Esas derece akor pozisyonlarını doğru belirleyebilmesi					
Eserin yan derece akorlarını doğru belirleyebilme					
Yan derece akor pozisyonlarını doğru belirleyebilme					
Dominantın dominantı akorunu belirleyebilmesi					
Dominantın dominantı akor pozisyonunu doğru belirleyebilmesi					
Eser içinde geçen ton değişimlerini belirleyebilmesi					
Eserin armonik fonksiyonlarını hızlı çözümleyebilmesi					
Eserin motif yapılarını gösterebilmesi					
Eserin cümle yapılarını gösterebilmesi					
Eserin cümle kararlarını (tam kararlı, yarım kararlı vb) söyleyebilmesi					
Eserin periyodlarını gösterebilme					
DOĞAÇLAMA					
Belirlenen tonun özelliklerine hakim olarak doğaçlama çalabilme					
Verilen ölçü sayısına uyarak doğaçlama çalabilme					
Sol elde şifreleri verilen akorları doğru çalabilme					
Sol eldeki fonksiyonları akor halinde ve ya eşlik figürü olarak çalarken armonik bağlantı kurallarına uyabilme					
ölçü fonksiyonlara uygun melodi üretebilme					
Akıcı bir tempoda doğaçlama yapabilme					
Doğaçlamayı baştan sona bütünlük içerisinde çalabilme					

3. Yaptığınız deneysel çalışma ile piyanoda doğaçlama çalabilme becerinizin geliştiğini düşünüyor musunuz? Açıklayınız

---

---

4. Çalışmanın olumlu ve olumsuz yönlerini değerlendiriniz.

---

5. Çalışmada ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

-----

6. Çalışmada en iyi ve en kötü olduğunuzu düşündüğünüz alanlar nelerdi?

-----

7. Size en uygun gelen seçeneği nedenleriyle açıklayınız

a) Bu çalışmadan zevk aldım

---

b) Bu çalışmadan sıkıldım

---

9. Bu çalışmanın içeriğinden yola çıkarak hangi alanda kendinizi daha çok geliştirdiğinizi düşünüyorsunuz? Açıklayınız

-----

YORUMLAR:

EK 3. DERS PLANLARI

BİRİNCİ DERS PLANI

SINIF: 3

DERS: Piyano VI

KONU: Tonik ve dominant fonksiyonları, deşifre ve doğaçlama konularına genel bakış

SÜRE: 60 dakika

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; 2) Özdemir, M- Armoni; 3) Frackenpohl, A. Harmonization At The Piano; 4) Lyke, J., Caramia, T., Alexander, R., Elliston, R.-Keyboard Musicianship; 5) Maydwell, F-Sight reading skills

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerini kavrayabilme ve uygulayabilme;

Davranışlar:

1. Deşifre öncesinde dikkat edilecek kriterleri açıklama
2. Deşifre sırasında dikkat edilecek kriterleri açıklama
3. Deşifre becerisini geliştirici alıştırmaları deşifre kriterlerine dikkat ederek çalma

AMAÇ 2: Majör ve minör tonalitelerde tonik-dominant akorlarını, çevrimlerini ve bağlantılarını uygulayabilme;

Davranışlar:

1. Majör tonalitelerde (3 diyez, 3 bemol) tonik-dominant akorlarını ve çevrimlerini çalma
2. Majör tonalitelerde tonik-dominant akor bağlantılarını çalma
3. Minör tonalitelerde tonik-dominant akorlarını ve çevrimlerini çalma
4. Minör tonalitelerde tonik-dominant akor bağlantılarını çalma

AMAÇ 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapabilme

Davranışlar:

1. Parçanın tonunu belirleme
2. Parçanın armonik analizini yapma
3. Deşifre kriterlerine uyarak analiz yapılan parçayı çalma

AMAÇ 4: Basit form öğelerini kavrayabilme**Davranışlar:**

1. Motifi açıklama ve parça üzerinde örnek gösterme
2. Cümleyi açıklama ve parça üzerinde örnek gösterme
3. Periyodu açıklama ve parça üzerinde örnek gösterme

AMAÇ 5: Doğaçlama melodi üretebilme**Davranışlar:**

1. Verilen kalıba uygun doğaçlama çalma
2. Öğretmen eşliği üzerine doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre kriterlerini kavrama ve deşifre egzersizlerini piyanoda çalma;

Uygulama 2: T-D akorları, çevrimlerini ve akor bağlantılarını piyanoda çalma, çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın deşifresini ve armonik çözümlemesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Doğaçlama melodi üretme

DERSE HAZIRLIK

Derste deşifre çalışmaları için egzersizlerin yaptırılacağı notalar ve tonik-dominant fonksiyonlarını anlatmak için do majör ve la minör (doğal) dizisinin derecelerinin yazılarak tonik ve dominant fonksiyonları işaretlendiği kağıtlar hazırlanır. Armonik çözümleme çalışmasının yaptırılacağı parça düzenlenerek hazır hale getirilir.

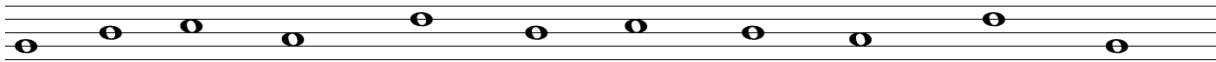
DERSE GEÇİŞ

Uygulamaya geçmeden önce öğrenciye deşifre nedir sorusu yöneltilir ve cevap üzerinde tartışıldıktan sonra öğretmen “İlk kez karşılaşılan bir müzik yazısını hazırlıksız olarak okuma ve çalmaya deşifre denir” (Çimen, 1997) açıklamasını yaparak nota, ritm ve egzersizlerin olduğu kağıdı öğrenciye verir.

Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden önce öğretmendeşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kurallar hakkında bilgi verir. Öğrenciden 1 numaralı nota okuma alıştırmalarını incelemesi ve verilen alıştırmayı önce sol anahtarında ardından fa anahtarında okuması istenir. Öğrenciden deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak alıştırmayı piyanoda çalması istenir. İkinci alıştırmada verilen unison notaları öğrencinin incelemesi için biraz zaman verilir ve hazır olunca çaldırılır.

No:1**Maydwell**

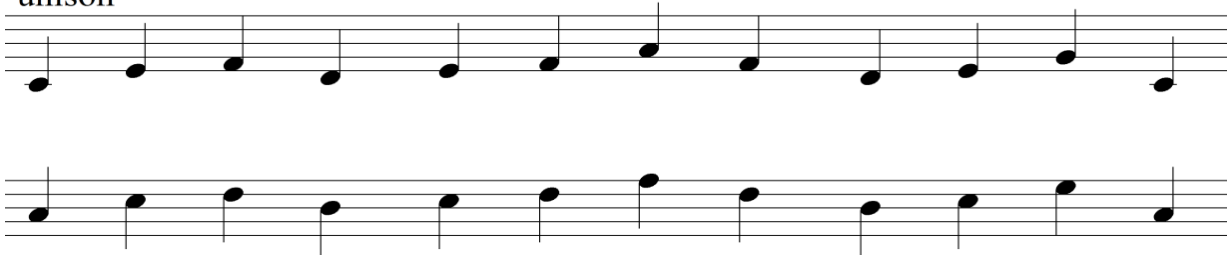
sag el

sol el

No:2**Maydwell**

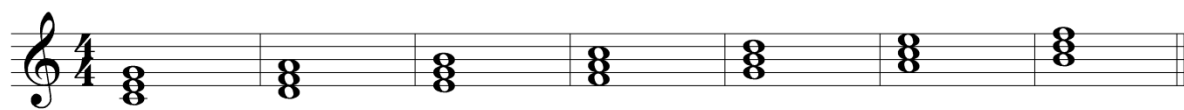
unison

Ara geçiş: Düzenli deşifre çalışmalarının deşifre becerisini geliştirebileceği ve bir müzik yazısını ilk görüşte rahatlıkla okuyup çalabilmenin bir müzik öğretmeni açısından önem taşıdığı öğretmen tarafından belirtilir. Öğrenciye dizinin esas derecelerinin neler olduğu sorulur. Bu derste esas derecelerden tonik ve dominant fonksiyonları üzerinde durulacağından bahsedilir ve dizi derecelerinin yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir.

Uygulama 2: Öğrenciden do majör ve la minör tonalitesinde tonik-dominant akorlarını ve çevrimlerini piyanoda çalarak göstermesi istenir. Farklı majör ve minör tonalitelere uygulama yaptırıldıktan sonra öğrenciye daha önce armoni dersinde edindiği akor bağlantıları hakkındaki bilgiler hatırlatılır. Ardından tonik ve dominant (D7) akor bağlantıları kök, birinci ve ikinci çevrim halinde do majör tonalitesinde öğretmen tarafından piyanoda çalınır ve öğrenciden tekrar etmesi istenir. Ardından farklı tonalitelere öğrenciye uygulama tekrarlatılır.

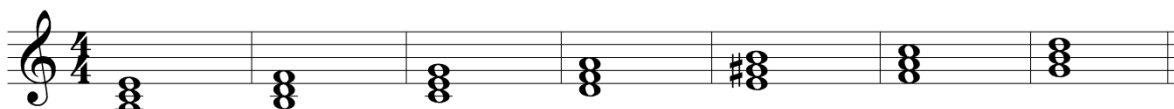
No:3

T=I

D=V

La min arm.

t=i

D=V

No:4

Do Majör

I   V₆   I   I₆   V₆₄   I₆

I₆₄   V   I₆₄   I   V₆₅   I

etc.

La minör

The image shows two systems of piano accompaniment for the piece 'La minör'. Each system consists of a treble and bass clef staff. The first system has five measures. The second system has five measures, with the fifth measure containing the text 'etc.'. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Chord symbols are written below the bass staff.

System 1 Chord Symbols: i, V₆, i, i₆, V₆, i₆

System 2 Chord Symbols: i₆, V, i₆, i, V₆, i

Ara geçiş: Majör ve minör tonlarda esas derecelerden olan tonik ve dominant akorlarının bağlantıları ile ilgili bilgilerin, armonik analiz yapabilmeye bakımından önemli olduğu ve pek çok basit parça ve okul şarkısının temelini oluşturduğu belirtildikten sonra öğrenciye tonik-dominant akorlarından oluşan majör 8 ölçülük parça verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 3: Öğrenciden parçanın tonunu belirlemesi ve piyanoda parçanın tonuna ait diziyi, tonik ve dominant akoları, çevrimlerini ve Tonik-Dominant bağlantılarını çalması istenir. Öğretmen öğrenciden parçayı incelerken armonik analizini de yapmasını ister ve belirlenen şifreler öğrenci tarafından parçanın altındaki boşluklara yazılır. Hazır olunca deşifre kriterlerine de dikkat ederek öğrenciden parçayı deşifre çalması istenir. Yanlışlar öğretmenle birlikte düzeltilir ve tartışılır.

No:5

Hot Cross Buns

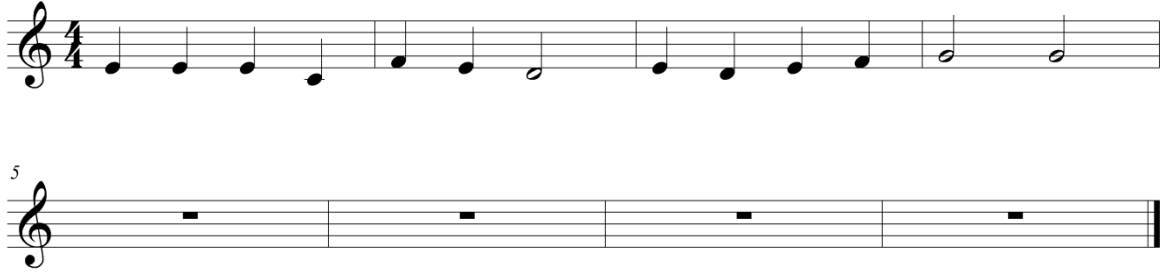
Moderately

harmonization at the piano
s:21

Ara geçiş: Bir müzik öğretmenin yaratıcılığını kullanarak, yazılmış ezgi ve ya parçalara bağımlı kalmak dışında kendi doğaçlayacağı parçalarla dersi renklendirebilmesi dersin verimli geçmesi bakımından önemlidir. Bir anda doğan buluşların özgürce dile getirilmesi ya da bir ezgi modelinin (verilen kalıpların) belirli bir form içinde geliştirilmesine müzikal doğaçlama denir. Bir ezgi, parça, eser doğaçlayabilmek için öncelikle müziği oluşturan basit form öğelerini iyi bilmek gerekmektedir” açıklaması öğretmen tarafından yapılır.

Uygulama 3: Doğaçlama çalışmasına geçmeden önce basit form öğelerinden olan motif, cümle, periyod hakkındaki bilgiler kısaca öğretmen tarafından anlatılır. Ardından sekiz ölçülük doğaçlama alıştırmasının yazıldığı kağıt öğrenciye verilir. Motif, cümle, periyodun bu kalıbın üzerinde gösterilmesi istenir. Öğrenci alıştırmaların tonunu belirler ve diziyi çalar. Yapacağı doğaçlamayı düşünmesi için süre verilir ve hazır olunca çalar. Ardından öğretmen eşliği üzerine verilen kalıbı doğaçlaması istenir ve uygulanır. Aynı işlemler ikinci doğaçlama alıştırmasında da yaptırılır.

Doğaçlama:1**Doğaçlama:2**

ÇALIŞMANIN ÖZETİ: İlk kez karşılaştığı bir notayı akıcı bir şekilde okuyup çalabilmek; tonik ve dominant akorlarını, çevrimlerini ve bağlantılarını bilmek ve piyanoda uygulayabilmek; müziği oluşturan basit form öğelerini bilmek ve yeni ezgiler parçalar doğaçlayabilmek bir müzik öğretmenin sahip olması gereken ve piyanoyu derslerinde daha işlevsel ve verimli kullanmasına yardımcı olacak becerilerdendir.

İKİNCİ DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: Tonik ve Dominant fonksiyonları ile ezgi armonizasyonu

Süre: 30 dk

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; **2)** Özdemir, M- Armoni; **3)** Frackenpohl, A.- Harmonization at the piano; **4)** Evans, L., Baker, M.-Learn to harmonize and transpoze at the keyboard; **5)** Schafer, C. Sight Reading Exercises Book 1; **6)** Maydwell, F-Sight reading skills; **7)** Lindeman; C. A. PianoLab

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerine uyarak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

1. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma

AMAÇ 2: Ezgi armonizasyon kriterlerini kavrayabilme

Davranışlar:

1. Tonik-dominant fonksiyonlu bir ezginin armonizasyonunu yaparken dikkat edilecek kriterleri açıklama

AMAÇ 3: Ezgi armonizasyonu kriterlerini uygulayabilme

2. Davranışlar:

1. Basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümleyerek çalma

AMAÇ 3: Paralel cevaba uygun doğaçlama üretebilme

Davranışlar:

1. Paralel cevabı açıklama
2. Tonik-dominant fonksiyonlarını kullanarak paralel cevap ile doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: Ezgi armonizasyon kriterlerini kavrama ve minör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyararak çözümlenme, çalma,

Uygulama 3: Paralel cümleyi kavrama; verilen kalıba göre doğaçlama yapma

DERSE HAZIRLIK

Derste deşifre için yaptırılacak alıştırmalar; armonik çözümlenme çalışmasının yaptırılacağı ezginin düzenlenmesi yapılarak nota hazır hale getirilir. Doğaçlama çalışması için alıştırma kağıtları hazırlanır.

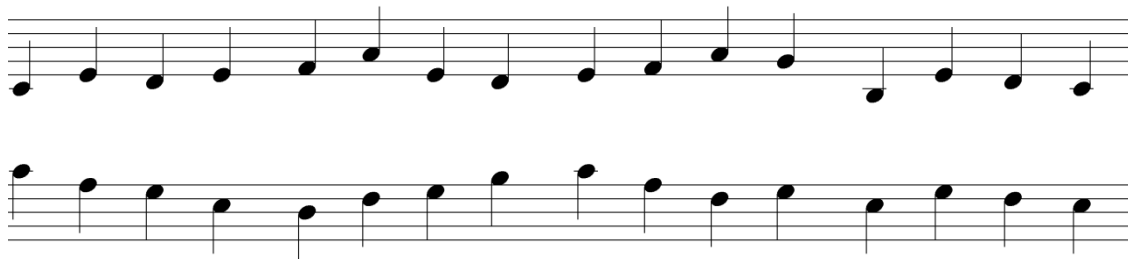
DERSE GEÇİŞ

Geçen ders işlenen tonik-dominant akorları, çevrimleri ve bağlantılarıyla ilgili hatırlatma yapılır ve birkaç tonda uygulama yaptırılır. Deşifre kriterleriyle ilgili hatırlatma yapıldıktan sonra egzersizlere geçilir.

Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden önce öğretmendeşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğunu sorar ve gerekli hatırlatmalar yapıldıktan sonra öğrenciden 1 numaralı nota okuma alıştırmalarını incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir. İkinci alıştırmayı öğrencinin incelemesi için biraz zaman verilir ve hazır olunca çaldırılır.

NO:1

Maydwell

NO:2

Schafer Book 1

The same.

Ara Geçiş: Akorları verilmiş bir parçanın armonik analizini yaparken dizinin derecelerine göre fonksiyonları belirlemenin önemli olduğu gibi melodik yapıyı da göz önünde bulundurmak gerektiği vurgulanır. Yalın bir ezginin armonizasyonunda dikkat edilecek noktalar belirtildikten sonra öğrenciye minör tonda olan ezginin yazılı olduğu kağıt verilir

Uygulama 2: Öğrenciden parçanın tonunu belirlemesi ve piyanoda diziyi çalması istenir. Parçanın tonuna ait tonik ve dominant akorları, çevrimleri ve bağlantıları çaldırılır. Tonik ve dominant fonksiyonlarının kullanıldığı ezgi armonizasyonunu yaparken ezgiyi oluşturan seslerin çoğu dizinin 1,3 ve 5. Derecelerinden oluşuyorsa Tonik; 2,4,5 ve 7. Derecelerinden oluşuyorsa dominant akorları (çevrimleri) kullanılabilir. Öğrenciden ezgiyi çalması ve ezginin fonksiyonlarını altta boşluk olan yerlere yazması istenir. Hazır oluncaparça baştan sona deşifre çaldırılır.

NO:3

Learn to Harmonize and Transpose
s.8

Ara geçiş: Yalın bir ezginin doğru bir şekilde armonizasyonunu yapabilmeyen mzık retmeninin dersinde çok daha farklı ezgilerden örnekler verebilmesini ve kullandığı ezgi materyallerini zenginleştirmesini sağladığı vurgulanır. Öğretmen “ geçen ders bir ezgi, parça, eser doğaçlayabilmek için öncelikle müziği oluşturan basit form ögelerini iyi bilmenin gerekli olduğundan bahsetmiştik. Melodiler genellikle 2 cümle içerir. İlk cümle soru cümlesi (yarım karar), ikinci cümle cevap cümlesidir (tam karar)” açıklamasıyla cümle yapılarından bahsettikten sonra paralel cevabı anlatır ve paralel cevaba örnek olan ezginin ve diğer alıştırmaların yazılı olduğu kağıdı öğrenciye verir.

Uygulama 3: Paralel cevaba örnek olan ezgiyi almadan önce motif, cümle, periyod hakkında hatırlatma yapılır ve önceki uygulamada çalınan parça üzerinde gösterilmesi istenir. ardından ğretmen isreal song parçasını paralel cevaba örnek olarak bu parça üzerinde farklı paralel cevap örneklerini gösterir ve öğrenciden de bir örnek vermesini ister. Ardından birinci doğaçlama alıştırmasına geçilir ve öğrenciden dört lu verilen soru melodisine(cümle) dört lu paralel cevap üretilmesi istenir. Öğrenci doğaçlama yapmadan önce ğretmen “ilk iki ölüyü tekrarlayabilir nc ölüyü doğalayarak son ölüyü tonikte bitirebilirsin” açıklamasını yapar ve öğrenciye dşnmesi için biraz zaman verilir. Öğrenci birkaç doğaçlama rneği ürettikten sonra öğretmenin piyano eşliği üzerine doğaçlama için verilen melodiyi çalar. Öğrenciye alıştırılacak ikinci doğaçlama alıştırmasında, ilk dört lu verilen melodi ve akorların fonksiyonlarını bulup altlarına şifrelerini yazması; ikinci dört ölçünün

fonksiyonlarını ve akorlarını kendisinin belirlemesi ve yazması, ikinci cümleyi paralel cevapla doğaçlaması istenir. Öğrenciye belirtilen işlemleri yaptırdıktan sonra önce sol el akorları çaldırılır, sonra sağ el melodi doğaçlamasını yapması istenir ve öğrenciye uygulanır. Son olarak doğaçlama kalıbına sol elde farklı figürle eşlik etmesi istenir.

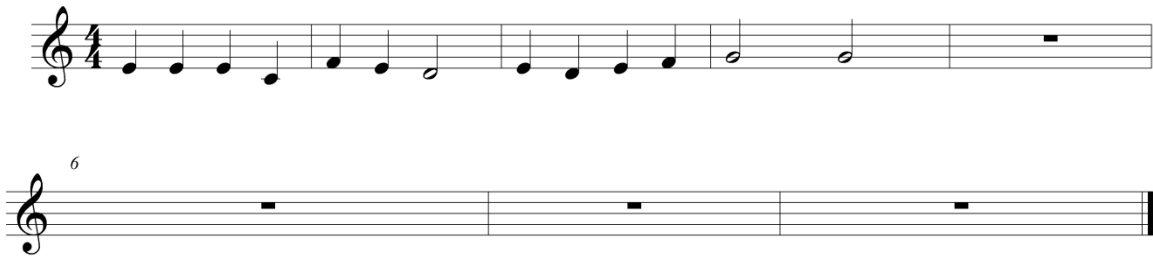
Örnek

Lindeman s:78

Israeli Folk Melody

Doğaçlama 1

Doğaçlama 2

ÇALIŞMANIN ÖZETİ: Majör ve minör tonalitelerde tonik ve dominant fonksiyonlarını kullanarak armonik analiz ve melodi armonizasyonu yapabilme, piyanoda uygulayabilme, doğaçlama melodi üretebilme bir müzik öğretmenininde dersinde piyanoyu kullanarak müzikal materyallerini zenginleştirmesi bakımından önemlidir.

ÜÇÜNCÜ DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: Majör Tonalitelerde Subdominant Fonksiyonu ve Akor Bağlantıları

Süre: 60 dk

KAYNAK KİTAPLAR: **1)** Cangal, N- Armoni; **2)** Özdemir, M- Armoni; **3)** Frackenpohl, A.- Harmonization at the piano; **4)** Johnson, T. A. Read And Play Book 2; **5)** Richman, H. Super Sight Reading Secrets **6)** Lindeman; C. A. PianoLab

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerine uyarak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

1. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma

AMAÇ 2: Majör ve minör tonlarda subdominant akorunu, çevrimlerini ve bağlantılarını piyanoda uygulayabilme,

Davranışlar:

1. Majör tonalitelerde (3 diyez, 3 bemol) subdominant akorunu ve çevrimlerini çalma
2. Majör tonalitelerde tonik-dominant-subdominant akor bağlantılarını çalma
3. Minör tonalitelerde subdominant akorunu ve çevrimlerini çalma
4. Minör tonalitelerde tonik-dominant-subdominant akor bağlantılarını çalma

AMAÇ 3: Minör tonda verilen basit parçanın armonik çözümlemesini yapabilme

Davranışlar:

1. Parçanın tonunu belirleme
2. Parçanın tonunda tonik-dominant-subdominant akor ve bağlantılarını çalma
3. Parçanın armonik analizini yapma
4. Deşifre kriterlerine uyarak analiz yapılan parçayı çalma

AMAÇ 4: Karşıt cevaba uygun doğaçlama üretebilme

Davranışlar

1. Karşıt cevabı açıklama
2. Tonik-dominant-subdominant fonksiyonlarını kullanarak karşıt cevap ile doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: Sudominant akoru ve özelliklerini kavrama ve piyanoda subdominant akoru ve çevrimlerini çalma; $I-IV_4^6-I$ ve $I-IV_4^6-I-V_5^6-I$ akor bağlantılarını çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: : Minör tonda verilen basit parçanın deşifresini ve armonik çözümlemesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Verilen kalıbı karşıt cümle kullanarak doğaçlama yapma

DERSE HAZIRLIK

Derste subdominant fonksiyonunu anlatmak için do majör ve la minör (doğal) dizisinin derecelerinin yazılarak IV. derecenin işaretlendiği ve subdominant akor ve çevrimlerinin, akor bağlantılarının gösterildiği kağıt hazırlanır. Armonik analiz yapılacak iki parçanın düzenlemesi yapılarak nota hazır hale getirilir. Doğaçlama çalışması için alıştırma kağıtları ve dersin başında uygulanacak deşifre egzersizleri hazırlanır.

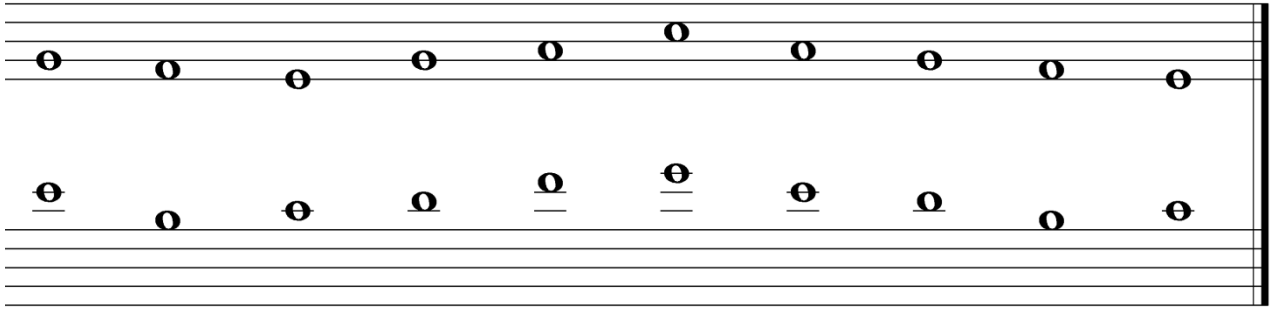
DERSE GEÇİŞ

Geçen ders işlenen tonik-dominant akorları, çevrimleri ve bağlantılarıyla ilgili hatırlatma yapılır ve birkaç tonda uygulama yaptırılır. Deşifre alıştırmalarının yazılı olduğu kağıt verilir.

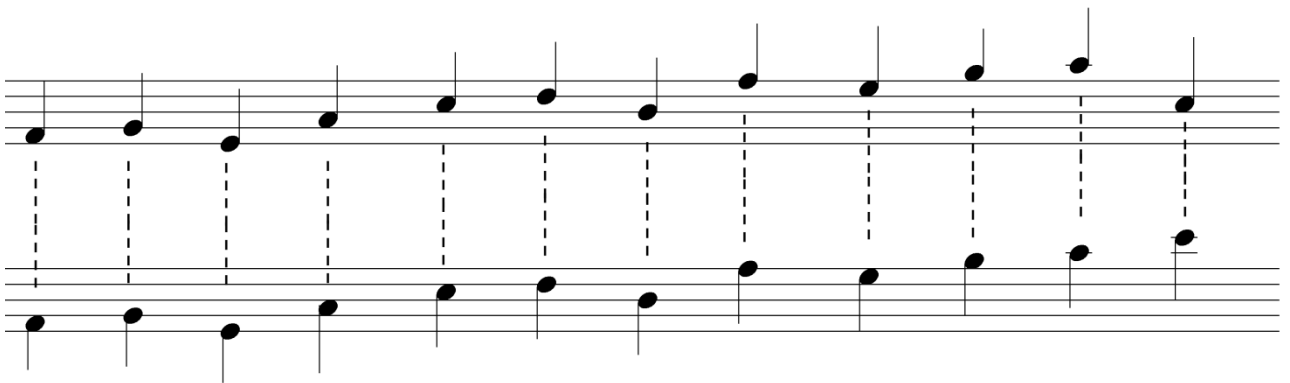
Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden önce öğretmendeşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğunu sorar ve gerekli hatırlatmalar yapıldıktan sonra öğrenciden ilk alıştırmayı incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir. İkinci alıştırmayı öğrencinin incelemesi için biraz zaman verilir ve hazır olunca çaldırılır.

NO:1

NO:2

Richman S:24

NO:3

Johnson
Book 2 s:2

Moderato

4

mf

cresc.

f

5

2

6

dim.

p

3

Ara Geçiş: Bir müzik öğretmenin deşifre becerisini geliştirmesinin meslek hayatında önemi vurgulandıktan sonra ikinci uygulamaya geçmeden sudominant akoru ve çevrimleriyle ilgili bilgi verilir. Dizi derecelerinin yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 2: Öğrenciden do majör ve la minör tonundasudominant ve çevrimlerini piyanoda çalarak göstermesi istenir. Farklı majör ve minör tonalitelere uygulama yaptırıldıktan sonra öğrenciye daha önce armoni dersinde edindiği subdominantakor bağlantıları hakkındaki bilgiler hatırlatılır. Ardından $I-IV_4^6-I$ ve çevrimleri ile $I-IV_4^6-I-V_5^6-I$ akor bağlantıları do majör tonalitesinde öğretmen tarafından piyanoda çalınır ve öğrenciden tekrar etmesi istenir. Ardından farklı tonalitelere öğrenciye uygulama tekrarlatılır.

NO:4

5 5
3 3
1 1

1 1
3 3
5 5

I IV₆ I --- --- --- --- --- ---

7 5 5
3 3
1 1

1 1
3 3
5 5

i iv₆ i --- --- --- --- --- ---

5 4 1
2 5

I IV₆ I V₆ I i iv₆ i V₆ i

Ara geçiş: Majör ve minör tonlarda I-IV-I-V-I bağlantısı ile ilgili bilgilerin, armonik analiz yapabilme bakımından önemli olduğu ve pek çok basit parça ve okul şarkısının temelini oluşturduğu belirtildikten sonra öğrenciye tonik-dominant-sudominant akorlarından oluşan basit majör parça verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 3: Öğrenciden parçanın tonunu belirlemesi ve piyanoda parçanın tonuna ait diziyi, tonik ve dominant ve subdominant akoları, çevrimlerini ve I-IV-I-V-I akor bağlantılarını çalması istenir. Öğretmen öğrenciden parçanın armonik analizini yapmasını ister ve belirlenen şifreler öğrenci tarafından parçanın altındaki boşluklara yazılır. Bu işlemin ardından öğrencinin parçayı ve deşifre kriterlerine deşifre çalması istenir. Yanlışlar öğretmenle birlikte düzeltilir ve tartışılır. Öğrenciden parçanın melodisinin çalınması istenir ve bunu yaparken ezginin dizi dereceleriyle sol el fonksiyonları arasındaki bağlantı belirtilir.

Frackenpohl s.50
Ukrainian

Allegro

The musical score is written for piano in 2/4 time, key of B-flat major. It consists of two systems of music. The first system has six measures, and the second system has six measures. The first system starts with a forte (*f*) dynamic and ends with a piano (*p*) dynamic. The second system starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The bass line contains chord symbols: *t*, *t*, $S_6/4$, *t*, $S_6/4$, *t* in the first system, and $D_6/5$, *t*, $S_6/4$, *t*, $D_6/5$, *t* in the second system.

Ara geçiş: Akorları verilmiş bir parçanın armonik analizini yaparken dizinin derecelerine göre fonksiyonları belirlemeni ve akor bağlantılarını doğru yapabilmenin önemli olduğu belirtilir. öğretmenin “ Bir önceki paralel cevapla doğaçlamalar yapmıştık. Bu kez karşıt cevabı öğrenerek doğaçlamalar yapacağız” açıklamasını yapar ve karşıt cevaba örnek olan ezginin ve diğer alıştırımların yazılı olduğu kağıdı öğrenciye verir.

Uygulama 3: Karşıt cevaba örnek olan ezgiyi çalmadan önce motif, cümle, periyod hakkında hatırlatma yapılır ve önceki uygulamalarda çalınan parçalar üzerinde gösterilmesi istenir. ardından öğretmen “Folk Melody” parçasını karşıt cevaba örnek olarak bu parça üzerinde farklı karşıt cevap örneklerini gösterir ve öğrenciden de bir örnek vermesini ister. Ardından birinci doğaçlama alıştırmasına geçilir ve öğrenciden dört ölçü verilen soru melodisine(cümle) dört ölçü karşıt cevap üretilmesi istenir. Öğrenci doğaçlama yapmadan önce öğretmen “ilk iki ölçüyü tekrarlayabilir üçüncü ölçüyü doğaçlayarak son ölçüyü tonikte

bitirebilirsin” açıklamasını yapar ve öğrenciye düşünmesi için biraz zaman verilir. Öğrenci birkaç doğaçlama örneği ürettikten sonra öğretmenin piyano eşliği üzerine doğaçlama için verilen melodiyi çalar. Öğrenciye çalıştırılacak ikinci doğaçlama alıştırmasında verilen sakorların fonksiyonlarını bulup altlarına şifrelerini yazması; ardından öğrenciden akorları çalması istenir. ikinci cümleyi karşıt cevapla doğaçlaması istenerek öğrenciye düşünmesi için biraz süre verilir, hazır olunca çaldırılır. Son olarak doğaçlama kalıbına sol elde farklı figürle eşlik etmesi istenir.

Örnek: Folk Melody

Lindeman s:78

Doğaçlama:1

Doğaçlama:2

ÇALIŞMANIN ÖZETİ

Majör ve minör tonlarda tonik, dominant, subdominant akorlarını ve bağlantılarını bilme ve piyanoda uygulayabilmek pek çok basit parça, okul şarkısı ve ezgiye temel oluşturan bu fonksiyonların analizini rahatlıkla yapmayı sağlar.

DÖRDÜNCÜ DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: Ezgi Armonizasyonu (Subdominant)

Süre: 60 dk

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; **2)** Özdemir, M- Armoni; **3)** Frackenpohl, A.- Harmonization at the piano; **4)** Kowalchyk&Lancaster Sight Reading Book Level 1; **5)** Maydwell, F-Sight reading skills

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerine uyarak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

1. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma
2. Verilen parçayı kriterlere uyarak deşifre çalma

AMAÇ 2: Ezgi armonizasyonu kriterlerini kavrayabilme

Davranışlar:

1. Tonik-dominant-subdominant fonksiyonlu bir ezginin armonizasyonunu yaparken dikkat edilecek kriterleri açıklama
2. Ezginin tonunu belirleme
3. Ezginin armonik çözümlemesini yapma

AMAÇ 3: Armonizasyonu yapılan ezgiyi çalabilme

Davranışlar

1. Armonizasyonu yapılan ezgiyi deşifre kriterlerine uyarak çalma

AMAÇ 4: Verilen kalıba göre doğaçlama çalabilme

Davranışlar:

1. Doğaçlama alıştırmasının tonunu belirleme,

2. Alıştırmanın tonunda tonik-dominant-sudominant bağlantılarını çalma
3. Verilen kalıba uygun doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre egzersizlerini çalma,

Uygulama 2: Majör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümlene, çalma,

Uygulama 3: Verilen kalıba göre doğaçlama yapma

DERSE HAZIRLIK

Derste deşifre çalışmasının yaptırılacağı egzersizler; armonizasyon çalışmasının yaptırılacağı ezgilerin düzenlemesi yapılarak nota hazır hale getirilir. Doğaçlama çalışması için alıştırma kağıtları hazırlanır.

DERSE GEÇİŞ

Uygulamaya geçmeden önce geçen ders işlenen subdominant akoru, çevrimleri ve bağlantılarıyla ilgili hatırlatma yapılır ve birkaç tonda uygulama yaptırılır. Deşifre kriterleriyle ilgili hatırlatma yapıldıktan sonra egzersizlere geçilir.

Uygulama 1: Öğrenciden ilk alıştırmayı incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir. Ardından sağ ve sol elde akorları içeren alıştırma deşifre olarak çaldırılır.

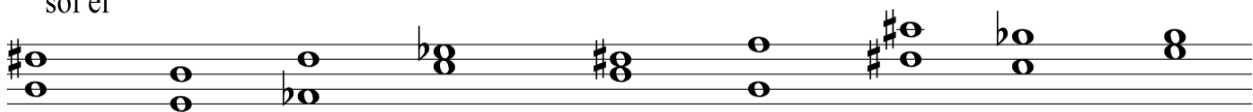
No:1

Maydwell

sag el

sol el

No:2

Moderato 4/4 Kowalchyk&Lancaster s:38

The musical score is written for piano in 4/4 time, Moderato tempo, and features a key signature of one flat (B-flat). The first system is marked 'f' (forte) and the second system is marked 'p' (piano). The score consists of two systems of music, each with a treble and bass clef staff. The first system has a dynamic marking of 'f' and the second system has a dynamic marking of 'p'. The score includes fingerings and a final double bar line.

Ara Geçiş: Akıcı bir deşifre için düzenli deşifre çalışmaları yapmanın yanı sıra tonalite ve akor bağlantılarını iyi bilmek gerektiğinden bahsedilir. Armonizasyon yaptırılacak majör tonda ezginin yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 2: Öğrenciden parçanın tonunu belirlemesi ve piyanoda parçanın tonuna ait diziyi, tonik ve tonik, dominant, subdominant akorları ve I-IV-V-I bağlantısını çalması istenir. Tonik ve dominant ve subdominant fonksiyonlarının kullanıldığı ezgi armonizasyonunu yaparken ezgiyi oluşturan seslerin çoğu dizinin 1,3 ve 5. Derecelerinden oluşuyorsa Tonik; 2,4,5 ve 7. Derecelerinden oluşuyorsa dominant akorları (çevrimleri); 1,4 ve 6. Derecelerinden oluşuyorsa sudominant kullanılabileceği belirtilir. Öğrenciden ezginin fonksiyonlarını altta boşluk olan yerlere yazması istenir. Akor halinde uygulandıktan sonra parça baştan sona çaldırılır.

No:3

Moderato 1 3 5 Frackenpohl s.40

The musical score is written for piano in 4/4 time, key of D major. It consists of three systems of music. The first system (measures 1-4) is marked *mf* and features a melody in the right hand with fingerings 1, 3, and 5. The second system (measures 5-8) is marked *p* and continues the melody. The third system (measures 9-12) is marked *mf* and concludes the piece. The bass line is mostly rests with some low notes.

Ara özet: “Yalın bir ezginin armonizasyonunu yaparken fonksiyonları belirlemek için her ölçüdeki melodik yapı analiz edilmeli; ölçüdeki her bir ses dizi derecelerine göre düşünülmelidir” açıklamasının ardından minör tonda ezginin notası öğrenciye verilir ve incelemesi istenir.

Ara geçiş: Yalın bir ezginin doğru bir şekilde armonizasyonunu yapabilmenin müzik öğretmenin dersinde çok daha farklı ezgilerden örnekler verebilmesini ve kullandığı ezgi materyallerini zenginleştirmesini sağladığı vurgulanır.

Uygulama 3: Doğaçlama alıştırmasına geçmeden önce motif, cümle periyod, paralel ve karşıt cümle ile ilgili bilgiler hatırlatılır ve çalışılan ezgilerin motif, cümle ve cümle

yapıları analiz ettirildikten sonra doğaçlama alıştırmalarının yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir. İlk doğaçlama çalışmasının tonu olan sol majör dizisi, tonik, dominant ve subdominant akorları ve I-IV-V-I bağlantısı çaldırılacak. 4 ölçü akor ve 4 ölçü fonksiyonları ve motif yapısı verilen alıştırma önce mevcut haliyle bir kez çaldırılacak ardından öğrencinin yapacağı doğaçlamayı düşünmesi için süre verilir. Soru cümlesini paralel ve ya karşıt cevapla da doğaçlayabileceği hatırlatılır. İlk alıştırmanın sol el fonksiyonlarını içeren ikinci alıştırmanın tonalitesi öğrenciye bırakılır ve önce 2/4 lük ölçü biriminde ritm doğaçlaması yapması ve bunu alıştırmanın üzerine yazması istenir. Öğrenciden önce motifi düşünmesi ve ardından oluşturduğu ritm kalıbına göre paralel ve ya karşıt cümleyle doğaçlaması istenir.

Doğaçlama:1

D 1

6

T S D T

Doğaçlama:2

Ritm -----

Akor -----

ÇALIŞMANIN ÖZETİ

Majör ve minör tonlarda tonik, dominant, subdominant akorlarını ve bağlantılarını bilme ve piyanoda uygulayabilmek pek çok yalın ezgiye temel oluşturan bu fonksiyonların analizini rahatlıkla yapmayı ve bir müzik öğretmenin derste kullandığı müzikal materyalleri zenginleştirmesini sağlar.

BEŞİNCİ DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: Yan Dereceler ve ii. Derece Akoru

Süre: 60 dk

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; 2) Özdemir, M- Armoni; 3) Frackenpohl, A.-Harmonization at the piano; 4) Lyke, J., Caramia, T., Alexander, R., Elliston, R.- Keyboard Musicianship; 5) Lancaster, E. L., Renfrow K. D Alfred's Group Piano For Adults 6) Richman, H. Super Sight Reading Secrets 7) Schafer, C. Sight Reading Exercises Book 1

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerine uyarak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

1. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma
2. Verilen parçayı kriterlere uyarak deşifre çalma

AMAÇ 2: Majör ve minör tonlarda iii. derece akorunu, çevrimlerini ve bağlantılarını piyanoda uygulayabilme,

Davranışlar:

1. Majör tonalitelerde (3 diyez, 3 bemol) iii. derece akorunu ve çevrimlerini çalma
2. Majör tonalitelerde iii.derece akor bağlantılarını çalma
3. Minör tonalitelerde iii. derece akorunu ve çevrimlerini çalma
4. Minör tonalitelerde iii. derece akor bağlantılarını çalma

AMAÇ 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapabilme

Davranışlar:

1. Parçanın tonunu belirleme
2. Parçanın tonunda tonik-dominant-sudominant akor ve bağlantılarını çalma

3. Parçanın armonik analizini yapma
4. Deşifre kriterlerine uyararak analiz yapılan parçayı çalma

AMAÇ 4: Verilen kalıba göre doğaçlama çalabilme

Davranışlar:

1. Doğaçlama alıştırmalarının tonunu belirleme,
2. Alıştırmanın tonunda ii. derece akor bağlantılarını çalma
3. Verilen kalıba uygun doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: ii. derece akoru ve özelliklerini kavrama ve piyanoda ii. derece akoru ve çevrimlerini çalma; I-ii⁶-I₄⁶-V⁷-I akor bağlantısını çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Verilen kalıba göre doğaçlama yapabilme

DERSE HAZIRLIK

Derste örnek verilmek üzere do majör ve la minör (doğal) dizisinin derecelerinin yazıldığı, tonik, dominant, sudominant ve ii derece fonksiyonlarının işaretlendiği, ii derece akoru, çevrimleri ve akor bağlantısının yazıldığı nota hazırlanır. Armonik çözümleme çalışmasının yaptırılacağı parçanın düzenlemesi yapılarak nota hazır hale getirilir. . Doğaçlama çalışması için alıştırmaya kağıtları ve dersin başında uygulanacak deşifre egzersizleri hazırlanır.

DERSE GEÇİŞ

Bir önceki ders işlenen sudominant akoru, çevrimleri ve bağlantılarıyla ilgili hatırlatma yapılır ve birkaç tonda uygulama yaptırılır. Deşifre kriterleriyle ilgili hatırlatma yapıldıktan sonra egzersizlere geçilir.

Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden önce öğretmendeşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğunu sorar ve gerekli hatırlatmalar yapıldıktan sonra öğrenciden ilk 2 alıştırmayı incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir. Üçüncü alıştırmayı öğrencinin incelemesi için biraz zaman verilir ve hazır olunca çaldırılır.

No:1

No:2

Richman
s:24

No:3

Allegretto Schafer
Book 1:41

Piano

1 2 1 1 2 1 2 1

1 2 1 5

5 2 1 2

2 5 1 3

9 p cresc.

3 1 3 1

13

3 1 3 1

Ara Geçiş: Deşifre yeteneğini geliştirebilmek için düzenli deşifre çalışmalarının ve deşifre kriterlerine uymanın önemi vurgulanır. İkinci uygulamaya geçmeden önce dersin konusu olan yan dereceler hakkında genel bilgiler öğretmen tarafından anlatılır. “majör ve minör tonlardaki tonik, sudominant ve dominant dereceleri esas (ana) derece olarak adlandırılır. Dizinin ii, iii, vi ve vii dereceleri ise yan dereceler olarak adlandırılır. Bu dört yan derece akorundan ii ve vi. Dereceler en sıklıkla kullanılan yan derecelerdir. Bunlar majör tonlarda minör dereceleri içerirler. Bu foksiyonlardan ii. derece akorunun dominantı hazırlamada, vi. Derece akorunun da kırık kadansta etkisi büyüktür. iii. Derece akoru tonal etki olarak çok zayıf kabul edilir ve az kullanılır. Vii derece akoru ise eksik beşlili bir akor olduğu için uyumsuzdur. Köksüz dominant ve ya sansibl akoru olarak da adlandırılan bu akor aynı zamanda majör tonun akraba minöründe ii. derece akoru olarak bulunur. İi. Derece akoru subdominant yerine kullanılır. Akorun iki sesi ortaktır ve genellikle ilk çevrimi tercih edilir. Majör tonlarda ii akoru minördür, natural ve armonik minörlerde ise ii akoru eksilmiştir.” açıklaması yapıldıktan sonra do majör ve la minör (doğal) dizisinin derecelerinin yazıldığı, tonik, dominant, sudominant ve ii derece fonksiyonlarının işaretlendiği, ii derece akoru, çevrimleri ve akor bağlantısının yazıldığı nota öğrenciye verilerek incelemesi istenir.

Uygulama 2: Öğrenciden do majör ve la minör tonalitesinde ii derece akorunu ve çevrimlerini piyanoda çalarak göstermesi istenir. Farklı majör ve minör tonalitelere uygulama yaptırdıktan sonra öğrenciye I-ii⁶-I₄⁶-V⁷-I akor bağlantısı do majör tonalitesinde piyanoda çaldırılır ve öğrenciden tekrar etmesi istenir. Ardından farklı tonalitelere öğrenciye uygulama tekrarlatılır.

No:4

La minör Armonik

No:5

5 5 5 5 5 Lancaster&Renfrow
3 3 3 4 3
1 1 1 1 1

1 3 5
1 2 5
1 3 5
1 2 5
1 3 5

I IV₆
4 ii V₆
5 I

5 5 5 5 5 Lancaster&Renfrow
3 3 3 4 3
1 1 1 1 1

1 3 5
1 2 5
1 3 4
1 2 5
1 3 5

i iV₆
4 ii- V₆
5 i

Ara geçiş: Majör ve minör tonlarda esas ve yan derecelerin armonik analiz yapabilme bakımından önemli olduğu belirtildikten sonra öğrenciye armonik çözümlemesini yapması için basit majör parça verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 3: Öğrenciden parçanın tonunu belirlemesi ve piyanoda diziyi çalması istenir. Parçanın tonuna ait ve bu derse kadar işlenen tonik, dominant, sudominant akorları ve ii. derece akoru, I-IV₆-ii-V₆-I akor bağlantısı çaldırılır. Öğretmen öğrenciden parçanın armonik analizini yapmasını ister. Analiz yapılırken ezgiyle armonik fonksiyonlar arasındaki ilişki vurgulanır. Belirlenen şifreler öğrenci tarafından parçanın altındaki boşluklara yazılır. Yanlışlar öğretmenle birlikte düzeltilir ve tartışılır. Ardından öğrenciden parçanın deşifresini yapması istenir.

No:6

Danish Folk Song

Moderato Lyke vd s:166

The musical score is written for piano in 2/4 time, key of B-flat major. It consists of two systems of music. The first system has four measures, and the second system has four measures. The melody is in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef. The first system is marked *mf*. The score includes fingering numbers (1, 2, 3, 5) and a dynamic marking (*mf*).

Ara özet: Akorları verilmiş bir parçanın armonik analizini ve yalın bir ezginin armonizasyonunu yaparken dizinin derecelerine göre fonksiyonları belirlemenin ve akor bağlantılarını doğru yapabilmenin önemli olduğu belirtilir. Doğaçlama alıştırmalarına geçmeden önce motif, cümle periyod, paralel ve karşıt cümle ile ilgili bilgiler hatırlatılır ve çalışılan ezgilerin motif, cümle ve cümle yapıları analiz ettirildikten sonra doğaçlama alıştırmasının yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir.

Uygulama 3: Derste çözümülemesi yaptırılan fa majör tonundaki parça sol majör tonunda, motifi ve fonksiyonları yazılı 8 ölçü olarak verilir. Öğrenciden önce fonksiyonları akorlaştırarak çalması istenir. Ardından düşünmesi için süre verilir ve çaldırılır.

D 1

I ii6 v7 I

5

I ii6 V7 I

ÇALIŞMANIN ÖZETİ

Majör ve minör tonalitelere tonik, dominant, sudominant ana derecelerini ve yan derece fonksiyonlarını kullanarak armonik analiz yapabilme, piyanoda uygulayabilme, doğaçlama melodi üretebilme bir müzik öğretmenin dersinde piyanoyu kullanarak müzikal materyallerini zenginleştirme bakımından önemlidir.

ALTINCI DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: Ezgi Armonizasyonu

Süre: 60 dk

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; 2) Özdemir, M- Armoni; 3) Frackenpohl, A.-Harmonization at the piano; 4) Lancaster, E. L., Renfrow K. D Alfred's Group Piano For Adults 5) Richman, H. Super Sight Reading Secrets 6) Schafer, C. Sight Reading Exercises Book 1

AMAÇ 1: deşifre kriterlerine uyarak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

1. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma
2. Verilen parçayı kriterlere uyarak deşifre çalma

AMAÇ 2: ezgi armonizasyon kriterlerini kavrayabilme

Davranışlar:

1. Esas dereceler ve ii. derece fonksiyonlu bir ezginin armonizasyonunu yaparken dikkat edilecek kriterleri açıklama
2. Ezginin tonunu belirleme
3. Ezginin tonunda tonik-sudominant-dominant ve ii. derece akorlarını çalarak gösterme
4. Ezginin armonik çözümlemesini yapma

AMAÇ 3: Armonizasyonu yapılan ezgiyi çalabilme

Davranışlar:

1. Armonizasyonu yapılan ezgiyi deşifre kriterlerine uyarak çalma

AMAÇ 4: Verilen kalıba göre doğaçlama çalabilme

Davranışlar:

1. Doğaçlama alıştırmalarının tonunu belirleme,
2. Alıştırmanın tonunda ii. derece akor bağlantılarını çalma
3. Verilen kalıba uygun doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre egzersizlerini çalma,

Uygulama 2: Majör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümlene, çalma,

Uygulama 3: Verilen kalıba göre doğaçlama yapma

DERSE HAZIRLIK

Derste deşifre çalışmasının yaptırılacağı egzersizler; armonizasyon çalışmasının yaptırılacağı ezgilerin düzenlemesi yapılarak nota hazır hale getirilir. Doğaçlama çalışması için alıştırma kağıtları hazırlanır.

DERSE GEÇİŞ

Uygulamaya geçmeden önce geçen ders işlenen ii. derece akoru, çevrimleri ve bağlantılarıyla ilgili hatırlatma yapılır ve birkaç tonda uygulama yaptırılır. Deşifre kriterleriyle ilgili hatırlatma yapıldıktan sonra egzersizlere geçilir.

Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden önce öğretmen, deşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğunu sorar ve gerekli hatırlatmalar yapıldıktan sonra öğrenciden ilk alıştırma incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir. Aynı işlemler ikinci deşifre çalışması için de yaptırılır.

No:1

Richman s:23

No:2

Schafer Book 1:28

Similar in G.

Allegro.

Ara Geçiş: Akıcı bir deşifre için düzenli deşifre çalışmaları yapmanın yanı sıra tonalite ve akor bağlantılarını iyi bilmek gerektiğinden bahsedilir. Armonizasyon yaptırılacak majör tonda ezginin yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 2: Uygulamaya geçmeden önce ezgi armonizasyon kriterleri hatırlatılır. “ezgiyi oluşturan seslerin çoğu dizinin 1,3 ve 5. Derecelerinden oluşuyorsa Tonik; 2,4,5 ve 7.

Derecelerden oluşuyorsa dominant akorları (çevrimleri); 1,4 ve 6. Derecelerden oluşuyorsa sudominant; 2,4 ve 6. derecelerden oluşuyorsa ii. derece akoru kullanılabilir” açıklaması yapılır ve öğrenciden ezgiyi incelemesi ve tonunu belirlemesi istenir. Ardından ezginin tonuna ait dizi ve esas derecelerle ii. derece akorları çaldırılır. Öğrenciden ezginin belirlediği fonksiyonlarını notanın altına yazması istenir, yanlışlar öğretmen tarafından düzeltilir. Ardından ezgi belirlenen fonksiyonlarıyla birlikte kriterlere uyarak deşifre çaldırılır.

No:3

Hanukkah

Lanncaster&Renfrow
s:248

Moderato

mf

ii6

Ara geçiş: Yalın bir ezginin doğru bir şekilde armonizasyonunu yapabilmenin müzik öğretmenin dersinde çok daha farklı ezgilerden örnekler verebilmesini ve kullandığı ezgi materyallerini zenginleştirmesini sağladığı vurgulanır.

Uygulama 3: Doğaçlama alıştırmalarına geçmeden önce motif, cümle periyod, paralel ve karşıt cümle ile ilgili bilgiler hatırlatılır ve çalışılan ezgilerin motif, cümle ve cümle yapıları analiz ettirildikten sonra doğaçlama alıştırmasının yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir. Doğaçlama alıştırmasında verilen melodik iskelet ve akor fonksiyonlarını öğrencinin incelemesi istenir. Öğrenciden alıştırmaların tonunu belirlemesi ve diziyi piyanoda çalması istenir. Ardından akorların fonksiyonları çözümlenir ve altlarına yazdırılır. Verilen kalıp iki el birlikte çaldırılır ve öğrenciye düşünmesi için süre verildikten sonra çaldırılır.

Moderato

Frackenpohl
s:68

ÇALIŞMANIN ÖZETİ

Majör ve minör tonlarda esas dereceler, yan dereceler ve bağlantılarını bilmek ve piyanoda uygulayabilmek pek çok yalın ezgiye temel oluşturan bu fonksiyonların analizini rahatlıkla yapmayı ve bir müzik öğretmenin derste kullandığı müzikal materyalleri zenginleştirmesini sağlar.

YEDİNCİ DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: vi. Derece Akoru ve Bağlantıları

Süre: 60 dk

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; 2) Özdemir, M- Armoni; 3) Lyke, J., Caramia, T., Alexander, R., Elliston, R.-Keyboard Musicianship; 4) Lancaster, E. L., Renfrow K. D Alfred's Group Piano For Adults 5) Richman, H. Super Sight Reading Secrets

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerine uyarak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

3. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma
4. Verilen parçayı kriterlere uyarak deşifre çalma

AMAÇ 2: Majör ve minör tonlarda vi. derece akorunu, çevrimlerini ve bağlantılarını piyanoda uygulayabilme,

Davranışlar:

5. Majör tonalitelerde (3 diyez, 3 bemol) vi. derece akorunu ve çevrimlerini çalma
6. Majör tonalitelerde vi.derece akor bağlantılarını çalma
7. Minör tonalitelerde vi. derece akorunu ve çevrimlerini çalma
8. Minör tonalitelerde vi. derece akor bağlantılarını çalma

AMAÇ 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapabilme

Davranışlar:

5. Parçanın tonunu belirleme
6. Parçanın tonunda tonik-dominant-sudominant akor ve bağlantılarını çalma
7. Parçanın armonik analizini yapma
8. Deşifre kriterlerine uyarak analiz yapılan parçayı çalma

AMAÇ 4: Verilen kalıba göre doğaçlama çalabilme

Davranışlar:

4. Doğaçlama alıştırmasının tonunu belirleme,
5. Alıştırmanın tonunda ii. derece akor bağlantılarını çalma

6. Verilen kalıba uygun doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: vi. derece akoru ve özelliklerini kavrama ve piyanoda vi. derece akoru ve çevrimlerini çalma; I-Vi⁶-iV₄⁶-V₅⁶-I akor bağlantısını çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Verilen kalıba göre doğaçlama yapabilme

DERSE HAZIRLIK

Derste örnek verilmek üzere do majör ve la minör (doğal) dizisinin derecelerinin yazıldığı, tonik, dominant, sudominant, ii ve vi. derece fonksiyonlarının işaretlendiği, vi. derece akoru, çevrimleri ve akor bağlantısının yazıldığı nota hazırlanır. Armonik çözümleme çalışmasının yaptırılacağı parçanın düzenlemesi yapılarak nota hazır hale getirilir. Doğaçlama ve deşifre çalışmaları için alıştırma kağıtları hazırlanır.

DERSE GEÇİŞ

Uygulamaya geçmeden önce geçen ders işlenen ii. derece akoru, çevrimleri ve bağlantılarıyla ilgili hatırlatma yapılır ve birkaç tonda uygulama yaptırılır. Deşifre kriterleriyle ilgili hatırlatma yapıldıktan sonra egzersizlere geçilir.

Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden önce öğretmendeşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğunu sorar ve gerekli hatırlatmalar yapıldıktan sonra öğrenciden ilk alıştırmayı incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir. Ardından ikinci alıştırmaya geçilir. Öğrenciye parçayı incelemesi için zaman verildikten sonra deşifre yaptırılır.

No:1

sag el

sol el

No:2

Allegro Lyke vd. s:97

1 3

f

1
5

Ara Geçiş: Deşifre çalışmalarının ardından ikinci uygulamaya geçmeden önce yan dereceler hakkında genel bilgiler öğretmen tarafından hatırlatılır ve dersin konusu olan vi. Derece akorundan bahsedilir. “ vi. Derece akoru genellikle tonik yerine kullanılır. Dominant ve dominant yedili fonksiyonlarından sonra gelen vi. Derece akoru tonik fonksiyonu yerine kullanılabilir ama akorun içinde bulunan sudominant fonksiyonunun sesleri bitiş etkisi vermediğinden bu tür kadanslara kırık kadans denir ve akorun üçlüsü katlanır. Majör tonlarda vi. Derece akoru minördür. Natural ve armonik minör tonlarında ise majördür. ” açıklaması yapıldıktan sonra do majör ve la minör (doğal) dizisinin derecelerinin yazıldığı, tonik, dominant, sudominant ve ii derece fonksiyonlarının işaretlendiği, ii derece akoru, çevrimleri ve akor bağlantısının yazıldığı nota öğrenciye verilerek incelemesi istenir.

Uygulama 2: Öğrenciden do majör ve la minör tonalitesinde vi derece akorunu ve çevrimlerini piyanoda çalarak göstermesi istenir. Farklı majör ve minör tonalitelere uygulama yaptırdıktan sonra öğrenciye I-Vi⁶-iV₄⁶-V₅⁶-I akor bağlantısı do majör tonalitesinde piyanoda çaldırılır ve öğrenciden tekrar etmesi istenir. Ardından farklı tonalitelere öğrenciye uygulama tekrarlatılır.

No:3

DO M LA m

vi vi6 v₄⁶ VI VI6 VI₄⁶

Do M La m

I vi6 IV₄⁶ V₅⁶ I i VI6 iv₄⁶ V₅⁶ i

Ara geçiş: Majör ve minör tonlarda vi. Derece ve bağlantıları ile ilgili bilgilerin, armonik analiz yapabilmek bakımından önemli olduğu belirtildikten sonra öğrenciye armonik çözümlemesini yapması için basit majör parça verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 2: Öğrenciden parçanın tonunu belirlemesi ve piyanoda diziyi çalması istenir. Parçanın tonuna ait ve bu derse kadar işlenen tonik, dominant, sudominant akorları ve ii. derece akoru, I-Vi⁶-iV₄⁶-V₅⁶-I akor bağlantısı çaldırılır. Öğretmen öğrenciden parçanın sol el akorlarını çalarak armonik analizini yapmasını ister ve belirlenen şifreler öğrenci tarafından parçanın altındaki boşluklara yazılır. Yanlışlar öğretmenle birlikte düzeltilir ve tartışılır. Öğrenciden parçanın deşifresini yapması istenir.

No:4

Allegro 1

Lancaster&Renfrow
s:256

mf

5 1 3 4 1 2 5 1 2

5 2 4 2

Ara özet: Akorları verilmiş bir parçanın armonik analizini ve yalnız bir ezginin armonizasyonunu yaparken dizinin derecelerine göre fonksiyonları belirlemenin ve akor bağlantılarını doğru yapabilmenin önemli olduğu belirtilir. Doğaçlama alıştırmalarına geçmeden önce motif, cümle periyod, paralel ve karşıt cümle ile ilgili bilgiler hatırlatılır ve çalışılan ezgilerin motif, cümle ve cümle yapıları analiz ettirildikten sonra doğaçlama alıştırmalarının yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir.

Uygulama 3: Alıştırmanın tonu olan mi minör dizisi ve akoru, I-Vi⁶-iV⁶-V⁶-I akor bağlantısı piyanoda çaldırılır. Sol elde verilen şifreleri öğrencinin akorlaştırması ve bağlantı kurallarına uyarak çalması istenir. Sol eldeki fonksiyonlara uygun melodi üretmesi hatırlatılarak öğrenciye yapacağı doğaçlamayı düşünmesi için süre verildikten sonra uygulama yaptırılır.

The image displays two musical staves in G major, 3/4 time. The first staff shows a sequence of chords: i, iv₆/₄, V₆/₅, and VI. The second staff shows a sequence: i, iv₆/₄, V₆/₅, and i. The second staff starts with a measure number '5' above the first measure.

ÇALIŞMANIN ÖZETİ

Majör ve minör tonalitelere tonik, dominant, sudominant ana derecelerini ve yan derece fonksiyonlarını kullanarak armonik analiz ve melodi armonizasyonu yapabilme, piyanoda uygulayabilme, doğaçlama melodi üretebilme bir müzik öğretmenininde dersinde piyanoyu kullanarak müzikal materyallerini zenginleştirmesi bakımından önemlidir.

SEKİZİNCİ DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: Ezgi armonizasyonu (VI. Derece)

Süre: 60 dk

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; **2)** Özdemir, M- Armoni; **3)** Frackenpohl, A.-Harmonization at the piano; **4)** Agay, D. Learning To Play Piano Book 4 **5)** Lancaster, E. L., Renfrow K. D Alfred's Group Piano For Adults **6)** Richman, H. Super Sight Reading Secrets

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerine uyarak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

3. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma
4. Verilen parçayı kriterlere uyarak deşifre çalma

AMAÇ 2: Ezgi armonizasyon kriterlerini kavrayabilme

Davranışlar:

4. vi. derece fonksiyonlu bir ezginin armonizasyonunu yaparken dikkat edilecek kriterleri açıklama
5. Ezginin tonunu belirleme
6. Ezginin tonunda vi. derece akor balantılarını çalarak gösterme
7. Ezginin armonik çözümlemesini yapma

AMAÇ 3: Armonizasyonu yapılan ezgiyi çalabilme

Davranışlar:

2. Armonizasyonu yapılan ezgiyi deşifre kriterlerine uyarak çalma

AMAÇ 4: Verilen kalıba göre doğaçlama çalabilme

Davranışlar:

4. Doğaçlama alıştırmalarının tonunu belirleme,
5. Alıştırmanın tonunda vi. derece akor bağlantılarını çalma

6. Verilen kalıba uygun doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre egzersizlerini çalma,

Uygulama 2: Minör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümlenme, çalma,

Uygulama 3: Verilen kalıba göre doğaçlama yapma

DERSE HAZIRLIK

Derste deşifre çalışmasının yaptırılacağı egzersizler; armonizasyon çalışmasının yaptırılacağı ezgilerin düzenlenmesi yapılarak nota hazır hale getirilir. Doğaçlama çalışması için alıştırtma kağıtları hazırlanır.

DERSE GEÇİŞ

Uygulamaya geçmeden önce geçen ders işlenen vi. derece akoru, çevrimleri ve bağlantılarıyla ilgili hatırlatma yapılır ve birkaç tonda uygulama yaptırılır. Deşifre kriterleriyle ilgili hatırlatma yapıldıktan sonra egzersizlere geçilir.

Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden öncedeşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğunu hatırlatılır ve öğrenciden ilk alıştırtmayı incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir.

No:1

No:2

March

Moderato

Lanaster&Renfrow
s:146 no:1

mf

cresc.

f

Ara Geçiş: Bir müzik öğretmenin deşifre yeteneğini geliştirerek farklı eserleri tanımasının kolaylaşacağı ve dersini daha etkili ve verimli hale getirebileceğinden bahsedilir. Armonizasyon yaptırılacak minör tonda ezginin yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 2: Uygulamaya geçmeden önce ezgi armonizasyon kriterleri hatırlatılır. “ezgiyi oluşturan seslerin çoğu dizinin 1,3 ve 5. Derecelerinden oluşuyorsa Tonik; 2,4,5 ve 7. Derecelerinden oluşuyorsa dominant akorları (çevrimleri); 1,4 ve 6. Derecelerinden oluşuyorsa sudominant; 2,4 ve 6. derecelerinden oluşuyorsa ii. derece akoru; 1,3 ve 6. Derecelerinden oluşuyorsa vi. Derece akoru kullanılabilir” açıklaması yapılır ve öğrenciden ezginin tonunu belirlemesi ve bu tona ait diziyi çalması istenir. Öğrenci incelediği ezginin belirlediği fonksiyonlarını notanın altına yazar, yanlışlar öğretmen tarafından düzeltilir. Ardından ezgi belirlenen fonksiyonlarıyla birlikte deşifre çaldırılır.

No:3

Agay
Book4 s:17

Moderato

Ara geçiş: Yalın bir ezginin doğru bir şekilde armonizasyonunu yapabilmenin müzik öğretmenininde dersinde çok daha farklı ezgilerden örnekler verebilmesini ve kullandığı ezgi materyallerini zenginleştirmesini sağladığı vurgulanır.

Uygulama 3: Doğaçlama alıştırmasına geçmeden önce motif, cümle periyod, paralel ve karşıt cümle ile ilgili bilgiler hatırlatılır ve çalışılan ezgilerin motif, cümle ve cümle yapıları analiz ettirildikten sonra doğaçlama alıştırmasının yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir. Doğaçlama alıştırmasında verilen melodik iskelet ve akor fonksiyonlarını öğrencinin incelemesi istenir. Öğrenciden alıştırmaların tonunu belirlemesi ve diziyi piyanoda çalması istenir. Ardından akorların fonksiyonları çözümlenir ve altlarına yazdırılır. Verilen kalıp iki el birlikte mevcut haliyle çaldırıldıktan sonra öğrenciye melodik iskelet üzerinde yapacağı doğaçlamayı düşümesi için süre verilir. Hazır olunca çalması istenir.

Moderato

Frackenpohl
s:80

Ritm

ÇALIŞMANIN ÖZETİ

Majör ve minör tonlarda esas dereceler, yan dereceler ve bağlantılarını bilmek ve piyanoda uygulayabilmek pek çok yalın ezgiye temel oluşturan bu fonksiyonların analizini rahatlıkla yapmayı ve bir müzik öğretmenin derste kullandığı müzikal materyalleri zenginleştirmesini sağlar. Ayrıca doğaçlama becerisini geliştirmek müzik öğretmenin yaratıcılığını kullanabilmesini ve dersinde yaratıcılıkla ilgili faaliyetlerde bulunmasını kolaylaştırır.

DOKUZUNCU DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: Dominantın Dominantı

Süre: 60 dk

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; 2) Özdemir, M- Armoni; 3) Frackenpohl, A.-Harmonization at the piano; 4) Lancaster, E. L., Renfrow K. D Alfred's Group Piano For Adults 5)) Lyke, J., Caramia, T., Alexander, R., Elliston, R.-Keyboard Musicianship; 6) Richman, H. Super Sight Reading Secrets

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerine uyarak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

1. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma
2. Verilen parçayı kriterlere uyarak deşifre çalma

AMAÇ 2: Majör ve minör tonlarda dominantın dominantı akorunu, çevrimlerini ve bağlantılarını piyanoda uygulayabilme,

Davranışlar:

1. Majör tonalitelerde (3 diyez, 3 bemol) dominantın dominantı akorunu ve çevrimlerini çalma
2. Majör tonalitelerde dominantın dominantı akor bağlantılarını çalma
3. Minör tonalitelerde dominantın dominantı akorunu ve çevrimlerini çalma
4. Minör tonalitelerde dominantın dominantı akor bağlantılarını çalma

AMAÇ 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapabilme

Davranışlar:

1. Parçanın tonunu belirleme
2. Parçanın tonunda dominantın dominantı akor ve bağlantılarını çalma
3. Parçanın armonik analizini yapma
4. Deşifre kriterlerine uyarak analiz yapılan parçayı çalma

AMAÇ 4: Verilen kalıba göre doğaçlama çalabilme

Davranışlar:

1. Doğaçlama alıştırmalarının tonunu belirleme,
2. Alıştırmanın tonunda dominantın dominantı akor bağlantılarını çalma
3. verilen kalıba uygun doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre için verilen alıştırmaları uygulama;

Uygulama 2: Dominantın dominantı derece akoru ve özelliklerini kavrama ve piyanoda dominantın dominantı derece akoru ve çevrimlerini çalma; akor bağlantısını çeşitli majör ve minör tonalitelere uygulama

Uygulama 3: Majör tonda verilen basit bir parçanın armonik çözümlemesini yapma, çalma,

Uygulama 4: Verilen kalıba göre doğaçlama yapabilme

DERSE HAZIRLIK

Derste örnek verilmek üzere do majör ve la minör (doğal) tonalitelerinde dominantın dominantı fonksiyon akoru, çevrimleri ve akor bağlantısının yazıldığı nota düzenlenir. Armonik çözümleme çalışmasının yaptırılacağı parça ve ezginin düzenlemesi yapılarak nota hazır hale getirilir. Doğaçlama ve deşifre çalışması için alıştırma kağıtları hazırlanır.

DERSE GEÇİŞ

Uygulamaya geçmeden önce temel ve yan derecelere ilgili bilgi öğretmen tarafından hatırlatılır. Deşifre alıştırmalarının hazırlandığı nota öğrenciye verilir.

Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden önce öğretmendeşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğunu sorar ve gerekli hatırlatmalar yapıldıktan sonra öğrenciden ilk alıştırmayı incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir. Ardından ikinci alıştırmaya geçilir. Öğrenciye parçayı incelemesi için zaman verilir, armonik analizini yapması istendikten sonra deşifre yaptırılır.

No:1

Richman
s:24

No:2

Lancaster & Renfrow
s:234 no:1

Ara Geçiş: Deşifre çalışmalarının ardından ikinci uygulamaya geçmeden önceki derslerde temel ve yan derecelerle ilgili genel bilgiler öğretmen tarafından hatırlatılır. “dominantın dominantı akoru adından da anlaşılacağı gibi ana tonalitenin dominant fonksiyonunun dominant akorudur ve her zaman majördür. Bu akor dizinin 4. Derecesini tizleştirme özelliğine sahiptir ve ii derecenin altere edilmiş hali olarak da düşünülebilir. Dominantın dominantı akoru sudominant fonksiyonuna ait olduğu için onlardan önce dominant gelmez ama dominantın dominantından sonra toniğin gelmesi dominantın toniğe çözümü gibi tonalite

değişimi etkisi vermektedir.” açıklaması yapıldıktan sonra dominantın dominantı akorunun örnek verildiği nota öğrenciye verilerek incelemesi istenir.

Uygulama 2: Öğrenciden do majör ve la minör tonalitesinde dominantın dominantı akorunu ve çevrimlerini piyanoda çalarak göstermesi istenir. Farklı majör ve minör tonalitelere uygulama yaptırdıktan sonra öğrenciye $I-V_2^4-IV_4^6-V_5^6-I$ akor bağlantısı do majör tonalitesinde piyanoda çaldırılır. Ardından farklı tonalitelere öğrenciye uygulama tekrarlatılır.

No:3

Do M

La m

V/V

V/V

Graff s.233

I

IV_4^6

V_2^4/V

V_5^6

I

Ara geçiş: Majör ve minör tonlarda dominantın dominantı ile ilgili bilgilerin, armonik analiz yapabilme bakımından önemli olduğu belirtildikten sonra öğrenciye armonik çözümlemesini yapması için basit majör parça verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 3: Öğrenciden parçanın tonunu belirlemesi ve piyanoda diziyi çalması istenir. Parçanın tonuna ait dominant ve Dominantın Dominantı akorları, çevrimleri ve akor bağlantısı çaldırılır. Öğretmen öğrenciden parçanın sol el akorlarını çalarak armonik analizini

yapmasını ister ve belirlenen şifreler öğrenci tarafından parçanın altındaki boşluklara yazılır. Yanlılar öğretmenle birlikte düzeltilir ve tartışılır. Öğrenciden parçayı deşifre çalması isteniröğretmenle birlikte düzeltilir ve tartışılır. Öğrenciden parçayı deşifre çalması istenir. Ardından diğer örnek parçaya geçilir. Bir eseri analiz ederken ana tonu belirledikten sonra içinde ton değişim olup olmadığına dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır. Eğer eserde ton değişimi varsa armonik fonksiyonların artık değişen tonun derecelerine göre adlandırılması gerektiği belirtilir ve örnek parçanın (No:5) armonik fonksiyon/form öğeleri ve ton değişimleri incelendikten sonra deşifre çaldırır.

No:4

Cockles and Mussels

Andante Lyke vd. s:201
Irish

mf

1 4 3 2 1 3

1 2 5

1 2 5

p

1 3 5

No:5

Mazurka

Düzenleme:
Kutluk&Özer

Moderato

Piano

mf

p

sf

Fine

D.C. al Fine

The musical score is written for piano in 3/4 time. It consists of four systems of music. The first system is marked 'Moderato' and 'Piano' with a dynamic of 'mf'. The second system ends with a 'Fine' marking. The third system is marked 'p'. The fourth system is marked 'sf' and ends with 'D.C. al Fine'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and fingerings.

Ara özet: Akorları verilmiş bir parçanın armonik analizini ve yalın bir ezginin armonizasyonunu yaparken dizinin derecelerine ve ezgi armonizasyonu kriterlerine göre fonksiyonları belirlemenin ve akor bağlantılarını doğru yapabilmenin önemli olduğu belirtilir. doğaçlama alıştırmalarına geçmeden önce motif, cümle periyod, paralel ve karşıt cümle ile ilgili bilgiler hatırlatılır ve çalışılan ezgilerin motif, cümle ve cümle yapıları analiz ettirildikten sonra doğaçlama alıştırmasının yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir.

Uygulama 4: Öğrenciden verilen akorların fonksiyonlarını çözümleyerek şifrelerini altlarına yazması istenir ve akor halinde çaldırılır. Verilen motiften yola çıkarak ritm ve melodi kalıbını düşünmesi için zaman verilir ve hazır olunca çalması istenir. İkinci alıştırmada ise öğrenciden 8 ölçü doğaçlama yapması istenir ve akor fonksiyonlarını kendisi belirleyerek yazdırılır. Yapacağı doğaçlamanın ritm kalıbını motifini, cevap cümlesini düşünerek not alması istenir. Hazır olunca doğaçlama çaldırılır.

Moderato

Frackenpohl
s:125

ÇALIŞMANIN ÖZETİ

Temel ve yan derece akorlarını, çevrimlerini ve bağlantılarını bilmek ve piyanoda uygulayabilmek; bir ezgiyi başka bir ton transpoze ederken transpoze kriterlerine uyabilmek; müziği oluşturan basit form öğelerini bilmek ve yeni ezgiler parçalar doğaçlayabilmek bir müzik öğretmenin sahip olması gereken ve piyanoyu derslerinde daha işlevsel ve verimli kullanmasına yardımcı olacak işlevsel piyano becerileridir.

ONUNCU DERS PLANI

Sınıf: Lisans 3

Ders: Piyano VI

Konu: Ezgi Armonizasyonu

Süre: 60 dk

KAYNAK KİTAPLAR: 1) Cangal, N- Armoni; 2) Özdemir, M- Armoni; 3) Frackenpohl, A.-Harmonization at the piano; 4) Johnson, T. A. Read And Play Book 3

AMAÇ 1: Deşifre kriterlerine uyararak egzersizleri piyanoda uygulayabilme;

Davranışlar:

5. Deşifre öncesinde ve deşifre yaparken uyulması gereken kriterleri göz önünde bulundurarak verilen egzersizleri çalma
6. Verilen parçayı kriterlere uyararak deşifre çalma

AMAÇ 2: Ezgi armonizasyon kriterlerini kavrayabilme

Davranışlar:

8. Dominantın dominantı fonksiyonlu bir ezginin armonizasyonunu yaparken dikkat edilecek kriterleri açıklama
9. Ezginin tonunu belirleme
10. Ezginin tonunda dominantın dominantı akor bağlantılarını çalarak gösterme
11. Ezginin armonik çözümlemesini yapma

AMAÇ 3: Armonizasyonu yapılan ezgiyi çalabilme

Davranışlar:

3. Armonizasyonu yapılan ezgiyi deşifre kriterlerine uyararak çalma

AMAÇ 4: Verilen kalıba göre doğaçlama çalabilme

Davranışlar:

3. Doğaçlama alıştırmasının tonunu belirleme,
4. Alıştırmanın tonunda dominantın dominantı akor bağlantılarını çalma
5. Verilen kalıba uygun doğaçlama çalma

ALT BAŞLIKLAR

Uygulama 1: Deşifre egzersizlerini çalma,

Uygulama 2: Majör tonda yazılmış basit bir ezginin armonizasyonunu kriterlere uyarak çözümlenme, çalma,

Uygulama 3: Verilen kalıba göre doğaçlama yapma

DERSE HAZIRLIK

Derste deşifre çalışmasının yaptırılacağı egzersizler; armonizasyon çalışmasının yaptırılacağı ezgilerin düzenlenmesi yapılarak nota hazır hale getirilir. Doğaçlama çalışması için alıştırma kağıtları hazırlanır.

DERSE GEÇİŞ

Uygulamaya geçmeden önce geçen ders işlenen dominantın dominantı akoru, çevrimleri ve bağlantılarıyla ilgili hatırlatma yapılır ve birkaç tonda uygulama yaptırılır. Deşifre alıştırmalarının yazılı olduğu kağıt verilir.

Uygulama 1: Deşifre çalışmalarına geçmeden öncedeşifre öncesinde ve deşifre sırasında dikkat edilmesi gereken kuralların neler olduğunu hatırlatılır ve öğrenciden ilk alıştırmayı incelemesi ve deşifre kriterlerini de göz önünde bulundurarak piyanoda çalması istenir.

No:1

The image shows two staves of musical notation. The first staff contains a sequence of notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The second staff contains a sequence of chords: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4.

No:2

Moderato

Johnson
Book 3 s.13

Ara Geçiş: Bir müzik öğretmenin deşifre yeteneğini geliştirerek farklı eserleri tanımasının kolaylaşacağı ve dersini daha etkili ve verimli hale getirebileceğinden bahsedilir. Armonizasyon yaptırılacak minör tonda ezginin yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir ve incelemesi istenir.

Uygulama 2: İkinci alıştırma olan yalın ezgi verilir ve ezgi armonizasyon kriterleri hatırlatılır. “ezgiyi oluşturan seslerin çoğu dizinin 1,3 ve 5. Derecelerinden oluşuyorsa Tonik; 2,4,5 ve 7. Derecelerinden oluşuyorsa dominant akorları (çevrimleri); 1,4 ve 6. Derecelerinden oluşuyorsa sudominant; 2,4 ve 6. derecelerinden oluşuyorsa ii. derece akoru; 1,3 ve 6. Derecelerinden oluşuyorsa vi. Derece akoru; 3,5 ve 7. Derecelerinden oluşuyorsa iii. Derece; 1,2, 4 (altere) ve 6. Derecelerinden oluşuyorsa dominantın dominantı akoru kullanılabilir” açıklaması yapılır ve öğrenciden ezgiyi incelemesi ve belirlediği fonksiyonları notanın altına yazması istenir. Bu fonksiyonlar akor halinde çaldırılır, yanlışlar öğretmen tarafından düzeltilir. Ardından ezgi belirlenen fonksiyonlarıyla birlikte iki el deşifre çaldırılır.

No:3

Moderato Frackenpohl
s:120

Piano

Ara geçiş: Yalın bir ezginin doğru bir şekilde armonizasyonunu yapabilmeyi müzik öğretmeninin dersinde çok daha farklı ezgilerden örnekler verebilmesini ve kullandığı ezgi materyallerini zenginleştirmesini sağladığı vurgulanır.

Uygulama 3: Doğaçlama alıştırmalarına geçmeden önce motif, cümle periyod, paralel ve karşıt cümle ile ilgili bilgiler hatırlatılır ve çalışılan ezgilerin motif, cümle ve cümle yapıları analiz ettirildikten sonra doğaçlama alıştırmalarının yazılı olduğu kağıt öğrenciye verilir. Alıştırmanın armonik analizi yaptırıldıktan sonra sağ elde üreteceği melodiyi düşünmesi için zaman verilir. Hazır olduğunda çalması istenir

Ritm

----- V₆----- i -----

ii₆----- V₆/V----- V ----- i -----

ÇALIŞMANIN ÖZETİ

Majör ve minör tonlarda esas dereceler, yan dereceler ve bağlantılarını bilmek ve piyanoda uygulayabilmek pek çok yalın ezgiye temel oluşturan bu fonksiyonların analizini rahatlıkla yapmayı ve bir müzik öğretmeninin derste kullandığı müzikal materyalleri zenginleştirmesini sağlar. Ayrıca doğaçlama becerisini geliştirmek müzik öğretmeninin yaratıcılığını kullanabilmesini ve dersinde yaratıcılığla ilgili faaliyetlerde bulunmasını kolaylaştırır

EK 4

**DÜZENLENEN ORJİNAL
PARÇALAR**

ALLEGRO
(Primary Chords, Supertonic)

Schytte

Allegro moderato ♩ = 100

mf.

p

cresc.

mf.

"Jeannette, Isabella" is one of the old "torch songs" used in southern Europe, celebrating the ancient Festival of Lights.

JEANNETTE, ISABELLA

Bring a torch, Jeannette, Isabella.
 Bring a torch, to the cradle run!
 This is Jesus, good folk of the village
 Christ is born, 'tis Mary calling,
 Ah, Ah, Ah what a lovely Mother,
 Ah, Ah, Ah what a lovely Child.

Gently moving

The musical score for "Jeannette, Isabella" is presented in five systems of piano accompaniment. Each system consists of a treble and bass clef staff. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/8. The score includes dynamic markings: *f* (forte) at the beginning, *mf* (mezzo-forte) in the second system, *mp* (mezzo-piano) in the third system, and *p* (piano) in the fourth system. Fingerings are indicated by numbers 1, 2, 3, and 4. The piece concludes with a double bar line in the fifth system.

Song without Words.

Lied ohne Worte.

10. *Andantino.*

p espressivo *p*

mf

p *più f*

p *dim.* *p*

16

The first system of music consists of six measures. The treble clef staff has a key signature of one sharp (F#) and a common time signature. The melody is marked with a piano (*p*) dynamic. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above the notes. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment with fingerings 1-5 below the notes. A slur covers the first five measures of the treble staff, and another slur covers the last two measures.

The second system of music consists of six measures. The treble clef staff continues the melody with a *decresc.* (decrescendo) marking. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above the notes. The bass clef staff continues the accompaniment with fingerings 1-5 below the notes. A slur covers the first two measures of the treble staff, and another slur covers the last two measures.

This second version of "Amazing Grace" is polyphonic: An independent melody line in the left hand joins the theme in the right hand in the manner of an organ prelude. Ask your teacher to play the optional bass notes.

Amazing Grace (Polyphonic Version)

Slowly Folk Hymn

p

Teacher:

p

mf

rit

Home On The Range

Arranged by
MICHAEL AARON

Moderato espressivo

mf Oh give me a home, Where the buf - fa - lo roam, Where the

deer and the an - te - lope play, Where

sel - dom is heard A dis - cour - ag - ing word, And the

skies are not cloud - y all day.

CHORUS

p Home, home on the range, Where the

deer and the an - te - lope play Where

sel - dom is heard, A dis - cour - ag - ing word And the

skies are not cloud - y all day.

rit.

CHORD STUDIES

The Rose of Tralee

Moderato

GLOVER

The cool shades of eve-ning their man-tle were spread-ing, And

Ma-ry all smil-ing was list'-ning to me; The

moon through the val-ley her pale rays was shed-ding, When

I won the heart of The Rose of Tra-lee.

Notice the compound meter, the LH accompaniment figure, and the grace notes (*tr*). Although the grace notes are to be performed quickly, they do not receive any specific time value.

Theme from 6 Variations on "Nel cor più non mi sento"

Andantino

Ludwig van Beethoven (Germany, 1770–1827)

Piano variations were very popular with composers of the Classic period. Beethoven wrote over twenty separate sets of piano variations on original or borrowed themes. "Nel cor più non mi sento" ("Why Feels My Heart So Dormant") is a borrowed theme from an aria by Giovanni Paisiello.

Waltz

Franz Schubert

Moderato

The musical score is written for piano and consists of four systems. The first system begins with a piano (*p*) dynamic. The second system features first and second endings. The third system begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The score concludes with a double bar line and repeat dots at the end of the fourth system.

Mazurka

Maria Szymanowska

Moderato

mf

p

sf

sf

Finis

D.C. al Fine

EK 5**Düzenlenen
Ön test-Son Test Parçaları**

Ön Test Seviye 1 Majör

Song Without Words

Allegro Düzenleme
Kutluk&Özer

Piano

5 3 1 5 2 1 5 3 1 5 2 1

4 2 1 5 3 1 5 3 1

4 2 1 5 3 1

4 2 1

Musical score for piano, measures 29-35. The score is written in G major (one flat) and 4/4 time. It consists of two systems of music, each with a treble and bass clef staff.

Measure 29: Treble clef: Quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef: Quarter notes G3, A3, B3, C4. Fingering: 2 (treble), 1 (bass).

Measure 30: Treble clef: Quarter notes C5, B4, A4, G4. Bass clef: Quarter notes C4, B3, A3, G3. Fingering: 1 (treble), 1 (bass).

Measure 31: Treble clef: Quarter note G4, quarter rest, quarter note G4. Bass clef: Quarter notes G3, A3, B3, C4. Fingering: 1 (treble), 1 (bass).

Measure 32: Treble clef: Quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef: Quarter notes G3, A3, B3, C4. Fingering: 1, 3, 5 (treble), 1 (bass). Dynamics: *mf*.

Measure 33: Treble clef: Quarter note G4, quarter rest, quarter note G4. Bass clef: Quarter notes G3, A3, B3, C4. Fingering: 1 (treble), 1 (bass).

Measure 34: Treble clef: Quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef: Quarter notes G3, A3, B3, C4. Fingering: 1, 3, 5 (treble), 1 (bass).

Measure 35: Treble clef: Quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef: Quarter notes G3, A3, B3, C4. Dynamics: *f*.

Ön Test Seviye 1 Minör

ISABELLA

Düzenleme
Kutluk&Özer

Allegro

Piano

f

mf

mp

p

1 3 1 2 1

5 2 5 2 5

6 2 1 3 3 4

2 2

11 1 2 3 1 4 3

3 1 3 5

16 3 4

2 2

21 5 3 2

1 2 4 1 3 5

Ön Test Seviye 2 Majör

ALLEGRO

Piano

Allegro moderato

Düzenleme
Kutluk&Özer

1 3 5 2

5 1 3 2

4 2 1 5 3 1 5 3 2

5 3 2

f

p

mf

p

cresc.

f

Ön Test Seviye 2 Minör

ÖYKÜ

Moderato Beste: Özer KUTLUK

Piano

The musical score for 'ÖYKÜ' is written for piano in 3/4 time. It consists of four systems of music, each with a treble and bass clef staff. The key signature is one sharp (F#). The tempo is marked 'Moderato'. The score includes dynamic markings (p, mf) and fingering numbers (1-5). The piece begins with a piano (p) dynamic and a 3/4 time signature. The first system (measures 1-6) features a treble staff with a triplet of eighth notes and a bass staff with a sequence of notes. The second system (measures 7-13) includes a piano (p) dynamic and a mezzo-forte (mf) dynamic. The third system (measures 14-20) features a piano (p) dynamic. The fourth system (measures 21-24) concludes with a piano (p) dynamic and a final cadence.

Son Test Seviye 1 Majör

BAHAR

Düzenleme
Kutluk&Özer

Allegro

Piano

p

cresc.

mf

f

5 3 1 5 3 1

5 3 1 5 3 1

5 3 1 4 2 1

5 3 1

5 3 1 5 3 1

5 3 1

5 3 1 4 2 1

5 3 1

5 3 1 4 2 1

5 3 1

Son Test Seviye 1 Minör

HÜZÜN

Piano

Moderato

Düzenleme
Kutluk&Özer

p

cresc.

mf

p

1 3 4

3

4

3

3

1 2 5

1 3 5

1 2 5

9

1

3

4

3

2

1 2 5

1 3 5

1 2 5

5

17

5

3

3

cresc.

1 3 5

1 3 5

1 2 5

25

1 3

4

2

1 2 5

1 3 5

5

Son Test Seviye 2 Majör

VALSETTE

Allegro

Piano

Düzenleme
Kutluk&Özer

The musical score is written for piano in 3/4 time, featuring a treble and bass staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The tempo is marked 'Allegro'. The score is divided into four systems of music. The first system (measures 1-6) starts with a piano (*p*) dynamic. The second system (measures 7-12) includes a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The third system (measures 13-18) features a forte (*f*) dynamic followed by a piano (*p*) dynamic. The fourth system (measures 19-24) concludes the piece. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. The bass staff often contains chords and rests, while the treble staff contains the main melodic line with slurs and accents.

Son Test Seviye 2 Minör

Moderato düzenleme
Kutluk&Özer

Piano

p

5 3 1 5 3 1 5 1 3

cresc. *mf*

simp. Legato

5 3 1 4 2 1 5 3 1 4 2 1

9 *p*

5 3 1 5 5

13 *cresc.* *dim.*

5 4 3 1 2 1

3 5

5

Yazılı Çözümleme Sınavı Majör Parça

Ad
Soyad

1. Parçanın armonik analizini yapınız
2. motif, cümle, cümle yapıları ve periyod yapılarını gösteriniz
3. varsa ton değişimlerini gösteriniz

WALTZ

Moderato Düzenleme
Kutluk&Özer

Piano *p*

5 3 5 5 1 3 5 1 3 5 1 2 5

5 3 5 5 1 3 5 1 3 5 1 2 5

10 5 4 1 3 1 3 1 3 1

14 5 3 5 4 1 2 5 3 1 2 5

Yazılı Çözümleme Sınavı Minör Parça

Ad
Soyad

Amazing Grace

Düzenleme
Kutluk&Özer

Andante

Piano *p*

The musical score is written for Piano in 3/4 time, minor key, and Andante tempo. It consists of three systems of music. The first system (measures 1-6) features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The second system (measures 7-13) continues the melody and bass line. The third system (measures 14-17) concludes the piece. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Dynamics include *p* (piano) and *f* (forte). The score is arranged by Kutluk&Özer.

Dokuzuncu Ders için düzenlenen parça

Mazurka

Düzenleme:
Kutluk&Özer

Piano

Moderato

mf

p

sf

Fine

D.C. al Fine

The musical score is written for piano in 3/4 time. It consists of four systems of music. The first system begins with a treble clef and a bass clef, with a dynamic marking of *mf*. The second system ends with a double bar line and the word 'Fine'. The third system starts with a dynamic marking of *p*. The fourth system ends with a double bar line and the instruction 'D.C. al Fine'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and fingerings.

Ek 6**Ön Test -Son Test
Doğaçlama Kalıpları**

Ön Test Majör

I   IV₆₄   V₆₅   I

⁵ VI   V/V   V₆₅   I

Ön Test Minör

i   iV₆   V₆   i

⁵ VI₆   iV₆₄   V₆₅   i

Son Test Majör

I IV_6^4 V_6^5 I
 5 VI V/V D_6^5 I

Son Test Minör

i IV_6^4 V_6^5 i
 5 VI₆ II- V_6^5 i

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

Bölüm : Öğrenci İşleri
Sayı : 46826381-300/0225
Konu : Anket Uygulaması

11/02/2014

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

İlgi : 28.01.2014 tarih ve 300/108 sayılı yazınız.

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Burcu ÖZER'in "Piyano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodunun İşlevsel Piyano Çalma Becerilerine Etkisi" adlı tezi kapsamında Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 3. sınıf öğrencileriyle uygulama yapma isteği bizzat kendisinin gerçekleştirmesi şartıyla Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Ali Murat SÜNBÜL
Dekan

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Burcu ÖZER	İmza:	
Doğum Yeri:	İstanbul		
Doğum Tarihi:	13.12.1979		
Medeni Durumu:	Bekar		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Mezuniyet Yılı
İlköğretim	30 Ağustos Kazım Karabekir İlkokulu		İstanbul	1990
Ortaöğretim	İ.Ü.Devlet Konservatuarı	Müzik	İstanbul	1993
Lise	İ.Ü. Devlet Konservatuarı	Müzik	İstanbul	1996
Lisans	S.Ü. Eğitim Fakültesi	Müzik Öğretmenliği	Konya	2007
Yüksek Lisans	S.Ü.Eğitim Fakültesi	Müzik Öğretmenliği	Konya	2010
Doktora	N.E.Ü.A.K.Eğitim Fakültesi	Müzik Öğretmenliği	Konya	2014

İş Deneyimi	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Görev: Arş Gör.	Süre: 3 yıl
Tel:	05303506287		
Adres	Aşkan Mah. Haruni Sok. No5/3 Meram/ Konya		